

ଆମେରିକା ସାରସ୍ଵତ ପାଠକ୍ଲା

ଦ୍ଵିତୀୟ ବାର୍ଷିକ ସମ୍ମିଳନୀ

୨୦୦୩

ନୀଳାଚଳ ସାରସ୍ଵତ ସଂଘ, ପୁରୀ

ଭୟଗୁରୁ

ମୁଖବନ୍ଧ

ଗୁରୁଦେବୋ ଗୁରୁଧର୍ମୋ ଗୁରୁନିଷ୍ଠା ପରଂ ତପ୍ତ
ଗୁରୋଃ ପରତରଂ ନାତ୍ରି ନାତ୍ରି ତତ୍ତ୍ଵଂ ଗୁରୋଃ ପରମ୍।

ପରମହଂସ ପରିବାଜକାର୍ଯ୍ୟ ଶୀମତ୍ ସ୍ଥାମୀ ଶୀଶୀ ନିଗମାନନ୍ଦ ସରସ୍ଵତୀ ଦେବଙ୍କ ଅପାର କରୁଣା ବଳରୁ 'ସାରସ୍ଵତ ମାଧୁରୀ' ପତ୍ରିକାର ଦ୍ଵିତୀୟ ବାର୍ଷିକ ସଂଖ୍ୟା ଆମେରିକାମ୍ବିତ ନୀଳାଚଳ ସାରସ୍ଵତ ସଂଘାନ୍ତର୍ଗତ ସାରସ୍ଵତ ପାଠକର ଆନୁକୂଳ୍ୟରେ ବହୁ ବାଧାବିଷ୍ଟ ମଧ୍ୟ ଦେଇ ପ୍ରକାଶିତ ହେଲା ।

ପାଠକମାନେ ମନେ ରଖିବେ ଯେ ମନୁଷ୍ୟ ଜନ୍ମ ଦୂର୍ଲଭ । ତୋରାଥଣୀ ଲକ୍ଷ ଜନ୍ମ ପରେ ମନୁଷ୍ୟ ଜନ୍ମ ମିଳିଥାଏ । ଏହାକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରି ଭାଗବତ କାର କହିଛନ୍ତି-'ମନୁଷ୍ୟ ଦେହେ ଦିବ୍ୟଜ୍ଞାନ, ଦେଖି ସନ୍ତୋଷ ଭଗବାନ' । ଦେଖିବାକୁ ଗଲେ ଏ ସୁଷ୍ଠି ରଚନା କ୍ରମ ଉନ୍ନତ । ମନୁଷ୍ୟଠାରେ ଯେହି ତତ୍ତ୍ଵର ଚରମ ବିକାଶ । ମନୁଷ୍ୟ ଇଚ୍ଛା କଲେ ବୁଦ୍ଧି, ଆମ୍ବା ଓ ଭଗବାନଙ୍କୁ ଉପଲବ୍ଧି କରିପାରିବ ଏବଂ କେବଳ ଯେତିକି ନୁହେଁ, ସେ ଉତ୍ତ ତତ୍ତ୍ଵରେ ମଧ୍ୟ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହୋଇ ପାରିବ । ମନୁଷ୍ୟର ଏତେ ଶକ୍ତି ଥିଲେ ମଧ୍ୟ ସେ ନିଜକୁ ହୁଁନ ବା ଦୁର୍ବଳ ମନେ କରି ଦୁଃଖ ଭୋଗ କରେ । କାରଣ ତାର ବୁଦ୍ଧି ମାୟକ୍ରମ । ମାୟ ମନୁଷ୍ୟର ସର୍ବଶକ୍ତିମାନ ସତ୍ୟକୁ ଆବୃତ୍ତ କରି ଦେଇ ଥିବାରୁ ସେ ଏହା ଜାଣି ପାରେ ନାହିଁ । ସଦ୍ଗୁରୁଙ୍କ କୃପା ବଳରେ ମନୁଷ୍ୟ ସ୍ଵରୂପ ରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହେଲେ ତାର ଉପରୋକ୍ତ ହୁଁନମନ୍ୟତା ନଷ୍ଟ ହୋଇଯାଏ ଏବଂ ସେ ନିଜକୁ ସର୍ବଶକ୍ତିମାନ ସତ୍ୟ ବୋଲି ଅନୁଭବ କରିପାରେ ।

ପ୍ରତ୍ୟେକ ମନୁଷ୍ୟ ଏକ ମହତ୍ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନେଇ ଏହି ପୃଥିବୀରେ ଜନ୍ମ ଗୁହଣ କରିଅଛି । କେବଳ ଭୋଗ ସୁଖରେ ଲିପି ହେବାପାଇଁ ସେ ଏଠାକୁ ଆସିନାହିଁ । ପାଧନା ଦ୍ୱାରା ଆମ୍ବାତ୍ମତ୍ତ୍ଵ ଲାଭକରିବା ହେଲା ତାର ଏ ଧରାପୃଷ୍ଠକୁ ଆଗମନର ମୁଖ୍ୟ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ । ଅନ୍ୟ ସମସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟ ଏହି ମୁଖ୍ୟ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟକୁ ପରିପୂରଣ କରିବାରେ ସହାୟ ମାତ୍ର । ସେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଏହି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ପୂର୍ଣ୍ଣ ନ ହୋଇଛି, ସେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଜୀବର ଏହି ଧରାପୃଷ୍ଠକୁ ଯିବା-ଆସିବା ବନ ହେବ ନାହିଁ ବା ସେ ଜନ୍ମ-ମୃତ୍ୟୁ ଆବର୍ତ୍ତରୁ ରଖା ପାଇ ପାରିବ ନାହିଁ ।

ଜାଗତିକ ସେ କୌଣସି ବିଷୟରେ ଜ୍ଞାନଲାଭ କରିବାକୁ ହେଲେ ଯେପରି ସେହି ସଂପର୍କରେ ଜ୍ଞାନ ଥିବା ଏକ ଅଭିଜ୍ଞ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ପଯୋଜନ, ସେହିପରି ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ବିଷୟରେ ଜ୍ଞାନଲାଭ କରିବାକୁ ହେଲେ ଜଣେ ଅଭିଜ୍ଞ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ଆବଶ୍ୟକ । ସନାତନ ଧର୍ମରେ ତାଙ୍କୁ 'ଗୁରୁ' ବୋଲି ଅଭିହିତ କରାଯାଏ । ସଦ୍ଗୁରୁ ମନୁଷ୍ୟକୁ ସର୍ବବିଧ ଦୁଃଖରୁ ପରିତ୍ରାଣ କରି ଆମ୍ବାଜ୍ଞାନ ବା ସ୍ଵରୂପ ଜ୍ଞାନରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ କରିଦିଅଛି । ଏହି କାରଣରୁ ସଦ୍ଗୁରୁ ମାନବର ପରମବନ୍ଧ । ତାଙ୍କର କୃପାରେ ମାନବ ଇହକାଳରେ ପରାଶାନ୍ତି ଓ ପରକାଳରେ ପରାଗତି ଲାଭକରି ଧନ୍ୟ ହୁଁଥ । ସେ ମାନବର ପିତା, ମାତା, ବନ୍ଧୁ, ସଖୀ ଏବଂ ସବୁ କିଛି । ଅଭିଭାବଗଣ ବାରମ୍ବାର ଧରାପୃଷ୍ଠକୁ ଆଗମନ କରି ସଦ୍ଗୁରୁଙ୍କର ମହିମା ଜୀର୍ଣ୍ଣନ କରିଯାଇଛନ୍ତି । ବହୁବିଦ୍ୟା ଶୀଘ୍ରରୁ ଶୀଘ୍ରରୁ ଅବସ୍ଥାନ କରନ୍ତି । ତେଣୁ ସମସ୍ତ ପକାର ଯନ୍ମ କରି ଗୁରୁଙ୍କର ଆରାଧନା କରିବା ଉଚିତ । ଆଦର୍ଶଗୁରୁ, ଆଚାର୍ୟଗୁରୁ, ସଦ୍ଗୁରୁ ଓ ଜଗଦ୍ଗୁରୁ ଭେଦରେ ଗୁରୁ ଚାରି ପ୍ରକାର । ଏମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ସଦ୍ଗୁରୁ ହିଁ ମାନବକୁ ମୁକ୍ତି ପ୍ରଦାନ କରିବାକୁ ସମ୍ମନ । ଜଗଦ୍ଗୁରୁଙ୍କର ମାନଷୀତନ୍ତ୍ର ହେଉଛନ୍ତି ସଦ୍ଗୁରୁ । ଜଗଦ୍ଗୁରୁ ମାନବକୁ ଉତ୍ସାର କରିବାକୁ ଇଚ୍ଛା କଲେ ସେ କୌଣସି ସାଧନ ଶକ୍ତି ସଂପନ୍ନ ମହାପୁରୁଷଙ୍କ ମାଧ୍ୟମରେ ତାହା କରିଥାନ୍ତି । ତାଙ୍କୁ ହିଁ ସଦ୍ଗୁରୁ କୁହାଯାଏ । ସଦ୍ଗୁରୁଙ୍କର ଆଦେଶାନୁସାରେ ଜୀବନକୁ ପରିଚାଳିତ କରିବା ହେଉଛି ମାନବର ଶୈଶବମ ତେବେ । ଗୁରୁଙ୍କ ମହିମା ସମ୍ମନରେ କହିବାକୁ ଯାଇ ବଶିଷ୍ଟଦେବ ଶୀଘ୍ରକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରି 'ତୁମେ ଜ୍ଞାନୀ', 'ତୁମେ ମୁକ୍ତ' ବୋଲି ଆଜ୍ଞା ଦିଅନ୍ତି, ସେହି ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ଶିଷ୍ୟ ଜ୍ଞାନ ଓ ମୁକ୍ତି ଲାଭ କରିଥାଏ । କ୍ଷଣ ପୂର୍ବରୁ ଯେଉଁ ଶିଷ୍ୟ ମୂର୍ଖାଧମ ଥାଏ, ଗୁରୁଙ୍କ ଆଜ୍ଞାରେ ସେ ପର ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ଶୈଶବ ଜ୍ଞାନରେ ପରିଶାତ ହୋଇଥାଏ ।

ଶୀ ଶୀ ନିଗମାନନ୍ଦ ସରସ୍ଵତୀ ଦେବ ଉପରୋକ୍ତ ଲକ୍ଷାଶାକାନ୍ତ ସଦ୍ଗୁରୁ । ତାଙ୍କୁ ହିଁ ଏକମାତ୍ର ଗୁରୁ ଏବଂ ଲକ୍ଷ ରୂପେ ବରଣ କରି ନୀଳାଚଳ ସାରସ୍ଵତ ସଂଘର ସଭ୍ୟ ଓ ସଭ୍ୟମାନେ ସଂଘାର୍ୟାତ୍ମା ନିର୍ବାହ କରିଥାନ୍ତି । ସେ ପୁରୀ ସ୍ଵର୍ଗଦ୍ୱାରରୁ ନୀଳାଚଳ କୁଟୀରରେ ଅବସ୍ଥାନ କରୁଥିବା ସମୟରେ ୧୯୩୪ ମସିହା ଅଗଷ୍ଟ ମାସ ୨୪ ତାରିଖ ଖୁଲ୍ଲଣ ପୂର୍ଣ୍ଣମା ତାଙ୍କର ଶୁଭ ଜନ୍ମତିଥି ଅବସରରେ ନୀଳାଚଳ ସାରସ୍ଵତ ସଂଘ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିଥାଏ । ତାଙ୍କୁ ଗୁରୁ ଓ ଲକ୍ଷ ଉଭୟ ଭାବରେ ସ୍ଵାକ୍ଷାର ନ

କଲେ କେହି ନୀଳାଚଳ ସାରସ୍ଵତ ସଂଘର ସଭ୍ୟ ବା ସଭ୍ୟା ହୋଇ ପାରନ୍ତି ନାହିଁ । ନୀଳାଚଳ ସାରସ୍ଵତ ସଂଘ ପରିଚୟ ପତ ପଦାନ ମାଧ୍ୟମରେ ଶୀ ଶୀ ଗୁରୁଦେବଙ୍କ ଠାରୁ ସୁଲ ଦୀକ୍ଷା ଗନ୍ଧଶର ବ୍ୟବସ୍ଥା ପଚଳନ କରିଛନ୍ତି । ଏହା ଏକ ଗୁହୀ ସଂଘ । କୌଣସି ସନ୍ନ୍ୟାସୀ ଏହାର ସଭ୍ୟ ବା କର୍ମକଞ୍ଚ ହୋଇପାରିବେ ନାହିଁ । ଶୀ ଶୀ ଠାକୁର ୧୯୩୦ ମସିହାରେ ଏକ ଅର୍ପଣ ନାମା ରେଜେଷ୍ଟ୍ରେସ୍ଟ୍ରେସ୍ନ୍ କରି ତାଙ୍କ ମଠ ଓ ଆଶ୍ରମ ସମୂହକୁ ଏହାର ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରିଥିଲେ ମଧ୍ୟ ନୀଳାଚଳ ସାରସ୍ଵତ ସଂଘକୁ ସ୍ଵତନ୍ତ୍ର ରଖିଛନ୍ତି । ନୀଳାଚଳ ସାରସ୍ଵତ ସଂଘଟିକୁ ଶୀ ଶୀ ଠାକୁର ପୁଣ୍ୟରେ ରହି ପରିଚାଳନା କରୁଛନ୍ତି । ଏହି କଥାଟି ବହୁ ଅନୁଭୂତିରୁ ଭକ୍ତମାନେ ଉପଲବ୍ଧ କରିଛନ୍ତି ଓ କରୁଛନ୍ତି । ସଂଘରେ ଶୀ ଶୀ ଠାକୁରଙ୍କର ସ୍ଵରୂପ । ସେ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ସଂଘବନ୍ଧ ହୋଇ ଉପାସନା କରିବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇଛନ୍ତି । ସେ କହିଛନ୍ତି -ଠିକ୍ ଠିକ୍ ଭାବରେ ସଂଘାଧିବେଶନ କରି ପାରିଲେ ଗୁରୁକୃପାର ପ୍ଲାବନ ନ ଆସି ରହି ପାରିବ ନାହିଁ । ସେ ସଂଘର ସଂଘପତି ଭାବରେ ବିରାଜମାନ ରହି ପ୍ରତିନିଧି ସଭାପତି ମାଧ୍ୟମରେ ସଂଘ ପରିଚାଳନା କରନ୍ତି । ଯେଉଁ ଭକ୍ତ ଶୀ ଗୁରୁଙ୍କ ଠାରେ ଭଗବତ୍ ସହାର ସନ୍ଧାନ ପାଇ ତାଙ୍କର ଶରଣ ଗୁହଣ ପୂର୍ବକ ସଂଘଭୁକ୍ତ ହୋଇଛନ୍ତି, ଶୀ ଶୀ ଗୁରୁଦେବଙ୍କ ସହିତ ତାଙ୍କର ସମ୍ମନ ନିତ୍ୟ ।

ତାଙ୍କ ସ୍ଵହନ୍ତ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ନୀଳାଚଳ ସାରସ୍ଵତ ସଂଘଟି ତାଙ୍କର ଭାବଧାରର ଧାରକ, ବାହୁକ ଓ ରକ୍ଷକ ଭାବରେ ଆଜିକୁ ଅଠେଣୀ ବର୍ଷ ହେବ କାର୍ଯ୍ୟ କରିଆସୁଥାନ୍ତି । ଓଡ଼ିଶା ଓ ଓଡ଼ିଶା ବାହାରେ ଏକଶହୁ ସତ୍ତରୀ ଗୋଟି ଶାଖାସଂଘ ଏହାର ଅଧିନରେ ପରିଚାଳିତ ହେଉଥାନ୍ତି । ଆମେରିକାରେ କାର୍ଯ୍ୟରତ ନୀଳାଚଳ ସାରସ୍ଵତ ସଂଘର ସଭ୍ୟ ଓ ସଭ୍ୟା ମାନଙ୍କର ପୁତ୍ର, କନ୍ୟା ଓ ଆମ୍ବୀୟ ସ୍ଵଜନମାନଙ୍କ ପରେଣ୍ଯରେ ନୀଳାଚଳ ସାରସ୍ଵତ ସଂଘର ଅନୁମତିକମେ ଏକ ପାଠଚକ୍ର ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହୋଇଥାନ୍ତି । ଅନେକ ବିଳମ୍ବରେ ଏହା ଏକ ଶାଖାସଂଘରେ ପରିଣତ ହେବ ବୋଲି ଆଶା । ଭବିଷ୍ୟତରେ ସମ୍ଭାବନା ଆମେରିକା ମହାଦେଶରେ ଶୀ ଶୀ ଠାକୁରଙ୍କ ଭାବଧାରା ବିକାଶର ଯେ ଏହା ଏକ କେନ୍ଦ୍ର ହେବ ଏଥିରେ ସଫେଦ୍ର ନାହିଁ । ସର୍ବଶେଷରେ ଶୀ ଶୀ ଠାକୁରଙ୍କ ଶୀରଣରେ ଆମେରିକା ସାରସ୍ଵତ ପାଠଚକ୍ରାନ୍ତର୍ଗତ ସମସ୍ତ ସଭ୍ୟ ଓ ସଭ୍ୟାଙ୍କର ସର୍ବବିଧ ଉନ୍ନତି କାମନା କରି ମୁଖବନ୍ଧ ଉପସଂହାର କରୁଥାନ୍ତି ।

| ଜୟଗୁରୁ |

ଶୀ ଶୀ ଠାକୁର ଚରଣାଶ୍ଚିତ

ଶୀ ଶ୍ୟାମସୁନ୍ଦର ଦାଶ

ସଭାପତି ଓ ପରିଚାଳକ

ନୀଳାଚଳ ସାରସ୍ଵତ ସଂଘ, ପୁରୀ ।

ଜୟଗୁରୁ

ସାରସ୍ଵତ ମାଧୁରୀ ବିଷୟରେ ପଦେ

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀ ଠାକୁର ନୀଳାଚଳ ସାରସ୍ଵତ ସଂଘ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରି ଶିଷ୍ୟଭକ୍ତ ମାନଙ୍କୁ ତିନୋଟି ଆଦେଶ ପଦାନ କରିଥିଲେ, ଯାହା ଆମମାନଙ୍କ ପକ୍ଷରେ ଅବଶ୍ୟ ପାଳନୀୟ । ସେଗୁଡ଼ିକ ହେଲା - ଆଦର୍ଶ ଗୃହସ୍ଥ ଜୀବନ ଗଠନ, ସଂଘଶକ୍ତିର ପ୍ରତିଷ୍ଠା ଓ ଭାବବିନିମୟ । ସାରସ୍ଵତ ମାଧୁରୀ ମୁଖ୍ୟତଃ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀ ଠାକୁରଙ୍କ ତୃତୀୟ ଆଦେଶ ପାଳନ କରିବାରେ ବୃତ୍ତ । ନିଜ ଜନ୍ମଭାବୀ ତଥା ପ୍ରିୟ ସଂଘ ଠାରୁ ଦୂରରେ ଏହି ବିରାଟ ମହାଦେଶରେ ଆମେ ଠାକୁରଙ୍କ ଭାବଧାରା ରକ୍ଷା କରି ଚଳିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରୁଛୁ । ପ୍ରତି କ୍ଷେତ୍ରରେ ଆମେମାନେ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁରଙ୍କ କୃପା ଉପଲବ୍ଧି କରୁଛୁ ଓ ତାଙ୍କୁ ନେଇ ଆମମାନଙ୍କ ଜୀବନ ଅନୁଭୂତିରେ ପୂର୍ଣ୍ଣ । ସାରସ୍ଵତ ମାଧୁରୀ ମାଧ୍ୟମରେ ଆମେ ପରଷ୍ଠର ମଧ୍ୟରେ ଭାବର ଆଦାନ ପ୍ରଦାନ କରିପାରିବା ।

ନୀଳାଚଳ ସାରସ୍ଵତ ସଂଘ ତରଫ୍ରୁ ପକ୍ଷାଶିତ ସାରସ୍ଵତ ଗନ୍ଧାବଳୀ ଆମମାନଙ୍କର ତଥା ଆମ ଭବିଷ୍ୟତ ବଂଶଧରମାନଙ୍କ ପାଇଁ ବହୁମୂଳ୍ୟ ସଂପଦ । ତାହାକୁ ଆଖି ଆଗରେ ରଖି ଏହି କ୍ଷୁଦ୍ର ପତ୍ରିକାର ସଂକଳନ ସମ୍ବନ୍ଧ ହୋଇଛି । ଏଥିରେ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁରଙ୍କ ସଂକଷିତ ଜୀବନୀ, ତାଙ୍କର ମୁଖ୍ୟ ଉଦେଶ୍ୟ, ସେ ଆମଠାରୁ କ'ଣ ଆଶାକରନ୍ତି, ଜୀବନରେ ଶୁଭୁଙ୍କର ଆବଶ୍ୟକତା, ସଂଘସେବାର ଭାବନା ଓ ଆଦର୍ଶ ଆଦି ଲେଖା ଖ୍ୟାନ ପାଇଛି । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀ ଠାକୁରଙ୍କ ବିଷୟରେ ଆଗହୀ କେହି ନବାଗତ ବା ଆମମାନଙ୍କର କର୍ମବ୍ୟସ୍ତ ଜୀବନରେ କିଛି ସମୟ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀ ଠାକୁରଙ୍କ ଉଦେଶ୍ୟରେ ଅତ୍ଯବ୍ହିତ କରିବା ପାଇଁ ଏହା ନିଷ୍ଠା ସହାୟକ ହେବ । ଏହି ଦ୍ୱିତୀୟ ସଂଖ୍ୟାରେ ଅଧିକ ଲଙ୍ଘାଜୀ ଲେଖା ପକାଶ କରାଯାଇଛି । ଏହା ଦ୍ୱାରା ଓଡ଼ିଆ ପଢ଼ି ପାରୁନ୍ତିବା ଉଚ୍ଚ ଭାଇ ଓ ମା'ମାନେ ଓ ନିଗମ ପରିବାରର ଛୋଟ, ଛୋଟ ପିଲାମାନେ ବିଶେଷ ଭାବେ ଉପକୃତ ହେବେ । ପିଲାମାନଙ୍କୁ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀ ଠାକୁରଙ୍କ ବିଷୟରେ ସମ୍ୟକ୍ ଧାରଣା ଦେବା ଲାଗି ଏହା ଏକ Quick reference ଭଲି କାମ ଦେବ ।

ଏହି ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ପତ୍ରିକାଟିକୁ ସର୍ବାଙ୍କ ସୁନ୍ଦର କରିବା ପାଇଁ ଆମେମାନେ ସର୍ବଦା ଚେଷ୍ଟିତ ଅଛୁ । ତଥାପି ଏଥିରେ ରହିଥିବା ଅନିଷ୍ଟାକୃତ ତୃତୀ ନିମିତ୍ତ ଆମେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀ ଠାକୁର ଓ ପାଠକମାନଙ୍କର ନିକଟରେ କ୍ଷମା ପାର୍ଥନା କରୁଅଛୁ । ସାରସ୍ଵତ ମାଧୁରୀର ଦ୍ୱିତୀୟ ପ୍ରକାଶନ କେବଳ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀ ଠାକୁରଙ୍କ ଆଶୀର୍ବାଦ ପକ୍ଷରେ ସମ୍ବନ୍ଧ ହୋଇଛି । ପରିଶେଷରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀ ଠାକୁରଙ୍କ ଶ୍ରୀଚରଣରେ ସମସ୍ତ ଉଚ୍ଚଭାଇ ଓ ମା'ମାନଙ୍କର ମଂଗଳ କାମନା କରି ରହୁଛୁ । ଜୟଗୁରୁ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର ଚରଣାଶ୍ରିତ

୮-୨୯-୨୦୦୩

ଶୁକ୍ରବାର

ଶ୍ରୀ ବିଶ୍ୱାସିତ, ସୁନ୍ଦର ରାୟ

ଶୀମତୀ ଶିବାନୀ ମହାନ୍ତି

ଶୀମତୀ ଉପସିଂହା ସାହୁ

(ସଂପାଦନା ମଣ୍ଡଳୀ)

ଆମେରିକା ସାରସ୍ଵତ ପାଠକୁ

ସୂଚୀପତ୍ର

୧	ମୁଖ୍ୟବିଷ୍ଣୁ	ଶୀ ଶ୍ୟାମସ୍ବର ଦାଶ	3
୨	ସବ୍ରାହ୍ମରୋଧ ଚରଣ ବରନ ପଞ୍ଜକମ୍	ଶୀ ଯୋଗେଶ୍ୱର ସୁନ୍ଦରାୟ	9
୩	ନେଇଛୁ ତୁମ ଶରଣ	ଶୀମତୀ ସ୍ଥିତାରାଣୀ ସୁନ୍ଦର ରାୟ	10
୪	Paramahansa Srimat Swami Nigamananda Saraswati Dev	Usha Agarwal	11
୫	ନିଗମ ସ୍ଵତ୍ତ ଓ ନିଗମ ଦର୍ଶନ	ଶୀ ଉମେଶଚନ୍ଦ୍ର ସାମନ୍ତରାୟ	13
୬	ଶୀଶୀଠାକୁରଙ୍ଗ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଓ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ସାଧନ ପକ୍ଷୀ	ଶୀ ବରଦା କାନ୍ତ ନାୟକ	16
୭	ଶୀଶୀ ଠାକୁରଙ୍ଗର ମାନସୀ କନ୍ୟା, ନାରାୟଣୀ ଦେବୀ	ଶୀମତୀ ପଲ୍ଲବିତା ପଞ୍ଜନାୟକ	18
୮	The Difference	Sri Rabi Narayan Tripathy	21
୯	Shree Shree Guru Mahatmya	Sri Biswajit Sundar Ray	22
୧୦	Search for a Greater Happiness	Sri Barada Kanta Nayak	25
୧୧	Effectiveness of Prayer	Sri Amaresha Tripathy	28
୧୨	ସତ୍ୟ ଶିବ ସୁନ୍ଦର	ଶୀମତୀ ସ୍ଥିତାରାଣୀ ସୁନ୍ଦର ରାୟ	31
୧୩	ସଂଘେବୀର ଭାବନା ଓ ଆଦର୍ଶ	ଶୀମତୀ ସ୍ଥିତାରାଣୀ ବାଳ	32
୧୪	What Thakura Nigamananda Wants From Us ...	Sri Bijoy Sahoo	35
୧୫	ନାରାୟଣ ସାଧନା	ଶୀମତୀ ଶିବାନୀ ସାହୁ	37
୧୬	ପ୍ରାର୍ଥନା	ଶୀମତୀ ଅଞ୍ଜଳା ଅରୁକ	41
୧୭	ପ୍ରେସ୍ତରୀକାରୀ	ଶୀ ଜ୍ଞାନ ରଙ୍ଗନ ଦ୍ଵିବେଦୀ	42
୧୮	If only I had another chance	Sri Rabi Narayan Tripathy	43
୧୯	ଆଧୁନିକ ନାରୀ ଓ ଆଦର୍ଶ ଗୃହିଣୀ - ତୁଳନାମୂଳକ ଅନୁଚିତା	ଶୀମତୀ ଶିବାନୀ ମହାନ୍ତି	45
୨୦	ନିରେଖିତ ତୁମ ପଦ୍ମମୁଖ	ଶୀମତୀ କାଞ୍ଚନବାଳା ଦାଶ	49
୨୧	ସଂଘେବୀଙ୍କର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ	ଶୀମତୀ ପଦ୍ମଗଜା ସାହୁ	50
୨୨	ଆମେରିକା ସାରସ୍ଵତ ପାଠକ୍ରୀ - କିଛି ଅନୁଚିତା	ଶୀ ଦେବେନ ନାଥ ମହାପାତ୍ର	51
୨୩	ଜୀବନ ସାର୍ଥକ ହେଉ	ଶୀମତୀ ସ୍ଥିତାରାଣୀ ସୁନ୍ଦର ରାୟ	54
୨୪	ଆମେରିକାରେ ମୋର ପୁଥମ ସମ୍ମିଳନୀର ଅନୁଭୂତି	ଶୀମତୀ ସୁରିତ୍ରା ସ୍ଥାଳୀ	55
୨୫	ଅଭିମତ ଓ ଅନୁଭୂତି		
	ଅନୁଭୂତି (୧)	ଶୀମତୀ ଲିପ୍ସିତା ପଞ୍ଜନାୟକ	57
	ଅନୁଭୂତି (୨)	ଶୀ ଅଶ୍ରୁନୀ କୁମାର ନାୟକ	59
	ଅନୁଭୂତି (୩)	ଶୀମତୀ ଅଞ୍ଜଳା ଅରୁକ	60
	ଅନୁଭୂତି (୪)	ଶୀମତୀ ଦୀତିମନୀ ମହାପାତ୍ର	60
	ଅନୁଭୂତି (୫)	ଶୀ ବିଜୟ ସାହୁ	61
	ଅନୁଭୂତି (୬)	ଶୀମତୀ ସୁରିତ୍ରା ସ୍ଥାଳୀ	62
	ଅନୁଭୂତି (୭)	ଶୀମତୀ ନିରୂପମା ପକ୍ଷୀ	65
	ଅଭିମତ (୧)	Srimati Lipsita Patnaik	66
	ଅଭିମତ (୨)	ଶୀ ପରାକର ବାଳ	66
	ଅଭିମତ (୩)	ଶୀମତୀ ଗୀତା ସାମନ୍ତରାୟ	68
	ଅଭିମତ (୪)	Swati Dwibedy	68
	ଅଭିମତ (୫)	Srimati Ipseeta Sahoo	69
୨୬	List of Bhaktas in Pathackakra		70
୨୭	Map with Location of Bhaktas		73

Paramahansa Shreemat Swami Nigamananda Saraswati Dev

ସଦ୍ଗୁରୋଧ ଚରଣ ବନ୍ଦ ପଞ୍ଜମ

ବନ୍ଦ ଗୁରୁଶାଂ ଚରଣାର ବିନ୍ଦେ
ସନ୍ଦର୍ଶିତ ସ୍ଥାମ ସୁଖବୋଧେ
ନିଃପେନ୍ଦ୍ରଷେ ମାଙ୍କିକାନ୍ଦମାନେ
ସଂସାର ହୁଲାହୁଲ ମୋହଶାନ୍ତେ । (୧)

ଯେ ଆମ ସୁଖବୋଧର ପଛା ପ୍ରଦର୍ଶନ କରିଥାଆନ୍ତି, ଯାହାଙ୍କ କୃପାରୁ ନିର୍ବାଣ ମୁକ୍ତି ଲାଭ ହୋଇଥାଏ, ଯେ ସର୍ବଦା ମଙ୍ଗଳ ବିତରଣ କରନ୍ତି,
ମୁଁ ସଂସାର ହୁଲାହୁଲ ଜନିତ ମୋହ ଶାନ୍ତି ନିମିତ୍ତ ଯେହି ଗୁରୁଦେବଙ୍କ ଶ୍ରୀଚରଣାରବିନ୍ଦକୁ ବନ୍ଦନା କରୁଥାଇଛି ।

ସମ୍ୟ ପ୍ରସାଦାତ୍ ଉଗବତ୍ ପ୍ରସାଦେ
ସମ୍ୟା ପ୍ରସାଦାନ୍ତ ଗତିଃ କୃତୋଅପି
ଧ୍ୟାଯ୍ ସ୍ତ୍ରୀବ ସ୍ତ୍ରୀୟ ଯଶ୍ଶିଷ୍ଟସନ୍ଧ୍ୟା
ବନ୍ଦ ଗୁରୋଧ ଶ୍ରୀଚରଣାର ବିନ୍ଦମ୍ । (୨)

ଯେ ପ୍ରସନ୍ନ ହେଲେ ଶ୍ରୀଭଗବାନ ପ୍ରସନ୍ନ ହୁଅଛି, ଯେ ଅପସନ୍ନ ଥିଲେ ଉତ୍ତରାରର କୌଣସି ଉପାୟ ରହେ ନାହିଁ । ମୁଁ ତୁସନ୍ଧ୍ୟାରେ ଯେହି
ଗୁରୁଦେବଙ୍କ ମହିମା କିର୍ତ୍ତନ କରି ଏବଂ ତାଙ୍କ ଚିନ୍ତାରେ ନିର୍ବିଷ୍ଣ ଚିତ୍ତ ରହି ତାଙ୍କ ଶ୍ରୀଚରଣାରବିନ୍ଦକୁ ବନ୍ଦନା କରୁଥାଇଛି ।

ସଂସାର ଦାବାନଳ ଲୀଠ ଲୋକ-
ତାଣ୍ୟ କାରଣ୍ୟ ଘନାଘନତ୍ଵମ୍
ପ୍ରାପ୍ତସ୍ୟ କଲ୍ୟାଣ ଗୁଣାର୍ଥବସ୍ୟ
ବନ୍ଦ ଗୁରୋଧ ଶ୍ରୀଚରଣାର ବିନ୍ଦମ୍ । (୩)

ସଂସାର ତାପରେ ତାପିତ ଲୋକ ପମ୍ବହଙ୍କୁ ଯେ କୃପାବାରି ବର୍ଣ୍ଣନ ପୂର୍ବକ ଯେମାନଙ୍କ ବିଦର୍ଘ ପ୍ରାଣରେ ଶାନ୍ତି ପ୍ରଦାନ କରି ସେମାନଙ୍କର
ଭବଦୁଃଖ ନିବାରଣ କରନ୍ତି, ସେହି ପରମ କଲ୍ୟାଣମୟ ଗୁଣର ସାଗର ଶ୍ରୀଗୁରୁଦେବଙ୍କ ଶ୍ରୀଚରଣାରବିନ୍ଦକୁ ମୁଁ ବନ୍ଦନା କରୁଥାଇଛି ।

ସାକ୍ଷାତ୍ ହରିଦେବ ସମସ୍ତ ଶାସ୍ତ୍ରେ
ଉତ୍କ୍ଷେତ୍ରା ଭାବ୍ୟତ ଏବ ସରିଃ
କିନ୍ତୁ ପ୍ରଭୋର୍ଯ୍ୟ ପିଯ୍ ଏବତସ୍ୟ
ବନ୍ଦ ଗୁରୋଧ ଶ୍ରୀ ଚରଣାର ବିନ୍ଦମ୍ । (୪)

ସମସ୍ତ ଶାସ୍ତ୍ରରେ ଯେ ସାକ୍ଷାତ୍ ହରି ସ୍ଵରୂପ ବିଦିତ, ସାଧୁମାନେ ଯାହାଙ୍କୁ ହରି ଭାବରେ ଚିନ୍ତା କରିଥାଆନ୍ତି, ଯେ ସେହି ଶ୍ରୀହରିଙ୍କର
ଏକମାତ୍ର ପ୍ରିୟପାତ୍ର, ସେହି ଗୁରୁଦେବଙ୍କ ଶ୍ରୀଚରଣାରବିନ୍ଦକୁ ମୁଁ ବନ୍ଦନା କରୁଥାଇଛି ।

ଚତୁର୍ବିଧ ଉଗବତ୍ ପ୍ରସାଦ ସ୍ଥାନ-
ବନ୍ଦ ତୃତୀୟ ହରିଭକ୍ତ ସଂଘାନ୍
କୃତେବ ତୃପ୍ତଃ ଭଜତଃ ସଦେବ
ବନ୍ଦ ଗୁରୋଧ ଶ୍ରୀଚରଣାର ବିନ୍ଦମ୍ । (୫)

ଯେ ଉତ୍କମାନଙ୍କୁ ସର୍ବଦା ଚତୁର୍ବିଧ ଭଗବତ୍ ପ୍ରସାଦ ଯଥା-ଧର୍ମ, ଅର୍ଥ, କାମ ଓ ମୋକ୍ଷ ସ୍ଵରୂପ ସ୍ଵୀଶାତ୍ମୁ ଅନ୍ତରୁ ତୃତୀୟ ସହିତ ଭୋଜନ କରାଇ ପରମାନନ୍ଦ ଉପବୋଗ କରାନ୍ତି, ସେହି ଗୁରୁଦେବଙ୍କ ଶ୍ରୀଚରଣାରବିଦକୁ ମୁଁ ବନ୍ଦନା କରୁଥାଏଇଛି । - ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଗୁରୁଗୀତା

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀ ଠାକୁର ଚରଣାଶ୍ରିତ
ଶ୍ରୀ ଯୋଗେଶ୍ଵର ସୁନ୍ଦରାନ୍ତି
ବେଶୁନିଆ ଶାଖା ସଂଘ

ନେଇଛୁ ତୁମ ଶରଣ

ଆମେରିକାର ମା' ଭାଇ ମାନେ
ମିଳିତ ଆଜି ଷ୍ଟୋରେ
ଜ୍ଞାନ ଭାଇ ଘର ଦୂରଷେ ନାରୁଛି
'ଜୟଗୁରୁ' ଜୟ ସୁରେ । ୧

ଏକ ବରଷର ଆକୁଳ ପ୍ରତୀକ୍ଷା
ଆଜି ହୋଇଥାଏ ପୂର୍ଣ୍ଣ
ତୁମକୁ ନେଇଶା ଆନନ୍ଦ ଉଲ୍ଲାସ
ତୁମ ସ୍ତର୍ଗେ ସବୁ ଧନ୍ୟ । ୨

ଦୂରତା ଦୃଷ୍ଟିରୁ ମାସକରେ ଥରେ
କରୁଥାନ୍ତୁ ପାଠକକୁ
ସେବା ପୁନ୍ନା କରି ତୋଷିରୁ ତୁମକୁ
ହୋଇଛୁ ଆଜି ଏକତ୍ର । ୩

ପୂର୍ଣ୍ଣ ସିଂହାସନ ସଜାଇ ରଖିଛୁ
ତୁମରି ପାଇଁ ଯତନେ
ବିଜେ କରି ପ୍ରଭୁ ଆଶୀଷ ବରଶ
ସନ୍ତାପିତ ଭକ୍ତ ପ୍ରାଣେ । ୪

ଅଗୁରୁ, ଚନ୍ଦନ, ଧୂପ, ଦୀପ ମାନ
ମହୁକଇ ଚର୍ଚପାଶ

ନୟନ ଲୋତକେ ଧୋଇ ଶୀପୟର
ପାଇବୁ ସ୍ନେହ ପରଶ । ୫

ରାଜରାଜେଶ୍ଵରେ ପୂଜିବା ପାଇଁକି
ଶକ୍ତି ଆମର କାହିଁ,
ଦୂଦୟର ପ୍ରାପି ଭକ୍ତି ଚିକକ
ଘେନା କର ପ୍ରାଣୟାଳୁ । ୬

ତୁମ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ସଂଘ ସମ୍ମିଳନୀ
କରେ ତୁମ ଜୟଗାନ
ମୃଦୁ ସମୀରଣ ଝଙ୍ଗରେ ତୋଳେ
ତୁମରି ମହିମା ମାନ । ୭

ଧୃବତାରା ତୁମେ ଜୀବନ ଆକାଶେ
ଘେନିଯାଅ ସୁପଥରେ
ତବ ମନୋମତ କରି ସେବା ଦିଅ
ଏତିକି ଜନ୍ମା ମନରେ । ୮

ଘେନ ଗୁରୁ ଆମ ଅନ୍ତର ମିନତୀ
ତୁମେ ତ ଭବ ତାରଣ
ସାହା ଓ ଭରସା ଏଇ ଦୁନିଆରେ
ନେଇଛୁ ତୁମ ଶରଣ । ୯

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର ଚରଣାଶ୍ରିତା
ଶ୍ରୀମତୀ ସିଦ୍ଧାରାଣୀ ସୁନ୍ଦର ରାନ୍ତି

Paramahansa Srimat Swami Nigamananda

Saraswati Dev

Swami.Nigamananda was born as Nalinikant in a well-known Brahmin family of Kutubpur (now in Bangladesh), in August 1880. His parents Bhuban mohan and Maniksundari were highly religious, pious and devout Brahmins. As a boy he was intelligent, compassionate and intolerant to any act of injustice. When he was nine years old the Cosmic Mother appeared before him. This supernatural incident scared him, as he was too young to understand the importance of this rare incident. At the age thirteen he lost his mother Maniksundari and with her death he lost his innocence. As he realized that death was imminent he developed an atheistic attitude towards religion and life after death.

At the age of seventeen, he was married to Sudhansubala, the thirteen year-old beautiful daughter of late Baidyanath Mukhopadhayay. Due to some financial difficulties he was forced to give up studies and took up a job as an overseer. During this period his beloved wife passed away and this proved to be a turning point in his life. The atheistic philosophy, which he was harboring since his mother's death, raised its poisonous hood again. But before this belief was confirmed he witnessed a celestial event. Sudhansubala's figure appeared before him in the closed bedroom and requested him to perform her "Shradha". He saw the figure a few more times and the questions related to life after death tormented his mind. He met various sanyasis and pundits and did a program of study at the Theosophical society at Adyar in Madras. But he was not really satisfied with his findings till he accidentally met Swami Purnananda and learnt from him that every woman was a manifestation of the Cosmic Mother and that his wife had merged with the Mother after her death. Swami Purnanada further advised Nalikanta that a Guru could guide him and as he was not his guru he could not help him any more.

Nalinikant's search for a Guru led him to Tantrik saint Bamakhepa. Under Bamakhepa guidance he attained sidhi in Tantra Sadhana and the Cosmic Mother appeared before him as his Ishta Devi and blessed him. She promised him that she would be with him in the form of his wife whenever he desired. Later, Nalinikanta attained sidhi in Jnyana with the help of Guru Swami Sachchidananda, a renowned vedantic saint and scholar. Swami Sachchidananda, pleased with Nalinikant's knowledge achieved through his determination and perseverance, initiated him to Sanyas and gave him the name of Nigamananda. He instructed Nigamananda to travel to the four main pilgrimage centers of the country. Nigamananda did so and gained spiritual experience related to each location. Swami Sachchidananda suggested him to work towards sidhi in yoga. Nigamananda's quest for a guru began once again.

He met his Yogi Guru Sumerudas, in a dense forest near Parshuram Tirtha. Yogi Sumerudas introduced him to the realm of yogic practices. Nalinikant, as per his guru's instructions practiced yoga and ultimately attained the Nirvikalp Samadhi. Seldom does one come back from the state of Nirvikalp samadhi, which is the highest level in the Yoga. In the state of this samadhi the yogi loses individuality by merging with the Supreme Force or the Param Brahma. Return to the mortal world from this state is only by God's will. God had a action plan for Swami Nigamananda as he was destined to work for the benefit of mankind. A firm decision to the effect that he was the Guru sent to reestablish the Sanatana Dharma arose in the subconscious mind of Nigamananda while he was in the state of samadhi and this resolve made him return to the world.

On the occasion Kumbhamela at Prayag he met his Gyani guru Sachidananda and Sankracharya of Sringeri Math along with other prominent saints. Sankrachrya highly impressed with the spiritual heights reached by Nigamananda conferred on him the title of 'Paramahansa'.

After Nirvikalp Samadhi Paramhansa Nigamananda began to believe and preach Adwaitavad. But again the Cosmic Mother in the manifestation of Annapurna showed him the path of dualistic concept of God Head. She explained to him that unless he accepted the divine leelas of the Formless Almighty in the forms of various deities, his knowledge would remain incomplete. Gouri Maa, a renowned female saint in the Himalayas, initiated him to Prem Sadhana. Thus Swami Nigamananda attained sidhi in all the four sadhanas, Yoga, Jnyana, Tantra, and Prema. His Gyani Guru, pleased with the achievements of his disciple offered to make him his successor. Nigamananda accepted to take the responsibility but only as the Guru for the region of Eastern India.

Swami Nigamananda set up an Ashram in the Garo hills. The tribals of that area were impressed and influenced by him and took care of his needs. Nigamananda started a Lower Primary School to educate the children. During the day he was busy with the school activities and at night he practiced the sadhanas and spent time with his Ishta Devi in the form of his beloved.

Repeatedly the Devi reminded him of his duties toward the mankind and the promise he had made to his Guru, that of taking the responsibilities of a Guru of the Eastern region. Reluctantly, he agreed to take up the task, but only if his conditions were accepted by the goddess. The conditions that he put forward were for the welfare of his disciples in particular and the mankind in general. Firstly, the people who had accepted him as Guru in some point of their lives but later disobeyed or defamed him would get salvation in not more than three births. Secondly, his loyal and devoted disciples would get mukti in single birth, even if they had practiced no sandhana. Thirdly, the disciples who underwent penance during sadhana had the privilege of getting salvation during their present lifetime. The Devi agreed and Swami Nigamananda entered the society as Sadguru. During his stay at the Garo hills Ashram the Goddess manifested herself in succession as daughter, wife and mother. This vision and the understanding that the form was an illusion and often dissolved in the formless built the base of Bhava Sadhana.

Swami Nigamananda realized that Tantra, Jnyana, and Yoga had the principle of Divine Maya as the foundation and were in fact complementary to each other. Bhakti, cosmic love, was God's gift to mankind to create love, joy and happiness. The ultimate goal of the four different paths was to reach and realize Him. Amidst the worldly people Swami Nigamananda became aware of the presence of high level of ignorance and total lack of spiritual knowledge in society. The society, due to western influence had somewhat become decadent and materialism was on the rise. To herald a spiritual awakening he published his first book-Yogi Guru. He set up an Ashram at Durgapur and devoted his time in spreading Brahma Vidya. It was here that he initiated Hemalata devi into Sanyas and named her Yomaya. Due to her unfaltering devotion she rose to the status of Mother. Later, he published three other books, Gyani Guru, Tantrik Guru and Premik Guru. The titles are suggestive of the subject matter of the respective books.

Swami Nigamananda set Shanti ashram at Jorhat, in Assam, with the intention of introducing the concept of simple living and Saatwik (pure and pious) qualities in people. His desire was to spread the Vedantic dharma through easy practices and methods to enable mankind to attain the level where it could satisfy the spiritual urges. The Ashram became the base for this and was self sufficient in every way. It symbolized an ideal society and it was founded on the ancient pattern of Tapovans. He set up various such Ashrams in Assam, Bengal, Bihar and Orissa to fulfill his mission. He also started the Bhakta Sammilani, an annual conference of devotees for collective worship and it also provided a platform for exchange of ideas and views.

He retired from public life, after delegating the responsibilities to capable and efficient people to manage the day-to-day activities of these Ashrams, to lead a solitary life in Puri, near the shores of Bay of Bengal, for the welfare of mankind in general and to destroy the ignorance in order to bring the spiritual awakening in his disciples in particular. Through meditation he could exert an influence over the minds of people and for this physical distance was necessary. As he wanted a secluded live, initially he lived in a rented house and later he purchased a house and named it Neelachal Kutir and resided there. He followed a routine lifestyle, including walks on the sea beach, writing and reading and also meeting spiritual aspirants. He advised his local followers to form a Sangha and directed them to lead the lives of ideal householders.

Though he lived in Puri but he regularly visited the other Ashrams. On his return after a trip in 1935 he expressed to his disciples that his physical body was failing him and that the end result would be Samadhi or rejuvenation of the present body. By this time he was nearing sixty and not keeping quite healthy. When questioned by his disciples as to whom would he select as his successor, he answered that he would remain the Guru himself and advised them to follow his earlier instructions to pray to his Bigraha and treat him as an omniscient patriarch of the family.

Paramhansa Nigamananda Swami took Maha-Samadhi in 1935. Though physically he is not present amongst us but we all feel his presence during joy and sorrow, illness and good health, life and death, day and night as he guides us as a Sadguru. His blessings manifest in the sidhamantra "Jayaguru" as it is often used as a weapon to win the various battles of survival. His disciples are never alone in the face of adversities and he resides forever in our hearts as he promised.

Sri Sri Thakur Charanasritaa
Usha Agarwal

ନିଗମ ସ୍ମୃତି ଓ ନିଗମ ଦର୍ଶନ

ବେଦବ୍ୟାସ ରଚିତ ବହୁସ୍ମୂତ ବା ବ୍ୟାସସ୍ମୂତକୁ ସାଧାରଣତଃ ବେଦାନ୍ତ ଦର୍ଶନ ବୋଲି କୁହାଯାଏ । ମାନବ ଜାତିର ଆଧ୍ୟାତ୍ମପିପାସା ବା ଜିଜ୍ଞାସାର ନିର୍ବୃତ୍ତି ନିମିତ୍ତ ଦର୍ଶନର ସୃଷ୍ଟି । ଏହି ଭାବରେ ପିପାସାର ପରିସମାପ୍ତି ପାଇଁ ଷତ ଦର୍ଶନର ମଧ୍ୟ ଉତ୍ତପ୍ତି । ବିଭିନ୍ନ ଦୃଷ୍ଟିକୋଣରୁ ବିଚାରକରି ଜଣେ ରଷି ବା ମୁନି ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ସିଦ୍ଧାନ୍ତରେ ଉପନିତ ହୋଇଛନ୍ତି । ସମସ୍ତଙ୍କର ବିଚାର ବିଶ୍ଳେଷଣର ଧାରା ବା ଚିନ୍ତାପରିଶାଳୀ ମଧ୍ୟ ଅନୁଧାବନଯୋଗ୍ୟ । ଆସ୍ତିକ ଦର୍ଶନର ନ୍ୟାୟ ଯୋଗୁ ନାସ୍ତିକ ଦର୍ଶନ ମଧ୍ୟ ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଥାଏ । କାରଣ ଗୋଟିଏ ନଥିବାର ପ୍ରମାଣ ଥିବା ପଦାର୍ଥକୁ ସ୍ଫଳ କରିଦିଏ ।

’ଅଥାତୋ ବହୁଜିଜ୍ଞାସା’- ଏହି ସ୍ମୃତରୁ ବେଦାନ୍ତ ଦର୍ଶନର ଆରମ୍ଭ । ବେଦବ୍ୟାସ ବହୁସ୍ମୂତ ଗନ୍ଧରେ ସଜଳପକାର ବିଚାରପରିଶାଳୀକୁ ଶ୍ଵାନ ଦେଇ ସମନ୍ୟ ସ୍ମୃତିକୁ ଆବିଷ୍ଵାର କରିଛନ୍ତି । ବହୁସ୍ମୂତପାଠ କରି ଆମ୍ବାନଙ୍କ ମନରେ ଅନେକ ନୂତନ ନୂତନ ଜିଜ୍ଞାସାର ଉଦୟ ଦୂଃଖ । ଏହି ଜିଜ୍ଞାସାର ନିର୍ବୃତ୍ତି ନିମିତ୍ତ ଅନେକ ଦର୍ଶନର ଉଦ୍ଭବ ହୋଇଥାଏ । ଅତୃପ୍ତ ଚିତ୍ର ଏହି ଭାବରେ ତୃତୀର ଅନୁସଂଧାନ କରି ରାମକୃଷ୍ଣ ଦର୍ଶନ, ଅରବିନ ଦର୍ଶନ ଓ ନିଗମାନନ୍ଦ ଦର୍ଶନର ସନ୍ଧାନ ପାଇଛନ୍ତି । ସାରା ଭାରତବର୍ଷରେ ଏହି ଅଭିନବ ଦର୍ଶନଗୁଡ଼ିକର ସମାଦର କିଛି କମ ନାହିଁ ।

ଏହି ପୁତ୍ରପବିତ୍ର ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଭାରତବର୍ଷରେ ଆଉ କେତେ ନୂତନ ଦର୍ଶନ ଯେ ଉଦ୍ଭବ ନହେବ ତା’ ବା କିଏ କହିବ । ବହୁସ୍ମୂତକୁ ଭିତ୍ତିକରି ଆଜି ମଧ୍ୟ ନୂତନ ନୂତନ ଦର୍ଶନ ସୃଷ୍ଟି ହେଉଥାଏ । କୌଣସି ସ୍ମୃତ ମଧ୍ୟ ଉପେକ୍ଷାର ବିଷୟ ନୁହେଁ । କେତେ ବିତ୍ତ ପଞ୍ଚାର ବହୁ ଜିଜ୍ଞାସା ବା ଧର୍ମିତ ଜିଜ୍ଞାସା ମାନବ ମନରେ ଉଦୟ ହୋଇଛି, କିନ୍ତୁ ଆଜି ବି ବହୁଙ୍କୁ ଜାଣିବାର ଉପାୟ ବାହାର କରିବାରୁ କେହି ନିର୍ବୃତ୍ତ ହୋଇନାହାନ୍ତି । ଭରଦ୍ଵାଜ ତନ୍ୟ ସୁକେଶା, ଶିବପୁତ୍ର ସତ୍ୟକାମ, ଗର୍ଗୋତୀୟ ମୌର୍ଯ୍ୟାୟଣୀ, ଅଶ୍ଵକ ତନ୍ୟ କୌଶଳ୍ୟ, ଭୃଗ ବଂଶୀୟ ବୈଦର୍ଜ୍ଞ, ଓ କତ୍ୟ ତନ୍ୟ କବତ୍ରୀ ଏଇ ପ୍ରକାର ବହୁପର ଓ ବହୁନିଷ ହୋଇ, ସମସ୍ତେ ପରମବହୁଙ୍କର ସ୍ଵରୂପ କ’ଣ ଜାଣିବାପାଇଁ ଲଜ୍ଜାକହୋଇ ରଷି ପିଞ୍ଜଳାଙ୍କ ନିକଟରେ ଏକଦା ଉପର୍ଯ୍ୟତ ହୋଇଥିଲେ । ସେମାନଙ୍କୁ ରଷି ଯେଉଁ ଉତ୍ତର ପଦାନ କରିଥିଲେ ତାହା ବିଶେଷ ପଣିଧାନଯୋଗ୍ୟ । ସମାଗତ ଜିଜ୍ଞାସୁ ବହୁନିଷ ରଷିବୃଦ୍ଧଙ୍କୁ ଲକ୍ଷ୍ୟକରି ରଷି ମହାଶୟ କହିଥିଲେ, “ଯଦି ବିଜ୍ଞାସାମଣ ସର୍ବଂ ହୁ ବୋ ବିଶ୍ୟାମ ଲାଗି” । ଯଦି ଯେହି ବହୁଙ୍କ କୃପାରୁ ମୋତେ କିଛି ଜଣାଯିବ, ତେବେ ଆପଶମାନଙ୍କର ଜିଜ୍ଞାସାର ସମସ୍ତ ବିଷୟ ସଂପର୍କରେ କିଛି ଉପର୍ଯ୍ୟାପନ କରିବାକୁ ମୁଁ ଚେଷ୍ଟା କରିବି । ସତ୍ୟଦଶ ରଷିଙ୍କର ଏହି ଅକପଚ ଉକ୍ତି କେବଳ ବିନ୍ୟ ପ୍ରଦର୍ଶକ ନୁହେଁ, ଏହା ଏକବାର ସତ୍ୟ ଭାଷଣ । କେନୋ ଉପନିଷଦରେ ନିମ୍ନଲିଖିତ ଶ୍ଲୋକ ଦୂରତି ଏଇ ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ସ୍ଵରଣୀୟ-

“ଯହଂ ମନେୟ ସ୍ମୃତେଦେତି ଯେନ ବେଦେତି ବେଦତ (୧)

ଯୋ ନଷ୍ଟଦ୍ଵେବ ତଦ୍ଵେବ ଯେନ ବେଦେତି ବେଦତ ॥ (୨)

ଯସ୍ୟାମତ୍ତଂ ତସ୍ୟାମତ୍ତଂ ମତ୍ତ ଯସ୍ୟ ନ ବେଦ ସଃ

ଅବିଜ୍ଞାତ ବିଜ୍ଞାନତାଂ ବିଜ୍ଞାତମ ବିଜ୍ଞାନତାମ ॥ (୩)

ବହୁଙ୍କ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ରୂପେ ଜାଣିବା ବା ବହୁଙ୍କର ସମ୍ୟକ ଜ୍ଞାନ କରିବା କିଛି ସହଜ ବ୍ୟାପାର ନୁହେଁ । ଆଜି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବହୁଙ୍କ ଜାଣିବାର ଲାଗି ହୋଇନାହିଁ । ଯେ ଅନେକ କେହି କ’ଣ ତାଙ୍କୁ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ରୂପେ ଜାଣିବା ସହଜ ? ତଥାପି ବହୁଜିଜ୍ଞାସା ଅନାଦିକାଳ ହେଲା ପୁନଃପୁନଃ ଚଳି ଆସୁଥାଏ । ବହୁଙ୍କ ଜାଣୁ ଜାଣୁ ବା ବୁଝୁ ବୁଝୁ ଅନେକ ମହାପୁରୁଷଙ୍କର ମଧ୍ୟ ସମାଧି ହୋଇଯାଇଛି, କିନ୍ତୁ ବହୁଙ୍କ ପୁଣି ମଧ୍ୟ ବୁଝିବାକୁ ବାକି ଆଏ । ବ୍ୟାସଦେବଙ୍କ ପୂର୍ବରୁ ମାନବମନରେ ବହୁ ଜିଜ୍ଞାସା ଥିଲା । ବହୁଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ବହୁ ଜିଜ୍ଞାସା ମଧ୍ୟ ସମାନସାମନ୍ଦରାକୁ ଭାବେ ଚଳି ଆସୁଥାଏ । ଆର୍ଯ୍ୟଜାତିର ଚରମ ଲକ୍ଷ୍ୟ ହେଉଛି ବହୁ । ଉଦୟାନ୍ତ ବିହୀନ ଆଦିତ୍ୟଜ୍ଯୋତି ହିଁ ଆମମାନଙ୍କର ଲକ୍ଷ୍ୟ ।

ବର୍ତ୍ତମାନ ପ୍ରଶ୍ନତଃ ବେଦାନ୍ତ ଦର୍ଶନର ଯେ ବହୁ, ତାହା ସବିଶେଷ ନା ନିର୍ବିଶେଷ ? ଯେଉଁମାନେ ବ୍ୟାସଦେବଙ୍କର ଅନୁଗାମୀ ସେମାନେ କହିବେ ଯେ ବହୁ ସବିଶେଷ ଓ ନିର୍ବିଶେଷ ଉତ୍ସବ । ସବିଶେଷ ବହୁର ଉପାସନା କରିବାପରେ ନିର୍ବିଶେଷ ବହୁର ଉପାସନା ପାଇଁ ଜ୍ଞାନ ଲାଭର ଅଧିକାର ଜନେ । ଜ୍ଞାନପଦ୍ମ ଆଶାର୍ଯ୍ୟ ଶଙ୍କର ନିର୍ବିଶେଷ ଚିନ୍ମାତ୍ର ବହୁବାଦୀ । ତୁମ୍ଭେଦ ବହୁର ଶେଷପାଦ ତୁରାୟ

ଭୁମି ପ୍ରତି ଶଙ୍କରାଚାର୍ୟଙ୍କର ଦୃଷ୍ଟି ନିବର୍ଣ୍ଣ ବା କେଉଁଠୁଟ । ନେତିବାଦର ଭିତର ଦେଇ ଜାଗତ, ସ୍ଵପ୍ନ ଓ ସୁସ୍ଥିକୁ ଅତିକମକରି, ତୁରୀୟ ତେତନାର ଚରମ ଭୁମିରେ ଆଚାର୍ୟ ଶଙ୍କର ବିଶ୍ଵାମିଲାଭ କରିଛନ୍ତି । ଦାଶ୍ନିକ ଶଙ୍କରାଚାର୍ୟ ଯେତେବେଳେ ଜଗତ୍ତରୁ ଶଙ୍କରାଚାର୍ୟ ଭାବେ ପକଟ ଲୀଳା ଆରମ୍ଭକଲେ, ସେ ଉଜାନମୁଖୀ ତେତନାକୁ ପରିତ୍ୟାଗ କରିପାରିନାହାନ୍ତି । ତାଙ୍କର ସମସ୍ତ ଭାସ୍ୟ, ଟୀକାଗୁଡ଼ିକ ଅଦ୍ଦେତ ଚିନ୍ମାତ୍-ବହୁଭୀମୁଖୀ, ଜାଗତ, ସ୍ଵପ୍ନ ଓ ସୁସ୍ଥି ପାଦ ମଧ୍ୟ ଏକମାତ୍ ବହୁର ଜ୍ୟୋତିରେ ଉଦ୍ଭାସିତ । ଆଚାର୍ୟଙ୍କର ଚରମଳକ୍ୟ ତୁରୀୟ ଚିନ୍ମାତ୍ ବହୁଜ୍ଞାନ । ବହୁରେତନ୍ୟର ସଙ୍ଗେ ଜୀବରେତନ୍ୟର ଅଭେଦ ଜ୍ଞାନ ବା ବୋଧ ତାଙ୍କ ଜୀବନର ଏକମାତ୍ ଆଦର୍ଶ ବା ଲକ୍ଷ୍ୟ ଥିଲା । ଜୀବନର ଚରମ ଲକ୍ଷ୍ୟ ନିର୍ଭେଦ ବହୁଜ୍ଞାନ, ଲୋକସମାଜରେ ଜଣାଇବା ଥିଲା ତାଙ୍କର ଆପାଶ ଚେଷ୍ଟା । ମହାବାକ୍ୟର ମନନ ବା ବିଚାର ଛତା ଅନ୍ୟ କୌଣସି ସାଧନାର ପଥକୁ ସେ ପ୍ରାଧାନ୍ୟ ବା ଗୁରୁତ୍ୱ ପ୍ରଦାନ କରିନାହାନ୍ତି । ଏକମାତ୍ ବିବାରଦ୍ଵାରା ଅପୋରାକ୍ଷନୁଭବ ବା ବହୁ ସାକ୍ଷତ୍କାର ଯେ ଲାଭ ହୋଇପାରେ, ଏହା ତାଙ୍କର ସୁତ୍ରିତ ଅଭିମତ ।

ବହୁସ୍ଵତ୍ତରେ ବା ବେଦାନ୍ତ ଦର୍ଶନରେ ବ୍ୟାସଦେବ ବହୁଜ୍ଞ 'ଉଭୟଲିଙ୍ଗ' ବୋଲି ଉଲେଖ କରିଛନ୍ତି । ସମନ୍ବ୍ୟବାଦୀ ଥିବାରୁ ବ୍ୟାସଦେବ ଏକଦେଶଦର୍ଶୀ ନୁହୁନ୍ତି । ଆଚାର୍ୟ ଶଙ୍କର ବହୁ ସଂବନ୍ଧରେ ଯ୍ୟାନ ବିଶେଷରେ ଅକପଟ ଭାବରେ ବ୍ୟକ୍ତ କରିଛନ୍ତି । ସାର୍ବଜନୀନ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ଏବଂ ଉଦେଶ୍ୟମୂଳକ ସିଦ୍ଧାନ୍ତର ଏକପ୍ରକାର ଭାବାର୍ଥ ହୋଇପାରେନା । ଆଚାର୍ୟ ଶଙ୍କର ତାଙ୍କର ଭାସ୍ୟରେ ସ୍ଵୀକାର କରିଛନ୍ତି ଯେ—“ସନ୍ତ୍ୟଗ୍ୟଲିଙ୍ଗୀଃ ଶୃତ୍ୟୋ ବହୁବିଷ୍ଣ୍ୟ । ସର୍ବକର୍ମୀ ସର୍ବକାମୀ ସର୍ବଗଣ୍ୟ ସର୍ବରସ୍ୟ ଲତୋୟବମାଦ୍ୟୀଃ ସର୍ବଶେଷଲିଙ୍ଗୀଃ, ଅସ୍ଵନମନନ ତ୍ରୁପ୍ତିଦିର୍ଯ୍ୟମର୍ତ୍ତ୍ୟେବମାଦ୍ୟକ୍ଷଣୀଃ” । “ଶୁତ୍ରରେ ସବିଶେଷ ଓ ନିର୍ବିଶେଷ ଉଭୟ ବହୁର ବୋଧକ ବାକ୍ୟ ଅଛି । ଅଦ୍ଦେତବାଦର ଶ୍ରେଷ୍ଠ ପ୍ରତିପାଦନ କରିବାକୁ ଯାଇ ଏକମାତ୍ ନିର୍ବିଶେଷ ବହୁଜ୍ଞ ବ୍ୟାସଦେବ ବହୁସ୍ଵତ୍ତ ବା ବେଦାନ୍ତ ଦର୍ଶନରେ ସ୍ଵୀକାର କରିଛନ୍ତି । ଏହାକୁ ସୁଦୃଢ଼ ଭାବେ ଶଙ୍କରାଚାର୍ୟ ପଚାର କରିଯାଇଛନ୍ତି । ବ୍ୟାସଦେବଙ୍କର ସ୍ଵୁତ୍ସୁତିକ ଧ୍ୟାନ ବା ମନନ କଲେ ସେଥିରେ ତାଙ୍କର ଆନ୍ତରିକ ଅଭିପାୟ କଣ୍ଠୀଲା ତାହା ପରିଷ୍କାର ଭାବେ ହୃଦୟକ୍ଷମ କରିରୁଥାଏ । ବ୍ୟାସଙ୍କର ଦର୍ଶନ ସମନ୍ବ୍ୟ ଦର୍ଶନ । ସେ ବହୁଜ୍ଞର କୌଣସି ପାଦକୁ ମିଥ୍ୟା ବା ଅସ୍ଵୀକାର କରିନାହାନ୍ତି । ଅଙ୍ଗ କର୍ତ୍ତନକରି ସେ ବହୁଜ୍ଞ ପତିଷ୍ଠ ବା ଉପଯୁକ୍ତ ଜଗତ୍ ସମକ୍ଷରେ କରିନାହାନ୍ତି । ବେଦାନ୍ତ ସ୍ଵୁତ୍ସୁତରେ ବା ନିର୍ଗମ ସ୍ଵୁତ୍ସୁତରେ ବହୁସ୍ଵକଳଙ୍କୁ ସ୍ଵୀକାର କରି ପୂର୍ଣ୍ଣକ୍ଷମ ଭାବେ ବିତ୍ତଣ କରାଯାଇଛନ୍ତି । ସମସ୍ତ ତହିଁକୁ ଏକତ୍ରରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିଯାଇଥାଏ ଶୀଘ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ଅଦ୍ଦେତବାଦୀ ଓ ଦ୍ଵେତବାଦୀ ଉଭୟଭାବରେ ଧର୍ମର ସର୍ବଶେଷ ଆସନ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଅଛି ।

ଭାରତୀୟ ଦାଶ୍ନିକ ମତବାଦ ପ୍ରତିଷ୍ଠାର ଲତିହାସ ଗଭୀରଭାବେ ଅନୁଧ୍ୟାନ କଲେ ଜଣାଯାଏ ଯେ ସଂପଦାୟନୁରୋଧରେ ବିଶେଷ ଉଦେଶ୍ୟ ବା ଚିନ୍ତା ବା ଭାବପଦଶତ ମେଇ କେତେକ ଦର୍ଶନର ସୁଷ୍ଟି ହୋଇଅଛି । ଏଣୁ ନିରପେକ୍ଷ ବା ସମନ୍ବ୍ୟ ଦର୍ଶନର ଉଦ୍ଭବ ହୋଇଛନ୍ତି । ଏହି ହେତୁ ଶୁତ୍ୟୀଠାକୁରଙ୍କୁ ସମନ୍ବ୍ୟବାଦୀ କୁହାଯାଇଥାଏ । ଯେପରି—“ତତ୍ତ୍ୱସମନ୍ବ୍ୟାତ୍” ଏହି ସ୍ଵୁତ୍ସୁ । ବେଦାନ୍ତ ଦର୍ଶନର ଲକ୍ଷ୍ୟ ବହୁ ଏହା ସକଳ ସଂପଦାୟର ଲକ୍ଷ୍ୟ । ବହୁଜ୍ଞଙ୍କୁ ଲକ୍ଷ୍ୟକରି ଅଦ୍ଦେତବାଦ, ବିଶ୍ଵାସଦ୍ଵେତବାଦ, ଦ୍ଵେତବାଦେତବାଦ, ଏବଂ ଅନ୍ତିତା ଭେଦାଦେତବାଦର ସୁଷ୍ଟି ହୋଇଅଛି । ବହୁଜ୍ଞଙ୍କୁ ପତକ ମତବାଦର ପତିଷ୍ଠ ଏବଂ ଅତିଷ୍ଠ । ତେଣୁ ବହୁ “ଅତ୍ୟତୀଷ୍ଠ ଦଶାଙ୍କମ୍” । ବିଶ୍ଵାସଦ୍ଵେତବାଦର ମୂଳେ ବହୁ ଏବଂ ଗୁହ୍ୟାଠାତୀତ ହୋଇ ମଧ୍ୟ ବହୁ ରହିଅଛି । ବହୁର ଅବଧି ନାହିଁ, ବହୁ ନିରବଧି । ଅନେକ ଆକାଶର ମଧ୍ୟରେ ଆମ୍ବେମାନେ ଭାବୁ ଯେ ବହୁ ସୀମିତ ହୋଇଅଛି । କିନ୍ତୁ ବହୁ ଅପାର, ଅନନ୍ତ, ଅସୀମ, ସବିଶେଷ, ଓ ନିର୍ବିଶେଷ, ଏବଂ ତାହାର ଅତୀତ ହୋଇ ଆରକ୍ଷିତ । ସଙ୍ଗୀ ଏବଂ ଅସଙ୍ଗାର ପରପାରରେ ମଧ୍ୟ ବହୁର ସ୍ଥିତି ଅଛି । ସ୍ଵୟଂ ବ୍ୟାସଦେବ ବହୁସ୍ଵତ୍ତରେ ସେଇ ଅନିର୍ଦ୍ଦିନ୍ୟ ବହୁ ବିଶ୍ୟରେ ଉଲ୍ଲଙ୍ଘନ ପଦାନ କରି ଅଛନ୍ତି । ସ୍ଵୁତ୍ସୁରେ ଅଛି କେବଳ ବହୁର ଆଭାସମାତ୍, କିନ୍ତୁ ସ୍ଵୟଂ ବହୁ ସକଳ ସ୍ଵୁତ୍ସୁର ପଦାନ ଉଲ୍ଲଙ୍ଘନ କରିବାକୁ ପରପାରରେ । ଶାସ୍ତ୍ରକୁ କେବଳ ମାତ୍ର ବୈଶିଶରୀ ଭାକ୍ୟ ବୋଲି ବ୍ୟାସଦେବ ସ୍ଵୀକାର କରିନାହାନ୍ତି । ବହୁ ଏବଂ ବାକ୍ ଯେଉଁଠାରେ ଅବିନାଭୁତ ହୋଇ ଅଛନ୍ତି ସେହି ଲୋକୋତ୍ତର ରାଜ୍ୟରେ ତେତନାର ବ୍ୟାପି ଘାଗାଇବାକୁ ହେବ । ତାପରେ ଯାଇଁ ସେହି ବାକ୍ର ସନ୍ଧାନ ମିଳିବ । ସତ୍ୟ ଦୁଷ୍ଟ ରଷି ବ୍ୟାସଦେବ ସେହି ପରାବାକ୍ୟର ସନ୍ଧାନ ଲାଭ କରିଥିଲେ । ସେହି ଯୋଗୁ ସ୍ଵୁତ୍ସୁତିକ ଅନାହତନାଦରେ ଖୁଲ୍ଲଟ ହୋଇ ଶୁଣାଯାଏ । ବହୁ ପାଗରରେ ବୁଢ଼ି ସେହି ବହୁର ଆସ୍ତାଦନ କରିବାକୁ ଉପାୟ, ମଧ୍ୟ ବ୍ୟାସଦେବ ପଦାନ କରିଯାଇଛନ୍ତି । ସ୍ଵୁତ୍ସୁ ଅବଲମ୍ବନ କରି ସ୍ଵୁତ୍ସୁରେ ଯାହା ଧରା ପଦେନାହିଁ ସେହି ଅନୁଛିତ ବହୁଜ୍ଞ ଆସ୍ତାଦନ କରିବାକୁ ହେବ । ଶାସ୍ତ୍ର ଓ ଧର୍ମ ସମନ୍ବ୍ୟୟ । ସେଥିରେ କୌଣସି ବିରୋଧ ନାହିଁ । ବ୍ୟାସଦେବଙ୍କ ବହୁସ୍ଵତ୍ତରେ:- "ସର୍ବେଷାମ୍ ଅବିଗୋଧେନ" ବିଭୁତିର ଯେଉଁ ପଞ୍ଚାନ, ଆସ୍ତାଦନ ଏବଂ ପରଶର୍ଣ ତାହା ବହୁର ସ୍ଵରୂପ ବୋଲି ମନେହୁଏ । ସେହି ବହୁ ହିଁ ବିଜୀଜ୍ଞାସାତ୍ତବ୍ୟ । ଶାସ୍ତ୍ର ନିଷ୍ଠାର ମଧ୍ୟରେ ବହୁଜ୍ଞାନ ଲାଭ କରିବାକୁ ହେବ । କିନ୍ତୁ ମାନେ ରଖିବାକୁ ହେବ ଶାସ୍ତ୍ରର ଉଦ୍ଭବ ସେହି ବହୁରୁ । ଏହି ବହୁ ଜୀଜ୍ଞାସା ହିଁ ମାନବ ମନର ଆଦି ଜୀଜ୍ଞାସା । ନିଷ୍ଠା ତିତରେ ଆମେ ସେହି ବହୁର ଅପରୋକ୍ଷାନୁଭବ ଲାଭ କରି ପାରିବା ।

ବେଦାନ୍ତ ଦର୍ଶନରେ ଅନେକ ସ୍ଥାନରେ ବୁଦ୍ଧଙ୍କୁ ଆକାଶ ବୋଲି ଲକ୍ଷ୍ୟ କରାଯାଇ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଛି । "ଆକାଶ ଶୁଳ୍କିପାଠ" (୧/୧/୧୯୯), "ଆକାଶ ମନେ ନେହୁ ବୁଦ୍ଧଶୋ ଗୁହଣ୍ୟପୁଞ୍ଜମ୍" - ଭାସ୍ୟରେ ଏହି ସିନାନ୍ତ କରାଯାଇଛି । ଆକାଶରୁ ଏହି ସମସ୍ତ ଭୂତର ଜନ୍ମ, ଆକାଶରେ ମଧ୍ୟ ଅସ୍ତ୍ରମିତ, ଆକାଶ ଏହି ସମୁଦ୍ରାୟର ଜ୍ୟେଷ୍ଠ ଏବଂ ଆକାଶ ଏହି ସମୁଦ୍ରାୟର ଏକମାତ୍ର ଆଶ୍ୟକ୍ଷଳ ବା ମୂଳାଧାର । ବେଦାନ୍ତ ସ୍ମୃତିରେ "ଜନ୍ମଦାସ୍ୟଯତ୍ତେ" ବୁଦ୍ଧଙ୍କୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରି କୁହାଯାଇଛି । ବୁଦ୍ଧରୁ ପ୍ରଥମ ଭୂତ ଆକାଶର ସ୍ମୃତି । ଆକାଶକୁ ଏକ ଦିଗରେ ସର୍ବଶେଷ ଆଉ ଏକ ଦିଗରେ ନିର୍ବିଶେଷ ବା ଶୂନ୍ୟ ବୋଲି ବୁଝିବାକୁ ହେବ । ଆକାଶରେ କୌଣସି ଦୂର ବା ବାଦ ଲିପି ଦୁଇନାହିଁ । ଆକାଶ ନିର୍ଲିପି - ଉଦାସୀନ । ଆକାଶକୁ ଆଶ୍ୟ କରି ସକଳର ଉଦ୍ଭବ, ଅଥବା ଆକାଶ କାହାର ସଙ୍ଗେ ଲିପି ନୁହେଁ । ଏହି ନିର୍ବିକାର ଉଦାସୀନ ସ୍ଵଭାବ ବୁଦ୍ଧ । ବୁଦ୍ଧଙ୍କୁ ଅବଲମ୍ବନ କରି ଉଲାସ ବା ଆନନ୍ଦର ସୃଷ୍ଟି, ଯେପରି କି ବାରାଧିକୁ ଅବଲମ୍ବନ କରି ଉଚଳଇ ସୃଷ୍ଟି । ସମୁଦ୍ରର ଉଦ୍ଦବେଳନ ବା ଉଚଳ ସର୍ବଦା ଥାଏ । ସମୁଦ୍ରକୁ ନିଷ୍ଠରଙ୍ଗ କୁହାଯାଇପାରେ ପୁଣି ଉଚଳ ସମନ୍ଵିତ କୁହାଯାଇପାରେ । ଏହି ଭାବରେ ମହାଶୂନ୍ୟ ବା ମହାକାଶକୁ ବୁଦ୍ଧ କୁହାଯାଏ । ଶୂନ୍ୟ ଏବଂ ପୂଣ୍ଡ - ବୁନ୍ଧ ଏବଂ ଶଙ୍କର ଉଭୟ ସତ୍ୟ । ଉଭୟେ ଦୂରାତୀତ ଭୂମିରେ ପତିଷ୍ଠାଭ କରିଛନ୍ତି ।

"Sunya is Buddhist esoteric. Philosophy is the ultimate cause of everything. Sunya is thus the vast cosmic light ocean from which all names and forms derive their origin, nourishment and end. "ଦର୍ଶନୀତି ବୁଦ୍ଧଶ୍ରୀପାକାଶମଦଃ" । "ଆକଶୋ ବୈ ନାମରୂପଯୋକ୍ତିବହିତ" ଆକାଶ ନାମ ରୂପର ନିଷ୍ଠାଦକ ବୋଲି ଶୁଣିରେ ଉଲ୍ଲେଖ ଅଛି ।

ଆକାଶର ପର୍ଯ୍ୟାୟ ଶଦ୍ବ ବୁଦ୍ଧରେ ପ୍ରୟୁକ୍ଷ ହେବାର ଦେଖାଯାଏ । ଭୂତାକାଶ ନଶର କିନ୍ତୁ ମହାକାଶ ଅବିନଶ୍ଵର । ତାହାକୁ ବୁଦ୍ଧ ମଧ୍ୟ କୁହାଯାଏ । ଏହି ଆକାଶ ମହାଶୂନ୍ୟ । ବୁନ୍ଧଦେବ ଏହି ମହାଶୂନ୍ୟକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରିଥିଲେ । ଯେପରି ଆକାଶରୁ ଆଦିତ୍ୟର ଉଦୟ, ସେହିପରି ଦୂରୟ ଆକାଶରୁ ଚିରର ଉଦୟ । ତେଣୁ ଶୂନ୍ୟ ଏବଂ ପୂଣ୍ଡର ବିରୋଧ ରହି ନ ପାରେ । ମହାକାଶକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କଲେ ଆମେ ବୁଦ୍ଧଙ୍କୁ ପାଇବା ଏବଂ ଚିରଭାସର ଆଦିତ୍ୟ (ସ୍ଵର୍ଯ୍ୟ)ଙ୍କୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କଲେ ଶଙ୍କର ଭାବର ଦର୍ଶନ ମିଳେ । ସତ୍ୱ ଏବଂ ଅସତ୍ୱ ଗୋଟିଏ ବୃକ୍ଷର ଦୁଇଟି ଶାଖା । ଆକାଶକୁ ବୁଦ୍ଧ କୁହାଯାଏ । ବ୍ୟାସଦେବ ମଧ୍ୟ ଶୂନ୍ୟବାଦକୁ ପ୍ରୀକାର କରିଛନ୍ତି । ଅସତ୍ୱବାଦ ଓ ସତ୍ୱବାଦର କଥା ଦେବରେ ମଧ୍ୟ ଦେଖିବାକୁ ମୀଳେ । ତେଣୁ କୌଣସିତାରେ ଦୂର ନାହିଁ । ନିର୍ଦ୍ଦୂର ଭୂମିରେ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ନେଇ ପହଞ୍ଚାଇବା ବ୍ୟାସଦେବଙ୍କ ଏକ ସାଧୁ ପ୍ରତ୍ୟେଷ ।

ବ୍ୟାସଦେବଙ୍କ ଉପରୋକ୍ତ ବର୍ଣ୍ଣନା ଯେପରି ଭାବରେ ବର୍ଣ୍ଣିତ କରାଗଲା, ଶୀ ଶୀ ୦ାକୁରଙ୍କୁ ଲାଭ କରିବା ବା ଅନୁଭବ କରିବାର ସ୍ମୂତ ଠିକ୍ ଏହିପରି । କାରଣ ଶୀ ଶୀ ୦ାକୁର ବୁଦ୍ଧଙ୍କର ମୂର୍ଖ ବିଗ୍ରହ । ଶୀ ଶୀ ୦ାକୁରଙ୍କୁ ଦେଖିବା ଅର୍ଥ ବୁଦ୍ଧ ଦର୍ଶନ କରିବା । ଆହୁରି ମଧ୍ୟ ଶୀ ଶୀ ୦ାକୁରଙ୍କୁ ଦର୍ଶନ କରିବା ଏହି ଦଶନର ଉପର ସ୍ତର । କାରଣ ଉପରେ ବୁଦ୍ଧ ବିଷୟ ବର୍ଣ୍ଣିତ ହୋଇଥାଏ । କିନ୍ତୁ ଶୀ ଶୀ ୦ାକୁରଙ୍କୁ ପତ୍ୟେ ଦର୍ଶନ କରିବାରେ ହେଉଛି ଗୁରୁବୁଦ୍ଧଙ୍କର ଦର୍ଶନ । ଅତ୍ୟନ୍ତ ସୌଭାଗ୍ୟଶାଳୀ ଭକ୍ତ କୋଟି ଜନ୍ମର ପୁଣ୍ୟ ଫଳରୁ ଶୀ ଶୀ ୦ାକୁରଙ୍କୁ ଦର୍ଶନ କରିପାରେ । ସାଧାରଣ ଭାବରେ ଆମେ ଯେପରି ଶୀ ଶୀ ୦ାକୁରଙ୍କୁ ଦର୍ଶନ କରୁଛୁ ତାହା ବୁଦ୍ଧ ଦର୍ଶନ ନୁହେଁ । ଶୀବଶୀ, ମନନ, ନିଦିଧ୍ୟାନାସନ ପରେ ଜାଗ୍ରତ, ସ୍ଵପ୍ନ ଓ ପୁସ୍ତିଭୂମି ଅତିକୁମାନ୍ତେ ତୁରୀୟ ଭୂମିରେ ଅବସ୍ଥାନ କରି ଶୀଶୀ ଶୁଭ ଦର୍ଶନ ହେଉଛି ଏକମାତ୍ର ପତ୍ୟେ ଦର୍ଶନ ବା ଶୁଭବୁଦ୍ଧଙ୍କର ଦର୍ଶନ ।

ଏଣୁ ଶୀ ଶୀ ୦ାକୁରଙ୍କୁ ଭକ୍ତ ଓ ସଘ ସେବୀମାନଙ୍କୁ ବୁଦ୍ଧ ଓ ଶୁଭବୁଦ୍ଧ କଣ୍ଠ, ତାହା ଉପରୋକ୍ତ ପ୍ରବନ୍ଧରୁ ଉପଲବ୍ଧ କରି ଗୁରୁବୁଦ୍ଧଙ୍କ ଦର୍ଶନରେ ସାଧାନାଭିଳାଷି ହୋଇ ସଘସେବାରେ ବୁଦ୍ଧ ହେବାକୁ ପଢିବ ।

ଶୀଶୀ ୦ାକୁର ଚରଣାଶିତ
ଉମେଶଚନ୍ଦ୍ର ସାମନ୍ତରାୟ
ସଂପାଦକ - ନୀଳାଚଳ ସାରସ୍ଵତ ସଂୟୁ, ପୁରୀ

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀକୁରଙ୍ଗ ଉଦୟ ଓ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ସାଧନ ପତ୍ର

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀକୁର ସର୍ବସାଧନାରେ ସିଂହିଲାଭ କରି ଯେତେବେଳେ ମୂଳଗୁରୁ ସତ୍ତାରେ ପଡ଼ିଛିତ ହେଲେ, ତାଙ୍କ ଭିତରେ ଯେଉଁ ଭଗବତ୍ ଉଦୟ ସାଧନ ପାଇଁ ପ୍ରେଶା ଆସିଥିଲା, ତନ୍ମଧ୍ୟରୁ ସେ ତିନିଗୋଟି ବ୍ୟଞ୍ଜିତ କରିଥିଲେ । ତାହାହେଲା- ସନାତନଧର୍ମର ପୁରାର, ସତ୍ରଶିକ୍ଷାର ବିଷ୍ଣାର ଓ ଶିବଜ୍ଞାନରେ ଜୀବସେବା । ଏହି ତିନିଗୋଟି ମହାନ ଉଦୟ ସାଧନ ପାଇଁ ଯେଉଁ ଅଭିନବ ସାଧନ ପତ୍ର ସେ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ କରିଥିଲେ ତାହାହେଲା ଯଥାକ୍ତମେ - ଆଦର୍ଶ ଗୃହଷ୍ଟ ଜୀବନ ଯାପନ, ସଂଘର୍ଷର ପତ୍ରିଷ ଓ ଭାବବିନିମୟ । ଏହି ତିନିଗୋଟି ସାଧନା ପାଇଁ ସେ ଯେଉଁ ମୁଖ୍ୟ ସାଧନା କ୍ଷେତ୍ରର ସ୍ଵଚ୍ଛନା ଦେଇଛନ୍ତି ତାହାହେଲା ଗୃହ, ସଂଘ ଓ ସମ୍ମିଳନୀ ।

ମନୁଷ୍ୟ ଏହି ସୃଷ୍ଟିର ଶୈଖି ପାଣୀ ହୋଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ, ବିବର୍ଜନର ଚରମ ପରିଣତି ନୁହେଁ । ଏହା ଚରମ ପରିଣତି ହୋଇଥିଲେ, ମନୁଷ୍ୟର ଅଭାବ ବୋଧ (ଆୟିଭୋତିକ, ଆୟିଦେବିକ ଓ ଆୟାମୀକ ଅଭାବ) ରହି ନ ଥାନ୍ତା । ଏହି ଅଭାବ ବୋଧ ପ୍ରମାଣ କରେ ଯେ, ଚେତନା କ୍ଷରରେ ଆହୁରି ଉନ୍ନତ ଅବସ୍ଥା ଲାଭ କରିବା ମନୁଷ୍ୟର ଅନିର୍ବାୟ୍ୟ ପରିଣତି । ସୃଷ୍ଟିର କମ ବିକାଶରେ ମନୁଷ୍ୟର ମାନସିକ ବିକାଶ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସମସ୍ତ ପାଣୀମାନଙ୍କଠାରୁ ଉନ୍ନତ ହୋଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ ବିବର୍ଜନର ପଭାବ ମନୁଷ୍ୟ ଭିତରେ ସଂନ୍ଧାର ରୂପରେ ରହିଥିବାରୁ, ମନୁଷ୍ୟ ଅନେକ ସମୟରେ ପଶୁପରି ଆଚରଣ କରିଥାଏ । ଏହି ପଶୁଦ୍ଵର ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଲୋପ ସାଧନ କରି ପୂର୍ଣ୍ଣ ମନୁଷ୍ୟତ୍ଵରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହେବା, ଉଚିତର ଆୟାମୀକ ସତ୍ୟ ଉପଲବ୍ଧିର ପୃଥମ ଘୋପାନ । ସନାତନ ଧର୍ମ ବା ମାନବ ଧର୍ମର ପକ୍ଷତ ଉଦୟ ହେଉଛି, ମନୁଷ୍ୟକୁ ପୂର୍ଣ୍ଣ ମନୁଷ୍ୟତ୍ଵରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ କରାଇବା । ଗୃହାୟାଶମ ଏହି ଧର୍ମ ସାଧନାର ଉପଯୁକ୍ତ କ୍ଷେତ୍ର ବୋଲି ଶ୍ରୀଶ୍ରୀକୁର ଆଦର୍ଶ ଗୃହାୟାଶମ ଉପରେ ଏତେ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦେଇଛନ୍ତି । ଯେଉଁ ଗୁରୁରେ ଗୁରୁଙ୍କ ମୂଳରେ ରଖି ତାଙ୍କର ନିର୍ଦ୍ଦେଶରେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ପ୍ରତ୍ୟେକଙ୍କ ପଢି ଯଥାଯଥ ଭାବରେ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ସଂପାଦନ କରୁଥିବେ, ତାକୁ ଆଦର୍ଶ ଗୃହାୟାଶମ ବୋଲି କୁହାଯାଏ । ମନୁଷ୍ୟ ଗୃହାୟାଶମରେ ରହି ଏହିପରି ଆଦର୍ଶ ଭାବରେ ଚଳିପାରିଲେ, ମାନବିକ ଗୁଣଗୁଡ଼ିକର ପୂର୍ଣ୍ଣ ବିକାଶ ଲାଭ ହୋଇ ପ୍ରକୃତ ମନୁଷ୍ୟତା ଅର୍ଜନ ହୋଇଥାଏ ।

ଏହି ଜଗତର ସୃଷ୍ଟି ମୂଳରେ ଯେଉଁ ମହାଶକ୍ତି କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଛନ୍ତି, ତାହା ମହାମାୟା ଓ ଯୋଗମାୟା ଏହିପରି ଦୁଇ ଭାଗରେ ବିଭିନ୍ନ । ସୃଷ୍ଟି ପ୍ରଭାବ ଅକ୍ଷୟୁତ୍ସ ରଖିବା ଏହି ମହାମାୟାଙ୍କର କାର୍ଯ୍ୟ । ସେ ପୁଣି ମହାକାଳୀ ଓ ମହାଲକ୍ଷ୍ମୀ ରୂପରେ ଏହି କାର୍ଯ୍ୟ ସଂପାଦନ କରିଥାନ୍ତି । ମହାକାଳୀଙ୍କ ପ୍ରଭାବରୁ ବ୍ୟକ୍ତି ସତ୍ତାରେ ପରିଣତ ହୋଇ ଜୀବଭାବ ଧାରଣ କରିଥାଏ । ଏହା ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ଆବରଣୀ ଶକ୍ତି । ଏହି ଜୀବ ସୃଷ୍ଟିର ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ପାଣୀମାନଙ୍କଠାରୁ ସ୍ଵତନ୍ତ୍ର, ଏହି ଧାରଣା ମହାଲକ୍ଷ୍ମୀଙ୍କ ପ୍ରଭାବରୁ ଲାଭ ହୋଇଥାଏ । ଏହି ଯୋଗମାୟାଙ୍କ ପ୍ରଭାବରୁ ଆମ ଭିତରେ ଭକ୍ତି, ବିଶ୍ୱାସ ଆଦି ଦେବୀଗୁଣ, ସୃଷ୍ଟିରହ୍ୟ ଜୀବିବାର ଜ୍ଞାନ ଓ ଭଗବତ୍ ଅଭାବବୋଧ ଉଚ୍ୟାଦି ଜାଗତ ହୋଇଥାଏ । ଏହି ସ୍ଵରୂପ ପଦାନ କାରିଣୀ ଯୋଗମାୟା ହେଉଛନ୍ତି ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ସଂହରଣୀ ଶକ୍ତି ବା ଗୁରୁଶକ୍ତିଙ୍କ ଅନ୍ତର୍ଗତ । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀକୁରଙ୍ଗର ପ୍ରଦଶ୍ତ ସଂଘ ସାଧନ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଲକ୍ଷ୍ୟ ସାଧନ ନିମିତ୍ତ, ବିଶେଷ ଏକାନ୍ତ ପରିହାର ପୂର୍ବକ ପାଣର ଶିକାତିକ ମିଳନ ଦିଗରେ ଚାଲିତ କରୁଥିବାରୁ, ସଂଘ ଯୋଗମାୟା ବା ଗୁରୁଶକ୍ତିଙ୍କର ଶୁଳ୍କ ପରିପକାଶ । ତେଣୁ ସଂଘର୍ଷକର ପ୍ରତିଷ୍ଠା ଦ୍ୱାରା ବାପ୍ତିବରେ ସତ୍ରଶିକ୍ଷା ଅର୍ଥାତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ବିଷ୍ଣାର ହୋଇଥାଏ ।

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀକୁରଙ୍ଗର ଦ୍ୱିତୀୟ ଉଦୟ ସତ୍ରଶିକ୍ଷାର ବିଷ୍ଣାର ପରିବାର ବୋଧ କରିଥିଲେ ଯେଉଁ ଜ୍ଞାନ ମୁକ୍ତି ପ୍ରଦାନ କରେ, ଅର୍ଥାତ ସ୍ଵରୂପ ଜ୍ଞାନ ପ୍ରଦାନ କରେ । ଶାସ୍ତ୍ରରେ ଅଛି "ସା ବିଦ୍ୟା ଯା ବିମୁକ୍ତୟେ" । ବ୍ୟବହାରିକ ଜ୍ଞାନ ବାହ୍ୟ, ଅର୍ଥାତ ବିଷ୍ଣୁମୁଖ୍ୟ (objective) । ଏହା ଅବିଦ୍ୟା ନାମରେ ପରିଚିତ । କାରଣ ବସ୍ତୁର ରୂପାନ୍ତର ହେତୁ ଏହି ଜ୍ଞାନ ମଧ୍ୟ ସମୟାନୁସାରେ ପରିବର୍ତ୍ତି ହେଉଥାଏ । ତେଣୁ ଏହି ଜ୍ଞାନ ବିଷେପ ଶକ୍ତିର ଅନ୍ତର୍ଗତ । ଏହା ଜ୍ଞାନର ଗୋଟିଏ ଦିଗ । ଜ୍ଞାନର ଅନ୍ୟ ଦିଗଟି ହେଲା subjective, ଅର୍ଥାତ ଯାହା ଆମ୍ବାପମ୍ବନୀୟ । ଜ୍ଞାନର ଏହି ଦିଗଟିକୁ ଶାସ୍ତ୍ରରେ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ବା ସ୍ଵରୂପଜ୍ଞାନ ବୋଲି କୁହାଯାଇଛି । ଏହି ସ୍ଵରୂପଜ୍ଞାନ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ସଂହରଣୀ ଶକ୍ତି ବା ଗୁରୁଶକ୍ତିଙ୍କ ଅନ୍ତର୍ଗତ । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀକୁରଙ୍ଗର ପ୍ରଦଶ୍ତ ସଂଘ ସାଧନ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଲକ୍ଷ୍ୟ ସାଧନ ନିମିତ୍ତ, ବିଶେଷ ଏକାନ୍ତ ପରିହାର ପୂର୍ବକ ପାଣର ଶିକାତିକ ମିଳନ ଦିଗରେ ଚାଲିତ କରୁଥିବାରୁ, ସଂଘ ଯୋଗମାୟା ବା ଗୁରୁଶକ୍ତିଙ୍କର ଶୁଳ୍କ ପରିପକାଶ । ତେଣୁ ସଂଘର୍ଷକର ପ୍ରତିଷ୍ଠା ଦ୍ୱାରା ବାପ୍ତିବରେ ସତ୍ରଶିକ୍ଷା ଅର୍ଥାତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ବିଷ୍ଣାର ହୋଇଥାଏ ।

ଅଭାବ ହେଉଛି ପ୍ରକୃତରେ ଭାବର ଅଭାବ । ଭାବ ଲାଭ ହେଲେ ମନୁଷ୍ୟର ସମ୍ମତ ଅଭାବର ଅବସାନ ଘଟି ପୂର୍ଣ୍ଣ ଶାଶ୍ଵତ ଶାନ୍ତି ଲାଭ ହୋଇଥାଏ । ଏହି ଭାବ ସେବାକୁ ଆଶ୍ୟ କରି ପୁଣି ଲାଭ କରିଥାଏ । ସେବା ହେଉଛି କୌଣସି ପତି ଆଶା ନ ରଖି, ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ନିଷାମ ଭାବରେ, ବ୍ୟକ୍ତି ସ୍ଥାର୍ଥକୁ ତ୍ୟାଗକରି ସମ୍ମତ ସ୍ଥାର୍ଥ ପାଇଁ ଆମ୍ବନିବେଦନ କରିବା । ପଥମେ ଜ୍ଞାନ ଲାଭ ହେଲେ ସେବାର ମହାନ୍ତି ପତିପାଦନ ହୋଇ, ସେବା କରିବା ପାଇଁ ମନ ଆଗ୍ରହ ହୁଏ । ଏହି ସେବା ଗୁରୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶରେ ସଂପାଦିତ ନ ହେଲେ ସେବାଦ୍ୱାରା ଭାବର ବିତରଣ ପରିବର୍ତ୍ତ ଅଭାବର ବିତରଣ ହୋଇ ସେବକଙ୍କର ବନ୍ଧନ ଦଶା ଉପର୍ଯ୍ୟତ ହୁଏ । ତେଣୁ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଜୀବ ଯେ ସ୍ଵରୂପରେ ଶିବ, ଏହି ଜ୍ଞାନରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ରହି ସେବା କରିବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇଛନ୍ତି । ଅନ୍ୟଥା ଜୀବ ପ୍ରତି ଦୟା ପରବଶ ହୋଇ ସେବା କରିବାକୁ ଗଲେ ବ୍ୟକ୍ତି ଅହଂତ୍ବ ବୃଦ୍ଧି ଲାଭ କରି ସେବକଙ୍କର ପତନ ଘଟାଇଥାଏ । ତେଣୁ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଭାବର ବିନିମୟରେ ଜୀବସେବା କରିବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇଛନ୍ତି ।

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଯେତେବେଳେ ନିର୍ବିକଳ୍ପ ସମାଧିରୁ ବ୍ୟୁତିଥିତ ହେଲେ, ସେତେବେଳେ "ମୁଁ ଗୁରୁ" କେବଳ ଏହି ଭାବ ତାଙ୍କ ଭିତରେ ଜ୍ଞାନତ ରହିଥିଲା । ତେଣୁ ସ୍ଵରୂପରେ ଯେ "ଗୁରୁ" ଏହି ଭାବ ନେଇ ଯେ ଜଗତକୁ ଫେରିଲେ । ଜୀବକୁ ସ୍ଵରୂପ ଜ୍ଞାନ ପ୍ରଦାନ କରିବା ଗୁରୁଙ୍କର ଏକମାତ୍ର କାର୍ଯ୍ୟ ହୋଇଥିବାରୁ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ତାଙ୍କର ମହାନ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ତୁମ୍ହାର "ପନାତନ ଧର୍ମର ପ୍ରଚାର, ସତ୍ତ୍ଵଶିକ୍ଷାର ବିଦ୍ୟାର ଓ ଶିବଜ୍ଞାନରେ ଜୀବ ସେବା"କୁ ସନ୍ତୋଷ ଭାବରେ ବ୍ୟକ୍ତ କରିଛନ୍ତି । ତାଙ୍କର ସେହି ମହାନ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ସାଧନର ସହାୟକ ହେବାରେ ହିଁ ଆମମାନଙ୍କର ସାଧନା ଓ ଯିନି ଉଭୟ ନିହିତ ବୋଲି ଯେ ଆମମାନଙ୍କୁ କୌଣସି ପୃଥକ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ସାଧନା ଦେଇନାହାନ୍ତି । ଅନ୍ୟଥା ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ସାଧନାର ଅହଂକାର ବହନ କରି, ଅହଂତ୍ବର ପ୍ରସାର ପରିବର୍ତ୍ତ, କ୍ଷୁଦ୍ର ଅହଂତ୍ବର ଗଣ୍ଡ ମଧ୍ୟରେ ଆବଶ୍ୟକ ରହି ଆମମାନଙ୍କର ମୁକ୍ତିର ଆଶା ଚିରଦିନ ପାଇଁ ଲୋପ ପାଇଯାଇଥାନ୍ତା । ଜୟଗୁରୁ ।

ତୁମର ସେବକ ହେବି ବୋଲି ପ୍ରଭୁ
ମନରେ ଅଛି ବାସନା,
ଭିଖାରୀ ଅଟେମୁଁ ତୁମର କୃପାର
କେବେ କରିବନି ଉଣା,
ତୁମର ଆଦର୍ଶ ଜୀବନେ କିପରି
ପୂର୍ଣ୍ଣାଳ ପାରିବି ମୁହିଁ,
ସେହିଭଲି ଶକ୍ତି ପ୍ରଦାନି ତୁମେ ହେ
ଦିଅ ସେବକର ଠାଣି ।

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀ ଠାକୁର ଚରଣଶିର
ଶ୍ରୀ ବରଦା କାନ୍ତ ନାୟକ

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀ ଠାକୁରଙ୍ଗୀର ମାନସୀ କନ୍ୟା, ନାରାୟଣୀ ଦେବୀ

୧୯୭୪ ମସିହା ଜ୍ୟେଷ୍ଠ ମାସ ତିଲୋଚନାଷମୀ ଦିନ ପୂରୀରେ ନାରାୟଣୀ ମା' ଜୀବ ଜନ୍ମିଲା । ତାଙ୍କର ପିତା ପୂର୍ବବିଜ୍ଞାନ ଯଶୋହର ଜିଲ୍ଲା ଅଧିବାସୀ ସୁରେଶ ରନ୍ଧ୍ର ଚଙ୍ଗୋପାଧ୍ୟାୟ ଓ ମାତା ସବିତା ଦେବୀ ଉଭୟେ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁରଙ୍ଗୀ ଦୀକ୍ଷିତ ମନ୍ଦଶିଷ୍ୟ ଶିଷ୍ୟା ଥିଲେ । ମାତା ସବିତା ଦେବୀ ଯକ୍ଷା ରୋଗରେ ଆକ୍ରମିତ ହୋଇ ଚିକିତ୍ସା ପାଇଁ ପୂରୀ ଆସିଥିଲେ । ସୁରେଶବାବୁ ପତିଦିନ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁରଙ୍ଗୀ ଦର୍ଶନ କରିବାକୁ ନୀଳାଟଳ କୁଟୀରକୁ ଆସୁଥିଲେ । ଅସୁଖ୍ୟ ସବିତା ଦେବୀ ତାଙ୍କର ବସାଯର ପିଣ୍ଡରେ ଠିଆ ହୋଇ ପ୍ରତିଦିନ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସମୟରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀ ଠାକୁରଙ୍ଗୀ ଦୂରରୁ ପ୍ରାମ କରୁଥିଲେ । ବିଧିର ବିଧାନ । ପୂରୀକୁ ଆସିବା ପରେ ସବିତା ଦେବୀଙ୍କର ଗର୍ଭୋଦୟ ହେଲା । ଶିଶୁଚିର ଜନ୍ମ ଖବର ପାଇ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀ ଠାକୁର ତାଙ୍କୁ ଦେଖିବାକୁ ଯାଇଥିଲେ । ସେହି ଶୁଭ ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ, ପୃଥିବୀର ମାତି ଦ୍ଵାରା କରିବାର ପ୍ରଥମ ଦିନରେ ଶିଶୁ ନାରାୟଣୀ ମା' ସଦ୍ଗୁରୁଙ୍କ କୋଳରେ ଆଶାର୍ବଦ ଲାଭ କରିଥିଲେ । ନାରାୟଣୀ ମା'ଙ୍କୁ ଯେତେବେଳେ ପାଇଁ ଦେଇମାସ, ତାଙ୍କ ମାତା ପରଲୋକ ଗମନ କଲେ । ପିତା ତାଙ୍କର ଯଥା ସର୍ବସ୍ଵ ଗୁରୁପାଦ ପଦ୍ମରେ ଅର୍ପଣ କରି ସନ୍ନ୍ୟାସ ଗୁହଣ କରିବାକୁ ଇଚ୍ଛା ପକାଶ କରିବାରୁ ଠାକୁର ତାଙ୍କୁ ଭାରମୁକ୍ତ କଲେ । ନାରାୟଣୀ ମା'ଙ୍କର ପିତାଙ୍କର ସନ୍ନ୍ୟାସୀ ନାମ ଥିଲା - ଶ୍ରୀମତ୍ ନିରଞ୍ଜନାନନ୍ଦ ସରସ୍ତୀ । କରୁଣା ବସୁଳ ଠାକୁର ଶିଶୁ ଜନ୍ୟାଟିକୁ ନୀଳାଟଳ କୁଟୀରରେ ଆଶ୍ୟ ପ୍ରଦାନ କଲେ । କୁଟୀର ବାସିନୀ ମା' ମାନେ ନାରାୟଣୀ ମା'ଙ୍କର ଲାଲନ ପାଲନର ଦାୟିତ୍ବ ଗୁହଣ କଲେ । ଶ୍ରୀଯୁଷ୍ମ ସୁରବାଳ ଦେବୀ ମା'ଙ୍କୁ ନାରାୟଣୀ ମା' ବଢ଼ ମା' ବେଳି ଡାକୁଥିଲେ । ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର ନାରାୟଣୀ ମା'ଙ୍କର ଦୂରତ୍ତ ନାମ ଦେଇଥିଲେ - ‘ନାରାୟଣୀ’ ଓ ‘ଲୀଳାମୟୀ’ । ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁରଙ୍କ ପ୍ରଦତ୍ତ ଏହି ନାମ ଦୂରତ୍ତ ଛତା ନାରାୟଣୀ ମା'ଙ୍କର ଆଉ କେତେକ ନାମ ଥିଲା । ହରେନ୍ଦ୍ରା ଡାକୁଥିଲେ ‘ମନୁ’ । ସ୍ମୂଳରେ ନାମ ଲେଖା ହୋଇଥିଲା ‘ନୀଳିମା ଚାଗାର୍ଜୀ’ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁରଙ୍ଗୀ ଦେହବସାନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମନୁମା’ ଦୀର୍ଘ ଦଶବର୍ଷ କାଳ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁରଙ୍ଗୀ ପନିଷ ସଂପର୍କରେ ଆସିଥିଲେ । ମନୁ ମା'ଙ୍କୁ ସାତ ମାସ ବେଳେ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର ତାଙ୍କର ଅନ୍ତିମପାତ୍ର କରାଇଥିଲେ । ଏକ ଶୁଭ ଲଗ୍ନରେ ମନୁ ମା'ଙ୍କୁ ସର୍ବାଙ୍ଗରେ ଅଳଙ୍କର, ଲାଲ ବନାରସୀ ଶାରୀ ଓ ପାଦରେ ଆଳତା ପିନ୍ଧାଇ ବସାଗଲା । ବୃଦ୍ଧତାରୀ ହରି ଦାସ ଶାନ୍ତାନୁମାୟୀ କୁୟା କର୍ମ ଶେଷ କରି ପିଲାର ଭବିଷ୍ୟତ ରୁଚି ପରୀକ୍ଷା କରିବା ନିମିତ୍ତ ଏକ ଥାଳ ମା' ଙ୍କ ସମ୍ମନରେ କେକିଧିରିଲେ । ଥାଳରେ ମହାପସାଦ, ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଆଶାର୍ବଦୀ ଗୋଟିଏ ସୁନାର ଶିନି ଓ ଗୋଟିଏ ଛୋଟ ଶୀତା ଥିଲା; ଅର୍ଥାତ୍ ରୋଜ୍ୟ ଦବ୍ୟ, ଅର୍ଥ ଓ ବିଦ୍ୟା । ମନୁ ମା' ଶୀତାଟିକୁ ଉଠାଇ ନେଇ ପାତିରେ ପୂରାଇଥିଲେ । ତୁଳସୀ ଦୂର ପତ୍ରରେ ବାସିଲାପରି ଭବିଷ୍ୟତରେ ସେ ସେ ବିଦ୍ୟାନୁରାଗିଣୀ ହେବେ ଏହା ସ୍ତର ହୋଇଥିଲା । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀ ଠାକୁର ଏଥିରେ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ହୋଇ ତାଙ୍କୁ ଆଶାର୍ବଦ କରିଥିଲେ ଓ ସେ ବେଳରେ ପଚିଶି ଜଙ୍ଗର ମହାପସାଦ ଭିକାରୀ ମାନଙ୍କୁ ବିତରଣ କରିଥିଲେ । ଏହାହତା ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର ତାଙ୍କର ପ୍ରତିବର୍ଷ ଜନ୍ମଦିନ ପାଲନ କରୁଥିଲେ । ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର ପିତୃ ଦୂଦୟର ସେହି ଦେଇ ମନୁମା'ଙ୍କୁ ଲାଲନପାଲନ କରିଆସୁଥିଲେ ମଧ୍ୟ ବିଭିନ୍ନ ଗଞ୍ଜ ଓ କବିତାଖଣ୍ଡ ଶୁଣେଇ ସେହି ଶୈଶବରୁ ହିଁ କିପରି ତାଙ୍କର ଉଚ୍ଚ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଜ୍ଞାନର ବିକାଶ ପାଇଁ କରିଆସୁଥିଲେ, ତାହା ଯେକୋଣସି ଗୁହ୍ୟର ଶିକ୍ଷା କରିବାର କଥା । କିନ୍ତୁ ସେହି ବାଳ ସୁଲଭ ଚପଳତା ମଧ୍ୟରେ ପାରିପାର୍ଶ୍ଵକତାର ସଂଗ୍ରହରେ ଆସି ମନୁମା'ଙ୍କ ଠାରେ କିନ୍ତୁ ପରିମାଣରେ ସାଂସାରିକତାର ଭାବନା ଆସିଲା ମାତ୍ର ଶ୍ରୀଶ୍ରୀ ଠାକୁର ତାଙ୍କୁ କଠୋର ଶାସନ କରିବାକୁ ପଞ୍ଚତପଦ ହେଉ ନ ଥିଲେ ।

ପିଲାବେଳେ ମନୁ ମା' ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁରଙ୍କୁ ଖୁବ୍ ଭୟ କରୁଥିଲେ । ସେ ସେତେବେଳେ ପାଇଁ ଚାରି ବର୍ଷର ସେତେବେଳେ ଠାକୁର ତାଙ୍କୁ ଓ ଅନ୍ୟ ମା' ମାତ୍ର ନେଇ ଥିଲେ ଦାର୍ଢିଲ୍ଲି ଯାତା କରିଥିଲେ । ସେହି ସମୟରେ ଠାକୁର ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ସମ୍ମନ କବିତାଖଣ୍ଡ ଶୁଣେଇ ସେହି ଶୈଶବରୁ ହିଁ କିପରି ତାଙ୍କର ଉଚ୍ଚ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଜ୍ଞାନର ବିକାଶ ପାଇଁ କରିଆସୁଥିଲେ, ତାହା ଯେକୋଣସି ଗୁହ୍ୟର ଶିକ୍ଷା କରିବାର କଥା । ଏହି ସମ୍ମନରେ ସେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀ ଠାକୁରଙ୍କ ଅନ୍ୟ କାହାର ସହ କହିଥିଲେ । ଏହି ସମ୍ମନରେ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁର ଏକଦିନ କହିଥିଲେ, ‘ଏହି ଯେଉଁ ଲୀଳା କୁ ଦେଖୁଛି, ସେ ମୋତେ ଠିକ୍ ମନୁଷ୍ୟ ଭାବରେ ଭେଲପାଇ । ଠାକୁର ବୋଲି ଭାବେ ନାହିଁ କି ଗୁରୁ ବୋଲି ଜାଣେ ନାହିଁ । ମୋତେ କେବଳ ବାପା ବୋଲି ଜାଣେ । ଏପରିକି ସମୟ ସମୟରେ କହେ - ବାବା ! ତୁମେ ଗୁରୁ ହେବାକୁ ଯାଅ କାହିଁକି ? ଅବଶ୍ୟ ଏହାର ଏ ଭାବ ରହିବ ନାହିଁ । ଯେତେବେଳେ ବଢ଼ ହୋଇଯିବ, ସେତେବେଳେ ଭୟ ସଙ୍କେତ ଆସି ତା ମନକୁ ସଞ୍ଚାରିତ କରିଦେବ ।’ କିନ୍ତୁ ଲୀଳା ମା' ଙ୍କ ଅନ୍ତରେ ଭୟ ସଙ୍କେତ ଆସିବା ପୂର୍ବରୁ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀ ଠାକୁର ଏହି ସଂଗ୍ରହ ରଜମାଞ୍ଚରୁ ଚିରବିଦ୍ୟା ନେଲେ ଓ ଲୀଳା ମା'ଙ୍କ ଅନ୍ତରେ ରହିଗଲା ନିୟମଙ୍କେତ ଭଲପାଇବାର ସ୍ଥିତି ।

ମନୁ ମା'ଙ୍କ ପିଲା ଦିନର ଅନ୍ୟ ଗୋଟିଏ ଘଟଣା । ମନୁ ମା'ଙ୍କୁ ସେତେବେଳେ ପାଇଁ ପାଇଁ ଛାପ କରିଥିଲେ ମନୁ ମା' ଯାଇ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀ ଠାକୁରଙ୍କ କୋଳରେ ବସିପଡ଼ିଲେ । ଚମକିଛି ଠାକୁର ପ୍ରଶ୍ନ କଲେ

‘କିରେ କୁହା ନାହିଁ, ବୋଲା ନାହିଁ, ହଠାତ୍ ଆସି କୋଳରେ ବସି ପଡ଼ିଲୁ ଯେ ? କୋଳଗା କ’ଣ ତୋର କିଶା ?’ ମନୁ ମା’ କହିଲେ, ‘ହଁ ତ ମୋର କିଶା କୋଳ ଏଟି’ । ଏଥର କିନ୍ତୁ ଗୁଡ଼ ପଣ୍ଡ, ଶୀଘ୍ରୀ ଠାକୁରଙ୍କର ‘କ’ଣ ଦେଇ କିଶିଛୁ ?’ ନିଃସଂଖେଚରେ ମନୁ ମା’ ଉତ୍ତର ଦେଲେ, ‘କାହିଁକି, ମୋତେ ଦେଇ (ଆମାକେଦିଯେ) କିଶିଛୁ ?’

କମେ ମନୁ ମା’ ବଡ଼ ହେବାକୁ ଲାଗିଲେ । ଶୀଘ୍ରୀ ଠାକୁର ତାଙ୍କର ଶିକ୍ଷାର ଉପଯୁକ୍ତ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିଥିଲେ । ସ୍ତ୍ରୀ ଶିକ୍ଷା ପତି ଶୀଘ୍ରୀ ଠାକୁରଙ୍କର ଅସାଧାରଣ ଆଗୁଡ଼ ଥିଲା । ଚାରିବର୍ଷ ନାହିଁ ହେଉଣୁ ସେ ତଦାନୀନ୍ତର ମଠାଧ୍ୟକ୍ଷ ଶୀମାତ୍ ନିର୍ବାଚନର ମହାରାଜଙ୍କୁ କହି ଗୋଟିଏ ପ୍ରକାଶ ବର୍ଷ ମାଳା ଅଣାଇଥିଲେ । ପୁଅମେ ଶିକ୍ଷକତା କରିଥିଲେ ଶୀଘ୍ରୀ ସୁରବାଳା ଦେବୀ । ସେ ସ୍ଵର ଓ ବ୍ୟଞ୍ଜନ ବର୍ଷ ପ୍ରଭୃତି ଶିକ୍ଷା ଦେଇଥିଲେ । କୁଟୀରର ସେବକ ପ୍ରିୟବୃତ ବୃଦ୍ଧଚାରୀଙ୍କ ଠାରୁ ମନୁ ମା’ ଯୁଦ୍ଧକାର ଶିକ୍ଷା କରିଥିଲେ । ତପୁରେ ୧୯୭୮ ମସିହାରେ ଶିଶ୍ୟ ପଞ୍ଚାନ୍ତ ମହାରାଜ ଶିକ୍ଷକ ପଦରେ ନିଯୁକ୍ତ ହୋଇଥିଲେ । ପାଇଁ ଛାତ୍ର ବର୍ଷ ବୟସରେ ପାଠ୍ୟ ପୁଷ୍ଟକ ଛତା ମନୁ ମା’ କୃତିବାସୀ ରାମାୟଣ ଓ କାଶୀଦାସୀ ମହାରାତତ ମଧ୍ୟ ପଢ଼ି ପାରୁଥିଲେ । ଏହାପରେ ଶୀ ଶୀ ଠାକୁର ତାଙ୍କୁ ହାତେତା ଗାର୍ଲେସ୍ ଫ୍ଲୁଲରେ ଦ୍ଵିତୀୟ ଶେଣୀରେ ଭର୍ତ୍ତି କରିଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ସେହି ଶିକ୍ଷାରେ ଶୀ ଶୀ ଠାକୁର ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ହୋଇ ପାରି ନ ଥିଲେ । ସେ ଶୀ ଶୁକଦେବ ସେନଙ୍କୁ ମନୁ ମା’ଙ୍କର ଗୁରୁଶିକ୍ଷକ ଭାବରେ ନିଯୁକ୍ତ କରିଥିଲେ । ମନୁ ମା’ ପ୍ରାଚୀନ କାଳର ଶାସ୍ତ୍ର ପାଠ, ସଂଘୃତ, ବଜ୍ରଳା ଶିକ୍ଷା ସହ ଉଚ୍ଚବାଚୀ, ଅଙ୍ଗ ମଧ୍ୟ ଶିକ୍ଷା କରିବେ ଏହା ଥିଲା ଠାକୁରଙ୍କର ଅଭିପ୍ରେତ ।

୧୯୩୧ ମସିହା ସରସ୍ତୀ ପୂଜା ଦିନ ମନୁ ମା’ଙ୍କର ବିଦ୍ୟାରମ୍ଭ ହୋଇଥିଲା । ଏହି ଦିନଟି ବିଷୟରେ ଲେଖିବାକୁ ଯାଇ ମନୁ ମା’ ଲେଖିଛନ୍ତି ଯେ, ‘ଏହିଦିନ ସରସ୍ତୀ ପୂଜା ଉପଲକ୍ଷେ ଦୁର୍ଗାରଣ୍ଯ ଭାଇ ପ୍ରମୁଖ ଶୀ ଶୀ ଠାକୁରଙ୍କୁ ପୂଜା ମଧ୍ୟ କରିଥିଲେ ।’ ସାରସ୍ତ ମଠର ଧାରାନ୍ତ୍ରଯାମୀ ଶୁଭ ଓ ଦେବଦେବୀ ସେ ଅଭିନ୍ନ ସେହିଦିନ ଏହା ମନୁ ମା’ ଉପଲବ୍ଧି କରିପାରିଥିଲେ । କେବଳ ଶୁଭବାଦୀ ହୋଇ ସବୁ ଦେବଦେବୀଙ୍କୁ ଅଗ୍ରାହ୍ୟ କରିବାର ଧାରା ମଠରେ ନ ଥିଲା । ମଠର ଭାବ ହେଲା - ‘ଏକ ସଦବିପ୍ରା ବହୁଧା ବଦନ୍ତି’ । ପରମ ଦେବତା ଜଣେ ମାତ୍ର, ଆଉ ସମସ୍ତେ ତାଙ୍କର ବିଭୂତି । ଏହା ହିଁ ପ୍ରକୃତ ବୈଦିକ ଭାବ ।

୧୯୩୨ ମସିହାରେ ଶୀ ଶୀ ଠାକୁର ମନୁ ମା’ ଓ ଅନ୍ୟ ମା’ ମାନଙ୍କୁ ନେଇ ଆସାମ ମଠକୁ ଯାତ୍ରା କରିଥିଲେ । ଏହି ସମୟରେ ଜ୍ଞେଷ ମାସ ୨୭ ଦିନ ଶୀ ଶୀ ଠାକୁର ମନୁ ମା’ଙ୍କୁ ମହାମହିରେ ଦୀକ୍ଷିତ କରିଥିଲେ । ପୁରୀରେ ଥିଲାବେଳେ ମନୁ ମା’ ଶୀଘ୍ରୀ ଠାକୁରଙ୍କୁ ବହୁବାର ଦୀକ୍ଷା ଦେବାର ଦେଖିଥିଲେ ଓ ଧୀରେ ଧୀରେ ତାଙ୍କ ମନରେ ଦୀକ୍ଷା ନେବାର ଆକାଶ୍ର୍ମା ଭାଗି ଉଠିଥିଲା । ଆସାମ ମଠରେ ଅବସ୍ଥାନ ସମୟରେ ଦିନେ ଅତକ୍ରିୟ ଭାବରେ ତାଙ୍କର ଏହି ଅପ୍ରକାଶିତ ଆକାଶ୍ର୍ମା ପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଗଲା । ସେହିଦିନ ଶୀଘ୍ରୀ ଠାକୁର ତାଙ୍କ ଶିଯନ କଷରେ କେତେତଥ ସନ୍ଧ୍ୟାମୀଙ୍କୁ ଉପନୟନାଦି ସଂକ୍ଷାର ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ । ମନୁ ମା’ ସେତେବେଳେ ପାଖ ଆଖରେ ବୁଲାବୁଲି କରୁଥିଲେ । କୃତ୍ୟ ଶେଷ ହେବାରୁ ଯାଇ ଘର ଭିତରେ ଉପର୍ଦ୍ଵିତ୍ତ ହେଲେ । ଶୀଘ୍ରୀ ଠାକୁର ପଚାରିଲେ, ‘କିରେ ତୁ ଦୀକ୍ଷା ନେବୁ କି ?’ ହିଁ, ନେବି’ କହି ବସି ପଡ଼ିଲେ ମନୁ ମା’ । ...

୧୯୩୪ ମସିହାରେ ଶୀ ଶୀ ଠାକୁରଙ୍କର ଦେହାବସାନ ସମୟରେ ମନୁ ମା’ଙ୍କୁ ଦଶ ବର୍ଷ ମାତ୍ର ହୋଇଥିଲା । ଏହିବର୍ଷ ମନୁ ମା’ଙ୍କୁ ପୁନର୍ବର୍ତ୍ତ ହାତେତା ଗାର୍ଲେସ୍ ଫ୍ଲୁଲରେ ସପ୍ତମ ଶେଣୀରେ ଭର୍ତ୍ତି କରାଯାଇଥିଲା । ୧୯୪୧ ମସିହାରେ ମନୁ ମା’ ଏହି ବିଦ୍ୟାଳୟରୁ ମେଟିକ ପାସ କରିଥିଲେ । ୧୯୪୩ ମସିହାରେ ସେ ବେଥୁନ୍ରୁ I.A. ପାସ କରିଥିଲେ । ୧୯୪୪ ମସିହାରେ ସେ Victoria Institute ରୁ ଇତିହାସ ଅନର୍ପ ସହ B.A. ପାସ କରିଥିଲେ । ୧୯୪୭ରେ ସଂଘୃତରେ ସେ କାବ୍ୟ ଓ ଲପ୍ତ କୌମୁଦି ପାସ କରିଥିଲେ । ଏହି ସମୟରେ ସେ କିଛିଦିନ ଶିକ୍ଷକତା କରିଥିଲେ । ୧୯୪୮ ମସିହାରେ ସେ ଇତିହାସରେ M.A. ପାସ କରିଥିଲେ ।

୧୯୪୯ରେ ଦୀର୍ଘ ୧୪ ବର୍ଷ ପରେ ନାରାୟଣୀ ମା’ ସୁରବାଳା ମା’ଙ୍କ ସହ ପୁରୀ ଫେରି ଆସି ନୀଳାଚଳ କୁଟୀରର ଭଗ୍ନପ୍ରାୟ ଅବସ୍ଥା ଦେଖି ହୃତୋସ୍ତ୍ର ହୋଇପଡ଼ିଲେ । ଧୀରେ ଧୀରେ ସେ ଶୀଘ୍ରୀ ଠାକୁରଙ୍କର ସକାଳ ଓ ମଧ୍ୟାହ୍ନ ସେବାର ସମସ୍ତ ଭାବ ଗୁରୁଶିକ୍ଷକ କରିଥିଲେ । ଏହି ସମୟରେ ସେ ବହୁ ପ୍ରବନ୍ଧ ଓ ଲପ୍ତ କବିତା ରଚନା କରିଥିଲେ । ତାରିଖାବେଳେ ବୁଲିବାକୁ ଯିବା ଓ ସନ୍ଧ୍ୟାରେ ଭାଗବତ ପଢ଼ିବା ଥିଲା ତାଙ୍କର ଦେନନ୍ଦିନ କାର୍ଯ୍ୟାଚଳିର ଅନ୍ତର୍ଭୂତ । ଦିନେ ଭାଗବତ ପଢ଼ି ପଢ଼ି ସେ ସୁର ମା’ଙ୍କୁ କହିଲେ, ‘ମା’ ! ବାବା କାହିଁକି ମୋର ‘ନାରାୟଣୀ’ ଓ ‘ନୀଳାମୟୀ’ ଏହି ଦୁଇଟି ନାମ ଦେଇଥିଲେ ତାହା ଏତେ ଦିନକେ ବୁଝି ପାରିଛି । ପିଲାଦିନେ ଭାବୁଥିଲି, ମୁଁ ତ ସବୁବେଳେ ହୁରପାର୍ବତୀଙ୍କୁ ହିଁ ମୋର ଲକ୍ଷ ରୂପେ ବନନା କରି ଆସିଛି ତେବେ ମୋର ଏ ‘ନାରାୟଣୀ’ ନାମର ଅର୍ଥ କଥା ? ନାରାୟଣୀ ନାମର ଅର୍ଥ- “ନରେର ଆଶ୍ୱାସ ଜିନି, ତିନି” ଅର୍ଥାତ୍ ଯେଉଁ ଶୀଗୁରୁ ନରମାନଙ୍କର ଆଶ୍ୱାସ, ‘ନାରାୟଣୀ’ ସେହି ଗୁରୁନାରାୟଣଙ୍କର ଆଶ୍ୱାସ ‘କିମ୍ବାଶକ୍ତି’ । ଯେହେତୁ ମୁଁ ତାରା ମା’ଙ୍କର ଉପାସନା କରେ ଓ ତାଙ୍କର ଭାବରେ ମୁଗ୍ଧ ତେଣୁ ମୋର ନାମ ବାବା ରଖିଥିଲେ ‘ନୀଳାମୟୀ’ ବା ‘ନୀଳା’ ।’

ପୁରୀରେ ଅବସ୍ଥାନ ସମୟରେ ନାରାୟଣୀ ମା ‘ନୀଳାଚଳେ ଠାକୁର ନିଗମାନର’ ପୁଷ୍ଟକଟି ଲେଖିବା ଆରମ୍ଭ କରିଥିଲେ । ଏହି ଲେଖା କାଯାର୍ ଚାଲିଥିବା ବେଳେ ତାଙ୍କୁ ବେଳେ କ୍ଷେତ୍ର ହେଉଥିଲା ଓ ମଞ୍ଚରେ ମଞ୍ଚରେ କାଶ । ଧୀରେ ଧୀରେ କାଶରେ ରଞ୍ଜ

ପଡ଼ିବାକୁ ଲାଗିଲା । ସେତେବେଳେ ପୂରୀର ତାତ୍ର ଦୀନବର୍ଷ ମହାପାତ୍ର ତାଙ୍କୁ ପରୀକ୍ଷା କରି ଜଣାଇଥିଲେ ସେ ସେ T.B. ରୋଗରେ ଗୁରୁତର ଭାବରେ ଆକାନ୍ତ ହୋଇ ପଡ଼ିଛନ୍ତି । ଏହି ରୋଗଙ୍କୁ ଅବସ୍ଥାରେ ନାରାୟଣୀ ମା' କୁଣୀର ସମସ୍ତ ଭାର ନୀଳାଚଳ ସାରସ୍ଵତ ସଂୟକୁ ପଦାନ କରି ନିଜେ ସ୍ଵର ମା'ଙ୍କ ସହ ଯାଇ 'ନିରାଶୀ ଆଶମ' ନାମକ ଭତ୍ତାଘରେ ବାସ କରିଥିଲେ । ଏହି ଅବସ୍ଥାରେ ମଧ୍ୟ ସେ ଲେଖାଲେଖି ଅବ୍ୟାହତ ରଖିଥିଲେ । ୧୯୪୧ ମସିହାରେ ସେ ଅଞ୍ଚାପିକ ସ୍ଵର୍ଗ ହେବାପରେ କଲିକତା ଯାଇ ଗତିଯ୍ୟାତ୍ କ୍ଷେତ୍ରନ ପାଖରେ ଗୋଟିଏ ଭତ୍ତାଘର ନେଇ ରହିଥିଲେ ।

୧୯୪୧ ରୁ ୧୯୭୪ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପ୍ରାୟ ୨୪ ବର୍ଷ ସେ ଠାକୁରଙ୍କୁ ନେଇ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଗଣେଷଶାରେ କଣାଇଥିଲେ । ସେହି ସମୟରେ ସେ ଶୀ ଶୀ ଠାକୁରଙ୍କ ଶିକ୍ଷ୍ୟ ଉଚ୍ଚମାନଙ୍କ ଘର ଘର ବୁଲି ଠାକୁରଙ୍କ ସ୍କୁଲ୍ ସଂଗ୍ରହ କରିଥିଲେ ଓ ପରେ ତାହାକୁ ନିଜର ଯାତ୍ରୁକରି ଲେଖନୀରେ ସଜାଇ ପ୍ରବନ୍ଧ ଓ କବିତାର ରୂପ ଦେଇଥିଲେ । ଶୀ ଶୀ ଠାକୁରଙ୍କର ନୀଳାଚଳ ଧାମର ଅମୀଯ ସ୍ଥଳ ସେ ତାଙ୍କର 'ନୀଳାଚଳେ ଠାକୁର ନିଗମାନନ୍ଦ' ପୁସ୍ତକରେ ଲିପିବନ୍ଧ କରିଯାଇଛନ୍ତି । ତାଙ୍କ ରଚିତ 'ଶୀ ଶୀ ନିଗମାନନ୍ଦ ଜୀବନୀ ପ୍ରସଙ୍ଗ', 'ପିଲାଙ୍କ ନିଗମାନନ୍ଦ' ଓ ସଂଘ ସେବକରେ ପକାଶିତ ବୁଲୁ ପବନ ବିଶେଷ କରି 'ରୂପ ଲାଗି ଆଖି ଝୁରେ', 'ପାତେୟ ସ୍ଵରଣୀୟ' ପବନମାଳା ଉଚ୍ଚ ସମାଜରେ ସମାଦୃତ ହୋଇଥାଏ । 'ନାରାୟଣୀ ମା' ତାଙ୍କର 'ରୂପ ଲାଗି ଆଖି ଝୁରେ' ପବନଟିରେ ଶୀ ଶୀ ଠାକୁରଙ୍କର ଅନବଦ୍ୟ ରୂପର ବର୍ଣ୍ଣନା କରିଛନ୍ତି । ସେ କହୁଥିଲେ, ଶୀଶୀ ଠାକୁରଙ୍କ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ବଜଳା ପୁସ୍ତକ ଶୁଣିକରେ ବହୁସମୟରେ ଶୀ ଶୀ ଠାକୁରଙ୍କର ରୂପ ବର୍ଣ୍ଣନା ଦେଖିବାକୁ ମିଳେ, କିନ୍ତୁ ଉକ୍ତଳୀୟ କୌଣସି ପୁସ୍ତକରେ ତାହା ଦେଖିବାକୁ ମିଳେ ନାହିଁ । ଉକ୍ତଳୀୟ ଶିକ୍ଷ୍ୟମାନେ ଶୀ ଶୀ ଠାକୁରଙ୍କର ଶୁଣରେ ମୁଗ୍ଧ ଥିଲେ । ସତେ ଯେପରି -

'ରୂପ ଲାଗି ଆଖି ଝୁରେ, ରୂଣେ ମନ ବିଭୋର' - ଏହି ଉକ୍ତିର ଦ୍ୱିତୀୟାଂଶ୍ଚି ଉକ୍ତଳୀୟ ଶିକ୍ଷ୍ୟ ମାନଙ୍କ ପାଇଁ ହିଁ ଲେଖାପାଇଛି ।

୧୯୭୨ରେ ସେ ଦୁର୍ଗାଚରଣ ଭାଇ, ସତ୍ୟପିଯ ଭାଇ ଓ ଦେବେନ୍ ଭାଇଙ୍କ ପରୋଚନାରେ ଭୁବନେଶ୍ୱର ଆସିଥିଲେ । ଏହି ସମୟରେ ସେ ରୋଗଙ୍କୁ ଓ ଦୁର୍ବଳ ହୋଇପାଇଥିଲେ । ତାଙ୍କର କଟକରେ peptic ulcer ପାଇଁ ଅପରେସନ୍ କରାଯାଇଥିଲା । ସ୍ଵର୍ଗ ହେବାପରେ ତା ଏଠାୟେକଣ୍ଠରେ ସେ ପଥମ କରି ନାଲାଚଳ ସାରସ୍ଵତ ସଂଘରେ ଯୋଗଦାନ କରିଥିଲେ । 'ନାରାୟଣୀ ମା' ମହିଳା ସଂଘର ଉପସରାନେତୀ ଓ ସ୍ଵରବାଳା ମା' ସରାନେତୀ ଭାବରେ ସଂଘ ପରିଚାଳନା କରିଥିଲେ । 'ନାରାୟଣୀ ମା'ଙ୍କର ଅନ୍ୟତମ ଅବଦାନ ନୀଳାଚଳ ସାରସ୍ଵତ ସଂଘର କୁମାରୀ ସଂଘ । କୁମାରୀମାନଙ୍କୁ ଶୀ ଶୀ ଠାକୁରଙ୍କ ମନୋମତ କରି ଗଢ଼ିବାର ଅଭିପ୍ରାୟ ନେଇ ୧୩୩୪୧୯୭୯ରେ ସେ ସର୍ବ ପଥମେ ଏକଣ ସର୍ବ୍ୟାଙ୍କୁ ନେଇ ଏହି କୁମାରୀ ସଂଘ ଆରମ୍ଭ କରିଥିଲେ । ୧୯୭୨ ପାଇଁ ଠାଙ୍କ ପରିଚାଳିତ କୁମାରୀ ସଂଘର ଶେଷ ଅଧିବେଶନ । ୨୬୩୧୯୭୨ ରାତି୧୦ଟା ସମୟରେ ନାରାୟଣୀ ମା'ଙ୍କର ମହାପ୍ରୟାଣ ହୋଇଥିଲା ।

ନାରାୟଣୀ ମା' ଙ୍କ ଲେଖନୀରୁ -

'ଏହି ନୀଳାଚଳ ଧାମର ଶୀ ଶୀ ଠାକୁରଙ୍କର ମୁଣ୍ଡିମେୟ କେତେକଣ ଶୁଣୀ ଶିକ୍ଷ୍ୟ ତାଙ୍କର ଆଦେଶରେ 'ନୀଳାଚଳ ସାରସ୍ଵତ ସଂଘ' ନାମରେ ଗୋଟିଏ ସଂଘ ଗଢ଼ିଥିଲେ । ଉକ୍ତଳର ସର୍ବତ ଆଜି 'ନୀଳାଚଳ ସାରସ୍ଵତ ସଂଘ'ର ନାମ ସୁବିଦିତ, ପତିଷ୍ଠ ତର୍କାତୀତ ! କେଉଁ ମନ୍ଦ ବଳରେ ଏ ଅସମ୍ଭବ ସମ୍ବନ୍ଧ ହୋଇଛି ଜାଣନ୍ତି ? ନୀଳାଚଳ ସାରସ୍ଵତ ସଂଘର ଭୁଲଭାବୀ ଦୋଷତ୍ୱରେ ଯାହା ଆଉ ନା କାହିଁକି ପଥମରୁ ଅଦ୍ୟାବଧି ଏହାର ଏକମାତ୍ର ନୀତି ଅବିଚଳ ରହିଛି, ଯାହା ହେଲା - 'ପରମହଂସ ନିଗମାନନ୍ଦ ଦେବ ନିତ୍ୟ ବର୍ତ୍ତମାନ ସୁତରା' ସେ ହିଁ ଆମର ସାର୍ବତ୍ରୋମ ଶୁଣୁ । ଏକମ୍ ଏବ ଅନ୍ତିମୀୟମ୍ । '...ଗୁରୁଗୁରିର ଭାର ମୁଁ କାହାକୁ ଦେଇ ଯାଇନାହିଁ, ମୁଁ ନିଜେ ଶୁଣୁ ରହିଲି' - ଶୀଶୀ ଠାକୁରଙ୍କ ଏହି ମହାବାକ୍ୟ ଓ ବାଣୀ ନୀଳାଚଳ ସାରସ୍ଵତ ସଂଘ ଦୂରା ହିଁ ପାମାଣିକ ତଥ୍ୟ ହିସାବରେ ୧୯୪୮ ପାଇଁ 'ନୀଳାଚଳ ବାଣୀ' ପକାଶ ହେବାଦିନଠାରୁ ପ୍ରଚାରିତ ହୋଇ ଆସୁଛି ।' - 'ମୋର ନିର୍ବେଦନ' ୧୯୭୯ ପାଇଁ ଅନୁଷ୍ଠାତ ପୂରୀ ସାର୍ବତ୍ରୋମ ଭକ୍ତ ସମ୍ମିଳନୀରେ ପଠିତ ।

'ମଠାନ୍ତର ଆଦର୍ଶ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ସବୁ କିନ୍ତୁ ଶୀଶୀ ଠାକୁରଙ୍କର ବହିରଙ୍ଗ । ଅନ୍ତରେ ସେ ଥିଲେ ଜଣେ ସହଜ ମଣିଷ । ନିଜେ ଭଲପାଇବା ଭିତରେ ଭଗବାନଙ୍କୁ ପାଇଥିଲେ ଅନ୍ତରେତମ ରୂପେ । ତେଣୁ ତାଙ୍କ ପାଖକୁ ଯେଉଁ ମାନେ ଆସୁଥିଲେ ସେମାନଙ୍କର ହୃଦୟକୁ ପ୍ରକ୍ଷର୍ଣ୍ଣିତ କରି ତୋଳିବା ହିଁ ତାଙ୍କର ଲକ୍ଷ୍ୟ ଥିଲା ।' - ବାଂଲାର ସାଧାନାୟ ନିଗମାନନ୍ଦ (ପୃ- ୩୩)

ନାରୀର ଔଣ୍ଟିଯାର୍ଯ୍ୟ-

'ଆମ ସମାଜ କିନ୍ତୁ ଔଣ୍ଟିଯାର୍ଯ୍ୟମୟୀ ନାରୀର ସ୍ଵପ୍ନ ଦେଖିଆସିଛି । ଆମ ଦେଶର ସମସ୍ତ ମତ ଓ ପଥର ଲୋକମାନେ ସ୍ଵୀକାର କରିଛନ୍ତି - ନାରୀ ଶକ୍ତିସ୍ଵରୂପା । ...ଭାରତର ସଂକ୍ଷିତ, ଆଦର୍ଶ ନାରୀ ପରିଚିତ ପ୍ରତିବନ୍ଧକ ହେବ - ଏ ଧାରଣା ଭୁଲ । ଭାରତବର୍ଷର ଭାବନା ଏ ବିଷୟରେ ଅତିରିକ୍ତ ଆଧୁନିକ - ଆୟର୍ ଶାସ୍ତ୍ରରେ ନାରୀ ଓ ପୁରୁଷ ସମାନ ମର୍ଯ୍ୟାଦା ପାଇନାହାନ୍ତି, ନାରୀ ପାଇଛି ଅନେକ ବେଶୀ ମର୍ଯ୍ୟାଦା । ଜଗତ ଓ ସଂପାଦର ଆମକୁ ରୂପାନ୍ତର ଘାରାଇବାକୁ ହେଲେ ନାରୀର ସାଧନଶ୍ଵର ଅପରିହାୟର୍ । ଭାରତବର୍ଷ କୌଣସିଦିନ ଏ ସତ୍ୟ ଅସ୍ମାକାର କରିନାହିଁ ।... ନାରୀମାନଙ୍କୁ ହେଯ ବୋଲି ରଖିଲେ, ଶିକ୍ଷା ଦୀକ୍ଷାରେ ତାଙ୍କୁ ସମୟୋଗ୍ୟା - ସଙ୍ଗିନୀ

କରି ପାଖରେ ସ୍ଥାନ ନ ଦେଲେ ସମାଜର ପଡ଼ନ ଅନିବାଯ୍ୟ । ସମାଜ-ଚିତ୍ତର ମୁକ୍ତି ଘଟାଇବାକୁ ହେଲେ ନାରୀମାନଙ୍କୁ ହିଁ ଆହୁନ କରିବାକୁ ହେବ । ଅବିଦ୍ୟା ରୂପରେ ସେମାନେ ଯଦି ମୂର ପୁରୁଷମାନଙ୍କୁ ଆଛନ୍ତି କରି ରଖନ୍ତି, କୌଣସି ମହାମୂଳର ସାଧ୍ୟ ନାହିଁ ଯେ ସେ ସମାଜକୁ ପ୍ରକାଶ କରି ପାରିବେ । ସମାଜ ଉପରେ ନାରୀର ଅସାମ ପରାବ । ସ୍ଵତରାଂ ଖାଲି ଆଧ୍ୟାତ୍ମ ପଯୋଜନ ନିମିତ୍ତ ନୁହେଁ, ସମଞ୍ଜି ମାନବ-କଲ୍ୟାଣ ନିମନ୍ତେ ଅହଲ୍ୟା ପାଷାଣୀର ଶାପମୁକ୍ତିର ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଛି - ଆବଶ୍ୟକତା ଅଛି ନାରୀର ଆତ୍ମ ସତେନତା । ପୁରୁଷ ଏକା ଯେତେ ତପାୟା କଲେ ବି ଯେତେଦିନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ନାରୀ ସତୀ ଉମାଙ୍କ ପରି ତପସ୍ତିନୀ ହେବେ ନାହିଁ ଯେତେଦିନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଆୟୁରୀ ଶକ୍ତିର ତାଣ୍ଡବ ଘରେ ବାହାରେ କୌଣସିଠାରେ ବନ କରି ହେବନାହିଁ । ‘ନାରୀର ଐଶ୍ୱର୍ଯ୍ୟ,’ ଆୟ୍ୟ ଦର୍ଶଣ (ଖତକୁସୁମା) ୧୩୭୩ ଭାଦର

ଶୀ ଶୀ ଠାକୁର ଚରଣାଶ୍ରିତ
ପଲ୍ଲବିତା ପଞ୍ଜନାୟକ

The Difference

*I got up early one morning
and rushed right into the day;
I had so much to accomplish
that I did not have time to pray.*

*Problems just tumbled around me,
and heavier became each task.
'Why doesn't God help me?' I wondered.
He answered, "You did not ask."*

*I wanted to see joy and beauty,
but the day toiled on, grey and bleak.
I wondered why God didn't show me.
He said "But you did not seek."*

*I tried to come into God's presence;
I used all my keys at the lock,
God gently and lovingly chided,
"My child you did not knock."*

*I woke up early this morning,
and paused before entering the day;
I had so much to accomplish
that I had to take time to pray.*

Compiled by Sri Rabi Narayan Tripathy

Shree Shree Guru Mahatmya

**Guru Brahmaa Guru Bishnuh GururDeva Maheshwarah
Gurur Sakhyaat Param Brahma tasmaishree Gurabae Namah**

Guru is represented by the Trinity Brahma the Creator, Bishnu, the Sustainer and Maheshwara, the Destroyer. Nay Guru is Saakhyaat ParamBrahman and I bow at the feet of my Gurudeva.

Question may arise what Guru means? Guru is HE, who dispels ignorance.

The word '**Guru**' consists of two letters in Sanskrit. One is '**Gu**' and the other is '**Ru**' which means:

'Gu' - kaara stu andhakaara syaat
'Ru' - kaara stannidhorakah.

Andhakaara nirodhitwaat Guruh iti abhidheeyatae.

The person who dispels ignorance and leads to self-realization is "Guru".

There are **four Gurus** in ones life. Our **first Gurus** are our parents. A child learns the basic things of life in his formative years from his parents. The **second Guru** is our Shikshya Guru. This means that we get our material knowledge from him to lead a successful life in this world. **Third Guru** is the Dikshya guru. The **fourth guru** is Jagadguru or Lord Himself who comes in different forms to remove our ignorance and leads us to "Brahma Stithi" or Self-Realization.

Dikshyaa Guru initiates the path of Self Knowledge or Aatma Jnaana. It is said in Guru Stotra that:

Aatma Jnaana Pradaanaena Tasmai Shree Gurabae Namah.

This means that we bow to Shree Gurudeva who imparts us the Aatma Jnaana.

What the third type of Guru means is that the person who has Himself attained Self Realization or Nirbikalapa Samadhi state and is capable of passing the same knowledge to the appropriate disciple.

He is SadGuru and deserves the highest pedestal. Let me quote a shloka in this regard:

**Dhyaana Muulam GurorMurtih, PujaMuulam GurorPadah
MantraMuulam GurorBaakyam, MokhshaMuulam GurorKrupaa**

This means that SadGuru's image is the first image to meditate on, "Paada Bandana" of Guru is the first Puja, the words of His is the first Mantram and the path of Mokhsha starts with His Krupaa or grace. Dikhshaa Guru fits into this description. It is extremely hard to get a SadGuru. It is by the "Karunaa and Ashirbaada" or grace and blessings of the Lord as well as our *Sukkruti* or noble "Praarabdha Karma", one becomes the disciple of SadGuru and wins His love.

Dikshya is a subtle transfer of the divine energy of a Guru into the heart, soul and body of a disciple. This pure energy initiates a process of change in the person, which ultimately leads to destruction of

all evil and negative tendencies, and spurs a creative and positive power which encourages one to strive for the highest and best in both the spiritual and material fields.

When the Guru gives Dikshya a flow of energy takes place from Him to the disciple, that can be in any form - spoken words in the form of Mantras, subtle radiation emitted from the eyes or gentle warmth from a touch on the forehead with the thumb. But Sadguru is not limited to these means. Instead He can transfer His energy across continents and give Dikshya through the medium of a photograph as well.

The task of THE Guru is to fuse himself with the soul of the disciple, so that his inner faults are demolished as quickly as possible, thus converting him into an enlightened being. The Guru can do this either by preaching, by giving Diksha or by the transfer of energy. The disciple is full of faults and sins. His soul is affected by all such shackles (bandhana). As a result he comes under the influence of Maya, which is a barrier to his success in Sadhna and realisation of God. The Guru shows us that such kind of animal life is useless. The God has given us human form not to waste our life, but to know our potentials. Only by wisdom we can understand how to make our life holy and sanctified. This wisdom itself is known as Dikshya.

Lord has shown amply in His lives when He took human forms in different incarnations. By His action He has set the examples for us to follow. In Raama Abataara Brahmarshi Basistha was His Guru, In Krishna Avataara He had Sandipanee and Gargaachaarya as His Gurus. Lord Himself is the trendsetter of this Guru tradition.

There is a beautiful narration in Srimad Bhaagavata. The conversation between a young ascetic Abadhuta and the king Yadhu and when asked about the secret of his peaceful life - the young ascetic Abadhuta tells the king that he has acquired the knowledge by observing the patterns of life around him. There are twenty-four of them. They are earth, air, water, fire, moon, Sun, pigeon, python, ocean, firefly, bee, elephant, wasp, deer, a woman in the land of a particular country, crow, child, girl, hunter, serpent, tree, the spider and his own body.

All around us, if we look we can find a lot of examples that teach us silently the virtues. The trees, the river, the mountain etc. But we should be perceptive enough to understand that. We have got a lot to learn from one another. We have got something to learn from everybody.

The relationship between a Guru and a disciple is not a business deal; It is a relationship based on *bhakti* and *shraddha*. Guru Krupa is essential for developing love and devotion to God.

It is again said in the Guru Stotram that:

**Mannathah Shree Jagannathah Mad Guru Sri JagadGuru
Madaatmaa Sarba Bhutaatmaa Tasmai Shree Gurabae Namah.**

It means that my Lord is the Lord of universe, my Guru is the Guru of the Universe, my Aatma is Aatma of all beings and I bow to Shree Gurudeva who imparts me this Knowledge. This is Brahma Jnaana. And we can attain this by the grace of a realized Guru only.

The grace of Guru gets you the grace of God. The grace of God dissolves all past Karmas.

The power of the grace of SadGuru is unlimited. It will be appropriate to quote:

**Muukam karoti Baachaalam Pangu langhayate Girim
Yad Krupaa tamaham bandae Paramaananda Maadhabam.**

By the grace of SadGuru who is Paramaananda Maadhaba Swaruupa or Lord Himself a dumbness can be transformed to eloquence and the disable can conquer mountain.

There are numerous examples of Guru's grace. One is about the disciple of Sri Sankaraacharya. His name is Padmapaadaacharya who was in charge of Gobardhana Matha of Puri. One day Shankara was on the one bank of the river and on the other bank was Padmapaada. When Shankara called Padmapaada to join him, Padmapaada just entered the river and by Gurus grace his path was covered with Padma or lotus on which he could walk to his Guru. Hence he got his name as Padmapaada.

Ignorance is the root cause of all our sufferings, miseries and sorrows in the world. It is due to ignorance that we believe happiness exists outside us in the world. Ignorance gives rise to desires, which in turn lead us to act in order to fulfill those desires. This wonderful combination of Ignorance-Desire-Action (Avidya-Kaama-Karma) is called *HRIDAYA GRANTHI* (Knot of the heart) in our scriptures -Mundaka Upanishad. To cut this Granthi or knot we need the guidance and grace of a sadguru who must be a "Srotriya" (well versed in texts), Brahmanishtha (established in Brahman or Reality). Only Sadguru is able to remove this ignorance.

Guru is the ultimate manifestation of divinity and as such without him one cannot afford to get deliverance from the cycle of terrestrial turmoil.

Complete surrender to the Sadguru reduces the burden and bondage of the disciple with worldly things. Sadguru speaks to his disciple through the language of the heart.

Guru is omnipotent, omnipresent and omniscient. He is OM. He is light. He is everything. If God forsakes, one can take shelter in Guru. If Guru forsakes none can save him. Physical body is inherited from the father. A guru gives a Divine birth. That is, HE transforms the disciple into a sublime personality. A person may loose his health and wealth. Friends and relatives may leave him. But Sadguru always remains with the disciple and protects him from all calamities.

The need for a guru is predestined. He enters the life of men at an opportune moment when he can ferry them across the ocean of *samsara*. Every man is bound by the cycles of birth and death. If we get rid of pride and prejudice and develop love and devotion to guru our attachment to mundane things will be cut off. Guru krupa enlightens us to distinguish between good and evil and to select the right path for salvation and release from bondage.

Let us surrender ourselves before SadGuru to reach our ultimate goal, i.e., Self Realization.

Sri Sri Thakur Charanasrita
Biswajit Sundar Ray

Search for a Greater Happiness

Every body in this world longs for happiness - a happiness, which is perpetual, uninterrupted and ever increasing. Ordinarily speaking, the concept of pleasure or happiness we talk about is based on our sensory experiences and preconditioning of mind, developed over a period of time. Since the sensory organs function in the material domain, generally we take it for granted that lack of material abundance is the cause for all of our sufferings. However, it is quite common to find people with huge accumulation of material wealth, very good physical health and high social repute, living in utter mental depression and sometimes in ultimate dissatisfaction about life. This is either because of the state of insecurity arising out of the trepidation of loosing the material possessions, or fear of the rise of another rival threatening the satisfaction achieved by the material security. No matter where we are or what we are doing, we all agree in one point that we all are suffering from such insecurity more or less. Therefore, it is evident that fulfilling the physical demands doesn't necessarily make us truly happy because of the inherent insecurity associated with the material possessions. The cause of such insecurity is actually rooted in the fact that transformation is essential attribution of matter.

Our understanding of the physical world and life at large is mainly conceived by means of our sense organs. These organs are mind-guided instruments functioning according to the physical laws. The nature around us is a manifestation of matter and energy embedded in the space-time continuum. The very nature of matter¹ is its transformability in space-time domain. This transformation leaves an impression in mind, provided by the sense organs, that everything is changeable. This change is responsible for creating new intimidations of insecurity, and puts demand on our part to overcome the threat. Consequently, our wanting for physical needs keeps on changing to fit ourselves in to an ever-changing world around us. This unending process of wanting keeps us busy all the time in accumulating the material deficiencies and takes us away from the path of greater happiness.

Matter transforms, so also our needs. The transformation is an illusion in a sense we often confuse this change with a new creation. However, nothing new is actually created. Only matter transforms. Transformation in a greater aspect is a process of evolution, which looks like a new creation in a smaller time scale. The nature around us is created (as most of the western religions believe, God created the world) or evolved (as the modern science claims, the universe evolved from the Big Bang, Man evolved from the monkey, etc) is a question that divides the entire humanity in to so-called theist and atheist. Although it seems logical to think that there must be a creator, if there is a creation but no one can prove his/her existence in a court of law. That is the reason why there are so many different religions, faiths and sects out there in the world. Each of them tries to explain the most important question, "whether there is a creator, and if so any evidence about him/her", according to the level of their understanding, preconditioning of mind and accumulated experiences of life. Since the level of understanding and experiences varies, so also the underlying concepts among religions. Therefore it is often confusing to common people to comprehend the mutually contradicting explanations about the creator in different religious schools of thoughts. And to make the matter worse, sometimes the religious institutions are based on the rigid frame of rules outlined by the prophets (based on the level of their realization), which at times prohibit accepting the worldly changes around us. So, in a changing world scenario, religion is often viewed as unscientific and people gradually loose their faith in them.

---

¹ Here matter and energy are considered as the different manifestations of a single entity according to Einstein's well-acclaimed special theory of relativity.

On the other hand, the most important question before the modern science is, “is there any starting point from where evolution starts, if so what before that and where we are heading”. Although people are trying hard to find a theory (some people in scientific community say “Theory of Everything”), which could answer all the above questions, but none has claimed to succeed yet. The beginning of the 20th century was witnessed by some remarkable experiments, which could not be explained by the age-old deterministic Newtonian physics. The explanation of the findings of these experiments demanded an entire re-understanding of the workings of the nature around us. These close examinations led to the development of two entirely different new concepts: Einstein’s theory of relativity and Quantum Physics. To date the scientific knowledge of whole mankind evolves around these two radically revolutionary concepts. The ultimate achievable speed, the speed of light, as dictated by theory of relativity, limits us from knowing things before the occurrence of the event (because the fastest means of getting a signal from any event is the speed of light, though it is enormously high but finite). Therefore, it is impossible to predict things before hand. The precise measurement we can do in any experiment with given inputs is limited by so-called uncertainty principle, which is the basis of famous quantum mechanics. So, there is a limit to accuracy to all our measurements no matter how advanced equipments are available at our disposal. In other words, precise prediction of outcome of any event is out of our reach, making it impossible to foresee, exactly where we are heading.

It is clear from the above discussion that, neither the religions based on creationism nor the modern science based on evolutionism is taking us any near to the truth. Experiencing the absolute truth is important because then only it is possible to overcome the illusion posed by the ever-changing nature around us and we find a permanent solution to our sufferings. Once we reach the truth, or at least if the seeking for the truth has been started within then no more we are going to pay as much interest in satisfying our ever changing sensual demands.

This search for ultimate truth has been the characteristic feature of Indian culture from time immemorial. In ancient India the very basis of such a divine quest was founded on the concomitant disciple-guru relationship. In *Upanishads*¹ guru is an enlightened master capable of guiding a truth-seeking disciple unveiling the illusion of nature. An illuminated master doesn’t speak² what truth is; rather he helps the disciple realize the truth for himself. The master is free from all the prejudice of the established religious beliefs and at the same time open to accept the changes nature brings. The basic requirement to be a disciple was to realize that he/she was suffering and there was an urgent need for a greater happiness. Since our very existence is confined within the physical body it seems impossible to go beyond the material domain. However, coming in contact with a realized master transforms a disciple from ordinary to extraordinary, from material to super-natural. The realized master after careful examination of the disciple’s sufferings gives him/her the instructions (suitable to his/her situation) to be followed. And a disciple is a person who disciplines his/her life according to the instructions of the master. It is a fact to realize that a disciplined life as prescribed by a realized master is key to greater happiness, which brings a complete ending to the worldly sufferings. Since our sense organs are not developed enough we perceive time as a linear flow from past through present to future. However, in reality time is inseparable from space and space-time is a curvature³. Therefore, when we guide our life according to master’s instructions, we streamline our life through regular practice. This brings an inner harmony in life which helps in realizing that time

---

¹ *Upanishads*, also called Vedanta, narrates the experiences of realized masters and enlightened disciples and dates back to pre-historic era.

² There is a famous saying in Upanishad: “one who knows never speaks; one who speaks never knows”.

³ This is the prediction of Einstein’s theory of relativity. It is important to note that although modern science doesn’t give a satisfactory answer about absolute truth, it gives enough indication about it.

is not a linear entity, rather a cyclic process in a greater scale. Hence the things, which appear to change in a linear-time conception, appear to come again and again in life removing the insecurity of loosing posed by a materialistic perception. Thus the repeated practice of master's instructions in daily basis detaches us from the worldly illusion by transcending us from the oblivion of time to a plane of timelessness. This is the key to understanding the necessity of master in one's life. Then the question is who is the master and how to find him? Although guru-disciple relationship is traditionally viewed as personal, the master is really one's higher consciousness guiding him/her towards enlightenment. However because of our earthly conditioning this higher consciousness does not get the opportunity to take over our life. Therefore, a personal guidance of the master becomes necessary to remove the old conditioning¹, which obstructs in the path of realization.

Guru is always there for truth seeking disciple. Guru is the highest state of consciousness incarnate to guide the disciples in the path of realization. All great ones had their masters - *Svetaketu* learnt from *Uddalaka*, *Nachiketa* from *Yama*, *Narada* from *Sanatkumar*, *Maitreyi* from *Yajnavalkya*, *Arjuna* from lord *Krishna*, *Vivekananda* from *Ramakrishna* and so on. Even ancient Greeks had the master-disciple tradition. The *Socrates*, *Plato* and *Aristotle* are great examples. Due to the presence of such great masters, Indian civilization has been enriched both spiritually and materially. Then the question arises why there are so many masters? Since we all grow up in different cultural environments and traditions according to our complex karmic record, our understanding of life varies greatly. Therefore, there are different masters to guide disciples of different social, cultural, and religious background. Although all the masters are eternally one, they usually come for some specific tasks and are known for their specific disciples. And with none of the masters, in the entire history of mankind, the complete guru consciousness² ever manifested before. We are fortunate that we are now in a very advanced state of spiritual evolution. The complete eternal guru-consciousness has already descended to us through our beloved guru, *Sri Sri Thakura*. Therefore irrespective of the spiritual background everybody can accept him as his or her guru, and he has assured everybody for his or her spiritual responsibility.

Spiritual experience is a journey, not a destination. Spiritual experience is different from material experience since there is no fear of insecurity attached with it. Therefore, spiritual experience brings celestial peace and ultimate bliss with inherent assurance of ever increasing happiness. Both are otherwise very similar. A transition from material domain to spiritual domain, however, is a higher level of transition that occurs in the consciousness. The master's grace is the only means for such a transition. Although the eternal master pours his grace; the grace is felt by those who are open to accept it, aware about their material sufferings, following the master's instructions and in a path of greater happiness. So for all of us who has accepted *Sri Sri Thakura* as his/her spiritual master and leading a life according to his sacred instructions, the search for a greater happiness is already over. The only thing we need to do is to devote ourselves more and more in his service for higher and higher spiritual experiences.

Sri Sri Thakur Charanasrita
Barada Kanta Nayak

---

¹ The belief that time is a linear flow from past through present to future is an illusion of mind based on the materialistic conception concretized due to the social conditioning around us.

² Guru-consciousness is a level of consciousness, which relentlessly tries to reveal the fact that "we are essentially spiritual beings having occasional human experience".

Effectiveness of Prayer

Prayer is an inner condition of consciousness in which we are filled with the Light, Love, Power and Grace of God. Prayer is a mode of talking with God, a way of walking with God and an act of living in God. Prayer is a way of communing with the absolute Beauty and Power that God is. It elevates our whole being and grants an experience of the divine Consciousness. It is a kind of fellowship with God. The real prayer is an inner state of exalted and transformed consciousness in which we realise our intimate and dynamic relations with the infinite Light and Love that the Divine Being is.

Prayer is the greatest need of the soul in us. It has power that alone can break all the human chains and bondages. Man, as he is, is a finite individual, exposed from all sides, to many forms of weakness, misery, trial and tragedy. Man is never safe on earth. The only way out for him is somehow to touch the Infinite, somehow to associate himself with this absolute divine consciousness, somehow to call upon this Godhead within him, around him, everywhere, somehow to attune himself with the Infinite. And this ‘somehow’ is prayer in any of its numerous and profound forms.

Prayer is something that intimately binds us to the vastness, the power, the nature, the grandeur of Godhead. Our prayer should touch the Divine, expose our being to the influence and pressure of the Divine. Every prayer should be a spiritual experience; and, therefore, we have to go to God with a heart full of love, trust, confidence, with a self that is surrendered to His omnipotent and all-loving will, with a nature that is submitted to His transforming grace.

Every prayer should mean to us an act in which we are influenced by God’s Power, moved by God’s Grace, acted upon by God’s Presence. Every prayer should bring about some change in our thoughts, some expansion in our feelings and cause some transmutation of our gross nature. An effective prayer, a true prayer, is a prayer that proceeds from the deepest energies of the human emotion of love, a prayer in which the whole inner being of the human individual rises as a single flame and touches God’s Presence and His Consciousness.

The only essential condition in any fruitful prayer is that in it our heart should have touched God, and that our inner being becomes influenced by Him. If, in any prayer, there is not this touch of divine Grace, this all-absorbing and all-overwhelming experience and feeling of being with God, this influence on us of the divine Presence, then our prayer was neither powerful nor fruitful. However, just because we do not have any overwhelming experience of God in all our prayers and do not arrive at this high state of inner development, we should not resist from praying. We can start right from the beginning and thus prepare ourselves for the highest states and conditions in which we will have an immediate experience of God. Any beginning of any nature and type is itself a valuable achievement. Whether it is Mirabai or any other great saint of the world, that person would not have been made a saint by the very first prayer. The prayer has to be kept up day after day. One has to pray hundreds of times, millions of times, before one could become a saint oneself. It is not by just a few prayers that we draw into our nature and daily conduct, something of the Light and Character of God’s Being.

It does not matter for what reason we have gone in prayer to God. When we come back from prayer, we must come back with a peace that does not belong to this world, with a heart that forgives everything, with a being that is full of a rare inner Strength, a rare inner Joy. We should return from prayer, with an ability that meets the situations of life in a way other than the human. When saints

depend upon prayer for recharging themselves with spiritual power, how much more is prayer a necessity with us? For better behavior, for peace of mind, for a better vision and perspective of life, for strength to meet difficult situations, for hundreds of such things, we need the aid of prayer. The power and resources given to us by education, by wealth, by culture, by hundred worldly assets, are inadequate. They fail us in moments of trial. Prayer alone will come to our rescue. Therefore, to the problems of life, it is not education, not wealth, not the superficial culture, not comforts, hospitals, asylums, prisons, that are the real and central solution. To the problem of life, there is only one solution: Conscious experience of God. The vision, the knowledge, the realization of the Infinite is the only solution.

Since the birth of humanity on earth, prayer alone has been the force, which has structured all saintliness around the world. For inner spiritual evolution, for growth of men into Godhead, humanity has utilized prayer. It is not merely for answering the demands of an evolutionary nature in us that prayer has been resorted to, down through the centuries by all humanity, but for every purpose in human life. Men and women with heart-breaking misery and unhappiness, women in the crucible of suffering, people faced with disasters, have all found the needed relief from prayer. Prayer is essential to human life, since the creation of mankind. Human life discloses to us so many situations, so many conditions to all of which prayer alone seems to be the one real answer. Life raises many fundamental problems, which cannot be answered in any other way save through prayer.

Prayer is essentially a function of a sincere heart moved by some difficulty, or by wisdom, or by purity, or by the ripeness of the soul; it is as natural to the human soul to pray, as it is for the wind to blow, the river to flow, the sun to shine. Prayer, therefore, is something that is required of us, not by superstition, not by a blind belief, not so much by the religion into which we are born, not even so much by the very trials we face and encounter in daily life, but by the very nature of our inner being. Whether it is for worldly welfare, happiness and prosperity or for inner spiritual enrichment, illumination and fulfillment, we have to get back to the infinite Source, the infinite and all-marvelous Power of God-consciousness. Therefore, no man on earth can claim with impunity, freedom from the need for prayer.

Prayer is a wonderful art of growing into Godhead. It is a magnificent process of transforming ourselves into divine Nature. Since in the condition of prayer the whole mind, heart and soul of man rises as a single, many-sided power, and senses, feels, knows and experiences the Divine, we should say that prayer transforms human emotions, exalts all that is divine in our inner being, liberates us from human limitations, and leads us into a world of indescribable Peace, Joy, Strength, Knowledge, Light and creative Consciousness.

There is no such thing as the phenomenon of saintliness without the essential element of prayer. There are, however, many forms of prayer. Each individual soul has its own peculiar approach to the Divine. If you study the lives of the great saints of the world, you will find different ways of praying. But all that is essential in any effective prayer, is not necessarily the manner and the mode, but the spirit of it.

From a simple mode of addressing God in our daily life, to highest conditions of inner being, where the human individual offers himself up entirely to the Divine, in total self-surrender, to the infinite Godhead, there are several hundreds of forms of prayer. So, as required by our inner nature, our understanding, and our faith, we can use our own form of prayer.

There is the prayer of the heart. There is a mental prayer. There is an oral prayer. There are many forms of prayers. Some prayers go by the name of meditation. The prayer of a man of

knowledge consists in a constant and continuous awareness that God is imminent in all universes, that God is the basis and the background of all that is manifest and existent. Therefore, the wise man, the man of superior knowledge, the man of divine Knowledge, prays by way of his continued inner mental awareness of God everywhere. In all that is limited, he is conscious of the Unlimited. In all that is changing, he perceives the Unchanging. In all that is perishing, he discovers the Imperishable. He knows that every moment of time is being supported by the Timeless. He penetrates into the phenomenon of life and discovers therein the seeds of the immortal Life. This is his prayer, his form of reflection, his type of dynamic and operative knowledge. That wise man whose intelligence touches the infinite and the absolute Principle wherever it is operating, can be best described as a man of prayer. There are hundreds of men and women in the world, who do not possess any learned form of prayer, but whose hearts are constantly feeling, seeing and experiencing a divine Presence. Their Prayer consists of a mute sensing and experiencing of the divine Presence.

Among the forms of prayer, there are some prayers which confine themselves exclusively to asking God for worldly gifts. There is nothing wrong in such an approach to the Divine. Every child of God, everyone born on earth, has a right to ask from God, everything that is essential for a happy life, for a progressive life, for an evolving life. We can go to God even for worldly gifts. But, it would be wisdom on our part to go to God for Grace, for Light, for Knowledge, for more Faith. Because, we know from our experience in life, that though we have all the gifts, all the essentials of life, all that we think is necessary and needed for a decent and happy, comfortable life, yet we are unhappy, peace less, full of unrest, discontent and troubled. Therefore, there is not much wisdom in asking God just for the things which, even if we have them in great abundance, would never yield us any real peace and happiness. Also, either way, God has already granted and is granting, unasked, all that we need for the comfort and happiness of life on earth. Real love for God, and higher knowledge, would compel us to go to God, in prayer, not for any worldly gifts but for more light and for more inner strength to face the challenges and circumstances of life. It would persuade us to pray in order that we might do His Will, in order that His Wisdom might prevail in our lives.

Let us ask from God those goods which neither science nor technology, neither wealth nor any resource in our great modern civilization, can ever give us. What are those goods? They are wisdom, grace, peace, inner growth, more faith, more love, more spiritual sensitiveness, more of an exaltation of the inner consciousness and nature, a stronger attachment to God, a greater fire of spiritual aspiration, a deeper hunger for Him, a greater Light for dispelling the many forms of ignorance in our mind and soul.

Let us pray also for freedom from human limitations, for liberation of our being from that nature which subjects us to weaknesses. These are the gifts we have to ask from God. It is for these we have to pray. When the circumstances of life require of us that we should seek from God a gift of health, or freedom from suffering for a person who is suffering excruciatingly, or for establishing harmony or peace in our relations with others, all such asking is legitimate and will be answered by God.

Now, that we have considered what to pray for, let us ask ourselves when to pray. All of us can pray a thousand times during the day, provided all through the day, a thousand times, something in our heart and mind, is conscious of the divine Presence, experiences that Presence, thanks that Presence and feels strong, peaceful and happy in that Presence. Any time is prayer time. If we know the art of tuning ourselves with God's all-pervading Consciousness, we find every minute is prayer time. We can also pray to God through our work, through all actions, through our profession, and through our daily life. There is nothing as powerful to hasten our evolution, as prayer. Prayer not only releases our nervous tensions, grants us peace of mind, a hopeful spirit, a dignified behaviour, but also transforms the substances in the subconscious and the unconscious. It is a crucible in which we are purified, refined and rendered into gold. Prayer also invests us with an infinite dignity. Any deep, real prayer makes us suddenly conscious of our divine origins and links us to the all-seeing,

all-wonderful Light that God is. It is as though the diamond suddenly recovered the knowledge that it is a diamond and not the coal it has always been thinking itself to be.

During prayer, when we close our eyes, shut ourselves away from the distractions of the external world, and turn our mind, attention and consciousness towards the Divine, the mirror of our inner being reflects the infinitude, the colours and the qualities of God. When we come back into the every day activities, we perform these activities with a grand divine vision, with a divine perspective on life, and always with the glorious knowledge of God in the background. When we turn the surface of a tiny mirror towards a mountain, it mirrors the whole of that mountain, however broad or high it may be. In the same way, when the mirror of our mind or our inner being, is turned towards the Infinite, the Absolute, the Immeasurable Godhead, it must and does reflect the Nature of the Divine. A constant reflection upon the attributes of God, a constant inner preoccupation with the attributes of that infinite Consciousness, a constant and unbroken activity of our heart's devotion, to the all-lovable and all-loving God, will make us God-like. When we are God-like, we have a power which can never be affected by any power in the world. We have a light which cannot be dimmed by any form of darkness or ignorance, and many things which are impossible for ordinary human beings, are possible for us. Living in this world of disease, suffering, limitations and death, we will yet be enjoying the pleasures, the freedom, and the peace of higher-consciousness.

Sri Sri Thakur Charanasrita
Amaresh Tripathy

ସତ୍ୟ ଶିବ ସୁନ୍ଦର

ତୁମେ ସତ୍ୟ, ତୁମେ ଶିବ,
ତୁମେ ତୀର ସୁନ୍ଦର
ନିର୍ଗୁଣ ପରମବନ୍ଧୁ
କରୁଣାର ସାଗର ।୧
ଦନ୍ତ, ଜ୍ଞାନ, ଯୋଗ, ପ୍ରେମ
କରାଯତ ତୁମର
ଗୁରୁ ରୂପେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ
କରି ଜୀବ ଉଦ୍ଘାର ।୨
ଜାମନା ବାସନା ଭରା
ମାୟାଙ୍କନ୍ତୁ ସଂସାର
ମୃକ୍ଷିପଥେ ନେବା ଲାଗି
ସାରିଛ କର୍ଣ୍ଣପାର ।୩

ବାଣୀ ତୁମ ସୁଧାସମ
ମହିମା ଯେ ଅପାର
ଯୋଗୀ ମୁନି ଅଗୋଚର
ଲୀଳାଖେଳା ତୁମର ।୪
ବିହଙ୍ଗର କୁହୁତାନ,
ଶାରଶର ବାରିଧାର,
ପୂଞ୍ଜର ମଧ୍ୟ ସୁବାସ
ଆଶୀର୍ବଦ ତୁମର ।୫
ସର୍ବ ଘଟେ ରହିଅଛ
ଆଲୋକ ଏ ଜୀବନର
ଗୁରୁ ନାରାଯଣ ଘେନ
ଶ୍ରୀପଦେ କୋଟି ଭୁବାର ।୬

ଶ୍ରୀଶୀର୍ଦ୍ଧାକୁର ଚେଣାଶିତା
ଶ୍ରୀମତୀ ସ୍ଥିତାରାଣୀ ସୁନ୍ଦର ରାଯ୍

ସଂଘସେବୀର ଭାବନା ଓ ଆଦର୍ଶ

ଶୁଣୀ ଠାକୁରଙ୍କ କରୁଣା ଓ ଆଶୀର୍ବାଦ ଲାଭ କରି ଆମେରିକାରେ ‘ନୀଳାଚଳ ସାରସ୍ଵତ ସଂଘ’ର ଏକ ପାଠକ୍ରମ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ହୋଇପାରିଛି । ହୃଦୟର ମାଇଲ୍ ଦୂରତ୍ବରେ ଥାଇ ଆମେ ଭାଇ ଓ ମା’ମାନେ ମାସକୁ ଥରେ ଟେଲିଫୋନ୍ ମାଧ୍ୟମରେ ଏକଟିତ ହୋଇ ଶୁଣୀ ଠାକୁରଙ୍କର ପୂଜା ଓ ଶାସ୍ତ୍ର ପାଠ କରିପାରୁଛୁ, ଏହା ଶୁଣୀଠାକୁରଙ୍କର ଅମୋଘ ଆଶୀର୍ବାଦ ବ୍ୟତୀତ କଦାପି ସମ୍ବନ୍ଧରେ ହୋଇନଥାନ୍ତା ।

ଶୁଣୀ ଠାକୁର ମହାରାଜ ୧୯୩୪ ମସିହାର ଶୁଭ ଖୁଲଣ ପୁଣ୍ଡିମା ତିଥିରେ ପୁରୀ ଠାରେ ନୀଳାଚଳ ସାରସ୍ଵତ ସଂଘ ସ୍ଵହସ୍ତରେ ସୃଷ୍ଟି କରିଥିଲେ । ଶୁଣୀ ଠାକୁର ବିଶେଷ କରି ଏହିସଂଘ ମାଧ୍ୟମରେ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକତାର ଧାରା ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ କରିବାକୁ ଲଙ୍ଘା କରିଥିଲେ । ସଂକ୍ଷେପରେ କହିବାକୁ ଗଲେ ‘ମୂଳ ଶୁଭତତ୍ତ୍ଵକୁ ହିଁ ଉଷ୍ଣଭାବରେ ଶୁଭଶ କରି ସାଧନ ନିରତ ହେବା ଓ ଶୁଭଙ୍କୁ ନିତ୍ୟ ବିଦ୍ୟମାନ ଭାବରେ ଅନୁଭବ କରିବା’, ଏହି ଭାବଧାରାର ମୂଳଭିତ୍ତି ଥିଲା । ଶୁଣୀ ଠାକୁରଙ୍କର ଆଦେଶ ଓ ଉପଦେଶ ଶୁଭକୁ ପାଥେୟ କରି ନୀଳାଚଳ ସାରସ୍ଵତ ସଂଘର କର୍ମଧାରା ଗରିଦିନ୍ତିରେ ।

ବର୍ତ୍ତମାନ ଯୁଗରେ ସଂଘକ୍ଷିତ ହିଁ ପ୍ରଧାନଶକ୍ତି ବା ବିଶେଷ କାର୍ଯ୍ୟକାରି । ଯୁକ୍ତିତର୍କ ବା ବିଚାର ଦ୍ୱାରା ସଂଘ ସୃଷ୍ଟି ହୋଇପାରେ ନାହିଁ । ସଂଘ ସୃଷ୍ଟିର ମୂଳରେ ରହିଛି ପାଶ । ପାଶର ଆକର୍ଷଣରେ ସଂଘର ସୃଷ୍ଟି । ଶୁଣୀ ଠାକୁରଙ୍କୁ ଭଲପାଇ ସେହି ଆକର୍ଷଣରେ ନିଜର ଦେହ-ମନ-ପାଶ ଉପ୍ରଗତି କରିବାକୁ ଯେଉଁମାନେ ସମ୍ମିଳିତ ହୁଆଛି; ସେମାନଙ୍କର ସମ୍ବନ୍ଧି ହିଁ ସଂଘ । ଶୁଣୀ ଠାକୁରଙ୍କୁ ଲକ୍ଷ୍ୟକରି ଆମ ସଂଘ ବା ଆଶୀର୍ବାଦ ପତିଷ୍ଠାନ । ଆମେ ଯେଉଁମାନେ ୪୦ାରେ ଉପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ହୋଇଥାଇ ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ମତର ବିଭିନ୍ନତା ଥିଲେ ମଧ୍ୟ ପ୍ରତ୍ୟେକ ସଂଘସେବୀଙ୍କ ଲକ୍ଷ୍ୟ ଶୁଣୀ ଠାକୁରଙ୍କୁ ଲାଭ କରିବା । ତାଙ୍କୁ ପାଇବାକୁ ହେଲେ ତାଙ୍କର ପ୍ରିୟ କର୍ମ ଅନୁଷ୍ଠାନ କରିବାକୁ ହେବ । ତାଙ୍କ ଶୁଭ ଲଙ୍ଘାକୁ ଏ ଜଗତରେ ମୂର୍ଖ କରି ଗଢିବା ପ୍ରତ୍ୟେକ ସଂଘସେବୀର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ । ଶୁଣୀ ଠାକୁର ଆମକୁ ଯେଉଁ ପଥରେ ଗଢିକରିବା ନିମିତ୍ତ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ପଦାନ କରିଛନ୍ତି, ସେହି ପଥରେ ହିଁ ଜ୍ଞାନ, ଭକ୍ତି ଓ ଆମ୍ବଦର୍ଶନ ସମ୍ମର୍ଦ୍ଦି । ତାଙ୍କର ଆଦେଶ, ଉପଦେଶ ଓ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ପତି ଶକ୍ତାବାନ ହେବା ହିଁ ଆମର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ । ପୂଜାର୍ତ୍ତନା, ଶୁଭନିଷ୍ଠା, ଆଦର୍ଶ ଜୀବନଗଠନ, ବୃଦ୍ଧତାଯର୍ଥ ପାଳନ, ଜୀବମାନଙ୍କ ପତି ଦୟା, ସେବାଭାବ ପୋଷଣ, ହୃଦୟରେ କାହାରିପତି ଉତ୍ସାହ ନରତି ସମସ୍ତକର ମଜଳ ଚିନ୍ତା, ଆମ୍ବପୁଣ୍ୟପାର ବର୍ଜନ, ସଦ୍ଗୁହାଦି ପାଠ, ସତ୍ସଙ୍ଗର ଦ୍ୱାରା, ପରନ୍ତିମା ପରଚର୍ଚ ତ୍ୟାଗ, ଭଗବାନଙ୍କଠାରେ ବିଶ୍ୱାସ ଓ ସହିଷ୍ଣୁତା, ଏ ସବୁ ଯଥାଯଥ ଭାବରେ ପାଳନ କରିପାରିଲେ ଆମେ ନିଜକୁ ସଂଘସେବୀ ବୋଲି କହିପାରିବା । ଶୁଭଭାଲ ଓ ମା’ମାନଙ୍କ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ବାଧା ଜାତ ହେବା ଭଲି ବ୍ୟବହାର ପଦର୍ଥନ କରିବା ନାହିଁ । ଏକ ମନ ଓ ଏକ ପ୍ରାଣ ହୋଇ ପାରିଲେ ସଂଘର ଆଦର୍ଶ କାର୍ଯ୍ୟ ସୁପୁର୍ବ ହୋଇପାରିବ ।

ମନରେ ଉପ୍ରାଦୁ, ଧୈର୍ୟ ଓ ସେବାଭାବ ପୋଷଣ କରି ହୃଦୟର ବଦନରେ ନିଷାର ସହିତ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ପାଳନ କରିବା ହିଁ ପ୍ରକୃତ ସେବକର ପରିଚୟ । ଅନ୍ୟର ସୁଖ ନିମିତ୍ତ ଯାହାକୁ ଜୀବନ ଧାରଣ, ସେ ହିଁ କେବଳ ପ୍ରକୃତ ସେବକ । ସେବାଧିକାର ବିନିମୟରେ ସଂପର୍କ ବା ସୁରକ୍ଷାକୁ ଦାନ କଲେ ମଧ୍ୟ ସେବକ ତାହା ଶୁଭଶ କରେ ନାହିଁ । ସେବା ହିଁ ସେବକର ଏକମାତ୍ର ଜୀମ୍ୟ ଓ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ । ତ୍ୟାଗ ଓ ନିରଭ୍ରମାନ ଭାବ ହିଁ ସେବକର ଶୈଖ ପୋଷ୍ୟତା । ଶୁଣୀ ଠାକୁରଙ୍କ ଲଙ୍ଘା ହେଉଛି ଯେ, ତାଙ୍କ ପରାର୍ଥିତ ଧର୍ମପାଧନ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଆମେ ସମସ୍ତେ ସଂଘବନ୍ଦ ହେବା । ଏହା ହୋଇପାରିଲେ ଯାଇ ତାଙ୍କ ଶୁଭଲଙ୍ଘା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ମୁର୍ଖମନ୍ତ ହୋଇପାରିବ । ଏହି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ସବୁଠାରେ ଶିଷ୍ଟ୍ୟ ଉତ୍ସାହକୁ ନେଇ ସୁଖ ଓ ଦୁଃଖ, ଉତ୍ସାହ ପତନ ଭିତରେ ଗଢିକରି ଆନନ୍ଦରେ କାଲାତିପାତ କରୁଛନ୍ତି ତାହା ପରମ୍ପରା ଭାବ ବିନିମୟରେ ପ୍ରକାଶିତ ହୋଇଥାଏ । ତଥାରା ଜଣେ ଅନ୍ୟର ଅନୁଭୂତିରୁ ବହୁ ଶିକ୍ଷାଲାଭ କରି ଶୁଣୀ ଠାକୁରଙ୍କ ପତି ସହଜରେ ଅନୁପ୍ରାଣିତ ହୁଏ । ଆମେମାନେ ପରମ୍ପରା ସହାୟତାରେ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ରାଜ୍ୟର ବନ୍ଧୁର ପଥ ଶୁଭକୁ ସହଜରେ ଅତିକ୍ରମ କରି ଯାଇପାରିବା ।

ସଦ୍ଗୁରୁଙ୍କ ଆମର ସଂଘପତି । ତାଙ୍କ ପବର୍ତ୍ତ ବିଧି ନିୟମ ହିଁ ହେବ ସଂଘସେବୀଙ୍କ ଜୀବନର ଆଦର୍ଶ । ସେ ଯାହା ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଉଛନ୍ତି, ତାହା ପ୍ରତିପାଳନ କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରିବା ହିଁ ସଂଘସେବୀଙ୍କର ଏକମାତ୍ର ସାଧନା ।

‘ମୁଁ କଥାଣ ଚାହେଁ’ ଏକଥା ସଂଘସେବୀକୁ ଭୁଲିଯିବାକୁ ହେବ । ଆମଦାରା ଶୀଘ୍ର ୧୦କୁର କି କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାକୁ ଚାହାଁଛି, ମନରେ ଏହି ଭାବନା ରଖି ନିରଭ୍ରତ ଚିନ୍ତା କରିବାକୁ ହେବ । ଯେଉଁ ଦୃଦୟ ଆସନରେ ନିଜର ଅହଂତ୍ବ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ, ଯେହିଠାରେ ଲଙ୍ଘଦେବତାଙ୍କ ଆସନ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିବାକୁ ହେବ । ଆମ ମନ ଉପରେ ମାୟର ପ୍ରଭାବ ଅଧିକ ଥାଏ । ମନ ଯାହା ଲଙ୍ଘକରେ ସେହି ଅନୁସାରେ ଆମେ ନିଜକୁ ପରିଚାଳନା କରୁଥିବାରୁ ଆମର ଉନ୍ନତି ହୁଏନାହିଁ । ସାଧନଦ୍ୱାରା ମନ ଶ୍ଵିର ହୁଏ ସତ କିନ୍ତୁ ତାହା ଅତିଶ୍ୟ ଦୁଃସାଧ୍ୟ । ତେଣୁ ଶୀଘ୍ରରୁଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦେଶରେ ନିଜକୁ ପରିଚାଳନା କଲେ ସହଜରେ ଶେଯ ଲାଭ ହେବ । ଶୀଘ୍ରରୁ ହେଉଛନ୍ତି ଜୀବନ ପଥର ସାରଥୀ । ତାଙ୍କର ଆଦେଶ ଉପଦେଶ ଦ୍ୱାରା ପରିଚାଳିତ ହେଲେ ସିଦ୍ଧିଲାଭ ସୁନିଶ୍ଚିତ । ସଂଘସେବୀଙ୍କ ଅନ୍ତରରେ ଏହି ଦୃଢ଼ ବିଶ୍ୱାସ ଥିବା ଆବଶ୍ୟକ ଯେ, ସେ ସଦ୍ଗୁରୁଙ୍କ ଆଶ୍ୟ ଗୁହଣ କରିଅଛି । ସଦ୍ଗୁରୁଙ୍କ ଚରଣରେ ଆମ୍ବ ନିବେଦନ କରିବା ପଳକରେ ଅନ୍ତରରେ ଯେଉଁ ଶାନ୍ତି ଲାଭ ହୁଏ, ଅନ୍ୟ କୌଣସି ସାଧନାରେ ସେ ଫଳ ମିଳେ ନାହିଁ ।

ଜୀବ କୌଣସି ପ୍ରକାର ଦୋଷ ନ କରି ମଧ୍ୟ ଯଦି ଅଶାନ୍ତି ଭୋଗକରେ, ତେବେ ତାହା କର୍ମଫଳ ବୋଲି ବୁଝିବାକୁ ହେବ । ଗୁରୁକୃପା ପାଇ ମଧ୍ୟ ସେବକ ପଥମେ ସେହିପରି ସମ୍ପିତ କର୍ମଫଳରେ ବିବତ ହୋଇପଡ଼େ । ପାକୁତିକ ନିୟମରେ କର୍ମଫଳ ଭୋଗ କରିବା ଦ୍ୱାରା, ପ୍ରତି ମାନବର ସମ୍ପିତ କର୍ମଫଳ ନିଃଶେଷିତ ହେବାକୁ ବହୁ ଜନ୍ମ ଲାଗିଯାଏ । କିନ୍ତୁ ଯେଉଁମାନେ ସଦ୍ଗୁରୁଙ୍କର ଚରଣାଶ୍ରିତ ଅଞ୍ଚ ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ସେମାନଙ୍କୁ ବହୁ ଜନ୍ମର କର୍ମଫଳ ଭୋଗକରି ଶେଷ କରିବାକୁ ପଢ଼ିବ । ସମ୍ପିତ କର୍ମଭୋଗ ଶେଷ ହେଲାମାତ୍ରେ ଜ୍ଞାନ ବିକଶିତ ହୋଇଉଠି । ଗୁରୁକୃପା ଲାଭକରି ମଧ୍ୟ କେତେଜଣ ସାଧକଙ୍କୁ ଦୁଃଖ-ଦୁର୍ଯ୍ୟଗ, ବିପଦ-ଆପଦ ତଥା ଘାତ-ପତିଘାତରେ ପଢ଼ି ଅସମ୍ଭ୍ୟ ଯନ୍ତ୍ରଣା ଭୋଗ କରିବାକୁ ପଢ଼ିଆଏ । ତେଣୁ ରୋଗ, ଶୋକ ବା ଦୁଃଖ ଉପର୍ଷିତ ହେଲେ ବିଚିତ୍ର ନ ହୋଇ ପାରସ୍ତିର ଭାବରେ ସେ ସମସ୍ତ ସହ୍ୟ କରିବା ଉଚିତ ଏବଂ ସେହି ଭୋଗ ଶେଷ ନ ହେଉଣୁ ଦୁଃଖର ମୁକ୍ତି ଲାଭ କରିବା ନିମିତ୍ତ ଶୀ ଗୁରୁଙ୍କ ଚରଣରେ ପାର୍ଦନା ଜଣାଇବା ଉଚିତ ନୁହେଁ । ଦୁଃଖ ଯନ୍ତ୍ରଣା ଭୋଗ କରିବା ସମୟରେ ଯେପରି ତାହା ସହ୍ୟ କରିହେବ, ସେହି ଶକ୍ତି ଦେବା ନିମିତ୍ତ ଓ କିପରି ତାଙ୍କ ଭୁଲି ନ ଯିବ, ସେଥିପାଇଁ ପାର୍ଦନା କରିବା ଉଚିତ । ସଦ୍ଗୁରୁ ଆମର ସର୍ବଦା ଶୁଭାନୁଧ୍ୟାୟୀ । ଆଶ୍ୟତ ଉଚ୍ଚର କେଉଁଥିରେ କଲ୍ୟାଣ ହେବ, ଆମତାରୁ ସେ ତାହା ଅଧିକ ଚିନ୍ତା କରନ୍ତି । ତେଣୁ ସହ୍ୟ ଗୁଣ ବୃଦ୍ଧିକରି ସୁଖ ଓ ଦୁଃଖକୁ ସମାନ ଭାବରେ ଦେଖିବାକୁ ଅଭ୍ୟାସ କରିବା ଉଚିତ ।

ଶୀଘ୍ର ୧୦କୁରଙ୍କ ୧୦ରେ ଦେହ ମନ ଓ ପାଶ ସମପର୍ଣ୍ଣ କରି ତାଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦେଶରେ ଚଳିବାକୁ ହେବ । ନୀଳାଚଳ ସାରସ୍ତ ସଂଘରେ ଶୀ ଶୀ ୧୦କୁରଙ୍କଠାରୁ ଶିକ୍ଷାପାଇ ତାଙ୍କୁ ହିଁ ଅନ୍ତରରେ ଲାଭ କରିବୁ । ସେଥିପାଇଁ ଶୀ ଶୀ ୧୦କୁରଙ୍କଠାରେ ଅବିଚଳିତ ଉଚ୍ଚି, ବିଶ୍ୱାସ ଓ ନିର୍ଭେତା ରଖି ସଂଘ ନିର୍ଦ୍ଦେଶରେ ଆମମାନଙ୍କୁ ଚଳିବାକୁ ହେବ । ଶୀ ଶୀ ୧୦କୁରଙ୍କୁ ଗୃହର ସର୍ବମୟ କର୍ତ୍ତା ଭାବରେ ଗୃହଣ କରି ଆମୁମାନଙ୍କୁ ତାଙ୍କର ଆଶିତ ସେବକ ଓ ସେବିକା ଭାବରେ ଚଳିବାକୁ ଅଭ୍ୟାସ କରିବାକୁ ହେବ । ଯେଉଁ କାର୍ଯ୍ୟ କଲେ ଶୀ ଶୀ ୧୦କୁରଙ୍କର କିମ୍ବା ସଂଘର ବିଭାଗ ଘରିବି ଯେପରି କାର୍ଯ୍ୟ ସଂଘସେବୀଙ୍କୁ ଜୀବନ ଚାଲିଗଲେ ମଧ୍ୟ କରିବାକୁ ହେବନାହିଁ । ଶୀ ଶୀ ୧୦କୁର ଆମ ପାଖେ ପାଖେ ରହି ଆମକୁ ମଙ୍ଗଳ ପଥରେ ସର୍ବଦା ପରିଚାଳିତ କରୁଛନ୍ତି ବୋଲି ଧାରଣା ନେଇ ତାଙ୍କୁ ଆସନରେ ଜଣାଇ ସାଂସାରିକ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ କରିବାକୁ ହେବ । ଅକପଟ ଭାବରେ ଅହଂକାର ଶୁନ୍ୟ ହୋଇ ସମସ୍ତ ଜଥା ଶୀ ଶୀ ୧୦କୁରଙ୍କ ନିକଟରେ ପ୍ରକାଶ କରିବାକୁ ହେବ । କର୍ମ ଷେତ୍ରକୁ ଗଲାବେଳେ ୧୦କୁରଙ୍କୁ ଜଣେଇବାକୁ ହେବ ଏବଂ କର୍ମଷେତ୍ରରୁ ଫେରି କାର୍ଯ୍ୟରେ କେତେବୁଦ୍ଧ ସପଳ ବା ଅସପଳ ହୋଇଛୁ ତାହା ମଧ୍ୟ ଜଣେଇବାକୁ ହେବ । କିନ୍ତୁ ଫଳର ଆଶା ରଖିବା ଉଚିତ ନୁହେଁ । ଏହିପରି ଭାବରେ କର୍ମ ସମପର୍ଣ୍ଣ କରି ଫଳର ଆକାଶ ନରଖି ସାଂସାରିକ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ କରିଯିବାକୁ ହେବ । ‘ମୁଁ କର୍ତ୍ତା’, ଏହି ଭାବ ଆମକୁ ଛାତିବାକୁ ହେବ । ନିଜକୁ ଶୀ ଶୀ ୧୦କୁରଙ୍କ ଲଙ୍ଘା ପୂରଣର ଯନ୍ତ୍ର ପରି କରି ପକାଇବାକୁ ହେବ । ଗୃହର ମାଲିକ ଶୀ ଶୀ ୧୦କୁର, ସର୍ବଦା ଏହି ଭାବ ମନରେ ରଖି ଚଳିବାକୁ ହେବ ।

ସଦ୍ଗୁରୁଙ୍କ କୃପାରୁ ଯାହାଙ୍କଠାରେ ଉଚ୍ଚ ଭାବର ଉନ୍ନେଷ ହୋଇଅଛି, ସେହିମାନେହିଁ ସଂଘସେବୀ ବୋଲି ଆମର ଧାରଣା । ତେବେ ସମସ୍ତ ସଂଘସେବୀଙ୍କର ଭାବ ସମାନ ନୁହେଁ । ଶୀଘ୍ରରୁଦେବଙ୍କୁ ଯେ ଯେପରି ଭାବରେ ମନେଇବାକୁ ଯେପରି ବ୍ୟବହାର କରନ୍ତି; ସେ ଗୁରୁଙ୍କ ନିକଟରୁ ତଦ୍ଦପେକ୍ଷା ଅଧିକ ଆଶାକରିବା ଉଚିତ ନୁହେଁ । ଭଗବାନ ଶୀତାରେ ମଧ୍ୟ କରିଛନ୍ତି -

’ଯେ ଯଥା ମାଂ ପୁପଦ୍ୟକେ ତାଂ ତୟୋର ଉଜ୍ଞାମ୍ୟହମ୍ ।‘

ଗୁରୁଦେବଙ୍କ କୃପା ନହେଲେ କାହାରି ମୁଣ୍ଡିପଥରେ ଅଗସର ହେବାର ଉପାୟ ନାହିଁ । ଶୀଘ୍ରଗୁରୁଦେବ ଶିଷ୍ୟଙ୍କଠାରେ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଶକ୍ତି ସଞ୍ଚାର ନ କଲେ କେହି ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଜ୍ଞାନ ଲାଭରେ କୃତାର୍ଥ ହୋଇପାରିବେ ନାହିଁ । ସେଥିପାଇଁ ସରଳ ଭାବରେ ତାଙ୍କ ନିକଟରେ ପାର୍ଥନା କରିବାକୁ ହେବ । ସର୍ବଦ୍ୱାରା ତାଙ୍କ ଚରଣଟଳେ ଅର୍ପଣ କରି ତାଙ୍କର ଆଦେଶ ପାଳନ କରିଯିବାକୁ ହେବ । ଏତିକିରେ ସର୍ବାର୍ଥ ସିନ୍ଧ ହେବ । ଶୀ ଗୁରୁଦେବଙ୍କ ପିତା, ମାତା, ସ୍ଥାମୀ, ଦେବତା ଓ ଆଶ୍ୟ ଜ୍ଞାନ କରି ପୂଜାକରିବା ବିଧେୟ । କାରଣ ଶିବ ରଙ୍ଗ ହେଲେ ମଧ୍ୟ ଗୁରୁ ରକ୍ଷା କରିପାରିବେ; କିନ୍ତୁ ଗୁରୁ ରଙ୍ଗ ହେଲେ ଆଉ କେହିଁ ରକ୍ଷା କରିପାରିବେ ନାହିଁ । ଅତେବ ବାକ୍ୟ, ମନ ଓ ଶରୀର ଦ୍ୱାରା ଗୁରୁଷେବା କରିବାକୁ ହେବ । ଶୀ ଶୀ ୧୦କୁରଙ୍କ ଲଜ୍ଜାକୁ ନିଜ ଜୀବନରେ ରୂପ୍ୟନ୍ତିର କରିବାହିଁ ଆମର ସାଧନା । ଶୀ ଶୀ ୧୦କୁରଙ୍କ ପ୍ରତି ଅଚଳା ଭକ୍ତି ଓ ତାଙ୍କ ଅଷ୍ଟିତ୍ବରେ ବିଶ୍ୱାସ ଥିଲେ ସେ ଆମର ପଥ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ କରିଦେବେ । ସଂଘାରର ଦୁଃଖ କଷକୁ ହସ୍ତହସ ବଦନରେ ସହ୍ୟକରି ଲକ୍ଷ୍ୟ ପଥରେ ଅଗସର ହେବାକୁ ଶୀ ଶୀ ୧୦କୁ ବାରମ୍ବାର ଉପଦେଶ ଦେଇଛନ୍ତି ।

ଶୀଘ୍ର ଉଗବାନଙ୍କ ସହିତ ସେବକମାନଙ୍କର ନିତ୍ୟ ସମ୍ମନ । ସର୍ବାବଞ୍ଚାରେ ଉପଲବ୍ଧି କରିବାକୁ ହେବୁସେ, ସେ ଅଛନ୍ତି । ଆମ ପାଶର ଠାକୁର ଆମ ମନ ପ୍ରାଣ ମଧ୍ୟରେ ବିରାଜିତ ଅଛନ୍ତି । ତେଣୁ ଆମେମାନେ ଶୀ ଶୀ ୧୦କୁରଙ୍କ ବାକ୍ୟକୁ ବେଦବାକ୍ୟ ବୋଲି ମାନିନେଇ ଲକ୍ଷ୍ୟ ପଥରେ ଅଗସର ହେବା ଆବଶ୍ୟକ । ଶୀ ଶୀ ୧୦କୁର କହିଛନ୍ତି - 'ତୁମେମାନେ ମୋ ଉପରେ ନିର୍ଭରକରି ସବୁଭାର ମୋତେ ସମର୍ପଣ କରିଦିଅ । ମୁଁ ତୁମମାନଙ୍କ ନିମିତ୍ତ ଯାହା ମଙ୍ଗଳ ଗୋଲି ବୁଝିବି ତାହା କରିବି ।'

ଶୀ ଶୀ ୧୦କୁର ଗୁରୁ ଆସନରେ ଅଧିଷ୍ଠିତ ଥାଇ ଜୀବ ଉତ୍ତର କରୁଛନ୍ତି । ଗୁରୁନାମ ଜପ, ଗୁରୁଧ୍ୟାନ ଓ ଗୁରୁଷେବା ଦ୍ୱାରା ଆମ ଅନ୍ତରରେ ଥିବା ସ୍ମୃତି ଦେବୀଶକ୍ତିର ବିକାଶ ହୋଇଥାଏ । ଶୀଘ୍ର ନିତ୍ୟ, ସତ୍ୟ, ଶାଶ୍ଵତ ଓ ସମାତନ । ତାଙ୍କର ଜନ୍ମ, ଜାଗା, ମୃତ୍ୟୁ ନାହିଁ । ତେଣୁ ସେ ନିତ୍ୟବର୍ତ୍ତମାନ । ସେ ପୂର୍ବରୁ ଯେପରି ଥିଲେ, ତାଙ୍କର ନାମ, ରୂପ, ଲୀଳା ଓ ଉତ୍ସମାନଙ୍କ ମାଧ୍ୟମରେ ବର୍ତ୍ତମାନ ମଧ୍ୟ ସେହିପରି ବିଦ୍ୟମାନ ଅଛନ୍ତି । ସଦ୍ଗୁରୁ କରୁଣାର ଘନ ବିଶ୍ଵତ୍ବ । ତାଙ୍କର ମହିମା ଅପାର । ସେ ଆମ ଅନ୍ତର ମନ୍ଦିରରେ ରହି ମନ ସାହାଯ୍ୟରେ ସମସ୍ତ ବିଷୟ ଅନୁଭବ କରୁଛନ୍ତି । ହୃଦୟରୁ ଉଗବାନ ବା ଶୀଘ୍ରଗୁରୁଦେବଙ୍କ ୧୦ରେ ବିଶ୍ୱାସ ହେବ, ଏହାଠାରୁ ବଢ଼ି ପ୍ରାର୍ଥନୀୟ ଜିନିଷ କିଛି ନାହିଁ ।

ଶୀ ଶୀ ୧୦କୁରଙ୍କ ଲଜ୍ଜାକୁ ରୂପ ଦେବା ଆମର ସାଧନା । ଯାହାଙ୍କୁ ପାଇଲେ ସମସ୍ତ କାମନାର ବିନାଶ ହୁଏ, ଆମେ ତାଙ୍କ ପାଇଅଛୁ । ତେଣୁ ଆମେ ସଂଘବନ୍ଧହୋଇ ସାଧନା କରିବା ଓ ତାଙ୍କ ଶୀ ୧୦କୁରଙ୍କରେ ପାର୍ଥନୀୟ କରିବା -

‘ତୁମେବ ମାତା ଚ ପିତା ତୁମେବ
ତୁମେବ ବନ୍ଧୁକୁ ସଖା ତୁମେବ
ତୁମେବ ବିଦ୍ୟା ଦରିଶଂ ତୁମେବ
ତୁମେବ ସର୍ବଂ ମମ ଦେବ ଦେବ ।’

ଶୀଘ୍ର ୧୦କୁର ଚରଣଶିତ୍ର
ଶୀମତୀ ସ୍ଥିତାରାଣୀ ବାକି

What Thakura Nigamananda Wants From Us ...

Not much. From his teachings I gathered that he does not want much from us. At least nothing material. He wants us to be good human beings. Period. He wishes to see us happy. He wants to see us smiling. He is filled with grief when he sees our sullen faces. Besides, Thakura asks a very simple and logical question – if each of us fills our minds and our hearts with unessential rubbish, where would he find a place to reside in us? He has asked us to save a little space for him.

Thakura Nigamananda wants us to remember that an ashram or a congregation should not be built with the one-time large donation of one rich person. It is possible that the money donated is only a small fraction of the rich donor's endowment. Even if that rich person also pays for the maintenance of the ashram, the very foundation of the ashram remains shaky, its purpose unfulfilled. The purpose of an ashram as a social institution is to build noble lives. The donation neither entails much sacrifice from the wealthy individual nor does it benefit others. On the other hand, if ten disciples build something with no or very few resources to begin with, those ten well-meaning people likely will approach hundreds to build an ashram. They will explain the purpose and all the benefit that will accrue from building an ashram. The large number of people, after realizing the good that will come from establishing the ashram will both be willing and motivated to sacrifice for and lend support to the institution. Our Thakura even wants us to "beg" for building our ashram. If someone asks why we are stretching our begging bowl – we should say that it is through such service that we accomplish the cleansing of our consciousness and our conscience. Where there are three disciples, Thakura asks us to hold a congregation (*sangha*). He also asks us to save a "handful of rice" daily and periodically when and where we can.

Thakura wants each of us to reach a stage in life where we realize the power of unselfish love and the strength of unquestioning faith. This will happen when we mould our lives by his teachings and live by his spiritual advice. He entreats us to build our character based on his advice and his teachings and through righteous discipline. He wants us to embrace and help all humankind with brotherly and sisterly love, through compassion, and through service to the sick, the afflicted and the ailing. He asks us not to judge a person who has sinned but to help that person see the light of truth. Our Thakura clearly asks us to banish the "selfish demon" so the love of God can settle and grow within our hearts – and that he says is *Dharma*!! In the sacred book "What I Want ..." He asks "A person who has not learnt to love another creature, how can he or she aspire to get the mercy of God? A person who cannot forgive others, how can he or she dare ask forgiveness from God? That person does not qualify for receiving divine grace. One who cannot love life in this world, should not even wish to receive the grace or the mercy of God!"

"You are as dear to me as my soul" Thakura says in one of his teachings. To make or to gather disciples is just not the business of a true Guru instead it is a heartfelt desire and the very being of a Sadguru. To witness the growth of godliness and installation of God in our hearts – is why Thakura accepted the responsibility of being our Guru. He is waiting for this to happen in each of us – in each of his disciples. He reminds us that value of our effort should not be visible just in ashrams or other places of worship. Ashrams are places of rest for us, a place to rejuvenate and strengthen our moral purpose. Our effort should be directed towards living good lives with our own families and to inspire others in society by rekindling the moral goodness and godliness in their hearts and minds. It is for us to offer hope to someone who seems lost; it is for us to demonstrate our "brotherliness" so we can have one purpose – live the ideal lives with families and friends alike. This is our work. This again is what Thakura wants from us. He cautions us this should pervade our

consciousness and reach into our sub-conscious reality. To loose ourselves in the work of our Guru is the same as to become one with our Guru.

Equality of all religions and non-discrimination as the basis of the spread of spiritualism world over was Thakura's goal and aim. He again asks us to lead pious lives, be an ideal family-person, to realize the presence of God in each and all of us. When we see God in each of us there will be no quarrel among our gods. The contest will be now reduced between God and Devil.

Thakura Nigamananda wants us to strive for and gain spiritual awakening. The first step for spiritual realization is to give life to his teachings in each of our vocations. When all vocations have a strong moral foundation and are directed to preserve godliness, then each of us in each of our vocations will feel inspired and will realize that we are making spiritual progress. "To visit the installations of gods and goddesses in temples is an easy task." Thakura narrates. "Truth is service to all mankind. As many lives, that many Shivas (Gods)." Thus service (seva) should be the paramount aim of our lives.

In closing, Thakura Nigamananda wants us to live ideal lives with our families. He says one cannot attain God by escaping to remote jungles. One can realize and receive Divine Grace by living an ideal, a spiritual life, with people of our communities. "That's what I want to spread", Thakura emphasizes. We will have to search for Truth while we live normal lives with our spouses, children, other members of extended families and our friends. While we live in society, expand our web of relationships, do our jobs, build homes, gather assets – we should identify our various affiliations and say we own the assets in our names – but deep inside we should come to realize no one is ours, none of these belong to us, they all belong to God. We are here to serve. And that's how we can transcend to a higher level of consciousness. And such should be our conduct that we become objects of affection and admiration – our spouses should think that there is no other partner equal to us, our children will hold us dear as their parents, our siblings will feel there is no brother or sister as us, our parents will feel there is no son or daughter who is like us, our friends cherish us, if we are landlords our sharecroppers or subjects say good things about us, and if we are the sharecroppers or subjects, our landlord will look upon us with affection ... If we owe anything to anyone, we should repay every bit of both the principal and the agreed upon interest ... Such is the ideal person. Such is the ideal disciple.

Sri Sri Thakur Charanasrita
Sri Bijoy Sahoo

ନାରୀଦୂର ସାଧନା

ଯା ଦେବୀ ସର୍ବଭୂତେଷୁ ଶକ୍ତିରୂପେଣ ସଂଶ୍ଲିଷ୍ଟା
ନମସ୍ତେୟ ନମସ୍ତେୟ ନମସ୍ତେୟ ନମୋ ନମୀ ।

ନାରୀ ଦେବୀ ଏବଂ ଶକ୍ତିରୂପିଣୀ । ନାରୀମାନେ ଯେଉଁଠାରେ ପୂଜା ପାଆନ୍ତି, ସେଠାରେ ଦେବତାମାନେ ମଧ୍ୟ ଆନନ୍ଦରେ ଅଧିଷ୍ଠିତ ହୁଅଛି; ଅର୍ଥାତ୍ ଯେଉଁ ଦେଶରେ ନାରୀମାନଙ୍କୁ ଯଥାଯୋଗ୍ୟ ସମ୍ମାନ ପଦାନ କରାଯାଏ, ସେହି ଦେଶ ସ୍ଵର୍ଗରେ ପରିଣତ ହୁଏ । ବିଶ୍ୱସୃଷ୍ଟିର ସାରାଭୂତା ରୂପରେ ଭଗବାନ ନାରୀର ସୃଷ୍ଟି କରିଛନ୍ତି । ବିଶ୍ୱପ୍ରସବିନୀ ଆଦ୍ୟାଶକ୍ତି ମହାମାୟଙ୍କ ଅଂଶ ରୂପରେ ନାରୀ ଜାତିର ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଥିବାରୁ ନାରୀର ଅନ୍ୟନାମ ପ୍ରକୃତି । ଏହି କାରଣରୁ ନାରୀମାନେ ମାତୃଭାବରେ ବନ୍ଦନୀୟ । ବିବାହ ପରେ ନାରୀଦୂର ପ୍ରକୃତ ସାଧନା ଆରମ୍ଭ ହୋଇଥାଏ । ପତିଷେବା, ପତିନିଷ୍ଠା ଏବଂ ପତିଙ୍କ ପିନ୍ଧକାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ହିଁ ନାରୀମାନଙ୍କର ଶେଷ ସାଧନା । ତେଣୁ ନାରୀମାନଙ୍କର ପୃଥିକ ଭାବରେ ଯାଗଯଙ୍ଗ, ବତ ଉପବାସ ପଢ଼ି ଅନୁଷ୍ଠାନ କରିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ନାହିଁ । କେବଳ ପତିଷେବାପରାୟଣା ହୋଇପାରିଲେ ସେମାନେ ସ୍ଵର୍ଗରେ ମହମାନ୍ତିତା ହୋଇଥାନ୍ତି ।

ଭାରତୀୟ ଧର୍ମରେ ବିବାହିତା ନାରୀମାନଙ୍କର ଆସନ ଅତି ଉଚ୍ଚରେ । ସେଠାରେ ଗୃହିଣୀଙ୍କୁ ହିଁ ଗୃହ ବୋଲି ଅଭିହିତ କରାଯାଏ । ଗୃହରେ ନାରୀମାନଙ୍କର ସର୍ବମୟ କର୍ତ୍ତ୍ତୁ ବିଦ୍ୟମାନ । ନାରୀଦୂର ସାଧନାର ସ୍ଵରୂପ ବୁଝିବାକୁ ହେଲେ ହିୟନାମଙ୍କର ବିବାହ ପନ୍ଥି ପତି ଦୃଷ୍ଟିପାତ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ । ବିବାହ-ବନ୍ଦନରେ ଆବଶ୍ୟକ୍ରମ ପତିପଡ଼ୁ । ଉପରେ ସଂଯମ- ଧର୍ମ ସାଧନାରେ ବେଳେ ହୁଅଛି । ଧର୍ମ କର୍ମ ବିଷୟରେ ସ୍ତ୍ରୀ ସ୍ଥାମୀଙ୍କ ସହିତ ଏକତ ଆଚରଣ କରିବେ । ସ୍ଥାମୀଙ୍କୁ ଅତିକମ କରିବେ ନାହିଁ । ଧର୍ମ ସାଧନାରେ ସ୍ତ୍ରୀ ପୁରୁଷ ଏକତ ହେବାକୁ ପଢ଼ିବ । ତେଣୁ ସ୍ଥାମୀଙ୍କୁ ମଧ୍ୟରେ ଶିକ୍ଷାତ୍ମକ ମିଳନ ଆବଶ୍ୟକ । ପତିଙ୍କ ଧର୍ମ ପଥରେ ବାଧା ସୃଷ୍ଟି ନକରି, ପତିଙ୍କର ସେବା କରିବାହିଁ ପଡ଼ୁର ଏକମାତ୍ର ଧର୍ମ । ଏହା ବ୍ୟତୀତ ପଡ଼ୁର ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଧର୍ମରେ ଅଧିକାର ନାହିଁ । ପ୍ରକୃତ ପକ୍ଷରେ ସ୍ତ୍ରୀ ଜାତିକୁ ସହଧର୍ମଣୀ ବୁଦ୍ଧରେ ଏକନିଷ୍ଠ କରିବା ନିମିତ୍ତ ପାତିବତ୍ୟ, ସତୀଦ୍ୱ ପ୍ରକୃତ ଯାବତୀୟ ସ୍ଵଧର୍ମର ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଛି । ନାରୀମାନଙ୍କର ଏହି ପାତିବତ୍ୟ ଧର୍ମ ହେଉଛି ସେବା ଧର୍ମ । ସେଥିପାଇଁ ହିୟନାରୀମାନେ ଭଗତରେ ଏତେ ମର୍ଯ୍ୟାଦା ଲାଭ କରି ମାନନୀୟ ଓ ମହନୀୟ ହୋଇପାରିଛନ୍ତି । ବିବାହ କେବଳ ଉତ୍ସବକାଳର ଗୋଟିଏ ଅୟାୟୀ ବନ୍ଦନ ନୁହେଁ । ହିୟନାରୀମାନେ ଏହି ସମ୍ବନ୍ଧକୁ ଜନ୍ମଜନ୍ମାନ୍ତରର ସମ୍ବନ୍ଧ ବୋଲି ମନେ କରନ୍ତି ଏବଂ ସ୍ଥାମୀଙ୍କୁ ଭଗବତ୍ ଦୃଷ୍ଟିରେ ଦର୍ଶନ କରି ତାଙ୍କ ପତି ଅନୁରକ୍ଷିତ ପକାଶ କରନ୍ତି । ହିୟ ସମାଜ ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟ ସମାଜରେ ଉଦ୍‌ଦିଷ୍ଟ ସମ୍ବେଦନ ଲାକ୍ଷ୍ୟ ଚରିତାର୍ଥ ନିମିତ୍ତ ବିବାହ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୋଇଥାଏ । କିନ୍ତୁ ହିୟ ସମାଜର ବିବାହ ସଂଯମର ଭିତ୍ତି ଉପରେ ପତିଙ୍କିତ ଯିବାରୁ ସେଥିରେ ବିବାହ ପୂର୍ବରୁ ବର-କନ୍ୟାଙ୍କର ପରମ୍ପରା ସାକ୍ଷାତ, ମନୋନୟନ ଏବଂ ମିଳନ କାର୍ଯ୍ୟ ସମାଦିତ ହେବାର ପ୍ରଥା ନାହିଁ । ପିତାମାତା, ଗୁରୁ ଓ ଅଭିଭାବକମାନେ ବର-କନ୍ୟାଙ୍କୁ ମନୋନୟନ କରନ୍ତି ଏବଂ ସେମାନଙ୍କ ମିଳନ କାର୍ଯ୍ୟ ସମାଦିତ କରନ୍ତି । ସ୍ଥାମୀଙ୍କ ସହିତ ଏକ-ମନ, ଏକ-ପାଶ ହୋଇ ସଂପାରରେ ଥାଇ ମଧ୍ୟ ତାଙ୍କୁ ଧର୍ମ କାର୍ଯ୍ୟରେ ସହାୟତା କରି ପ୍ରକୃତ ସହଧର୍ମଣୀ ନାମର ସାର୍ଥକତା କରିବେ ବୋଲି, ସେହି ଲକ୍ଷ୍ୟରେ ହିୟନାରୀମାନଙ୍କର ଭୂମାରୀ ଜୀବନ, ଧର୍ମ ଜୀବନ, ଗୃହିଣୀ ଜୀବନ ଏପରିକି ବୈଧବ୍ୟ ଜୀବନ ମଧ୍ୟ ଅଭିବାହିତ ହୁଏ । କିଭାବି ଭାବରେ ସ୍ଥାମୀଙ୍କର ପିନ୍ଧ କାର୍ଯ୍ୟରେ ସହାୟକ ହେବେ, ସେହି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ରଖି ହିୟନାରୀମାନେ ସ୍ଥାମୀଙ୍କ ସେବାରେ ବେଳେ ହୁଅଛି । ପତିବତ୍ତା ନାରୀ କୋଧ, ଇଣ୍ଡା, ଅତ୍ୟାଭିମାନ, ଖଳତା, ହିୟବାଦେଶ, ଅହଂକାର, ଧୂର୍ତ୍ତତା, ନାସ୍ତିକତା, ଦୁଃଖାହସ, ଅସନ୍ନୋଷ, ଓ ଦମ୍ଭ ଏହି ଦୋଷସକଳ ପରିତ୍ୟାଗ କରିବେ ଏବଂ ପତିଙ୍କ ଅନୁବର୍ତ୍ତିନୀ ହୋଇ ସଂପାର ଧର୍ମ ନିର୍ବାହ କରିବେ । ପତିବତ୍ତା ନାରୀମାନେ କେବେହେଲେ ସ୍ଥାଧୀନ ଭାବରେ ଅବସ୍ଥାନ କରିବେ ନାହିଁ । ବିବାହ ସମାଧରେ ଯେଉଁଠାରେ କନ୍ୟାଦାନ କରାଯାଏ, ସେହିଦିନଠାରୁ ସ୍ତ୍ରୀ ଉପରେ ସ୍ଥାମୀଙ୍କର ସ୍ଥାମୀତ୍ର ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହୁଏ । ସ୍ଥାମୀ ଚରିତହୀନ, ପରଦାରାରତ ବା ବିଦ୍ୟାବୁଦ୍ଧିହୀନ ହେଲେ ମଧ୍ୟ ପତିବତ୍ତାନାରୀ ଦେବତାଙ୍କ ପରି ତାଙ୍କୁ ଉପରେ ସେମାନେ ହୋଇଥାଏ । ବିବାହ ପରେ କନ୍ୟା ଗୃହିଣୀ ହୋଇଥାଏ ଏବଂ ଆଦର୍ଶ ଗୃହିଣୀ ହେବାକୁ ହୋଇଥାଏ ।

(୧) ଗୃହିଣୀଙ୍କର ସ୍ଵାମୀଙ୍କବା-

ପଡ଼ିଯେବା ଏବଂ ପଡ଼ିଲୁଗିଥିବା ଆତ୍ମୀୟପ୍ରକଳନଙ୍କ ସେବା ଶୁଣୁଷା ନାରୀ ଜୀବନର ପ୍ରଧାନ ଧର୍ମ । ଯେଉଁ ନାରୀମାନେ ଯେତେ ଅଧିକ ପରିମାଣରେ ଏହି କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ସମ୍ମାଦନ କରନ୍ତି, ସେମାନେ ସେତିକି ଧନ୍ୟା । ବିବାହ ପରଠାରୁ କିଭଳି ଆଦର୍ଶରେ ସ୍ଵାମୀଯେବା କରିବାକୁ ହୁଏ, ତାହାର ସ୍ଵର୍ଗ ଏବଂ ନିର୍ମଳ ଉତ୍ସାହରଣ ହେଉଛନ୍ତି - “ସତୀ ସତୀ” ଏବଂ “ସତୀ ସାବିତୀ” । ସତୀ ସ୍ଵାମୀଯେବା ତ୍ୟାଗ କରି କେବେହେଲେ ପିତୃଗୁହକୁ ଗମନ କରି ନ ଥିଲେ । ସାବିତୀ ମଧ୍ୟ ରାଜ୍ୟ ଐଶ୍ୱର୍ୟ ତ୍ୟାଗ କରି ଦର୍ଶିଦୁ ସ୍ଵାମୀ ଏବଂ ଶାଶ୍ଵତ ଶୁଣୁଷା ସେବାରେ ନିଜକୁ ନିଯ୍ୟେବିତ କରିଥିଲେ ।

ଅନେକ ସମୟରେ ନାରୀମାନେ ନିଜର ସୁଖ ସୁଧିଆ କରିଦେବା ନିମିତ୍ତ ସ୍ଥାମୀଙ୍କୁ ନାନା ଭାବରେ ଉତ୍ପାତନ କରନ୍ତି । କେହି ଯଦି ଆଦର୍ଶ ନାରୀ ଜୀବନ ଗଠନ କରି କୁଳର ଲକ୍ଷ୍ୟ ସଦୃଶ ହେବାକୁ ଇଚ୍ଛା କରୁଥାଆନ୍ତି, ତେବେ ନିଜର ସ୍ଥାର୍ଥ୍ୟାଧନ ପାଇଁ ପଢ଼ିଲୁ ଭଣ୍ଡି କରିବା ନିଜାନ୍ତ ଅନୁରୂପିତ । ସର୍ବଦା ଲକ୍ଷ୍ୟ ରଖିବା ଉଚିତ ଯେ, ପଢ଼ୁଙ୍କ ବ୍ୟବହାର ଦ୍ୱାରା ସ୍ଥାମୀଙ୍କ ମନରେ ଯେପରି କଞ୍ଚ ନହୁଥ । ପଢ଼ୁଙ୍କ ବ୍ୟବହାର ଦ୍ୱାରା ସ୍ଥାମୀଙ୍କର ଯେଉଁ ଅନୁପମ ସୁଖ ଲାଭ ହେବ ଏବଂ ସ୍ଥାମୀଙ୍କ ଯେହି ତଥା ଆଶୀର୍ବାଦରେ ଯେଉଁ ଶାନ୍ତି ମିଳିବ, ସେପରି ଶାନ୍ତି ଅନ୍ୟ କେଉଁଠାରେ ମିଳିବ ନାହିଁ । ସ୍ଥାମୀଙ୍କର ହଜାର ଦୋଷ ଥିଲେ ମଧ୍ୟ ପଢ଼ିବୁତା ନାରୀ କେବେହେଲେ ତାଙ୍କ ପ୍ରତି ଅପ୍ରସନ୍ନ ଭାବ ପ୍ରଦର୍ଶନ କରିବା ଉଚିତ ନୁହେଁ ।

ସ୍ଥାମୀଙ୍କର କୌଣସି ଅନ୍ୟାୟ କାର୍ଯ୍ୟ ବିଷୟରେ କେବେହେଲେ ସଞ୍ଚିକୀ କିମ୍ବା ଅପର କାହା ନିକଟରେ ଆଲୋଚନା କରିବେ ନାହିଁ । ସ୍ଥାମୀ ସମ୍ମୁଖରେ କେହି ସ୍ଥାମୀଙ୍କର ନିଦା କରିବାର ଦେଖିଲେ, ସ୍ଥାମୀ ପ୍ରକୃତ ଦୋଷୀ ହେଲେ ମଧ୍ୟ ପତ୍ରିବାଦ କରିବାକୁ କୁଣ୍ଡିତ ହେବେ ନାହିଁ । ନିଯାକାର ଯଦି ଗୁରୁଜନ ଦୁଆସନ୍ତି, ତେବେ ତତ୍କଷଣାତ୍ ସେ ଶ୍ଵାନ ତ୍ୟାଗକରି ଚାଲିଯିବେ । ସ୍ଥାମୀ କ୍ଳାନ୍ତ କିମ୍ବା ବିଷାଦଗତ୍ୟ ଅବଶ୍ୟାରେ ଥିଲେ, ତାଙ୍କୁ କୌଣସି ଅପିଯ ବାକ୍ୟ ଅଥବା ଦୁଃସମ୍ବାଦ ପ୍ରଦାନ କରିବେ ନାହିଁ । ସ୍ଥାମୀଙ୍କ ପୁତ୍ର ସ୍ତ୍ରୀର ଯେଉଁ କର୍ତ୍ତର୍ବ୍ୟ ରହିଛି, ତାହା ଅନ୍ୟକ କରାଇ ନ ଦେଇ ନିଜେ ସଂପଦ୍ରୁ କରିବେ ।

ପତି ହିଁ ନାରୀମାନଙ୍କର ଦେବତା, ପତି ହିଁ ନାରୀମାନଙ୍କର ବନ୍ଧୁ ୯୩° ପତି ହିଁ ନାରୀମାନଙ୍କର ଗୁରୁ । ପାଣପଣେ ପତିଙ୍କର ପିଯକାର୍ଯ୍ୟ ସଂପାଦନ କରିବା ନାରୀମାନଙ୍କର ସର୍ବଶେଷ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ । ପତିବତା ନାରୀ ସର୍ବଦା ଲକ୍ଷ୍ୟ ରଖିବା ଉଚିତ୍ ଯେ, ପତି ତାଙ୍କଠାରୁ କିମ୍ଭଳି ବ୍ୟବହାର ଚାହୁଁନ୍ତି ୯୩° ଯେ କାହିଁରେ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ହେବେ । ପଡ୍ଟୀ ପତିଙ୍କ ମନୋଭାବ ନିଜ ବୁନ୍ଦି ଦ୍ୱାରା ଦୂଦୟଙ୍ଗେ କରି ତଦନ୍ତରୁପେ ବ୍ୟବହାର କରିପାରିଲେ ଯଥାର୍ଥ ପତି ଯେବା ସଂପନ୍ନ ହୋଇପାରିବ । ପତିବତା ନାରୀମାନେ ସର୍ବଦା ସ୍ଵାମୀଙ୍କ ସୁଖରେ ସୁଖୀ ୯୩° ସ୍ଵାମୀଙ୍କ ଦୁଃଖରେ ଦୁଃଖୀ ହେବା ଉଚିତ । ସ୍ଵାମୀଙ୍କ ରୁଚି, ଅଧିଷ୍ଠତା ଏବଂ ମାନ୍ସିକ ଭାବ ସହିତ ସ୍ତ୍ରୀ ନିଜ ଭାବକୁ ଠିକ୍ ରଖିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରିବେ । କାରଣ ସ୍ଵାମୀ, ସ୍ତ୍ରୀ ଅଭିନ୍ନ ୯୩° ଏକ ଆମା । ଜଣଙ୍କର ଭାବ ଅନ୍ୟ ଜଣଙ୍କର ଭାବଠାରୁ ପୃଥକ୍ ହେଲେ ଦୁହୁଙ୍କ ମନ ମେଳ ହେବ ନାହିଁ । ଯେଉଁ ବ୍ୟବହାର ଦ୍ୱାରା ପତିଙ୍କର ଗୌରବର ହାନି ବା ନ୍ୟନତା ପ୍ରତିପନ୍ନ ହେବ, ସେଉଁଳି ବ୍ୟବହାର ପ୍ରଦର୍ଶନ କରିବା ସର୍ବଧ୍ୟ ଅନୁଚିତ ।

ସ୍ଥାମୀଙ୍କୁ ବିପଦକାଳରେ ସାହୁସ ଏବଂ ଶୋକ ସମୟରେ ସାନ୍ତ୍ଵନା ଦେବା ଦରକାର । ମହୁଡ଼ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବା ନିମିତ୍ତ ସ୍ଥାମୀଙ୍କୁ ପର୍ବଦା ଉତ୍ସାହିତ କରିବା ବିଧେୟ । ନିଜର ସ୍ଥାର୍ଥହାନି ଯୋଗୁଁ ସ୍ଥାମୀଙ୍କ ଉନ୍ନତି ପଥରେ ବାଧା ଜୀନ୍ମୁଖବା ଉଚିତ ନୁହେଁ । ସତୀ ନାରୀମାନେ ସ୍ଥାମୀଙ୍କର ପାପପୂଣ୍ୟ ଏବଂ ସ୍ମୃତି ଦୁଃଖରେ ସମଭାଗୀ ହୋଇ ସହଧର୍ମୀଣା ନାମ ସାର୍ଥକ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ । ଯେଉଁଠାରେ ସ୍ଥାମୀ-ଦ୍ୱୀଙ୍କ ସମ୍ବନ୍ଧ ପକ୍ଷତ ପେମ-ପ୍ରତି ଉପରେ ପ୍ରତିକିତ ସେଠାରେ କେବେହେଲେ ଅମଙ୍ଗଳ କିମ୍ବା ଅଶାନ୍ତି ଆସିପାରେ ନାହିଁ । ଆସିଲେ ମଧ୍ୟ ତାହା ଛାଯ୍ୟା ଦୁଃଖ ନାହିଁ । ଜୀବନରେ ଯେତେ ଦୁଃଖ ଆସିଲେ ମଧ୍ୟ ମନର ଦୁଃଖ ମନ ମଧ୍ୟରେ ରଖି ଭଗବାନଙ୍କୁ ପାର୍ଥନା କରିବା ବ୍ୟତୀତ ନାରୀର ଅନ୍ୟ କୌଣସି କର୍ତ୍ତର୍ବ୍ୟ ନାହିଁ । ଯେତେ ଅଭାବ ଅସୁଦିଧାରେ ଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଅଭାବ ନିମିତ୍ତ ଦିବା ରାତ୍ରି ହାହାକାର ନକରି ଭାଗ୍ୟରେ ଯେତେବେଳେ ଯାହା ମିଳିବ, ତାହା ଦ୍ୱାରା ନିପୁଣତାର ସହିତ ସଂସାର ନିର୍ବାହ କରିବା ହିଁ ଆଦର୍ଶ ଗ୍ରହଣାର କର୍ତ୍ତର୍ବ୍ୟ ।

ସଂଘାରକୁ ସ୍ଵର୍ଗ ବା ନରକରେ ପରିଣତ କରିବାର କ୍ଷମତା ଭଗବାନ ଆମ ହାତରେ ଦେଇଛନ୍ତି । ମନୁଷ୍ୟର ଗୁଣ ହେଉଛି ତାହାର ଶେଷ ଅଳଙ୍କାର । ଯେହି ଅଳଙ୍କାରରେ ଯେଉଁ ନାରୀ ନିଜକୁ ଭୂଷିତା କରିପାରନ୍ତି, ବାହିୟକ ଅଳଙ୍କାର ତାଙ୍କର ଆଦୋ ଆବଶ୍ୟକ ହେବ ନାହିଁ । ଗୃହର ସମସ୍ତ ସ୍ଥାନ, ଶାନ୍ତି, ମଙ୍ଗଳ-ଅମଙ୍ଗଳ ଯେଉଁ ଗୃହିଣୀ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରେ, ତାହାର ବାସିଦ୍ଵ ଖର୍ବ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଯେ କେତେ ଗୁରୁତର ତାହା ବର୍ଣ୍ଣନା କରି ହେବ ନାହିଁ ।

ସଂପାରରେ ଅର୍ଥ ଯେତେ ପ୍ରୟୋଜନୀୟ ହେଲେ ମଧ୍ୟ ମନୁଷ୍ୟଦ୍ୱାରା ତାହା କୌଣସି ପକାରରେ ଉଚ୍ଚ ଶାନ ଅଧିକାର କରିପାରେ ନାହିଁ । ଅର୍ଥ ଦ୍ୱାରା ଉଦୟ ପୋଷଣ ଦୁଃ, ମାତ୍ର ତାହା ଦ୍ୱାରା ମନୁଷ୍ୟଦ୍ୱାରା ଗଠନ ହୋଇ ପାରେ ନାହିଁ । ଅର୍ଥକୁ ଚରମ ଲକ୍ଷ୍ୟ ମନେକରି ସୁଗୃହିଣୀ ସ୍ଥାମୀଙ୍କ ପ୍ରତି କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ସଂପାଦନରେ କେବେହେଲେ ଅବହେଳା କରିବେ ନାହିଁ । ସ୍ଥାମୀଙ୍କୁ ଭଗବତ ବିଗ୍ରହ ରୂପରେ ପୂଜା ଆରାଧନା କଲେ ୪ବଂ ତାଙ୍କର ଘେବାନିରତ ହୋଇପାରିଲେ, ନାରୀମାନଙ୍କର ସମସ୍ତ ଲକ୍ଷ ଲାଭ ହୋଇଥାଏ ।

(୨) ଶାଶୁ-ଶଶୁରଙ୍କ ପ୍ରତି କର୍ତ୍ତବ୍ୟ -

କୁମାରୀ ଜୀବନ ପରେ ସ୍ଥାମୀଗୃହ ଗମନ, ନାରୀ ଜୀବନରେ ଗୋଟିଏ ପଧାନ ଘଟଣା । ବହୁ ଯୁଗରୁ ଏ ପଥା ପଚିଲିତ । ନବବଧୂ ସ୍ଥାମୀଗୃହକୁ ଆସିଲା ପରେ ପୁଥମେ ଶାଶୁଙ୍କର ଦୃଷ୍ଟି ତାଉପରେ ପଡ଼େ । ସେ ନିଜ ପିତା-ମାତା, ଶୁଭୁଜନମାନଙ୍କୁ ଛାଡ଼ି, ସ୍ଥାମୀଗୃହକୁ ନିଜର କରିବା ପାଇଁ ଆପେ । ନବବଧୂ ଶଶୁରଙ୍କୁ ନିଜର ପିତା ଏବଂ ଶାଶୁଙ୍କୁ ନିଜର ମାତା ମନେ କରିବା ଉଚିତ । ଶାଶୁଙ୍କୁ ପୁଥମେ ସାକ୍ଷାତ କରିବାରେଲେ ଧୀର ଏବଂ କରୁଣ ଭାବରେ ତାଙ୍କର ପଦଧୂଳି ଗୃହଣ କରିବାକୁ ହେବ । ଶାଶୁ ଯଦି କେବେହେଲେ ହେଲେ କରୁ କଥା କହିଦିଅଛି, ତାହାହେଲେ କେବେହେଲେ ତାଙ୍କ କଥାରେ କନ୍ଦନ ନ କରି କାତରତା ପୁକାଶ ପୂର୍ବକ ତାଙ୍କ ନିକଟବର୍ତ୍ତୀ ହେବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରିବେ । ତାଙ୍କର ପିତାକାର୍ଯ୍ୟ କରିବାକୁ ଆବେଦୀ କୁଣ୍ଡାବୋଧ କରିବେ ନାହିଁ । ସ୍ତ୍ରୀଲୋକମାନେ ସ୍ଵଭାବତଃ ଆତ୍ମୀୟତାକୁ ବିଶେଷ ଭାବରେ ସୁଖ ପାଆନ୍ତି । ସୁତରାଂ ସବୁ କାର୍ଯ୍ୟରେ ସବୁବେଳେ ସେହି ଆତ୍ମୀୟତା ପଦର୍ଥ କରିବାକୁ ପାଶପଣେ ଚେଷ୍ଟା କରିବେ । ଶଶୁରଙ୍କ ସହିତ ସାକ୍ଷାତ୍ ହେଲେ କନ୍ୟାପରି ସଳକ୍ଷ ଭାବରେ ତାଙ୍କ ସହିତ ଆଳାପ ଆଦି କରିବେ । ପିତାଳୀଯଙ୍କୁ ଆସିଲେ, ଶାଶୁଙ୍କର କୌଣସି ପୁକାର ଅପ୍ରିୟ ବ୍ୟବହାର ବିଷୟ କେବେହେଲେ ପିତାମାତାଙ୍କ ନିକଟରେ ପୁକାଶ କରିବେ ନାହିଁ ।

ଅନେକ ଶୈତରେ ଉପାର୍ଜନକମ ପୁତ୍ର ଧନ ଅର୍ଜନ କରି ନିଜ ସ୍ତ୍ରୀ ହାତରେ ତାହା ବ୍ୟୟ କରିବାର ଭାର ଦେବାପଳକରେ ନାରୀମାନେ ପରିବାର ଉପରେ ଅସ୍ତ୍ରାଭାବିକ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ କରିବାକୁ ସୁବିଧା ପାଆନ୍ତି । ପଳକରେ ଶାଶୁ ସହ୍ୟ କରିପାରନ୍ତି ନାହିଁ । ତେଣୁ ସ୍ଥାମୀ ତାଙ୍କର ଉପାର୍ଜିତ ଅର୍ଥ ସ୍ତ୍ରୀ ନିକଟରେ ରଖିବାକୁ ଇଛା କଲେ, ସ୍ଥାମୀ ଯେପରି ନିଜ ଜନନୀଙ୍କ ନିକଟରେ ଏହା ରଖିବାକୁ ଦେବେ, ସେଥିପାଇଁ ସ୍ତ୍ରୀ ସ୍ଥାମୀଙ୍କୁ ପରାମର୍ଶ ଦେବେ । ଶାଶୁଙ୍କ ଅନୁମତି ଯେନି ଗୃହ ପରିଚାଳନା କରିବେ । ଶାଶୁଙ୍କ ଅନୁମତି ବ୍ୟତୀତ ନିଜପାଇଁ କୌଣସି ଦର୍ଯ୍ୟ କୁଟ୍ଟ କରିବେ ନାହିଁ । ପୁଥମେ ଶାଶୁ-ଶଶୁର ଏବଂ ପରିବାରର ଅଭାବ ଅସୁବିଧା ପ୍ରତି ଦୃଷ୍ଟି ଦେଇ ପରେ ନିଜର ସୁବିଧା ଦେଖିବେ ।

ପ୍ରତ୍ୟେକ ମାନବର ସ୍ଵଭାବ ଏବଂ ପ୍ରକୃତି ଭିନ୍ନ । ସୁତରାଂ ପରିବାରର କାହା ସ୍ଵଭାବରେ ଯଦି କିଛି ଅସ୍ତ୍ରାଭାବିକତା ଥାଏ, ତେବେ ତାହାର ସମାଲୋଚନା କରିବେ ନାହିଁ କିମ୍ବା ସେଥିପାଇଁ ସେମାନଙ୍କ ପ୍ରତି ଖରାପ ଧାରଣା ରଖିବେ ନାହିଁ । ସେ ତୁମ ସ୍ଥାମୀଙ୍କର ପୁଜନୀୟ, ସେ ତୁମର ପରମ ପୁଜନୀୟ ଏହି ଜ୍ଞାନ କରି ସେବାନିରତ ହେବେ । ହିମୁଶାସ୍ତ୍ର ଅନୁସାରେ ପିତାମାତାଙ୍କ ଅପେକ୍ଷା ଶାଶୁ-ଶଶୁର ଅଧିକ ପୁଜନୀୟ ଏବଂ ଶକ୍ତାର ପାତ୍ର । ଯଦି ସେମାନଙ୍କ ପ୍ରତି ଯଥୋପୟୁଷ ସମ୍ବନ୍ଧ ପଦର୍ଥ କରାନ୍ତିଆଏ, ତେବେ ବୁଝିବାକୁ ହେବ ଯେ, ସ୍ଥାମୀଙ୍କ ପ୍ରତି ତୁମର ଭକ୍ତିର ଅଭାବ ହୋଇଅଛି । ଶାଶୁ-ଶଶୁର ବୃଦ୍ଧ ହୋଇଥିବାରୁ ବୋହୁ ଠାରୁ ସର୍ବଦା ସେବା ପାଇବାକୁ ଅଭିଳାଷ କରନ୍ତି । ଏପରି ଯୁଲେ ପତିବୁତା ନାରୀ ଶାଶୁ-ଶଶୁରଙ୍କ ସେବାକରି ସ୍ଥାମୀ ସେବାର ପଳ ଲାଭ କରିପାରିବେ । ତେଣୁ ପତିବୁତା ନାରୀର ଜୀବନ୍ୟାପନ କରିବାକୁ ଇଛୁକ ଥିବା ନାରୀମାନେ ସମୟକ ଯତ୍ନର ସହିତ ଶାଶୁ-ଶଶୁରଙ୍କ ସେବାରେ ନିଜକୁ ନିଯୁଷ କରିବା କର୍ତ୍ତବ୍ୟ । ସେମାନଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟ ନିଜ ହସ୍ତରେ ସମ୍ବନ୍ଧ କରିବା ଉଚିତ । ବଧୁ ନିଜ ହାତରେ ସେମାନଙ୍କର କାର୍ଯ୍ୟ କଲେ ସେମାନେ ଆନନ୍ଦିତ ହୋଇଥାନ୍ତି । ସୁଗୃହିଣୀ ମାନେ ଯେଉଁ ସମୟରେ ଯେଉଁ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାକୁ ଇଛା କରିବେ, ଶାଶୁ-ଶଶୁରଙ୍କ ପରାମର୍ଶ ଗୃହଣ କରି ତାହା ସମ୍ବନ୍ଧ କରିବାକୁ ଭୂଲିବେ ନାହିଁ ।

ବଧୁମାନେ ପାତଃକାଳତାରୁ ଭଗବାନଙ୍କ ନାମ ସ୍ଵରଣପୂର୍ବକ ଶୟାମ ତ୍ୟାଗ କରିବେ ଏବଂ ଶାଶୁ-ଶଶୁରଙ୍କ ପଦବନନା କରିବେ । ସେପରି କଲେ, ସେଦିନଟି ସୁଖ ଶାନ୍ତିରେ ଅତିବାହିତ ହେବ । ଯଦି କୌଣସି ଅନ୍ୟାୟ ଆଚରଣ ପଳକରେ ଶୁଭୁଜନମାନଙ୍କ ମନରେ ଦୁଃଖ ବା ଅଶାନ୍ତି ଜାତ ହୋଇଥାଏ, ତେବେ ଏହା କରିବା ପଳକରେ ତାହା ସମସ୍ତ ବିଦୁରିତ ଦୁଃ । ପ୍ରଶାନ୍ତ କରିବା ପଳକରେ ସେମାନଙ୍କର ବାୟୁଲ୍ୟ ସ୍ଥାନ୍ତର ଜାଗର୍ତ୍ତ ହୋଇଦିଲେ । ବଧୁ କିମ୍ବା କନ୍ୟାମାନେ ଯଦି ଶୁଭୁଜନମାନଙ୍କ ବ୍ୟବହାରରେ ମନରେ କଷଣ ଅନୁଭବ କରନ୍ତି, ତେବେ ସେମାନଙ୍କ ପୁଣ୍ୟମ କରିବା ପଳକରେ ଶୁଭୁଜନମାନଙ୍କ ମନ ମଧ୍ୟ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରିଦେଇ ପାରିବେ । ପୁଣ୍ୟ ଦ୍ୱାରା ସେମାନଙ୍କ ମନରେ

କେବଳ ଆଶୀର୍ବାଦ ଶୁଭେଷ୍ଟା ଏବଂ ସ୍ନେହ ଭାବ ଜାଗ୍ରତ ହୋଇଥିଲା । ଏ ଉତ୍ସବରେ ଗୃହିଣୀମାନେ ସର୍ବଦା ସ୍ଵରଣ ରଖି ତଦନୁରୂପ ଆଚରଣ କରିବା କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ।

(୩) ପରିବାର ପରିଜନଙ୍କ ପ୍ରତି କର୍ତ୍ତବ୍ୟ -

ଆଦର୍ଶ ଗୃହିଣୀ ତାଙ୍କର ଜନିଷ ଦେବର ଓ ନଶନମାନଙ୍କ ପ୍ରତି ସନ୍ତାନ ସଦୃଶ ବ୍ୟବହାର କରିବେ । ଭୁମରେ ସୁନ୍ଦର ସେମାନଙ୍କ ସହିତ ରହସ୍ୟାଳାପ କରିବେ ନାହିଁ । ସନ୍ତାନ ଜ୍ଞାନରେ ସେମାନଙ୍କର ସେବା ଯତ୍ନକରିବେ । ନଶନମାନେ ସାଧାରଣତଃ ଚିକିତ୍ସା ଅଭିମାନିନୀ ହୋଇଥାନ୍ତି । ସେମାନଙ୍କ ପ୍ରତି ଅଧିକ ସ୍ନେହ-ସମ୍ମାନସ୍ଵରୂପକ ବ୍ୟବହାର ପ୍ରଦର୍ଶନ କରିବେ । ଗୁରୁଜନମାନଙ୍କର ଦୋଷତ୍ତ ସମ୍ମରଣେ ସେମାନଙ୍କ ସହିତ ଆଳାପ ଆଲୋଚନା କରିବେ ନାହିଁ । ନଶନମାନଙ୍କୁ ଶାଶ୍ଵତ ଅଣାଇ ଉପଯୁକ୍ତ ସମ୍ମାନ ପଦାନ କରିବା ନିମିତ୍ତ ସ୍ଥାମୀଙ୍କୁ ଅନୁରୋଧ କରିବେ । ସେମାନେ ଗୁରୁରେ ଉପର୍ଦ୍ଵିତ୍ତ ହେଲେ ମାତ୍ର ସଦୃଶ ସ୍ନେହ-ମମତାରେ ସେମାନଙ୍କୁ ଆବଶ୍ୟକ କରି ରଖିବେ ।

(୪) ଭଗବତ୍ ଆରାଧନା -

ଶୀ ଶୀ ଠାକୁରଙ୍କ ଆସନ ନିକଟରେ ଉପର୍ଦ୍ଵିତ୍ତ ହୋଇ ପୁଅମେ ତାଙ୍କ ଶୀତରଣରେ ଗୁରୁର ଶୁଭାଶୁଭ ଅନ୍ତ କଥାରେ ନିବେଦନ କରିବେ । ତାପରେ ପାର୍ଥନା କରିବେ- 'ହେ ପ୍ରଭୁ ! ମୁଁ ଏ ସଂସାରକୁ ତୁମ ଇଚ୍ଛା ଅନୁସାରେ ଆଦର୍ଶ ସ୍ଥାପନ ନିମିତ୍ତ କର୍ମ କରିବାକୁ ଅସି ଦେହ ଧାରଣ କରିଛି । ହେ ପ୍ରଭୁ ! ଏ ସଂସାରରେ ମୋର ବୋଲି କିଛି ନାହିଁ । ଗୁରୁର ସମସ୍ତ ବଞ୍ଚି ତୁମର ଓ ତୁମେ କେବଳ ମୋର । ମୁଁ ମୋର ସମସ୍ତ ତୁମଙ୍କୁ ନିବେଦନ କରିଦେଇଛି । ଏ ପରିବାରରେ ସମସ୍ତେ ଯେପରି ପାଖୁ ଭାବରେ, ସତ୍ୱ ପଥରେ ଚଳନ୍ତି; ତୁମେ ସେହିଭଳି ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିଦିଆ । କେହି ଯେପରି ନିଜ ସୁଖ ପାଇଁ ଅନ୍ୟକୁ କଷ୍ଟ ନଦିଅନ୍ତି । ଏହି ପରିବାରର ତଥା ସମସ୍ତ ସଂସାରର ମଙ୍ଗଳ ହେଉ । ତୁମର ଇଚ୍ଛା ଅନୁସାରେ ଯେପରି ପରିବାରର ସମସ୍ତେ ପରିଚାଳିତ ହୁଅନ୍ତି, ସେହିଭଳି ବ୍ୟବସ୍ଥାରେ ତୁମ ଆଦେଶ ପାଲନ କରିବାରେ ଆମର ଯେପରି ତୃତୀ ନହୁଁ । ଆମେ ଯେପରି ତୁମ ଆଦେଶକୁ ହୃଦୟ ବଦନରେ ପଢ଼ିପାଲନ କରିପାରୁ । ତୁମେ ଅନୁଗ୍ରହ କରି ଯାହା ଦେବ, ଆମେ ତୁମ ପ୍ରସାଦ ଜ୍ଞାନରେ ତାହା ଯେପରି ମଥା ପାତି ଗୁରୁଶ କରିନେଉ । ଆମେ ଯେପରି ନିଜର ସୁଖ ପ୍ରତି ଦୃଷ୍ଟି ନଦେଇ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ପଢ଼ିପାଲନ କରିପାରିବୁ, ସେଭଳି ଶକ୍ତି ପ୍ରଦାନ କର । ଗୃହିଣୀ ପ୍ରତ୍ୟେହ ଇଚ୍ଛଦେବତାଙ୍କ ଆସନ ନିକଟରେ ଗଲବନ୍ଧ ହୋଇ ଯୁକ୍ତ କରରେ ପାର୍ଥନା ନିରତା ହେବେ । ଗୃହିଣୀମାନେ ଗୃହକର୍ମ ଶେଷକରି ଶିଶୁମାନଙ୍କର ଯଥାଯୋଗ୍ୟ ସେବାଶୁଶ୍ରାବ କରିବା ପରେ ସେମାନଙ୍କୁ ନେଇ ଭଗବାନଙ୍କର ସେବାପୂଜା ଓ ନାମ-କାର୍ତ୍ତିନରେ ରତ ହେବେ ।

ମାତ୍ର ଆଜିକାଲି ଆଧୁନିକ ଯୁଗର ନାରୀମାନେ ପୁରୁଷମାନଙ୍କ ସହିତ ସମତୁଳ ହେବାକୁ ଇଚ୍ଛା କରନ୍ତି । ସେମାନେ ପୁରୁଷମାନଙ୍କ ପରି ସ୍ବାଧୀନ ଭାବରେ ବାହାରେ କର୍ମ କରିବାକୁ ଇଚ୍ଛା କରନ୍ତି । ଫଳରେ ଗୁରୁ ପ୍ରତି ତାଙ୍କର ହେଲା ହୋଇଥାଏ । କର୍ମକ୍ଷେତ୍ରକୁ ଯାଇ ଗୁରୁ କର୍ମକୁ ଉପେକ୍ଷା କରିବା ଫଳରେ ଗୁରୁର ଶାନ୍ତି ଶଞ୍ଚଳା ନଷ୍ଟ ହୋଇଯିବ । ଯେଉଁମାନେ କର୍ମକ୍ଷେତ୍ରରେ ଯୋଗ ଦେବାକୁ ବାଧ୍ୟ ହେଉଛନ୍ତି, ସେମାନେ ପରିବାର ପ୍ରତି ବିଶେଷ ଦୃଷ୍ଟି ଦେବା ଆବଶ୍ୟକ । ସେଥିପାଇଁ ସେମାନଙ୍କର ଆମ୍ବାତେତନା ଓ ଆମ୍ବମର୍ଯ୍ୟାଦା ବୋଧ ଥିବା ବିଶେଷ ଦରକାର । ସେମାନେ ଯଦି ଏହା ଦୂରାଇ ବସନ୍ତ, ତେବେ ନାନାବିଧ ବିପଦରେ ପଢ଼ି ପାତିବତ୍ୟ ସାଧନାରୁ ବିତ୍ତ୍ୟ ହୋଇପଡ଼ିବେ । ନାରୀମାନେ ଏହି ସବୁବିଷୟ ପ୍ରତି ଦୃଷ୍ଟି ରଖି ପଢ଼ିବତା ବୁଦ୍ଧ ସାଧନାରେ ବୁଦ୍ଧି ହେବା କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ।

ଆମ ଦେଶର ନାରୀମାନେ ଗୃହଲକ୍ଷୀ ଭାବରେ ପୁରୁଷନୀୟ । ସେମାନେ ଯେପରି ପଢ଼ିବତାର ସାଧନାରେ ସିନ୍ଧିଲାଭ କରି ପ୍ରତି ଗୁରୁରେ ଗୃହଲକ୍ଷୀ ରୂପରେ ବିରାଜିତ ହୁଅନ୍ତି, ସେଥିପ୍ରତି ବିଶେଷ ଦୃଷ୍ଟି ରଖି ସାଧନାନିରତା ହେବା ବିଧେୟ ।

ଶୀଘୀ ଠାକୁର ଚରଣାଶିତ୍ର
ଶୀର୍ବାନୀ ସାତ୍ତ୍ଵ (ଅରୁ ମା’)

ପ୍ରାର୍ଥନା

ଉଗବାନ ସୃଜିର ତାଣକର୍ତ୍ତା । ଜୀବନ ସାଗର ସର୍ବୋପରି ସକଳ ଶକ୍ତିର ଆଧାର । ଏହି ଶକ୍ତିରେ ସାରା ସୃଜିରେ ପଢ଼ିପାଦିତ । ସେହି ସର୍ବଶକ୍ତିମାନ ଉଗବାନଙ୍କ ନିକଟରେ ହେବାର ଏକମାତ୍ର ମାଧ୍ୟମ ହେଲା ପ୍ରାର୍ଥନା, ଯାହାକି ଆମ ଅପାର୍ଥିବ ଶରୀର ଓ ମନକୁ ସେହି ଅନନ୍ତ ଶକ୍ତିଙ୍କ ସହିତ ଏକନ୍ତିତ କରିପାରେ । ସର୍ବୋପରି ପ୍ରାର୍ଥନାହିଁ ଉଗବତ୍ ପ୍ରେମ ଓ ଉଗବତ୍ ସତ୍ତାର ନିକଟବର୍ତ୍ତୀ ହେବାପାଇଁ ଏକମାତ୍ର ପଥ ।

ପ୍ରାର୍ଥନା କ'ଣ ?

ପ୍ରାର୍ଥନା ଅର୍ଥ କେବଳ ପଳ୍ଳ ମାଗିବା ନୁହେଁ । ଏକାଗ୍ର ଚିତ୍ତରେ ଉଗବାନଙ୍କ ସହିତ ସଂପର୍କ ଛ୍ଵାପନ କରିବାର ଏହା ଏକ ମାଧ୍ୟମ । ଉଗବାନଙ୍କ ନିକଟରେ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣରୂପେ ଆମ୍ବାସମର୍ପଣ କରିବାରେ ପ୍ରାର୍ଥନା ସାହାଯ୍ୟ କରେ । ପ୍ରାର୍ଥନାହିଁ ଆମର ଜାମନା ବାସନାର ପରିତ୍ୟାଗ କରିବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରେ, ଯାହାମଳରେ କି ଆମେ ନିଜକୁ ଜୀବନମୋଗାଜ୍ୟରେ ଉଗବାନଙ୍କ ନିକଟରେ ସମର୍ପଣ କରିବାରେ ସମ୍ମନ ହେଉ । ପ୍ରାର୍ଥନା ମାଧ୍ୟମରେ ଆମେ ଆମ ଆମାକୁ ଉଗବାନଙ୍କ ନିକଟବର୍ତ୍ତୀ କରିଥାଉ । ଏହା ଉଗବାନଙ୍କୁ ଭଲ ପାଇବାର ଏକ ମାର୍ଗ । ଏହାଦ୍ୱାରା ହିଁ ଆମେ ଆମର କୃତଙ୍କତା ତାଙ୍କ ଶୀର୍ଷଣରେ ଅର୍ପଣ କରିଥାଉ । ପ୍ରାର୍ଥନା ଏକ ଅଞ୍ଜେବିକ ସତ୍ତା ଯାହାଦ୍ୱାରା ମନ ଉଗବତ୍ ଚିନ୍ତାରେ ଲାନ ହୋଇଥାଏ ଓ ଆମାକୁ ଉଦେକ କରାଏ । ଏହା ଧର୍ମର ପରମ ତତ୍ତ୍ଵ ଏବଂ ମନୁଷ୍ୟ ଜୀବନର ବୀଜମନ୍ତ୍ର । ପ୍ରାର୍ଥନା ଦ୍ୱାରା ଧର୍ମ ଓ ଆମାର ମିଳନ ସଂଭବ ହୁଏ ।

ପ୍ରାର୍ଥନା ଆମେ କରିବା କିପରି ?

ଅନ୍ତର୍ମାନ, ମୂଳକ, ବଧିର, ପଲ୍ଲୁ, ବାଚାଳ, ଶୁଦ୍ଧ ଓ ମୂର୍ଖ ସମସ୍ତେ ପ୍ରାର୍ଥନା କରିପାରିବେ । କାରଣ ଏହା ହୃଦୟରୁ ହିଁ ଜାତ ହୋଇଥାଏ । ଏହାର ଶରୀର ସହିତ କୌଣସି ସଂପର୍କ ନାହିଁ । ପ୍ରାର୍ଥନା ସର୍ବଦା ଏକାଗ୍ରତାର ସହିତ ମନ ଓ ହୃଦୟକୁ ଉଗବାନଙ୍କ ଚରଣରେ ସମର୍ପଣ କରି କରାଯାଇଥାଏ । ପ୍ରାର୍ଥନା କରିବା ପାଇଁ ସ୍ଵତନ୍ତ୍ର ବନ୍ଧୁ କି ମନ୍ଦିରର ଆବଶ୍ୟକତା ନ ଥାଏ - ଯେଉଁ ଥାଆ, ଯେପରି ଥାଆ, ହୃଦୟର ସହ ତାକିଲେ ଆମେ ଉଗବାନଙ୍କ ନିକଟବର୍ତ୍ତୀ ହୋଇ ପାରିବା । ତାଙ୍କୁ ତାକିବାରେ ଛଳନାର କୌଣସି ଭୂମିକା ନାହିଁ । ନିଜକୁ ଉଗବାନଙ୍କ ନିକଟରେ ସମର୍ପଣ କଲେ ସେହି ଆମକୁ ସେହି, ଶକ୍ତି ଆଉ ଉକ୍ତିରେ ଉଚିତେବେ । ଏକ ଉଚିତିକିତ୍ତ ବିଜ୍ଞ ବ୍ୟକ୍ତିର ସାଧୁ ଶର କିମ୍ବା ଅଙ୍ଗର ସରଳ ଶର ମଧ୍ୟରେ ନିରାକାରଙ୍କ ନିକଟରେ କିଛି ପରେଦ ନାହିଁ । ଉଗବାନ ଏକ ଶୁଣ ମନ ଓ ହୃଦୟ ଚାହାଁଛି । ଏକ ଶିଶୁର ଅବୁଝା ଶର ତାର ମା' ନିକଟରେ ଅବୁଝା ରହେନି; ଯେଉଁପରି 'ମା' ଶିଶୁର ଅବୋଧ୍ୟ ଭାଷାକୁ ବୁଝିପାରେ, ସେହିପରି ଉଗବାନ ମଣିଷ ହୃଦୟର ଭାଷାକୁ ବୁଝିପାରନ୍ତି ।

କାହାର ପ୍ରାର୍ଥନା ଉଗବାନ ଶୁଣନ୍ତି ?

ପ୍ରାର୍ଥନା କେବଳ ହୃଦୟରୁ ନିର୍ଭର ହୁଏ, ଓରୁ ନୁହେଁ । ହୃଦୟରୀନ ପ୍ରାର୍ଥନା କେବଳ ଘଣ୍ଟ ଓ ଖାଣର ଶର ସହ ସମାନ । ଉଗବାନ ଉଚ୍ଚ ପ୍ରତି ସର୍ବଦା ସଦୟ । କେବଳ ଅସଦ୍ ବ୍ୟକ୍ତିର ମତ ଯେ ଉଗବାନ ପ୍ରାର୍ଥନା ଶୁଣନ୍ତି ନାହିଁ । ଉଗବାନ ସର୍ବଦା ଉଚ୍ଚର ଆକୁଳତା ପରୀକ୍ଷା କରନ୍ତି । ଉଗବାନଙ୍କର ଅପାର କରୁଣା କିପରି ଉଚ୍ଚର ଦୁଃଖ ଦୂର କରିପାରେ ତାହାର ଅନେକ ଦୃଷ୍ଟିତ ଅଛି । ଉଚ୍ଚର ଆକୁଳତା ହିଁ ଉଗବାନଙ୍କ ନିକଟରେ ଶେଷ ନେବେଦ୍ୟ । ଏହାର ଏକ ବଳିଷ୍ଠ ଉଦ୍‌ଦେଶ ମହାଭାରତର ଦୌପଦୀ । କୁରୁ ରାଜସଭାରେ ଦୁର୍ଯ୍ୟାଧନର ଆଦେଶରେ ଦୁଃଖାସନ ଦୌପଦୀଙ୍କ ବନ୍ଧୁ ହରଣ କରିବାର ଦୁଃଖାସନ କରିଥିଲା । ଦୌପଦୀ ଏକ ହାତରେ ନିଜ ବନ୍ଧୁ ଧରି ଉଗବାନଙ୍କୁ ପ୍ରାର୍ଥନା କରିଥିଲେ । ହେଲେ ଉଗବାନ ସେତେବେଳେ ତାଙ୍କ ତାକ ଶୁଣି ନ ଥିଲେ । କାରଣ ଦୌପଦୀ ଉଗବାନଙ୍କ ଉପରେ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଉର୍ପା କରି ନ ଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ଯେତେବେଳେ ସେ ନିରୂପାୟ ହୋଇ, ନିଜକୁ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବରେ ଉଗବାନଙ୍କ ନିକଟରେ ସମର୍ପଣ କରି, ଦୂଇ ହାତ ଚେକି ଉଗବାନଙ୍କୁ ପ୍ରାର୍ଥନା କଲେ, ସେ ଉଗବାନଙ୍କ କୃପା ଲାଭ କରିଥିଲେ ।

ନିଜର ମନ, ପାଶ, ହୃଦୟ ଦେଇ ଉଗବାନଙ୍କୁ ପ୍ରାର୍ଥନା କଲେ ଉଗବାନ ଉଚ୍ଚର ସମସ୍ତ ମନୋକାମନା ପୂର୍ଣ୍ଣ କରନ୍ତି । ସୃଜିରେ ଏପରି କିଛି ନାହିଁ ଯେଉଁଗା କି ପ୍ରାର୍ଥନା ଦ୍ୱାରା ଦୂରେଇ ହେବନି । ସେଥିପାଇଁ ମନରେ ରାଗ ରୋଷ ନ ରଖି ଉଗବାନଙ୍କୁ ପ୍ରାର୍ଥନା କରିବା ଉଚ୍ଚର । ଉଗବାନଙ୍କୁ ଆର୍ଥିକ ଓ ସ୍ଵର୍ଗୀୟ ସୁଖ ପାଇଁ ପ୍ରାର୍ଥନା ନ କରି ତାଙ୍କର ଆଶାର୍ଦ୍ର ପାଇଁ ପ୍ରାର୍ଥନା କରିବା ଉଚ୍ଚକାର ।

ପାର୍ଥନା ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଶକ୍ତିର ଉତ୍ସ ସୃଷ୍ଟି କରେ । ଦୁନିଆରେ ପାର୍ଥନାଠାରୁ ବଳ ପବିତ କିଛି ନାହିଁ । ସବୁଦିନ ପାର୍ଥନା କରିବା ଦ୍ୱାରା ଦେଖିବାର ଚାଲିଚଳନ ଓ ଚିନ୍ତାଧାରା ବଦଳି ଯାଏ । ଏହା ଦୂଦୟକୁ ହାଲ୍କା କରିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ମାନସିକ ଶକ୍ତି ବୃଦ୍ଧି କରିଥାଏ । ସବୁଦିନ ପାର୍ଥନା କଲେ ମାନସିକ ଶକ୍ତି ଓ ପବିତ୍ରତା ମିଳିଥାଏ ଏବଂ ଭଗବତ୍ ଶକ୍ତି ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଥାଏ । ପାର୍ଥନା କରିବା ଦ୍ୱାରା ମୃତ୍ୟୁ ଭୟ ଦୂର ହୁଏ ଓ ନିଜକୁ ଭଗବାନଙ୍କ ନିକଟତର କରିଦୁଏ ।

ସମସ୍ତେ ଦୁଃଖ ଓ କଷ୍ଟ ସମୟରେ ହିଁ ଭଗବାନଙ୍କୁ ପାର୍ଥନା କରନ୍ତି । ହେଲେ କେତେଜଣ ନିଜର ଭଲ ସମୟରେ ଭଗବାନଙ୍କୁ ଡାକନ୍ତି ? ସର୍ବଦା ଭଗବାନଙ୍କୁ ଚିନ୍ତା କରି ତାଙ୍କୁ ପାର୍ଥନା କଲେ ଜୀବନର ସବୁ ବାଧାବିଲ୍ଲ ଦୂରେଇ ରହିବ । ଭଗବାନଙ୍କ ବ୍ୟତୀତ ଦୁନିଆରେ କୌଣସି ଶକ୍ତି ଆମକୁ ବିପଦରୁ ରଖା କରି ପାରିବ ନାହିଁ । ପାର୍ଥନା ଦ୍ୱାରା ହିଁ ପରମେଶ୍ୱରଙ୍କ ଅନ୍ତ ଆଶୀର୍ବଦ ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇ ଜୀବନ ସୁଖମୟ ହେବ ।

ଶୀଘ୍ର ଠାକୁର ଚରଣାଶିତା
ଶୀମତୀ ଅଞ୍ଜଳା ଅରୁକ

ପ୍ରତୀକ୍ଷା

ପାଶୀଠାକୁର, ଆସିବ ଆଜି ସେ ଦିନ
ନୟନ୍ ନିର୍ଜିତା ଅଶ୍ଵଜଳ ଦେଇ ଧୋଇବି ତୁମ ଚରଣ । ୧

ରାତି ଉଜାଗର ତୁମ ପଥ ଚାହିଁ
ପାଶ ବନ୍ଧୁ ତୁମେ ଆସିବ କି ନାହିଁ
ନିରାଶ ନ କର, ପରାଶ ପିନ୍ଧ ହେ, କର ନାହିଁ ହିନିମାନ । ୨

ବିହୁଗ ତାଳିଲା ରାତି ପାହିଲାଶି
ତାରାଗଣ ନଭୁ ନେଲେଣି ମେଲାଶି
କେଉଁଠି ଅଛ ହେ, ଦୀନ ଦଶଖ ହାରି, ଏବେ ଦିଅ ଦରଶନ । ୩

ତୁମେ ତ ମୋହର ପରାଶର ସଖା
ତୁମେ ଯଦି ଆଜି ନ ଦେବ ହେ ଦେଖା
ତୁମ ପଦ ଧ୍ୟାଯୀ, ହେ ପରାଶ ସାଇଁ, ଛାଡ଼ିବ ପିଣ୍ଡରୁ ପ୍ରାଣ । ୪

ଶୁଣିଥିଲି ତୁମେ ଦୟାବନ୍ତ ବୋଲି
ପତାଇଛି ମୁହିଁ ଆଜି ଭିକ୍ଷା ଖୁଲି
ଦରଶନ ଦେବ, ଅଗଳ ବିଶ୍ୱାସେ ପଶିଲି ପଦେ ଶରଣ । ୫

ଶୀଘ୍ର ଠାକୁର ଚରଣାଶିତା
ଶୀ ଜ୍ଞାନ ରଙ୍ଗନ ଦ୍ଵିବେଦୀ

If only I had another chance

When you close your eyes to see the universe within, when you tune your ear to hear *Universal Nada*, when you shut your senses from distractions, you expand yourself into an universal union, union unto yourself. You see darkness everywhere. Nowhere to go!! It is a perpetual frightening darkness. In that darkness unable to see his way thorough, the shivering soul folds his hand over his head as if eager to get out of mother's womb and shouts *Rakhya kara... Rakhya kara*.

There appears his beloved Sri Sri Thakur with a grim face and a big question "Why?" Why do I expect him to pull me out of this? Why do I think I do deserve it? Why HE should not or cannot ignore me. What did I do in all these years to deserve HIS attention?

There comes the individual ignorance and ego and says, I prayed everyday, I was doing 'Jayaguru' *nama japa* everytime, when I am alone, while going to office, while taking a walk, while going to bed, when I wake up.

HIS face lights up for a second and I continued. "I go to office after doing your *puja*. I do try to attend your Sangha and Sammilani regularly. I even contributed money for Sangha and Sammilani. So I am good to set aside part of my earning for your cause."

Came the reply "Rabi... I am duty bound to liberate you. At my wish you have come to this earth. But instead of helping me in my effort, you have made my task more difficult."

"Think of those times, you say, you prayed in the morning. Now count total number of hours you think you spent for me in your entire life and see for yourself what would be the fraction. Now count the hours you just sat in-front of me while your mind was wondering in the material world that you created around you, your so to say achievement, possessions. Do you think that is prayer? How many times you have repeated lines, because you missed something in between?"

My lips started trembling, I realized my mistakes. But foolish stubbornness made me to ask "So what are you telling me, I should not have any worldly possessions. I should leave this Sansara and go to Himalaya."

With a thunderous tone came the reply "*Are Murkha !!* go and read my books. Never I have told anyone to go to Sanyas. You can find me in your home. Follow my principle of *SHANKARER MATA O GAURANGER PATHA*. All your day-to-day work no matter whether it is religion or not, should be done with the motive that it is my work. Are you doing that? No. Because you fail to think. You cannot think that the work you are doing to sustain yourself or your family is my work. If I have sent you to this world, everything you do is my work. So nothing is your achievement, nothing is your problem. Your problem is my problem. What you are getting is because I wanted you to get. What you are not getting, because you do not have to and it is not needed for you. I know what is good for you. I can see through your life from beginning until end. How far can you visualize yourself, two years, five years, ten years. I know what you are now, what you were before, and what you will become. You do not have to ask for anything. You will get everything. By asking unnecessary things, you are creating hurdles in your growth. You even do not know what's good for you. Think back three years, what was good for you then is no longer good for you now. If you could see in your short time that perception of good and bad change with time, why do not you

realize. If you would like to ask for anything, ask for strength and determination to carry out my desire. I would like to see you as an extension to my universal desire.”

“Now coming to the money you think you set aside for me. You do not have the capacity to earn anything. What you earn is because of my desire. So what you have is because of my wish. You consumed all for your living what I arranged for you, setting aside a meagre little, which you claim now that you gave it to me.”

I was not very convinced. I told then you are asking me I need not live. If I do not have to do anything, if I do not have to seek anything, if I do not have to make an effort to achieve anything, it is as good as being a dead man. Man lives for his dream. A dreamless man, a goal-less man is like a dead man walking. I am living to realize my dream. Then what do you want me in my life?

“ My boy, you are very right. You should have a dream and an aim in your life. Try to have a proper dream. Think of your dream and find out how selfish it is? Dream about ME. Think of ME, your life should revolve around ME and only ME.”

I am not an easy person to be calmed down so easily. I asked him again. “ It is not a perfect world. It is not YOU and me alone in this world. I do have responsibilities. I do have to take care of my family, my children, my wife, my parents and others in society. How can it be YOU and only YOU ?

Then came the soothing voice “Achha... you think yourself so capable and so responsible. OK if so remember how many times, you have asked to pull you off from your difficulties. You wasted your entire life, could not forget the “Ahhang.. ,me , myself, I , mine”. Nothing is yours in this world. Nothing was yours when you came, nothing will be yours when you go. Like you are dear to me, so also others around you. Like I have taken your responsibilities, I have taken theirs too. Make me in charge of your home. Carry out your duties as if you are doing for me. Surrender yourself completely. Neither you have the means nor the capacity to take on these heavy responsibilities. Love others as you love me and live happily giving all your cares and worries to me.”

I had nothing more to ask. Tears rolled down in my checks. I realized my mistake, my mistake of letting someone down so hard. How could I do that? I did let my *THAKURA* down. I did not realize his objective of sending me here to this world. With watery eyes kept murmuring “if only I had another chance, if only I had another chance”.

Sri Sri Thakur Charanasrita
Sri Rabi Narayan Tripathy

ଆଧୁନିକ ନାରୀ ଓ ଆଦର୍ଶ ଗୃହିଣୀ - ତୁଳନାମୂଳିକ ଅନୁଚ୍ଛା

ନାରୀ ଓ ପୁରୁଷ ହେଉଛନ୍ତି ସମାଜର ଅବିକ୍ଷେପ୍ୟ ଅଙ୍ଗ । ସ୍ତ୍ରୀ ଓ ପୁରୁଷ ର ମିଳିତ ସହଯୋଗ ରେ ସଂସାରର ସୁଷ୍ଟି । ଗୃହିଣୀ ହେଉଛି ଗୃହର ଲକ୍ଷ୍ମୀ । ସଂସାରରେ ଆଦର୍ଶ ଗୃହସ୍ଥ ଜୀବନ ଯାପନ କରିବାକୁ ହେଲେ, ଗୃହସ୍ଥଙ୍କୁ ଆଦର୍ଶ ଗୃହିଣୀଙ୍କର ଯାହାଯା ଗୃହଣ କରିବାକୁ ହେବ । ଉପଯୁକ୍ତ ଶିକ୍ଷା ପାଇନଥିବା ଗୃହିଣୀଙ୍କର ବ୍ୟବହାର ଦୋଷରୁ ଗୃହସ୍ଥଙ୍କ ଜୀବନ ଅଶାନ୍ତିର ନିଳଯ ହୋଇଯାଏ । ଆଦର୍ଶଗୃହସ୍ଥ ଜୀବନ ଗଠନ ସଂପର୍କରେ ଆଦର୍ଶ ଗୃହିଣୀଙ୍କ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ବିଷୟରେ ଶୀଘ୍ର ୧୦କୁର ଲେଖିଛନ୍ତି - “ରୋଗଶୋକ, ଦୁଃଖକଣ୍ଠ, ଗୃହସ୍ଥର ନିତ୍ୟ ଘଟନା । ସେଥିରେ ବିଚଳିତ ହେଲେ ଚଳିବ ନାହିଁ । ସୁଖ ସ୍ଵରୂପ ଭଗବାନଙ୍କ ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟ କେଉଁ ୧୦ରେ ସୁଖ ନାହିଁ । ତେଣୁ ଭଗବାନ ଯାହାକୁ ଯେଉଁ ଅବସ୍ଥାରେ ରଖିବେ, ତାହା ହିଁ ମଙ୍ଗଳର ନିଦାନ ବୋଲି ଭାବି ତାଙ୍କର ଜୟଗାନ କରିବା ବିଧେୟ । ତାଙ୍କର ବିରାଗ ଇଚ୍ଛା ସହିତ ତୁମର ସଂକଳିତ ଇଚ୍ଛାକୁ ସମ୍ମିଶ୍ରଣ କରି ଦିଅ । ମାତ୍ର କେତେଦିନ ପାଇଁ ଏ ସଂସାରକୁ ଆସି ସାମାନ୍ୟ କଥାରେ ବିଚଳିତ ହେଲେ ଚଳିବ ନାହିଁ । ଯେତେବେଳେ ଯେଉଁ ଅବସ୍ଥାରେ ଥିଲେ ମଧ୍ୟ, ତାଙ୍କୁ ସର୍ବଦା ସ୍ଥାରଣ ମନନ କରିବାକୁ ଭୁଲିଯାଅ ନାହିଁ । ସେ ସୁଖ ସ୍ଵରୂପ, ଶାନ୍ତିମନ୍ୟ । ତାଙ୍କ ନାମରେ ନିଷ୍ଠ୍ୟ ଶାନ୍ତି ଲାଭ ହେବ । ତୁମେମାନେ ମୋର ଆଶାର୍ଗାଦ ଜାଣିବ ।”

--ଶୀଘ୍ର ଠାକୁରଙ୍କୁ ଚିଠି, ୨ୟ ଖଣ୍ଡ ସତୀ ଚରିତମାଳା ,ପୃଷ୍ଠା ୧୦୯

“ମା’ ଏ ଜଗତ ଭୋଗବିଳାସର ସ୍ଥାନ ନୁହେଁ । ଏହା କର୍ମକ୍ଷେତ୍ର । କର୍ମପଦାବରେ ପରକାଳର ଯବନିକା ଉତ୍ସୋଲନ କରିବାକୁ ହେବ । ଭୋଗବିଳାସରେ ମାତି ରହିଲେ ପରକାଳ ପଥ ରୁଦ୍ଧ ହୋଇଯାଏ । ତେଣୁ କହୁଛି, ନିଜର ଦେହ ଓ ମନର ସୁଖସୁଧିଧାକୁ ପାଯୋରିଦେଇ ଜଗତସେବାରେ ନିଜକୁ ନିଯୋକିତ କରି ସେଠିରେ ଆମ୍ବବିସ୍ତୃତ ହୁଆ । ବାସନା-କାମନା ହିଁ ବନ୍ଧନର କାରଣ । ଏକମାତ୍ର ଭଗବତ ଚରଣରୁବିନ୍ଦ ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ବାସନା-କାମନାକ ହୃଦୟ ରେ ସ୍ଥାନ ଦିଆ ନାହିଁ ।”

--ଶୀଘ୍ର ଠାକୁରଙ୍କୁ ଚିଠି, ଖୟ ଖଣ୍ଡ (ସତୀ ଚରିତମାଳା ,ପୃଷ୍ଠା ୧୦୯)

ପାଚୀନ କାଳରେ ପତ୍ରେଯ ନାରୀ ନାରୀଧର୍ମ ବିଷୟରେ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଶିକ୍ଷା ଲାଭ କଲାପରେ ବିବାହ ବନ୍ଦନରେ ଆବଶ୍ୟକ ହେଉଥିଲେ । ଏକାନ୍ତବର୍ଷୀ ପରିବାର ହେଉଛି ପାଚୀନ ଦ୍ଵିତୀୟ ସମାଜର ପଧାନତମ ଦୈଶ୍ୟକ୍ଷେ । ବୃଦ୍ଧ ପିତାମାତା, ପିତାମହୀ, ଖୁତୁଡ଼ା, ଖୁତୀ, ଓ ସେମାନଙ୍କର ପରିବାର ପ୍ରଭୃତି ଗୋଟିଏ ପରିବାରର ଅନ୍ତର୍ଭୂକ୍ତ ହୋଇ ଏକାନ୍ତବର୍ଷୀ ଭାବରେ ଚଳୁଥିଲେ । ଏପରି ଜଟିଳ ଏବଂ ବୃଦ୍ଧତା ପରିବାର ଭିତରେ ନିଜେ ସବୁ ପକାର ସଂୟମରେ ଚଳି ଅପର ପରିଜନଙ୍କୁ ପରିଚାଳନା କରିବା ସହିତ କଥା ନୁହେଁ । କୁମାରୀ କନ୍ୟା ଯେତେବେଳେ ବଧୁହୋଇ କୌଣସି ପରିବାରରେ ପ୍ରବେଶ କରେ, ସେତେବେଳେ ତାକୁ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ନୂତନ ପରିବେଶ ମଧ୍ୟରେ ଚଳିବାକୁ ହୁଏ । ବିଚିତ୍ର ପରିବେଶ ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରତ୍ୟେକଙ୍କ ସହିତ କିପିର ସଦ୍ବ୍ୟବହାର କରି ଚଳିବାକୁ ପଡ଼ିବ, ବାଲ୍ୟକାଳରୁ ସେ ବିଷୟରେ ଶିକ୍ଷାପାତ୍ର ହୋଇ ନ ଥିଲେ ପତିଗୁରୁରେ ନାନାବିଧ ଅଶାନ୍ତି ସୃଷ୍ଟି ହୁଏ । ଶାଶ୍ଵତ ଏବଂ ପୁତ୍ରବଧୁ ଭିନ୍ନ ପରିବାର ଓ ଭିନ୍ନ ପରିବେଶରୁ ଆସି ସମ୍ମିଳିତ ହୋଇଥିବାରୁ ପରକ୍ଷର ରୁଚି ଭିନ୍ନ ହେବା ସ୍ଥାଭାବିକ । ଏପରି କ୍ଷେତ୍ରରେ ନବବଧୁ ନିଜର ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ରୂପିକୁ ବିସର୍ଜନ ଦେଇ ଶାଶ୍ଵତଶୁଭରଙ୍ଗ ରୁଚି ଓ ମତ ସହିତ ସହଜରେ ନିଜକୁ ମିଶାଇଦେବା କଞ୍ଚକର ହୋଇଥାଏ । କିନ୍ତୁ ନାରୀଧର୍ମ ବିଷୟରେ ଯେଉଁ ମାନେ ଉପଯୁକ୍ତ ଶିକ୍ଷା ଲାଭ କରିଥାନ୍ତି, ଆଦର ଗୁହ୍ଣିଣୀ ରୂପରେ ନିଜକୁ ଗଠନ କରିବା ନିମନ୍ତେ ପରିବାରର ବୃଦ୍ଧତମ ସ୍ଵାର୍ଥ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ନିଜର ସଂକୀର୍ତ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ସ୍ଵାର୍ଥକୁ ବଳି ଦେବା ପାଇଁ ସେମାନେ କଣ୍ଠିତ ହୁଅନ୍ତି ନାହିଁ । (ସେବା ଚରିତମାଳା, ପୃଷ୍ଠା ୧୩-୧୪)

କିନ୍ତୁ ପାଚୀନ ଭାରତୀୟ ଯୁଗର ଆଦର୍ଶ ଗୃହିଣୀର ଭୂମିକା ଏବଂ ଆଜିର ସମାଜର, ବିଶେଷ କରି ଆମେରିକାରେ ଆଦର୍ଶ ଗୃହିଣୀର ଭୂମିକାରେ ଅନେକ ତଥାତ ରହିଛି । ଏହି ଯୁଦ୍ଧର ଆମେରିକାରେ ଆମ ଗୃହିଣୀମାନଙ୍କୁ ଶାଶୁଷ୍ଟିଶୁର, ନଶୀଲିତ ଖୁବୁଡ଼ିତାଶୁର ପ୍ରଭୁତିଙ୍କୁ ନେଇ ଖକାନ୍ଦବର୍ତ୍ତୀ ପରିବାରର ପୌଭାଗ୍ୟ ମିଳେ ନାହିଁ । ନିଜର ଯିଯୁ ପରିଜନଙ୍କଠାରୁ ଦୂରରେ ରହି, କେବଳ ସ୍ଥାମୀ ଓ ସନ୍ତାନଙ୍କୁ ନେଇ ଧୀରେ ଆମର ସଂସାର ଗଠିତ ହୁଏ । ଧୀରେ ଆମ ଦୋଷତୃତିକୁ ସଂଶୋଧନ କରିବାକୁ ଶାଶୁଷ୍ଟିଶୁର ନଥାନ୍ତି, କି ରୋଗଦୁଖ ଶୋକରେ ଆଶ୍ରାସନା ଦେବା ପାଇଁ ପରିବାର ପରିଜନ ମଧ୍ୟ ନଥାନ୍ତି । ନିଜପରିବାରର ପ୍ରତ୍ୟେକ ଦାୟିତ୍ବ ନିଜେ ହିଁ ତୁଳେଇବାକୁ ପଡ଼ିଥାଏ । ଆମେରିକାର ଗୃହିଣୀମାନେ ସ୍ଥାମୀ ସେବା, ସନ୍ତାନ ସେବା, ଘରକାମ କରିବା ସଂଗେସଂଗେ ବାହାରେ ପୁରୁଷ ମାନଙ୍କ ସହିତ କାନ୍ତକୁଳାନ୍ତ ମିଳେଇ ଅପିସ୍ତରେ ଚାକିରୀ ମଧ୍ୟ କରନ୍ତି । ଏପରି ଶୁଭଦାୟିତ୍ୟେକୁ ସୁଚାରୁରୂପେ ପାଳନ କରି ଆଦର୍ଶ ଗୃହିଣୀ ରୂପରେ ନିଜକ ଗଠନ କରିବା କୌଣସି ସହୃଦୟ କଥା ନହେଁ ।

ପ୍ରାଚୀନ ଭାରତୀୟ ସମାଜରେ ବିବାହ ପୂର୍ବରୁ ଯେପରି ପୁରୁଷମାନେ ଗୁରୁକୁଳ ଆଶମରେ ରହି ବହୁର୍ଯ୍ୟ ଶିକ୍ଷା କରୁଥିଲେ ଏବଂ ଗୃହସ୍ଥାଶ୍ରମରେ ପ୍ରବେଶ କଲା ପୂର୍ବରୁ ଆଦର୍ଶ ଗୃହସ୍ଥ ଜୀବନ ଗଠନ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ସମ୍ବନ୍ଧିକ ଶିକ୍ଷା ଲାଭ କରୁଥିଲେ, ଠିକ୍ ସେହିପରି ନାରୀମାନେ ମଧ୍ୟ ବିବାହ ପୂର୍ବରୁ ପିତାଳୟରେ ସଂୟମତା ଏବଂ ଆଦର୍ଶ ଗୃହସ୍ଥିଣୀ ଭାବରେ ନିଜକୁ ଗଠନ କରିବା ନିମନ୍ତେ ଉପଯୁକ୍ତ ଶିକ୍ଷାଲାଭ କରୁଥିଲେ । ବିବାହପରେ ସ୍ଥାମୀସନ୍ତାନ, ଶାଶୁଶ୍ରୀଶାଶୁନ୍ଦର, ନଶନଦିଅରଙ୍ଗୁ ନେଇ ଏକାନ୍ତବର୍ତ୍ତୀ ପରିବାରରେ ନିଜକୁ ଆଦର୍ଶ ଗୃହସ୍ଥିଣୀ ଭାବରେ ପଢ଼ିଛିତା କରୁଥିଲେ । କିନ୍ତୁ କେବଳ ସ୍ଥାମୀ, ସନ୍ତାନ, ଶାଶୁଶ୍ରୀଶାଶୁନ୍ଦର, ନଶନଦିଅରଙ୍ଗୁ ନେଇ ଏକାନ୍ତବର୍ତ୍ତୀ ପରିବାରରେ ନିଜକୁ ଆଦର୍ଶ ଗୃହସ୍ଥିଣୀ ଭାବରେ ପଢ଼ିଛିତା କରୁଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ଆମେରିକାର ସାମାଜିକ ନାତିନିୟମ ଓ ସାମାଜିକ ପରାବ ମଧ୍ୟ ସେମାନଙ୍କୁ ଆଦର୍ଶ ଗୃହସ୍ଥିଣୀ ଭାବରେ ପଢ଼ିଛି କରିବାରେ ବିଶେଷ ସାହାୟ୍ୟ କରୁଥିଲା । କିନ୍ତୁ ଆମେରିକାର ସାମାଜିକ ନାତିନିୟମ ହିନ୍ତୁ ସମାଜର ନାତିନିୟମ ଠାରୁ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଭିନ୍ନ । ଏଇଟା ହେଉଛି “Materialistic Society” । ଏଠାରେ ପୁତ୍ରଜନ୍ୟାଙ୍କର ର ବିଷ୍ୟବୃତ୍ତି ହେବା ସଂଗେବଂଗେ Boy Friend ଓ Girl Friend ଙ୍କୁ ନେଇ ସେମାନେ ବାପମାଙ୍କ ଠାରୁ ଅଲଗାହୋଇ ରହୁଛି । ସ୍ଥାମୀସ୍ତ୍ରୀ ପରିବାରର ବୃଦ୍ଧିନ୍ୟମ ସ୍ଥାର୍ଥ ଅପେକ୍ଷା ନିଜର କ୍ଷୁଦ୍ର ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ସ୍ଥାର୍ଥକୁ ଉଚ୍ଚତର ଆସନ ଦେଇଥାନ୍ତି । ଆମ ଭାରତୀୟ ସମାଜରେ ପୁଅଞ୍ଚିଅ ପରିଶତ ବିଷ୍ୟର ହେଲେ ଘରର ଗୁରୁଜନମାନେ ସେମାନଙ୍କର ବାହାଘର ଠିକ୍ । ଆମ ହିନ୍ତୁ ସମାଜ ରେ Arrange Marriage ର ପ୍ରତଳନ ରହିଛି । ତେଣୁ ବିବାହଯୋଗ୍ୟ ପୁଅଞ୍ଚିଅ ଙ୍କୁ ନିଜ ବିବାହ ନିଜେ ଠିକ୍ କରିବାର ଅନୁମତି ହିନ୍ତୁ ସମାଜ ଦିଖ ନାହିଁ । ଘରର ଗୁରୁଜନମାନେ ଝିଆର ବାହାଘର ଠିକ୍ କଲାବେଳେ ବନ୍ଧୁର ପରିବାର, ଚଳଣି, ପୁଅର ଯୋଗ୍ୟତା, ଏସବୁ କିନ୍ତୁ ନଜରରେ ରଖି ପାତର ସନ୍ଧାନ କରିଥାନ୍ତି । ଅବଶ୍ୟ ବିବାହ ପୂର୍ବରୁ ଯେଥିରେ ପୁଅଞ୍ଚିଅଙ୍କ ସମ୍ମତି ମଧ୍ୟ ନିଆୟାଏ । ଏପରି ଭାବରେ ହେଉଥିବା ବିବାହରେ ବିବାହ ବିଜ୍ଞେଦର ସଂଖ୍ୟା ଖୁବ୍ କମ୍ ଦେଖାଯାଏ । କାରଣ, ସଂସାରିକ ଜୀବନରେ ଗୁରୁଜନମାନଙ୍କର ଯଥେଷ୍ଟ ଅଭିଜ୍ଞତା ରହିଛି । ତେଣୁ କେଉଁପୁଅ କେଉଁଅଙ୍କୁ ବାହାହୋଇଲେ ଭଲ ହେବ, ସେଥିରେ ସେମାନଙ୍କର ମିଳିତ decision ନିଷ୍ଠ୍ୟ ସଂପାର ବିଷ୍ୟରେ ଅନବିଜ୍ଞ, କେବଳ ବିବାହଯୋଗ୍ୟ ପୁଅଞ୍ଚିଅଙ୍କ decision ଅପେକ୍ଷା ଶେଷକର ହେବ । କିନ୍ତୁ Arrange Marriage ର କଥା ଶୁଣିଲେ ଏ ଦେଶରେ ଲୋକ ଆକ୍ଷର୍ଯ୍ୟ ହୋଇ ଯାଆନ୍ତି । ସେମାନଙ୍କ ମତରେ ବିବାହ ପୂର୍ବରୁ ଉଭୟ ପୁଅଞ୍ଚିଅ ପରଞ୍ଚରଙ୍ଗୁ ଭଲଭାବରେ ଜାଣିବା ଦରକାର । “ଜଣଙ୍କୁ ଭଲଭାବରେ ନଜାଣି, ତା ସଂଗରେ ଭଲଭାବରେ ନମିଶି, ବାପମା’ଙ୍କ କଥାରେ ଲାଭି ହୋଇ ତୁମେମାନେ ବିବାହର ସମ୍ମତି ଦିଅ କିପରି ? ଏପରି ବିବାହ କ’ଣ ବେଶି ଦିନ ତିଣି ରହେ ?“ ଏ ଦେଶରେ ବାପମା ଯଦି ପୁଅଞ୍ଚିଅଙ୍କ ବିବାହ ଠିକ୍ କରନ୍ତି, ତେବେ ପିଲାମାନେ ଅପମାନିତ ବୋଧ କରନ୍ତି ।

ଆମ ଦେଶରେ ପିତୃଗୁରୁରେ ଝିଅମାନଙ୍କୁ ଶିକ୍ଷା ମିଳେ ଯେ ସ୍ଥାମୀ ହେଉଛନ୍ତି ନାରୀର ଗୁରୁ । ସ୍ଥାମୀ, ଶାଶୁଶ୍ରୀଶାଶୁନ୍ଦର, ଏବଂ ସ୍ଥାମୀଙ୍କର ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ପରିବାରପରିଜନଙ୍କ ସେବା ହେଉଛି ନାରୀର ପରମ ଧର୍ମ । କିନ୍ତୁ ଏଦେଶରେ ଛୋଟବେଳୁ ଝିଅମାନେ ପୁରୁଷମାନଙ୍କ ସହିତ ସମାନ ହେବା ପାଇଁ ଶିକ୍ଷା ଲାଭକରନ୍ତି । ପୁରୁଷର ସମକଷ ହେବାପାଇଁ ଶିକ୍ଷା ଲାଭକରନ୍ତି, କିନ୍ତୁ ପୁରୁଷ ସହିତ ନିଜକୁ Adjust କରି ଆଦର୍ଶ ଗୃହସ୍ଥ ଜୀବନ ଗଠନ କରନ୍ତିରେ କାଣିବା ଦରକାର । ସ୍ଥାମୀସ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ଭିତରେ ସାମାନ୍ୟ ମନୋମାଳିନ୍ୟ ହେଲେ ସଂଗେବଂଗେ Divorce ର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରନ୍ତି । ସ୍ଥାମୀଙ୍କୁ ଉଚ୍ଚିକରି, ସ୍ଥାମୀଙ୍କର ବଶ୍ୟତା ସ୍ଥାକାର କରିଆମେ ହିନ୍ତୁନାରୀମାନେ ଯେ ପୁରୁଷମାନଙ୍କଠାରୁ ଛୋଟ ହୋଇଯାଇଛୁ, ଏପରି ଧାରଣା ମନରେ ଆଣିବା ସଂପୂର୍ଣ୍ଣରୂପେ ଭୁଲ । ହିନ୍ତୁସମାଜରେ ଆଦିମ ଯୁଗରୁ ନାରୀମାନେ ପୁରୁଷମାନଙ୍କ ସହିତ ସମାନ ଭାବରେ ଆଦୃତା ହୋଇଅସୁନ୍ଦର । ନାରୀର ପତିନିଷ୍ଠା ଓ ସହନଶୀଳତା ଗୁଣପାଇଁ ହିନ୍ତୁସମାଜ ତାକୁ ଜଗନ୍ନାନୀ ରୂପରେ ପୁରୁଷ ଠାରୁ ମଧ୍ୟ ଉଚ୍ଚ ଆସନ ଦେଇଥାଯିଛି । କିନ୍ତୁ ଆମେରିକା ନାରୀଙ୍କର ସହନଶୀଳତାର ଅଭାବରୁ ଏ ଦେଶରେ ସ୍ତ୍ରୀ ଓ ପୁରୁଷ ଅନେକଥର �Divorce କରନ୍ତି ଏବଂ ଅନେକଥର ବିବାହ ମଧ୍ୟ କରିଥାନ୍ତି । ଏହାପକ୍ଷରେ ପରିବାରରେ Step Father, Step Mother, Step Sister, Step Brother ଏବଂ Single Parents କର ସୃଷ୍ଟି ହୁଏ । ତେଣୁ ପାରିବାରିକ ସନ୍ତୁଳନ ରହେ ନାହିଁ । ପିତୃମାତୃ ସ୍ନେହ ତଥା ପାରିବାରିକ ସୁଖଶାନ୍ତିରୁ ବଞ୍ଚିତ ହୋଇ ପିଲାମାନେ Drugs ର ଆଶ୍ୟ ନିଅନ୍ତି ।

ମୋର ମନେଅଛି Office ରେ ମୋର ଜଣେ Colleague ମୋତେ ଥରେ ପଚାରିଲା, “ତୁ କେତେ ବର୍ଷହେଲା ବାହାହୋଇଛୁ ?“

ମୁଁ ଉତ୍ତର ଦେଲି, “ମୁଁ ବର୍ଷ“ ।

ସେ ପଚାରିଲା, “ମୁଁ ବର୍ଷ କ’ଣ ସେଇ ଗୋଟିଏ ଲୋକକୁ ବାହା ହୋଇଛୁ ?“

ମୁଁ ଉତ୍ତରରେ କହିଲି, “ହୁଁ, ଆମେମାନେ ସାରା ଜୀବନପାଇଁ ଜଣକୁ ବାହାହୋଇ ରହୁ ।“

ସେ ଆକ୍ଷର୍ଯ୍ୟହୋଇ ପଚାରିଲା, “ଏମିତି ଜଣେ ଲୋକ ପାଖରେ ତମେମାନେ Bore ହୋଇଯାଏ ନାହିଁ ?“

ସେବନ ମୋର ସେଇ Colleagueକୁ କେମିଟିବା ବୁଝେଇଥାନ୍ତି ଯେ “ଆମ ହିନ୍ଦୁବିବାହରେ ସ୍ଵାମୀସ୍ତ୍ରୀର ବନ୍ଧନ ଦୂଇଛି ସାଧାରଣ ନାରୀପୁରୁଷର କାମନାବାସନାର ବନ୍ଧନ ନୁହେଁ, ସେ ଯେ ଦୂଇଛି ଆମାର ପବିତ୍ର ବନ୍ଧନ । ବିବାହବେଦୀରେ ସେମାନେ ଏକଜନ୍ମ ନୁହେଁ ସାତଜନ୍ମ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପରଷ୍ଠର ସହିତ ବିବାହ ବନ୍ଧନରେ ବାନ୍ଧିଦ୍ରୋଇ ରହିବାର ପ୍ରତିଜ୍ଞା କରିଥାନ୍ତି ।“

ମାତ୍ର ଦେଖିଲେ ଦୃଶ୍ୟ ଲାଗେ ଯେ ଆଜିକାଲି ଭାରତରେ ମଧ୍ୟ ନାରୀମାନେ ପାଞ୍ଚତ୍ୟ ସଭ୍ୟତାର ମନ୍ଦଗୁଣଗୁଡ଼ିକୁ ଖୁବଶୀଘ୍ର ଆଦୃତ କରିନେଇଛନ୍ତି । ପାଞ୍ଚତ୍ୟର ସହିତ ତୁଳନାକରି ନିଜର ହିନ୍ଦୁ ରିତୀନୀତି ଓ ପରଂପରାକୁ ଅନ୍ତରିଶ୍ଵାସ ଓ କୁମଂଞ୍ଚାରରେ ପୂର୍ଣ୍ଣବେଳୀ ଜହି ନିରାକରିବାକୁ ସେମାନେ ପଛାନ୍ତି ନାହିଁ । ନାରୀ ସ୍ଵାଧୀନତା ନିମନ୍ତେ ହିନ୍ଦୁନାରୀ ଆଜି ତା'ର ସହନଶୀଳତା ଗୁଣର ବର୍ଜନ କରିଛି । ହିନ୍ଦୁନାରୀ ଆଜି ଜନନୀ ନୁହେଁ, ରମଣୀରୂପରେ ସମାଜରେ ଆଦୃତା ହେବାପାଇଁ ଛଞ୍ଚାକରେ । ବିବାହିତା ହିନ୍ଦୁନାରୀର ସନ୍ତକ ସିନ୍ଧୁର ପିନ୍ଧିଲେ ଯେ “ମପସଲି” ହୋଇଯାଏ । ଗତବର୍ଷ ଯେତେବେଳେ ମୁଁ India ଯାଇଥିଲି, ଦେଖିଲି ଅନେକ ବିବାହିତା ସ୍ତ୍ରୀଲୋକ ମଧ୍ୟରେ ସିନ୍ଧୁର ଲଗାତ ନାହାନ୍ତି କି ହାତରେ ଚାହିଁ ପିନ୍ଧନାହାନ୍ତି, କାରଣ ଯେତା ହେଉଛି ଆଜିକାଲିକା Style । ମୋର ଜଣେ ଦୂରସଂପର୍କୀୟ ଭତ୍ତଣୀ ମତେ ଜହିଲା, “ତୁ ଆମେରିକା ଯାଇ ମଧ୍ୟ ଯେଉଁ ମପସଲିକୁ ସେଇ ମପସଲି ହୋଇ ରହିଗଲୁ । ଦେଖୁନ ଆଜିକାଲିକା ଯୁଗରେ ତୁ ମୁଣ୍ଡରେ ସିନ୍ଧୁର ଲଗାତଛୁ“ ମୁଁ ହସି ଜବାବ ଦେଇଥିଲି, “ନିଜର ଧର୍ମ ରକ୍ଷାକରି ମୁଁ ଯଦି ମପସଲି ହୋଇଗଲି, ସେଥିରେ କ୍ଷତିକ'ଣ ?“

କେବଳ ଏଦେଶର ଓଡ଼ିଆ ବାପମା କାହିଁକି, ଆଜିକାଲି ଓଡ଼ିଶାରେ ମଧ୍ୟ ବାପମା ଚାହୁଁଛନ୍ତି ଯେ ସେମାନଙ୍କର ପିଲାମାନେ କେବଳ English ରେ କଥା କହୁନ୍ତି । ଓଡ଼ିଆରେ ଲେଖିବା ତ ଦୂରର କଥା, ପିଲା ଓଡ଼ିଆରେ କଥା କହିଲେ ବାପମା’ଙ୍କୁ ଲାଜଲାଗୁଛି । ପାଞ୍ଚତ୍ୟ ସଭ୍ୟତାର ଅନୁକରଣରେ ଓଡ଼ିଆ ଭାଷାପତି ଆଖି ବୁଝିଦେଇଥିବା ସେଇ ଓଡ଼ିଆ ବାପମା’ଙ୍କୁ ମୁଁ କେବଳ ଏତିକି କହିବି ଯେ, “ଆମ ଓଡ଼ିଆ ଭାଷା English ଭାଷାଠାରୁ କୌଣସି ଗୁଣରେ ନିକୃଷ୍ଟ ନୁହେଁ । ଆମପିଲା ଯଦି ଓଡ଼ିଆ ଏବଂ English ଉଭୟ ଭାଷାରେ ଏକାଧାରରେ ଜ୍ଞାନ ଅର୍ଜନ କରିପାରିବେ ତାହା ଆମ ବାପମା’ଙ୍କ ପାଇଁ ଗର୍ବ ବିଷୟ ହେବା ଉଚିତ ।“

ସମାଜରେ Love Marriage ର ବହୁଳ ପ୍ରଚଳନ ଯୋଗୁଁ କେବଳ ଆମେରିକାର ଭାରତୀୟ ସମାଜ କାହିଁକି, ଆଜିକାଲି ଭାରତରେ ମଧ୍ୟ ଅନେକ ବିବାହବିଛେଦ ହେଉଛନ୍ତି । କର୍ମନିଷ୍ଠତା, ସାଧୁତା, ଉଦାରତା ଆଦି ପାଞ୍ଚତ୍ୟବାସୀଙ୍କ ଭଲଗୁଣଗୁଡ଼ିକୁ ଆମେମାନେ ଆୟୁଷ କରିପାରିବାହୁଁ, ବରଂ ସେମାନଙ୍କର ମନ୍ଦଗୁଣଗୁଡ଼ିକୁ ଖୁବଶୀଘ୍ର ଆୟୁଷ କରିନେଇ ପାଞ୍ଚତ୍ୟର ଅନୁକରଣରେ ସଭ୍ୟତାର ଶାର୍ଷପ୍ରୀମାରେ ପଦ୍ଧତିପାରିଛୁ ବୋଲି ବୃଥା ଡିଟିମ ମାରୁଛୁ ।

କିନ୍ତୁ ଅନୁଶୀଳନ କଲେ ଜଣାଯାଏଯେ ଆଧୁନିକ ଯୁଗର ଆମେରିକା ସାମାଜିକ ଚଳଣି ଏବଂ ଏଦେଶର ପାଠୀନ ପରଂପରା ମଧ୍ୟରେ ଆକାଶପାତାଳ ତମତ ରହିଛି । ଖୁବଶୀନମାନଙ୍କର ଗନ୍ଧ ବାଇବେଳେ ଅବିବାହିତ ପୁରୁଷ ଏବଂ ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କର ମିଳନକୁ ଯମନି ଦିଖନାହିଁ । ବିବାହ ସମୟରେ ସ୍ଵାମୀସ୍ତ୍ରୀ ଯେତେବେଳେ “I Do“ କହି �Wedding Vow ନିଅନ୍ତି, ସେଥିରେ କହୁନ୍ତି,

“I, Ms.X, take you Mr.Y, to be my wedded husband, to have and to hold, from this day forward, for better, for worse, for richer, for poorer, in sickness and in health to love and to cherish, till death do us part, according to God's holy ordinance and to this end I pledge you my faith.”

ସାରା ଜୀବନପାଇଁ ପରଷ୍ଠର ପତି ବାନ୍ଧିଦ୍ରୋଇ ରହିବା ଯେଉଁ ବିବାହର ମନ୍ତ୍ର, ସେ ସମାଜରେ ଏତେ ବିଛେଦ ଦେଖାଦିଏ କାହିଁକି ? ଯେଉଁ ଧର୍ମ ବିବାହପୂର୍ବରୁ ପୁରୁଷସ୍ତ୍ରୀର ମିଳନର ସମ୍ମତ ଦିଖ ନାହିଁ, ସେଦେଶରେ ଅବିବାହିତା ମାମାନଙ୍କର ସଂଖ୍ୟା ଏତେ ଅଧିକ କାହିଁକି? ମୋ ମତରେ ଏହାର କାରଣ ହେଉଛି ଯେତେବେଳେ ଏବଂ ତାକୁ Control କରିବାପାଇଁ ଉପଯୁକ୍ତ ଶିକ୍ଷାର ଅଭାବ । ଆମେରିକା ଏକ Free Country ବୋଲି ବିଶେଷ ଭାବରେ ବିଖ୍ୟାତ । Individual Freedom ରକ୍ଷାକରିବାପାଇଁ ଏ ଦେଶରେ ବିଶେଷ ଦୃଷ୍ଟି ଦିଆଯାଏ । ଏଠାରେ ସ୍ଵାମୀସ୍ତ୍ରୀ କି ସନ୍ତାନ ବାପମା’ଙ୍କର, କେହି କାହାର ଅଧିନରେ ରହିବାକୁ ଚାହାଁନ୍ତି ନାହିଁ । ଆମଦେଶରେ ପୁଅର୍ଥିଅ ଅବାଗରେ ଗଲେ ଘରର ଗୁରୁଜେନମାନେ ସେମାନଙ୍କୁ ତେତାଇଦେଇ ଟିକ୍କାଗରେ ନେବାପାଇଁ ଚେଷ୍ଟା କରିଥାନ୍ତି । ପୁଅର୍ଥିଅଙ୍କୁ ଶାସନ କରିବାପାଇଁ ଦରକାର ପତିଲେ ଭଲଗୁଣଗୁଡ଼ିକୁ ମଧ୍ୟ ପଛାନ୍ତି ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ଏ ଦେଶରେ ପୁରୁଷଙ୍କ ନିଷ୍ଠମ । ବାପମା’ ପିଲାଙ୍କୁ କେବଳ କଥାରେ ଶାସନ କରିବାକୁ ଯାଇ ବାପମା ଯଦି ଗୋଟିଏ କି ଦୂରତି ଚଟକଣି ମଧ୍ୟ ମାରିଦେଲେ, ତାହାହେଲେ ପିଲାମାନଙ୍କର Right ଅଛି ପୁଲିସ୍ ତାକି ବାପମା’ଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ Abusive parent ବୋଲି Complain ଲେଖାଇ ପାରିବେ ଏବଂ ହୁଆଲୁ ସରକାର ବାପମାଙ୍କ ଠାରୁ ଅଲଗା କରିନେଇ Foster Care ରେ ରଖିବେ । ଏପରି ସାମାଜିକ ନୀତିନିଷ୍ଠମ ମଧ୍ୟରେ ବାପମା’ ନିଜର ଆଦର୍ଶ ସଂକ୍ଷେତରେ ପିଲାଙ୍କୁ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ କରାଇବେ କିପରି

? “ମୋ ପାଇଁ ଯାହା ଭଲ” ତାହା ନକରି “ମୋତେ ଯାହା ଭଲ ଲାଗୁଛି” ତାହା କରିବାକୁ ୪୦ାରେ ପିଲାଙ୍କୁ ପୁଣ୍ୟ ଦିଆଯାଏ । ଅପରିପକ୍ଷ ବୟସରେ ଭଲମନ୍ଦର ବିଚାରଶକ୍ତି ମଣିଷର ଖୁବ୍ କମ୍ ଥାଏ । ସେଥିରେ ବାପାମା’ଙ୍କର ଶାସନ ମଧ୍ୟ ନଥାଏ । ତେଣୁ ପୁରୁତ୍ତିର ବଶୀଭୂତହୋଇ ସେମାନେ ଯାହା କରିବାକୁ ଭଲ ଲାଗେ ତାହାହିଁ କରିଯାନ୍ତି । ସେଠି ଆଦର୍ଶ ଓ ନୈତିକତାର ଶିକ୍ଷା ଦେବ କିଏ ? ଶିକ୍ଷା ଦେଲେ ତା’କୁ ଶୁଣୁଛିବା କିଏ ?

ଭାରତୀୟ ସମାଜରେ ସ୍ଵାମୀସ୍ତ୍ରୀ ମଧ୍ୟରେ ମତାନ୍ତର ମନାନ୍ତରରେ ପହଞ୍ଚିଲେ ପରିବାରର ଶୁରୁଜନମାନେ ସେମାନଙ୍କୁ ବୁଝାଇଥାନ୍ତି । ଫଳରେ ପରିବାରର ସ୍ଵାମୀସ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ଭିତରେ ଭୀଷଣ ମନାନ୍ତର ମଧ୍ୟ ବିବାହବିଛେଦରେ ପରିଣତ ହେବା ଖୁବ୍ କୃତି ଦେଖିବାକୁ ମିଳିଥାଏ । କିନ୍ତୁ ଏ ଦେଶରେ ସ୍ଵାମୀସ୍ତ୍ରୀ ମଧ୍ୟରେ ସାମାନ୍ୟ ମନୋମାଳିନ୍ୟ ହେଲେ ସଂଗେ ସଂଗେ Divorce ର ଆୟୋଜନ ହୋଇଥାଏ । ସ୍ଵାମୀସ୍ତ୍ରୀ ପରଷ୍ଠରକୁ Adjust କରି ଚଳିବାର ଶିକ୍ଷା ଓ ଏମାନେ ପିଲାଦିନରୁ ପାଇନଥାନ୍ତି, ସେଥିରେ ପୁଣି ଉପଦେଶ ଦେବାପାଇଁ ପାଖରେ ବାପମା କି ଶାଶୁଶ୍ରୀର ମଧ୍ୟ ନଥାନ୍ତି । ଯଦି ବାପମା ସେମାନଙ୍କୁ ମନମିଳାଳ ଏକାଠି ରହିବାର ଉପଦେଶ ଦିଅନ୍ତି, ତାକୁ ଶୁଣିବାକୁ ଏମାନେ ନାରାଜ । କେତେକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଏ ଦେଶରେ ବାପମା ମଧ୍ୟ ସ୍ଵାମୀସ୍ତ୍ରୀ ଭିତରେ ମନୋମାଳିନ୍ୟ ହେଲେ ସେମାନଙ୍କୁ Divorce କରିବାକୁ ଉପଦେଶ ଦେଇଥାନ୍ତି, କାରଣ ସେମାନେ ବି ନିଜ ବାପମାଙ୍କତାରୁ ସେଇ ଶିକ୍ଷା ପାଇଥାନ୍ତି ।

ହିନ୍ଦୁନାରୀର ପତନିଷ୍ଠା ଏଦେଶରେ ଦେଖିବାକୁ ମିଳିବକି ? ରାମାୟଣରେ ଆମେ ପଡ଼ିଛୁ, ଧୋବାଧୋବଣୀଙ୍କ ଜଳିଶୁଣି ରାଜା ଶୀରମଚନ ପନ୍ଥୀ ସୀତାଙ୍କୁ ବନବାସର ଦଣ୍ଡ ଦେଇଥିଲେ । ରାବଣପୂରୀରେ ୧୭ବର୍ଷ ରହି ମଧ୍ୟ ସୀତା ଯେ ପତିବତା ସତୀ ପିଲେ, ସେକଥା ରାମଚନ ଭଲଭାବରେ ଜାଣିଥିଲେ । ତେବେ ନିରାପରାଧି ସୀତାଙ୍କୁ ବନବାସର ଦଣ୍ଡଦେଲା ବେଳେ ରାମଚନ୍ଦ୍ରଙ୍କୁ କ’ଣ ଭୀଷଣ କଷତ୍ତହୋଇ ନଥିଲା ? କିନ୍ତୁ ରାଜ୍ୟର ସ୍ଵାର୍ଥ ଆଗରେ ନିଜର ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ସ୍ଵାର୍ଥକୁ ସେ ବଳି ଦେଇଥିଲେ । ସେହିପରି ସୀତା ମଧ୍ୟ ସ୍ଵାମୀଙ୍କ ଦଣ୍ଡକୁ ହୁପିଦୁଷି ସହି ନେଇଥିଲେ । ପରଷ୍ଠର ପ୍ରତି ବିଶ୍ୱାସ ଓ ଭକ୍ତିରେ ଗଢି ଉଠିଥିବା ସେମାନଙ୍କ ଦାଃପତ୍ର୍ୟ ସଂପର୍କର ଭର୍ତ୍ତି ଏତେ ଦୃଢ଼ ଥିଲା ଯେ ବିନାଦୋଷରେ ବନବାସର ଦଣ୍ଡ ପାଇଁ ମଧ୍ୟ ସ୍ଵାମୀଙ୍କପ୍ରତି ସୀତାଙ୍କୁ ମନ ମଳିନ ହୋଇନଥିଲା । କିନ୍ତୁ ସେ ଆଦର୍ଶ, ତ୍ୟାଗ, ବିଶ୍ୱାସ ଓ ଭକ୍ତିର ବାଣୀ ଏଦେଶରେ ଶୁଣିବ ବା କିଏ ?

ସଭ୍ୟତାର ଚରମ ସୀମାରେ ପହଞ୍ଚି ପାରିଛି ବୋଲି ଯେଉଁ ସମାଜ ଆଜି ବାହାଞ୍ଚେଟ ମାରୁଛି, ସେ ବୁଝିପାରୁନାହିଁ ଯେ ସ୍ଥେତ୍ତାଗର କୀଟର ଦଂଶନରେ ସେଇ ସମାଜ ଆଜି ରୁଗ୍ଣଶ ଓ କ୍ଲୀଷ୍ଟ ହୋଇ ପଡ଼ିଛି । ବିବାହବିଛେଦ, Family Destabilization, Drug Problem ଆଦି ଅନେକ ସମୟା ଏ ସମାଜରେ ମୁଣ୍ଡ ଚେକିଛି । ପରିବାରକୁ ନେଇ ସମାଜ, ଏବଂ ସମାଜକୁ ନେଇ ଦେଶର ସୃଷ୍ଟି । ପରିବାରକୁ ସୁଷ୍ଠୁଭାବରେ ଗଠନ କରିବା ଦିଗରେ ନାରୀର ଭୂମିକା ପୁରୁଷ ଠାରୁ ଅଧିକ । ଆଜିର ଏହି ସମାଜକୁ ନୈତିକ ଅଧ୍ୟପତନରୁ ରକ୍ଷା କରିବା ପାଇଁ ନୀତିଶିକ୍ଷାର ଦରକାର ରହିଛି, ଏବଂ ଏହି ନିମନ୍ତେ ପରିବାରରେ ଆଦର୍ଶ ଗୃହିଣୀଙ୍କର ବିଶେଷ ଦରକାର ରହିଛି । ସୁଷ୍ଠୁ ସମାଜର ଗଠନ ନିମନ୍ତେ ପଥମେ ଆମ ମା’ ମାନେ ନିଜକୁ ଆଦର୍ଶ ଗୃହିଣୀ ଭାବରେ ଗଠନ କରିବେ ଏବଂ ପରିବାରରେ ନିଜର ସ୍ଵାମୀ ଓ ସନ୍ତାନ ମାନଙ୍କୁ ସେହି ଆଦର୍ଶ ଭାବରେ ଅନୁପ୍ରାଣିତ କରିବାକୁ ହେବ । ଆମକୁ ମଧ୍ୟ ମନେରଖିବାକୁ ହେବ ଯେ ଏଠାରେ ଆମମାନଙ୍କୁ ଘର ଦାୟିତ୍ବ ଦୁଲେଇବା ସଂଗେ ସଂଗେ ବାହାରେ Office ରେ ମଧ୍ୟ କାମକରିବାକୁ ପଡ଼େ ଏବଂ ଏଠାରେ ଆମର ଭୂଲକୁ ଚେତାଇ ଦେବା ପାଇଁ ପାଖରେ ଗୁରୁଜନ ମଧ୍ୟ ନାହାନ୍ତି । ତେଣୁ ପତ୍ୟେକ ପଦକ୍ଷେପରେ ଆମକୁ ସତର୍କ ହୋଇ ଚଳି, ଉଭୟ ଘରେ ଓ ବାହାରେ ନିଜର ଆଦର୍ଶ ଆମକୁ ବଜାୟ ରଖିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ଆମ ଠାକୁରଙ୍କ ବହି “ସତୀ ଚରିତମାଳା”ରେ ନାରୀଧର୍ମର ବିଶେଷ ବର୍ଣ୍ଣନା ରହିଛି । ଆମେ ମା’ମାନେ ତାକୁ ଭଲ ଭାବରେ ପଢ଼ି, ହୃଦୟଙ୍କୁ କରିବା ଏବଂ ଆଜିର ସମାଜ ସହିତ ଖାପଖୁଆଇ ସେହି ଆଦର୍ଶ ନାରୀଧର୍ମର ପାଳନ ନିମନ୍ତେ ବିଶେଷ ଯନ୍ତ୍ରବାନ ହେବା । ଏଠାରେ ଘର ଓ ବାହାର କାମ ଭିତରେ ଆମ ମା’ମାନଙ୍କୁ ଠାକୁର ପୁଜା କରିବା ପାଇଁ ଯଥେଷ୍ଟ ସମୟ ମିଳେ ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ସେଇ Tight Schedule ଭିତରେ ମଧ୍ୟ ଆମକୁ ସମୟ ବାହାର କରି ଦିନକୁ ଦୁଇ ବେଳା ଗୃହାସନରେ ଶାଶୀଠାକୁରଙ୍କ ପୁଜା କରିବାକୁହେବ । ପତ୍ୟେକ ସଂଧ୍ୟାରେ ପରିବାରର ସମଷ୍ଟେ ମିଶି ଗୃହାସନରେ ପୁଜାକରିବା ଏବଂ ଶାଶୀଠାକୁରଙ୍କ ପୁଜୁଷ୍ଟକ ପାଠ କରିବା । ଶାଶୀ ଠାକୁରଙ୍କ ପୁଜୁଷ୍ଟକରେ ଥିବା ନୀତିଶିକ୍ଷାକୁ ଉଭୟ ସ୍ଵାମୀସ୍ତ୍ରୀ ନିଜର ଦେଇନନ୍ଦିନ ଜୀବନରେ ପାଳନ କରିବା ଏବଂ ସେହିଭାବରେ ନିଜକୁ ଗଠନକରିବା ପାଇଁ ସନ୍ତାନ ସନ୍ତିତିଙ୍କୁ ଶିକ୍ଷା ଦେବା । ଏହି ନୀତିଶିକ୍ଷା ଦ୍ୱାରାହିଁ ଆମେ ନିଜର ସନ୍ତାନପନ୍ଥିତିଙ୍କୁ ପାଞ୍ଚାତ୍ୟ ସଭ୍ୟତାର କୁପୁରାବରୁ ରକ୍ଷା କରି ସେମାନଙ୍କୁ ଆଦର୍ଶ ଭାବରେ ସମାଜରେ ପତିଷ୍ଠିତ କରିପାରିବା । ଯେଉଁଦିନ ଆମର ଆଦର୍ଶ ପରିବାର ଆମ ପୁତ୍ରବେଶୀମାନଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ଅନୁପ୍ରାଣିତ କରିପାରିବ, ସେହିଦିନ ତ ଆମମାନଙ୍କ ପାଇଁ ବଢ଼ ଗର୍ବର ଦିନ ହେବ ।

କିନ୍ତୁ ଏପରି ଏକ ଉତ୍ସଙ୍ଗକୁ, ଆମୟୁଷକେନିକ ସମାଜରେ ନିଜକୁ ଆଦର୍ଶ ଗୃହିଣୀ ଭାବରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ କରି ପରିବାରକୁ ଆଦର୍ଶ ଭାବରେ ଗଠନ କରିବା ଅତ୍ୟନ୍ତ କଠିନ କଥା । ଏଠି ଯେ ପତେୟକ ପଦଶୈଳେ ହାରିଯିବାର ସଂଭାବନା ରହିଛି । ଠାକୁରଙ୍କ ପିଲା ହୋଇ ଆମେ ମାନେ କ'ଣ ହାରିଯିବା ? ହାରିବା ଯେ ଆମେ ଶିଖିନାହୁଁ । ଆମ ହିନ୍ଦୁସମାଜର ଆଦର୍ଶ ସବୁଠାରୁ ଉଚ୍ଚ ଏବଂ ସେହି ଉଚ୍ଚ ଆଦର୍ଶର ମହାନତା ଆମମାନଙ୍କୁ ରକ୍ଷା କରିବାକୁ ହେବ । ଆମର ପରିବାରକୁ ସେହି ଆଦର୍ଶରେ ଗଠନ କରିବାକୁ ହେବ । “ଜୟଗୁରୁ” ମହାମନ୍ଦ ଧରି ଆମେମାନେ ଜୀବନର ପତେୟକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଶୀଘ୍ରାତ୍ମକ ପରିବାର ନୀତିରେ ଲେଖି ଆଦର୍ଶ ଗୃହିଣୀ ଭାବରେ ନିଜକୁ ଗଠନ କରିବା ଏବଂ ନିଜର ପରିବାରକୁ ସେହି ଆଦର୍ଶରେ ଅନୁଯାୟୀ କରିବା ପାଇଁ ଚେଷ୍ଟା କରିବା । ମୋର ଦୃଢ଼ ବିଶ୍ୱାସ ରହିଛି ଯେ ଆମେମାନେ ନିଷ୍ଠା ଜୟଗୁରୁ ହେବା ।

ଶୀଘ୍ରାତ୍ମକ ଶୀରଣାଶିତା
ଶୀମତୀ ଶିବାନୀ ମହାନ୍ତି

ନିରେଖିବି ତୁମ ପଦ୍ମମୁଖ

ସାରସ୍ଵତ ସଂଘ	ମର୍ତ୍ତତ ମଣୀ ହେ
ଏହି ଅଳି ମୋର ଘେନା କର	
ଆକୁଳ ଅନ୍ତରେ ଜଣାଉଁ ପ୍ରଭୁ	
ଚରଣ କମଳେ ଥାପି ଶିର	॥
ତୁମେ ପରଂବନ୍ଦୁ	ପୁରୁଷ ଉତ୍ତମ
ତୁମେ ଗୁଣ ଗାଥା ବର୍ଣ୍ଣିବାକୁ	
ନାହିଁ ମୋର ଶକ୍ତି	କେବଳ ଏତିକି
ତୁମେ ଧରି ଅଛି ନାମଟିକୁ	
ଭାବିଥିଲି ମନେ	ନାମଟିକୁ ଯେହେ
ଆପଣାର କରିନେବି ମୁହିଁ	
ସେନାମ ମହିମା	ଅନ୍ତ ଅପାର
କେ କଳିବ ଯାର ସୀମା ନାହିଁ ॥	
ନାମକୁ ଆୟତ	ମୁଁ କିସ କରିବି
ନାମ କଳା ମୋତେ ପରବଶ	
ଦିବସ ରଜନୀ	ଶୟନେ ସ୍ଵପନେ
ସେଇ ରହିଛି ମୋ ଚତୁପାଶ ॥	
ସୁଖ ସଂପଦରେ	ଆନନ୍ଦ ବିଭୋର
କରାଏ ସେ ନାମ ପାଶେ ଥାର	
ଦୁଃଖ ବିପଦରେ	ଆଶ୍ୱାସନା ଦିଖ
ମୋ ନୟନ୍ତୁ ଅଶ୍ରୁ ପୋଛିଦେଇ ॥	
ଶୁଳ୍କ ନୟନରେ	ସ୍ଵରୂପ ତୁମର
ଦରଶନ ପାଏ ନାହିଁ ସିନା	
ନାମଟିତ ଶୁଳ୍କେ	ଅଛି ବିଦ୍ୟମାନ
ତହୁଁ କରେ ରୂପ କଳପନା ॥	
ତୁମେ ଯେଉଁଦିନ	ଶୁଳ୍କେ ଦରଶନ
ଦେଇ ପେଣିବ ମୋ ମନପାଶ	

ନାମ ଲୁଚିଯିବ	ତୁମରି ଭିତରେ
(ମୋର) ଜୀବନ ଜନମ ହେବ ଧନ୍ୟ ॥	
ନାମଠାରୁ ନାମୀ	ନାମଠାରୁ ନାମ
ଭିନ୍ନ ନୂହେଁ ସେତ ଏକାକାର	
ଏକ ସୂଷ୍ମ ଆନ	ଶୁଳ୍କ ବୋଲି ସିନା
ଦୁଇଗୋଟି ତତ୍ତ୍ଵ ବ୍ୟବହାର ॥	
ହେ କୃପାନ୍ତିଧାନ	ଏହି ନିବେଦନ
ଘେନାକର ପଦେ କରେ ଅଳି	
ମୋହଠାରେ ଯେଉଁ	ମୁଁ କାର ବିକାର
ପୁର ଅଛି ଜନ୍ମ ଜନ୍ମ ଧରି ॥	
ହେବି ସର୍ବ ଶୂନ୍ୟ	କରି ସମର୍ପଣ
ତାହା ତୁମ ଶୀରଣ ତଳେ	
ତୁମ ନାମ ପ୍ରେମ	ଗୋଟିକ କେବଳ
ସମ୍ମଳ ହେଉ ମୋ କାଳେ କାଳେ ॥	
ନାମ ଗାଇ ଗାଇ	ପାଶୋରିବି ମୁହିଁ
ଜନମ ମରଣ ସୁଖ ଦୁଃଖ	
ନାମ ପ୍ରେମସିନ୍ଧୁ	ନିରେ ବୁଦ୍ଧିଦିନେ
ନିରେଖିବି ତୁମ ପଦ୍ମମୁଖ ॥	

ଶୀମତୀ କାଞ୍ଚନବାଳା ଦାଶ
ଏକାମ୍ବ ସାରସ୍ଵତ ମହିଳା ସଂଘ
ଭୁବନେଶ୍ୱର

ସଂଘସେବୀଙ୍କ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ

- ୧) ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କର ନିତ୍ୟ ବିଦ୍ୟମାନତାରେ ଦୃଢ଼ ବିଶ୍ୱାସ ରଖିବେ ।
- ୨) ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କର କାର୍ଯ୍ୟକୁ ସପଳ କରିବା ପାଇଁ ଉତ୍ସର୍ଗୀକୃତ ମନୋଭାବ ରଖିବେ ।
- ୩) ଅବିଚାରରେ ସଂଘ ଆଦେଶ ପାଳନ କରିବେ ।
- ୪) ସେବା ସଂପର୍କରେ ସମ୍ୟକ୍ ଜ୍ଞାନ ଆହୁରଣ କରିବେ ।
- ୫) ସମସ୍ତ ସେବା ଠିକ୍ ସମୟରେ କରିବେ ଓ ସଂକଷ୍ଟିତ୍ୟୁତ ହେବେ ନାହିଁ ।
- ୬) ପରିଚୟ ପତ୍ର ଏବଂ ସଂଘନୀତିରେ ପଦଶତ୍ର ସମସ୍ତ ସତର୍କ ଉପଦେଶ ପତି ସତେତନ ହୋଇ ସେବାନିରତ ହେବେ ।
- ୭) ସେବାପରାଧ, ନାମାପରାଧ ଏବଂ ବୈଷ୍ଣବ ଅପରାଧ ପ୍ରତି ସତର୍କ ରହିବେ ।
- ୮) ସେବ୍ୟଙ୍କ ମନ ବୁଝି ସେବା ନିରତ ହେବେ ।
- ୯) କୌଣସି ସେବାରେ ଅଭିଜ୍ଞତା ଅର୍ଜନ କଲେ, କେବେ ଅଭିମାନ ପୋଷଣ କରିବେ ନାହିଁ । ସେବାର ସୁଯୋଗ ପାଇଲେ, ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ପ୍ରତି କୃତଙ୍କତା ପ୍ରକାଶ କରି ସେବା କରିବେ ।
- ୧୦) ସେବା ସଂପାଦନା ପରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ସେବା ସମପରଶ କରି ତୁଟି ବିଚ୍ୟୁତି ପାଇଁ କ୍ଷମା ପ୍ରାର୍ଥନା କରିବେ ।
- ୧୧) ନିୟମିତ ଭାବରେ ସଂଘ ଓ ସମ୍ମିଳନୀ ରେ ଯୋଗଦେବେ ।
- ୧୨) ଗୃହାସନରେ ଦୁଇବେଳା ସେବା ଓ ପ୍ରାର୍ଥନା କରିବେ ।
- ୧୩) ଗୃହର ଶୁରୁଜନମାନଙ୍କୁ ପ୍ରତ୍ୟେହ ଦୁଇବେଳା ପ୍ରତିଶାମ କରିବେ ।
- ୧୪) ପରିଚୟ ପତ୍ର ପ୍ରତ୍ୟେହ ପାଠ କରିବେ ।
- ୧୫) ଶ୍ରୀଶ୍ରୀ ଠାକୁରଙ୍କର ଜୀବନୀ, ନିଗମ ଉପଦେଶ, ସଂଘନୀତି ଓ ବୃଦ୍ଧିଚର୍ଯ୍ୟ ସାଧନ ଆଦି ପୁସ୍ତକଗୁଡ଼ିକ ପତ୍ୟେ ସ୍ଥାଧ୍ୟାୟ କରିବେ । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀପାଠ୍ୟ ପେଟେବେଳେ ଯାହା ନୂଆ କଥା ଜାଣିବେ, ପେଇ ମୁଦ୍ରାର୍ଥ ତାହା ପାଳନ କରିବାକୁ ଅଭ୍ୟାସ କରିବେ ।
- ୧୬) ଶୁରୁଭାଇମାନେ ପରମତର ପରମତର ଭଗବତ୍ ଦୃଷ୍ଟିରେ ଦେଖିବେ ।
- ୧୭) ସଂଘସ୍ଥିତ ସମସ୍ତ ଭାଇ ଓ ମା'ମାନଙ୍କୁ ଗୋଟିଏ ପରିବାରର ଅର୍ଥାତ୍ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ପରିବାରର ସଦସ୍ୟ ବୋଲି ମନେ ଜରିବେ ।
- ୧୮) ସଂଘର ଦୋଷ ଖୋଜି ନ ବୁଲି, ଶୁଣ ଶୁଣି କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରିବେ ।
- ୧୯) ସଂଘର ଲକ୍ଷ୍ୟ ହେଉଛି ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଇତ୍ତାକୁ ରୂପ ଦେବା । ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଇତ୍ତାକୁ ରୂପ ଦେବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କଲେ, ଶ୍ରୀଶ୍ରୀ ଠାକୁରଙ୍କର ଇତ୍ତା ପୂରୁଣ ହେଇ ପାରିବେ ନାହିଁ ।
- ୨୦) ଶୁରୁଭାଇମାନଙ୍କୁ ସହିତ ବୈଷ୍ଣଵୀକ ଅଧିବା ଆର୍ଥିକ ସଂପର୍କ ରଖିବେ ନାହିଁ ।

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଚରଣଶିର
ଶ୍ରୀମତୀ ପଦ୍ମାଗନ୍ଧୀ ପାତ୍ର

ଆମେରିକା ସାରସ୍ଵତ ପାଠକ୍କ - କିଛି ଅନୁଚ୍ଛା

ସୁଦୂର ଯୁଦ୍ଧରାଷ୍ଟ୍ର ଆମେରିକାରେ ସଦ୍ଗୁରୁ ଶୀଘ୍ରୀଠାକୁର ମହାରାଜଙ୍କ ଅହେତୁକ ଫେରଣା ବଳରେ ପଢ଼ିଲି ‘ନୀଳାଚଳ ସାରସ୍ଵତ ସଂଘ’ ଅନ୍ତର୍ଗତ ‘ଆମେରିକା ସାରସ୍ଵତ ପାଠକ୍କ’ର ସୃଷ୍ଟି ସଂଘଭୂକ୍ତ ଆମ ସମାଜଙ୍କ ପାଇଁ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଗୋରବ ଓ ଆନନ୍ଦର କଥା । ଆମେରିକାରେ Minnesota ରାଜ୍ୟର Savage ର Louisiana Avenue ରେ ଥିବା ଶୀ ଝାନରଙ୍ଗନ ଦ୍ଵିବେଦୀ ଭାଇଙ୍କର ନିଜସ୍ତବାସରବନରେ ଏହାର ଖ୍ୟାତୀ ଆସନ ରହିଛି ଓ ସେଠାରେ ଝାନଭାଇ ଓ ଶିବାନୀ ମା’ ପେହିଁ ଆସନରେ ନିତ୍ୟ ସେବାପୂଜା ସଂପନ୍ନ କରି ଆସୁଛନ୍ତି । ଏହି ପାଠକର ଅନ୍ୟ ସଭ୍ୟ ଭାଇ ଓ ସଭ୍ୟା ମା’ମାନେ ଆମେରିକାରେ ସେମାନଙ୍କର ନିଜ ନିଜ ବାସିନ୍ଦାନରେ ଶୀଘ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଆସନ ରଖି ସେବାପୂଜା ନିରତ ଅଛନ୍ତି । ସଂଘାତଭୂକ୍ତ ସବୁ ଭାଇମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ କେନ୍ଦ୍ର ଚତୁର୍ବିଧ ନିର୍ଦ୍ଦେଶନାମା-୧) ବ୍ୟାହମୁଦ୍ରାର୍ଥରୁ ଶଯ୍ୟାତ୍ୟାଗ, ୨) ଉପଯୁକ୍ତ ଦିନତଥ୍ୟା ପାଳନ ସହ ଗୃହସମ୍ବନ୍ଧରେ ଦୂରତ୍ୱରେ ସେବାପୂଜା, ୩) ସ୍ଥାଧ୍ୟାୟ ଓ ୪) ଦିନଲିପି ପୂରଣ ମଧ୍ୟ ସେମାନେ ପାଳନ କରୁଛନ୍ତି ବୋଲି ଶୁଣିଛି । ଆମେରିକାର ମହାକାଶରେ, ଲଥରରେ ‘ଜୟଗୁରୁ’ ଧୂନି ଅହରହ ନିନାଦିତ ହେଉଛି, ସଦ୍ଗୁରୁଙ୍କ ଉପଦେଶ ବାଣୀ ଶୁଣିବିତ ହେଉଛି ଓ ପାଠକର ସମସ୍ତ ଅଧିବେଶନର ଉତ୍ତରିତ ବିବରଣୀ ଗଛିତ ରହୁଛି । ସଂଘର website ରେ ପଦତ ଶୀଘ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ କଥା ଆମେରିକା ମହାକାଶରେ ମଧ୍ୟ ଘୂରି ବୁଲୁଛି । ଆମେରିକାରେ ବିଭିନ୍ନ ଖାନରେ ଶୀଘ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଆସନ, ‘ଜୟଗୁରୁ’ ଶିଷ୍ଟମନ୍ତ୍ର ଧୂନି ଓ ସଦ୍ଗୁରୁଙ୍କ ଉପଦେଶ ବାଣୀ ପାଠ ଆମେରିକାର ମାଟି ଓ ଆକାଶକୁ ପବିତ୍ର କରି ଚାଲିଛି । ଆମେରିକା ଭୂମିରେ ‘ନୀଳାଚଳ ସାରସ୍ଵତ ସଂଘ’ର ଏକ ପାଠକର ଜନ୍ମ ସଂଘର ଉତ୍ତରାସରେ ଏକ ବିଶିଷ୍ଟ ଘଟଣା, ସଂଘର କୁମବିକାଶ ପଥରେ ଏକ ଉଲ୍ଲେଖଯୋଗ୍ୟ ମାଲକ୍ଷ୍ୟ ହେଉଥିଲା । ଏହି ସବୁ କଥା ମନେ ପଡ଼ିଲେ ଅନ୍ତରରେ ଆନନ୍ଦର ଶିହୁରଣ ଖେଳିଯାଏ, ମନ ପୁଲକିତ ହୋଇଥିଲେ । ଶୀଘ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ପ୍ରତି ଗଭୀର କୃତଙ୍କତାର ବାଣୀ ସ୍ଥତ୍ତେ ଝରିପଡ଼େ ।

ଏହି ପାଠକର ଜନ୍ମକଥା ଏଠାରେ କେଉଁରୁ ପୁଥମେ ଶୁଣିଥିଲି । ପରେ ଏ ବିଷୟରେ ବିଷ୍ଵାରିତ ଭାବରେ ‘ସାରସ୍ଵତ ମାଧୁରୀ ୨୦୦୭’ରୁ ଅବଗତ ହେଲି । ଉପର୍ଯ୍ୟ ପରେ ଏହି ପାଠକ ଏହାର କୁମବିକାଶ ପଥରେ ଗୋଟିଏ ଘଟଣାବହୁଳ ବର୍ଷ ଅତିକମ କରି ନିକଟରେ ଦ୍ଵିତୀୟ ବର୍ଷ ଅତିକମ କରିବ । ଗତ ବର୍ଷ ୩୧/୮/୨୦୦୭ ତାରିଖ ଶନିବାର ଦିନ ଏହି ପାଠକର ସଭ୍ୟସଭ୍ୟାମାନେ ସପରିବାର ଝାନଭାଇଙ୍କ ଘରେ ମିଳିତ ହୋଇ ଏହାର ପଥମ ବାର୍ଷିକ ଅଧିବେଶନ କରିଥିଲେ । ନାଁ ଦେଇଥିଲେ ପଥମ ବାର୍ଷିକ ସମ୍ମିଳନୀ । କାରଣ ପୁଥମ ଥର ପାଇଁ ଏହାର ସଭ୍ୟସଭ୍ୟାମାନେ ଗୋଟିଏ ଖାନରେ ମିଳିତ ହୋଇଥିଲେ । ଏହାର ମାସିକ ଅଧିବେଶନଗୁଡ଼ିକ ଏଥିପୂର୍ବରୁ ଟେଲିଫୋନ୍ ମାଧ୍ୟମରେ ହିଁ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହେଉଥିଲା । କାହା ପହିତ କାହାର ସାକ୍ଷାତ ଘରୁ ନଥିଲା । ଏହି ସମ୍ମିଳନୀର minute to minute କାର୍ଯ୍ୟସ୍ଥିତୀ, ବୋଗପଦାନ ସୁଚୀ, ସେବାବଣ୍ଣନ ସୁଚୀ ଦେଖିବାକୁ ପାଇଥିଲି । ଏହି ସମ୍ମିଳନୀ ପରେ ସମ୍ମିଳନୀର ଏକ ବିଷ୍ଟୁତ ଓ ପୂର୍ଣ୍ଣାଙ୍କ ବିବରଣୀ ପାଇଁ ତାକୁ ତନ୍ମ ତନ୍ମ କରି ପରିଥିଲି । ସେହି ସମ୍ମିଳନୀର ଭିତିଓ କ୍ୟାପେଟ୍ ମଧ୍ୟ ୬୦୧ରେ ଦେଖିଥିଲୁ । ଏକାମ ସାରସ୍ଵତ ମହିଳା ସଂଘର ସଭ୍ୟା କାଞ୍ଚନବାଲା ଦାଶ ମା’ ମହିଳା ସଂଘର ଏକ ଅଧିବେଶନରେ ସେହି ସମ୍ମିଳନୀର ଏକ ପତ୍ୟକର୍ମଦର୍ଶୀ ବିବରଣୀ ପୁଦାନ କରିଥିଲେ । ତାହା ମୁଁ ଶୁଣିଥିଲି । ସେହି ସମ୍ମିଳନୀରେ ଯୋଗ ଦେଇଥିବା ଭାଇରକେଲା ଶାଖା ସଂଘର ଶୀ ନୃସିଂହ ପଣ୍ଡା ଭାଇଙ୍କଠାରୁ ମଧ୍ୟ ତାଙ୍କର ଏହି ସମ୍ମିଳନୀ ଦର୍ଶନ କିଛି ଅନୁଭୂତି ଶୁଣିଥିଲି । ଏହି ସମ୍ମିଳନୀ ଉପଲକ୍ଷ୍ୟ ପାଠକ ଦ୍ୱାରା ପକାଶିତ ଅନେକ ଉପାଦେୟ ଓ ଉଚ୍ଚାରଣ କରିଥିଲେ । ‘ସାରସ୍ଵତ ମାଧୁରୀ’ରେ ପକାଶିତ ସମସ୍ତ ଲେଖା ପାଠ କରି ମୁଁ ଅତିଶ୍ୟ ଉପକୃତ ଓ ଆନନ୍ଦିତ ହୋଇଛି । ଏହାର ନାମକରଣି ମଧ୍ୟ ଖୁବ୍ ଭଲ ହୋଇଛି । ଆମ ‘ନୀଳାଚଳ ସାରସ୍ଵତ ସଂଘ’ର ସଭାପତି ଓ ପରିଚାଳକ ଶୀ ଶ୍ୟାମ ସୁନ୍ଦର ଦାଶ ଭାଇ ଏହାର ନାମକରଣ କରିଦେଇଛନ୍ତି ଶୁଣିଲି । ଏହି ପତ୍ରିକାଟି ମୋଠାରୁ କେତେଜଣ ଉଚ୍ଚ ନେଇ ଏହାର ମାଧୁରୀ ଆସ୍ଵାଦନ କରି ଆନନ୍ଦିତ ହୋଇଛନ୍ତି । ଏହି ପତ୍ରିକାରେ ଥିବା ଏକ ପ୍ରକାଶ ‘ସମ୍ବାଦ ଧର୍ମ’ ଗତ ଉକ୍ତକ ପାଦେଶିକ ଉଚ୍ଚ ସମ୍ମିଳନୀ ଉପଲକ୍ଷ୍ୟ ପକାଶିତ ‘ସ୍ଵାଗତିକା-୨୦୦୩’ରେ ପକାଶିତ ହୋଇଛି । ‘ସାରସ୍ଵତ ମାଧୁରୀ-୨୦୦୭’ର ଏକ କର୍ମୀ ସତ୍ରିକା ମନ୍ଦିରରେ ଥିବା ‘ସାରସ୍ଵତ ପାଠାଗାର’ରେ ଉବିଷ୍ୟତର ଉଚ୍ଚ ଓ ପାଠକମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଉଚ୍ଚାରଣ କରିଛନ୍ତି ।

ଉପରଲିଖିତ ଘଟଣାବଳୀରୁ ମୋର ମନେହୁଏ ଶୀଘ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ସ୍ଥାଳ ଜୀବନର ଶେଷ ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ ଉକ୍ତକ ନୀଳାଚଳ ଧାମରେ ଭଗବତ୍ ପ୍ରେରଣାରେ ଉକ୍ତମାନଙ୍କ ନେଇ ଯେ ଯେଉଁ ‘ନୀଳାଚଳ ସାରସ୍ଵତ ସଂଘ’ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିଥିଲେ ତାହା ଯେପରି ସେତେବେଳେ ତାଙ୍କ ଉକ୍ତକ ବିଜୟ ଲୀଳାର ଅୟମାରମ୍ ଥିଲା, ବର୍ଜମାନ ନୃତ୍ୟନ ଶତାବ୍ଦୀ ତଥା ସହସ୍ରାବ୍ଦୀର ପାଠମରେ ସେହି ଉକ୍ତକାମୀ ଉକ୍ତମାନଙ୍କ ନେଇ ‘ଆମେରିକା ସାରସ୍ଵତ ପାଠକ୍’ ମାଧ୍ୟମରେ ତାଙ୍କର ବିଶ୍ୱବିଜ୍ୟ ଲୀଳା ନୃତ୍ୟର ଆୟମ୍ ହୋଇଛି ।

ସଦଗୁରୁଙ୍କର ଏହି ଲୀଳାପର୍ବର ମହତ୍ ଉଦେଶ୍ୟ ଏହି ପାଠକ ମାଧ୍ୟମରେ କମଣଶ ରୂପ ନେଉ, ଏହି ପାଠକର କମବିଜାଶରେ ଏହି ଲୀଳାର ବିଷ୍ଣାର ଘରୁ, ଏହି ପାଠକର ବର୍ଣ୍ଣମାନର ଓ ଭବିଷ୍ୟତର ସମସ୍ତ ସଭ୍ୟସଭ୍ୟା ଏହି ଲୀଳା ଉପଯୁକ୍ତ ସହଚରୀ ହୋଇ ଏହି ଲୀଳାର ପୌଷ୍ଟବ ବୃଦ୍ଧି କରିବାରେ ସହାୟକ ହୋଇ ସଦଗୁରୁଙ୍କର ଆଶୀର୍ବଦ-ଭାଜନ ହୁଆନ୍ତୁ-ଏହା ଆମେ ଏଠାରେ ସମସ୍ତେ କାମନା କରୁ । ଏହି ପରିପେକ୍ଷାରେ ସେମାନଙ୍କର ଦାନ୍ତିତ୍ତୁ, କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଓ ସେବା ସଂପର୍କରେ ସେମାନେ ସତେତନ ଓ ଅବହିତ ହୋଇ ଆମ୍ବଗଠନ ଓ ଚିତ୍ତଶୁଦ୍ଧି ସାଧନାରେ ବ୍ରତୀ ରହିଲେ ଏହି ପାଠକର ସୃଜି ମୂଳରେ ଥିବା ଶ୍ରୀଶ୍ରୀତାକୁରଙ୍କ ଉଦେଶ୍ୟ ସପଳ ହୋଇପାରିବ ।

ଆମର ପରମାରାଧ୍ୟ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀତାକୁର ମହାରାଜ ଜଣେ ସାଧାରଣ ଗୁରୁ ନ ଥିଲେ । ସେ ଜଣେ ଅସାଧାରଣ ଓ ବିରଳ ସଦଗୁରୁ । ସେ କେବଳ ଭାରତବର୍ଷର ନୁହଁନ୍ତି ସମଗ୍ର ବିଶ୍ୱର ଜଣେ ଅଦ୍ଵିତୀୟ ସାଧକ । ତତ୍ତ୍ଵ, ଜ୍ଞାନ, ଯୋଗ ଓ ପ୍ରେମ ଏହି ଚତୁର୍ବିଧ ସାଧନାରେ ସିନ୍ଧ ମହାମା ଜଗତରେ ବିରଳ ଓ ସ୍ମୃଦୂର୍ଲଭ । ଆମ ଠାକୁର ଚତୁର୍ବିଧ ସାଧନସିନ୍ଧ ମହାପୁରୁଷ । ବହୁଙ୍କୁ ଜଗଦ୍ଗୁରୁ କୁହାଯାଏ । ଜଗଦ୍ଗୁରୁ ହିଁ ସମଗ୍ର ଜଗତର ସେବକ, ଉନ୍ନାରକର୍ତ୍ତା । କିନ୍ତୁ ଜଗଦ୍ଗୁରୁ ନିଶ୍ଚଳ । ଯେତେବେଳେ କୌଣସି ମହାମାଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଜଗଦ୍ଗୁରୁଙ୍କର ଜୀବୋଜାର ଇଛା ପ୍ରତିପଳିତ ଦ୍ୱାରା ସେବକ ପଦବାଚ୍ୟ ହୁଅଛି । ନିର୍ବିକଳ୍ପ ସମାଧି ଅବସ୍ଥାରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀତାକୁରଙ୍କ ବିଶୁଦ୍ଧ ଆମାରେ ଜଗଦ୍ଗୁରୁଙ୍କର ଜୀବୋଜାର ଇଛା ପ୍ରତି ଉଠିଥିଲା । 'ମୁଁ ଗୁରୁ' ଏହି ସ୍ଵରୂପବୋଧ ନେଇ ସମାଧିରୁ ତାଙ୍କର ବ୍ୟୁତ୍‌ଥାନ ଘଟିଥିଲା । ସେତେବେଳେ ସେ ଆଉ 'ସନ୍ୟାସୀ ନିଗମାନନ୍ଦ' ହୋଇ ରହି ନଥିଲେ, ସେ 'ସଦଗୁରୁ ନିଗମାନନ୍ଦ'ରେ ପରିଶତ ହୋଇଯାଇଥିଲେ । ଜଗଦ୍ଗୁରୁଙ୍କ ଇଛା ତାଙ୍କ ଅନ୍ତରରେ ଲୀଳାଯିତ ହୋଇ ଉଠିଥିଲା । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀତାକୁରଙ୍କର ନିଜ ଭାଷାରେ- 'ମୁଁ ଗୁରୁ ଏହି ବିଶେଷ ଜ୍ଞାନ ନେଇ ନିର୍ବିକଳ୍ପରୁ ମୋର ବ୍ୟୁତ୍‌ଥାନ ହେଲା । ଏହି ଗୁରୁଷତ୍ର ଛତା ଆଉ କୌଣସି ସତ୍ର ହିଁ ମୋର ରହିଲା ନାହିଁ । 'ମୁଁ ଗୁରୁ' କେବଳ ଏହି ଭାବଚି ହିଁ ପରିଷ୍ଠାନ ହେବାକୁ ଲାଗିଲା । ପୂର୍ବ ଦେହ ଫେରିପାଇ ଏକାବେଳକେ ଉଠି ବସିଲି । କୌଣସି କ୍ଲାନ୍ତି ବୋଧ ହେଲା ନାହିଁ । କେବଳ 'ମୁଁ ଗୁରୁ' ଏହି ଅନୁଭୂତି ମାତ୍ର ଜାଗତ ରହିଲା । ....ମୁଁ ସର୍ବତ୍ତ ହିଁ ଗୁରୁ ବୋଲି ନିଜକୁ ଅନୁଭବ କରୁଛି' । (ଜୀବନୀ ଓ ବାଣୀ) ତାଙ୍କ ଶ୍ରୀମନ୍ତରୁ ପରେ ନିଃସ୍ମର ହେବାକୁ ଲାଗିଲା- 'କିମ୍ କେଉଁଠି ପାପାତାପା ଅଛନ୍ତି, ସେମାନଙ୍କୁ ମୋ ନିକଟକୁ ନେଇ ଆସ । ମୁଁ ସେମାନଙ୍କୁ ଏହି ଭବପାରତରୁ ଉତ୍ତାର କରିବି । ମୁଁ ଯେ ଗୁରୁ-ମୁଁ ଜାହାକୁ ପ୍ରତ୍ୟାଖାନ କରିପାରିବି ନାହିଁ' । ଜଗଦ୍ଗୁରୁଙ୍କର ମାନୁଷୀ ତନୁ ସଦଗୁରୁଙ୍କର ଏହି ଆହାନ ସମଗ୍ର ବିଶ୍ୱବାସୀଙ୍କ ପାଇଁ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ । ନିର୍ବିକଳ୍ପ ଭୂମିରୁ ଗୁରୁଭାବ ନେଇ ବ୍ୟୁତ୍‌ଥିତ ସଦଗୁରୁ ଭାବରେ ବିଶ୍ୱଗୁରୁ ହେବାର, ସାର୍ବତ୍ରୋମ ଗୁରୁ ହେବାର ସେ ହିଁ ଏକମାତ୍ର ଆଧିକାରିକ ପୂରୁଷ । ସାର୍ବତ୍ରୋମ ଗୁରୁ ହେବା ପାଇଁ ତାଙ୍କର ଚାପରାଶ ଥିଲା । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀତାକୁରଙ୍କର ଯୋଗୀଗୁରୁ ମହାମା ସୁମେରୁ ଦାସତ୍ରୀ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀତାକୁରଙ୍କୁ ସାରା ଦୁନିଆରେ ସନାତନ ଧର୍ମ ପ୍ରଚାର ପାଇଁ ଉପଦେଶ ଦେବାବେଳେ ସେ କିପରି ସାର୍ବତ୍ରୋମ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ଲାଭ କରିବେ ତାହାର ସୁଦନା ଦେଇ କରିଥିଲେ-

' ଏତିକି ମାତ୍ର ବସୁ ! କହିଲି ଏବେ
ତୋ ଯୋଗେ ହେଉ ଆୟର୍ଧମ୍ ପଚାର
ଜଗଦ୍ଗୁରୁ ଯେବେ ଭାରତେ ଆସି
ଅଧମ୍ ନାଶି କରି ଧର୍ମ ଶ୍ଵାପନ
କ୍ଷେତ୍ର ପୁଷ୍ଟ କାର୍ଯ୍ୟ ହୁଷ୍ଟେ ତୋହରି
ଯୁଗ ବଦଳେ ସନାତନର ଧାରା
ସାଂପଦାୟିକ ଗଣ୍ଠ ତୁହି ଖଣ୍ଡିବୁ
କହିଲେ ସଂକେପରେ, ଯେନି ଆସିଷ

ଯୋଗେ ସିନ୍ଧ ଲଭିଲେ ଦେଖିବୁ ତେବେ ଯେ,
କାଳ କବଳେ ଯାହା ଲଭେ ସଂହାର
ଶୁଦ୍ଧ ସନ୍ତୁ ବିକାଶି ତମ ବିନାଶି ଯେ
ସନାତନର ଉତ୍ତାରବେ କେତନ ଯେ
ସମର୍ପ, ଅପେକ୍ଷାରେ ଥିବେ ଶ୍ରୀହରି ଯେ,
ପଚାର କରିବାକୁ ଦୁନିଆ ସାରା ଯେ ।
ସାର୍ବତ୍ରୋମ ପତିଷ୍ଠା ତୁହି ଲଭିବୁ ଯେ,
ଆନନ୍ଦେ ଯାଆ, ମନେ ନାହିଁ କିଲ୍ବିଷ ।' (ନିଗମ ଲହରି)

ସନାତନ ଧର୍ମ କାଳଜୟା, ସମଗ୍ର ମାନବ ସମାଜର ଏହା ମୂଳଧର୍ମ । ଏହାର ମୂଳନୀତିରୁତ୍ତିକ ସମସ୍ତଙ୍କ ପାଇଁ ପ୍ରୟୁକ୍ଷ, ସମସ୍ତଙ୍କର ଗୁରୁତ୍ବାୟ । ଏହା ମଧ୍ୟ ଅସଂପ୍ରଦାୟିକ ଧର୍ମ । ତେଣୁ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀତାକୁରଙ୍କର ସନାତନ ଧର୍ମ ପ୍ରଚାର ଓ କ୍ଷେତ୍ର ପୁଷ୍ଟ କାର୍ଯ୍ୟରେ 'ଆମେରିକା ସାରବସ୍ତ ପାଠକ' ଏକ ଉପଯୁକ୍ତ ଭାବରେ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ । ଜଗଦ୍ଗୁରୁଙ୍କର ମହତ୍ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ମଧ୍ୟ ଏହି ପାଠକ ଦ୍ୱାରା ପାଠକ ପ୍ରଚାର ପାଇଁ ଉପଦେଶ ଦେଇବାରୁ ହେଉଥାଏ । ଏବେ ଯାହା ଭାରତେ ଆମେରିକା ଭୂମିରେ ହେଉଛି ତାହା ଅନ୍ୟ ଦେଶ ମହାଦେଶକୁ କୁମଣଶ ପ୍ରସରିଯିବ- ଏ ଆଶା କରିବା ମଧ୍ୟ ଅଯୋଜିକ ନୁହେଁ ।

ବିଜ୍ଞାନ, ବୈଜ୍ଞାନିକ ଓ ପ୍ରୟୁକ୍ଷ ବିଦ୍ୟା ବଳରେ ସାଂପତ୍ତିକ ପୃଥିବୀର ଯେଉଁ ଅଭୂତପୂର୍ବ ଦ୍ୱାରା ପରିବର୍ତ୍ତନ ଘଟିଛି ଓ ଘଟି ଚାଲିଛି ସେଥିରେ ଦେଶ ଦେଶ ଭିତରେ ଦୂରତ୍ବର ବ୍ୟବଧାନ ଘୁଷିଯାଇଛି । ସମଗ୍ର ପୃଥିବୀ ବର୍ଣ୍ଣମାନ ଏକ ଗ୍ରାମ (Global Village) ରେ ପରିଶତ ହୋଇଛି । ତେଣୁ ଏହି ବିଶ୍ୱଗ୍ରାମରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀତାକୁରଙ୍କ ବାଣୀ ଓ ଭାବଧାରା ପଚାର ସହଜ ହୋଇପାରିଛି । ସେ କୌଣସି ଶ୍ଵାନ

ପହିତ ଯେ କୌଣସି ଛାନର ତତ୍ତ୍ଵଶାସ୍ତ୍ର ବା ଅନୁତ୍ତିବିଳମ୍ବରେ ସଂଘୋଗ ଛାପନ ସମ୍ବନ୍ଧ ହୋଇପାରିଛି । ଆମେରିକାରେ ଥିବା ପାଠକର ଭକ୍ଷମାନେ ଭାରତରେ ଥିବା ସଂଘର ମୂଲକେନ୍ଦ୍ର ସହିତ ଯୋଗାଯୋଗ ରଖା କରି ପରିଚାଳିତ ହେବାରେ ଦୂରତ୍ବର ପତ୍ରବିଜନ୍କ ନାହିଁ । ସେମାନେ କେନ୍ଦ୍ରର ଦିଗ୍ବିର୍ତ୍ତନ ପାଇବେ ଓ ବିଦେଶରେ ଅଞ୍ଚିତ ଜ୍ଞାନ ଓ କର୍ମ କୌଣସି ଦ୍ୱାରା ସଂଘକୁ ସମୃଦ୍ଧ କରିବେ, ସଂଘର ଯେଉଁ ଯେଉଁ କେନ୍ଦ୍ରରେ ଓ କାର୍ଯ୍ୟ ପଣାଳୀରେ ଆଧୁନିକୀକରଣ (modernisation) ଦରକାର ପେଣ୍ଟିରେ ସହାୟକ ହୋଇପାରିବେ । ଆମ ସଂଘର ଯାହା କିଛି ତିର ଅପର୍ବିବର୍ତ୍ତନୀୟ ମୌଳିକ ନୀତି, ଆଦର୍ଶ ଓ ପରଂପରା ତାହା ଅକ୍ଷୁଣ୍ଣ ରଖି ଆଧୁନିକ ଯୁଗର ଏକ ଧର୍ମ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ ହିସାବରେ ସଂଘର ଭାବମୁଣ୍ଡ ବନ୍ଦିତ କରିବାରେ ଏବଂ ଏହାକୁ ଏକ ଆଧୁନିକ ରୂପ ଦେଇ ସମ୍ବନ୍ଧିତ ବ୍ୟକ୍ତିରେ ପହଞ୍ଚାଇବାରେ ଏହି ପାଠକର ଭାଇ ଓ ମା'ମାନଙ୍କର ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଭୂମିକା ରହିଛି ବୋଲି ମୁଁ ମନେକରେ । ସେଠାରେ ପାଠକକୁ ଆଧୁନିକ ରୂପରେ ସଙ୍କିତ ଓ ପରିଚାଳିତ କରି ସେମାନେ କେନ୍ଦ୍ର ପ୍ରତିକରିତ ନୀଳାଚଳ ସାରମ୍ଭତ ସଂଘ'ର ପଞ୍ଚୀରନୀୟ ଆଧୁନିକୀକରଣରେ ମଧ୍ୟ ସାହାୟ୍ୟ କରିପାରିବେ । ଉପଯୁକ୍ତ ବିଚାରବିମର୍ଶ ଓ ଅନୁଧ୍ୟାନ ଦ୍ୱାରା ଏହି ସେବାର ବିକିନିକି ଦିଗ (details) ପଥମେ ଚିହ୍ନିତ କରି ଯେ ଦିଗରେ ପଦକ୍ଷେପ ନେବାକୁ ହେବ । ଏହା ଏକ ପାର୍ଥକ ସଂଘସେବା ହେବ । ସେମାନଙ୍କ ବିଦେଶ ଯାତ୍ରାର ଏହି ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଦିଗଚି ମଧ୍ୟ ସପଳ ହେବ । କାରଣ ସେମାନଙ୍କର ବିଦେଶ ଯାତ୍ରା ପଛରେ ଶୀଶୀୟାକୁରଙ୍ଗର ଓ ସଂଘର ଯେଉଁ ସେବାକାର୍ଯ୍ୟ ଲୁକ୍ଷାୟିତ ରହିଛି ତାହା ସଂପନ୍ନ ହେବ । ସାଂପତ୍ତିକ ଆମେରିକାର ଅତ୍ୟାଧୁନିକ ଜୀବନର ପରିବେଶ ଭିତରେ ଆମର ସେଠାର ଭାଇ ଓ ମା'ମାନଙ୍କୁ ତାହାର ଅନୁକୂଳ ହୋଇ ଚିନିବାକୁ ହେବ କିନ୍ତୁ ଅନ୍ତରରେ ଥିବ ଶୀଶୀୟାକୁରଙ୍ଗର ଉପଦେଶ ବାଣୀର ଉତ୍କଳ ଦୀପଶିଖାର ଆଲୋକ, ସଂଘ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଦିନଚର୍ଯ୍ୟାର ଦିଗବାରେଣ୍ଟ ଖୁଣ୍ଟି ଓ ଭାରତୀୟ ସଂସ୍କୃତର ଉତ୍କଳ ସ୍ମୃତି । ସେମାନେ ମଧ୍ୟ ସେମାନଙ୍କ ଚରିତର ବିମଳ ଜ୍ୟୋତିରେ, ଆଚରଣର ଶୁଦ୍ଧତାରେ, କର୍ତ୍ତବ୍ୟନିଷ୍ଠା ଓ ସାଧୁତାରେ ଆମେରିକାର ଗୌରବ ସ୍ଵରୂପ ହୋଇ ଶୀଶୀୟାକୁରଙ୍ଗର ଆଶୀର୍ବାଦ ଲାଭ କରିବାରେ ସମର୍ଥ ହେବେ । ସ୍ଵାମୀ ରାମତୀର୍ଥ ଥରେ ଆମେରିକାବାସୀ ଭାରତୀୟମାନଙ୍କ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ କହିଥିଲେ - “ହେ ବିଶ୍ୱଶତାର ରଷିବଂଶଧରଣ ! ତୁମର ଜାତୀୟ ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟକୁ ପରିତ୍ୟାଗ ନ କରି ଅତୀତ ସାଙ୍ଗରେ ବର୍ତ୍ତମାନକୁ ମଧ୍ୟ ନିଜର କରିନିଆ । ପାଞ୍ଚତ୍ୟ ଜଗତ ଯେପରି ତୁମର ପ୍ରାଚୀନକାଳର ଦିବ୍ୟଜ୍ଞାନ ବର୍ତ୍ତମାନ ଆହୁରଣ କରୁଛି ତୁମେମାନେ ମଧ୍ୟ ସେହିପରି ସେମାନଙ୍କ ବିଜ୍ଞାନକୁ ନିଜର କରିନିଆ ।” ଆମେମାନେ ସେହିପରି ସେଠାରେ ଆହୁରିତ ଜ୍ଞାନ ଓ ଅଭିଜ୍ଞତାକୁ ସଂଘସେବାରେ ଲଗାଇ ପାରିବା ।

ଆଉ ଗୋଟିଏ କଥା । ଆମେରିକା ପାଠକର ସଭ୍ୟସଭ୍ୟାମାନେ କିଣ କେତେ ଦୂରରେ ରହୁଛନ୍ତି । ମାସକରେ ଥରେ ପାଠକ ଅଧିବେଶନ । ଦେଖା ସାକ୍ଷାତ୍କର ସମ୍ବନ୍ଧାନଙ୍କ ନାହିଁ । ସତୀର୍ଥମାନଙ୍କ ସହ ଶୁଳ୍କ ସାନ୍ତିଧ୍ୟ ନାହିଁ । ଲେଲିଫେନ୍ ମାଧ୍ୟମରେ କେବଳ କାର୍ଯ୍ୟକମରେ ଅଂଶଗୁରୁତବ । ପ୍ରତୀକ୍ଷିତ ମୁହୂର୍ତ୍ତକୁ ସମସ୍ତେ ଅନାଇ ବସିଥାନ୍ତି । ସେହି ମିଳନ ମୁହୂର୍ତ୍ତର ଉକ୍ତିଶା, ଆବେଗ, ଉନ୍ନାଦନା ଓ ଆନନ୍ଦ କେବଳ ଅନୁଭବମ୍ୟ । କେବଳ କେତେବୁଟିଏ ଦେହପିଣ୍ଡ ଏକତ ହେଲେ ଯେ ସଂଘଶକ୍ତିର ପ୍ରତିକ୍ଷା ହୁଏ ତାହା ନୁହେଁ । ବିଭିନ୍ନ ଶ୍ଵାନରେ ଥାଇ ମଧ୍ୟ ଏଠାରେ ସଂଘଶକ୍ତିର ଏକ ବିସ୍ମୟକର ଓ ଅଭିନବ ବିକାଶ ଘଟିଛି । ସମସ୍ତଙ୍କର ପ୍ରାଣର ପୁରୁଷ ଯିଏ, ନିଜ ନିଜର ବାସଶ୍ଵାନରେ ପଢ୍ୟଦ୍ର ତାଙ୍କର ପାମାପ୍ୟ ଓ ସାନ୍ଧିଧ୍ୟ ଲାଭ କରି ମାସରେ ଥରେ ପାଠକର ଅଧିବେଶନରେ ତାଙ୍କରି କଥା ପକାଇ, ତାଙ୍କରି କଥା ଶୁଣି, ତାଙ୍କରି ବାଣୀ ପଢ଼ି, ତାଙ୍କରି ପାର୍ଥନା ବନ୍ଦନା ଗାନ କରି ସମସ୍ତେ ଆନନ୍ଦରେ ମହୁଆଲା । ପାଶର ଆବେଗରେ ପରିଷର ସହ ସାକ୍ଷାତ ପାଇଁ ମିଳିତ ହେଉଛନ୍ତି ବନ୍ଦକରେ ଥରେ ପାଠକ ଆସନରେ । ସେହି ମିଳନଭ୍ରମିର ଆନନ୍ଦ ଯେ କିରଳି ଓ କେତେ ତାର ମଧ୍ୟରତା ଓ ଗଭୀରତା କେବଳ ଅନୁମାନ କରିଦ୍ବୁଝ - ଏଠାରେ ସେବବୁ କଥା ଶୁଣିବା ବେଳେ, ସ୍ଵରଣ କଲାବେଳେ । ସେହି ଆନନ୍ଦର ପରିପକାଶ 'ତାଙ୍କର' ପାଖରେ କୃତଙ୍କତା ପ୍ରକାଶ ରୂପରେ ଜଣାହେଉ, ଯାହାଙ୍କ କୃପା ଓ ଆଶାର୍ବଦରେ ଏହି ଯୌଭାଗ୍ୟ ସମ୍ବନ୍ଧ ହୋଇପାରିଛି । ଅନ୍ତରର ସେହି ଭାବିତ୍ବଲିତ ଆନନ୍ଦ ତାଙ୍କ ଶୀତରଣ ତଳେ ଦୁଇଶୋପା ଅଣ୍ଟୁ ଆକାରରେ ଝରିପଡ଼ୁ । ସେଠାର ସମସ୍ତଙ୍କର ଚଷ୍ଟାରା ଆନନ୍ଦାଶ୍ଵର ଜଳ, ପ୍ରାଣରା ବିଶ୍ଵାସ ଓ ପ୍ରସନ୍ନ ମୁଖ ଦେଖି ଶୀଶୀ10ାକୁର ପ୍ରୀତ ହୁଅଛୁ, ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ହୁଅଛୁ । ଜୀବନ ଧନ୍ୟ ଓ ସାର୍ଥକ ହୋଇଯିବ ।

ଏହି ପାଠକ୍ରମ ବର୍ତ୍ତମାନ ଏକ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ସୌରଜୀଗତ ଭଲି । ସୌରଜୀଗତର ଗୁହ୍ୟମଣ୍ଡଳୀ କିଏ କେତେଦୂରରେ କିନ୍ତୁ ମୂଳକେନ୍ତର ସହ ସେମାନଙ୍କର ସଂଯୋଗ ରହିଛି, ସମୃଦ୍ଧ ରହିଛି, ସଂପର୍କ ରହିଛି । ସାମଞ୍ଜସ୍ୟ ଓ ସମନ୍ଵୟ ରଖା ହୋଇପାରିଛି ସମଗ୍ର ସୌରଜୀଗତ ପରିବାରରେ । ଅବଶ୍ୟ ଏହି ଜୀବରେ କେହି କାହା ସହିତ କେବେ ମିଳିତ ହେବାର ଅବକାଶ ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ଆମର ଏହି ପାଠକ୍ରମ ରୂପୀ ସୌରଜୀଗତ ପରିବାରରେ ଅନ୍ୟ ସବୁ ଥାଇ ଯେ ସୁବିଧାଟି ମଧ୍ୟ ରହିଛି । ଜ୍ଞାନଭାଇଙ୍କ ଘର ପାଠକ୍ରମ ଆସନଟି ସୂର୍ଯ୍ୟ ସଦୃଶ ରହିଛି । ଅନ୍ୟ ସମସ୍ତ ଭକ୍ତ ପରିବାର ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ସୁଦୂରବର୍ଷୀ ଗୁହ୍ୟ ଭଲି । ସଂଘଣକ୍ଷିର ପ୍ରତିଷ୍ଠା ଷେତ୍ରରେ ଏହା ଏକ ଅଭିନବ କଥା ।

ସୁଦୂର ବିଦେଶରେ ଆମ୍ବାୟସ୍କଳନମାନଙ୍କ ଠାରୁ ଦୂରରେ ସେମାନଙ୍କର ଏକମାତ୍ର ଆଶ୍ୟ ପତିଗୁହରେ ବିରାଜିତ ଶାଶ୍ଵତାକୁର ଓ ସ୍ମଖଦ୍ୱାଖରେ ବିପଦଆପଦରେ ଅଭୟପଦାତା 'ଜୟଗର୍ତ୍ତ' ସିଙ୍ଗମନ୍ଦର ସୁରଣ ଓ ଜପ । ସଂଘ ପକାଶିତ 'ଉଜ୍ଜଳୀୟ ଉତ୍ସମାନଙ୍କ ପତି

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀକୃତଙ୍କର କେତୋଗୋଟି ଉପଦେଶବାଣୀ' ପୁସ୍ତିକାରେ ଆମମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀକୃତଙ୍କର କେତୋଟି ସୁନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ବାଣୀ ଓ ଆଦେଶ ଉପଦେଶ ରହିଛି । ଆମ ସମସ୍ତଙ୍କର ତାହା ଅବଶ୍ୟ ପାଠ୍ୟ । ସଂଘରେପରୁ ଆଉ ଦୁଇଟି ପୁସ୍ତିକା ନିକଟରେ ପ୍ରକାଶିତ ହୋଇଛି - 'ଶ୍ରୀଶ୍ରୀକୃତଙ୍କର ଅଭୟ-ବାଣୀ' ଓ 'ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଗୁରୁପ୍ରତାମ' । ଓଡ଼ିଆରେ 'ଶ୍ରୀଶ୍ରୀକୃତଙ୍କ ଚିଠି' ୧ମ, ୨ୟ ଓ ୩ୟ ଖଣ୍ଡ ମଧ୍ୟ ପ୍ରକାଶିତ ହୋଇଛି । ସେଠାରେ ସଂଘ ପ୍ରକାଶିତ ଅନ୍ୟ ପୁସ୍ତକ ସହ ଏହି ସବୁ ପୁସ୍ତକ ପୁସ୍ତିକାଗୁଡ଼ିକ ସ୍ଥାଧ୍ୟାୟ କଲେ ସେଠାର ଉତ୍ସମାନେ ଶିକ୍ଷା ଓ ଆନନ୍ଦ ପାଇ ଉପକୃତ ହେବେ, ମନରେ ପ୍ରେରଣା ପାଇବେ । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀକୃତଙ୍କ ସେବାପୂଜା, ସଂଘ ପ୍ରକାଶିତ ପୁସ୍ତକାବଳୀର ସ୍ଥାଧ୍ୟାୟ, ନାମ ଜ୍ଞପ ଓ ପାର୍ଥନା, ଶ୍ରୀଶ୍ରୀକୃତଙ୍କ ଧ୍ୟାନ ଓ ନିଷ୍ଠାମ କର୍ମର ଅଭ୍ୟାସ ଚିତ୍ରଶୁଣିର ସାଧନାରେ ସହାୟକ ହୋଇ ସେମାନଙ୍କୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ ପଥରେ ଆଗେଇ ନେବ ।

ଆମେରିକା ସାରସ୍ତ ପାଠକର ଲକ୍ଷ୍ୟ ଓ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ସପଳ ହେଲେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଖୁସି ହେବେ ଓ 'ନୀଳାଚଳ ସାରସ୍ତ ସଂଘ' ମଧ୍ୟ ଉପକୃତ ହେବ । ଏହାର ସବୁ ଭାଇ ଓ ମା'ମାନେ ପାଠକର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ସପଳ କରିବାରେ ସହାୟ ଖୁଅଛୁ-୫୦ାରୁ ମୋର ସେମାନଙ୍କ ନିଜଟରେ ଅଳି ଏବଂ ଏହି ପାଠକର ଅଗଗତି ଓ ଶ୍ରୀବିକ୍ରିସାଧନ ପାଇଁ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ନିଜଟରେ ମୋର ବିନମ ପାର୍ଥନା ।

ଶୀ ଦେବେନ୍ ନାଥ ମହାପାତ୍ର
ଏକାମ୍ବ ପାରସ୍ପୁତ୍ର ସଂଘ
ଭୂବନେଶ୍ୱର

ଜୀବନ ସାର୍ଥକ ହେଉ

ଅତି ଆପଣାର	ପାଶପିଲ୍ ବୋଲି	ଆସିଛି ମୁଁ ଏକା	ଯିବି ପୁଣି ଏକା
ଦୂମ ପାଶେ କରେ ଅଳି		ଦିଦିନର ଖେଳଘର	
ଅଞ୍ଜାନ, ଅଧମ	ଦେଲେବି ତୁମର	ତଥାପି କାହିଁକି	ମାଘାର ସଂସାରେ
ଦେବନି ଦୂରକୁ ୬୦ଲି । ୧		ଘାଷିଦ୍ଵୀଷ ବାରଂବାର । ୫	
ମନ, ବିବେଜର	ଲଭାଇ ସର୍ବଦା	ଜୀବନ ତୋରି ମୋ	ତୁମ ହାତେ ପିତା
ଚାଲିଅଛି ଦିବାନିଶି		ତୁମ ମନୋମତ କର,	
ନିବୃତ୍ତି ମାର୍ଗ ଓ	ଦେଖାଇଛ ପିତା	ଯନ୍ତ୍ରୀ ତୁମେହେ	ତୁମର ମୁଁ ଯନ୍ତ୍ରୀ
ପ୍ରବୃତ୍ତିର ଜାଲ ବେଶି । ୩		ତୁମରି ଇଙ୍କାରେ ଗଇ । ୩	
ଅନିତ୍ୟ ସଂସାର	ଖାଲି ଅଭିନୟ	ପୁତୁଳା ପରି ହେ	ନଗାଥ ମୋ ପ୍ରଭୁ
ମିଛଟାରେ ବାଇ ହୁଏ,		ତୁମ କାର୍ଯ୍ୟ କରିଯାଏ,	
ନିଜ ପର ଭାବ	ଅଶାନ୍ତି ଉଦ୍‌ବେଗ	ସରୋବରେ ପଦ୍ମ	ରହିଥିଲା ପରି
ସବୁକୁ ପାଶୋରି ଦିଏ । ୩		ସଂସାର ଭିତରେ ରହେ । ୩	
ତବ ସେବା, ପୂଜା	କରେ ଯେତେ କଣ	ତୁମ ଉପଦେଶ	ପାଳିବା ପାଇଁକି
ଚିତ୍ର ହୁଏ ପୁଲକିତ		ଆଧାର ମୋ ଶୁଣି ହେଉ,	
ସଂସାର ଜୁଣାଳ	ଭିତରେ ପଶିଲେ	ତୁମ ନାମ ଜପି	ତୁମ ସେବା କରି
ହୁଏ ପୁଣି ବିଚଳିତ । ୫		ଜୀବନ ସାର୍ଥକ ହେଉ । ୫	

ଶୀଘ୍ର ଠାକୁର ଚରଣଶିତ୍ତ
ଶୀମତୀ ସିଦ୍ଧାରାଣୀ ସ୍ଵଭାବ ରାଯ୍

ଆମେରିକାରେ ମୋର ପ୍ରଥମ ସମ୍ମିଳନୀର ଅନୁଭୂତି

ମୁଁ ଆମେରିକା ସାରସ୍ଵତ ପାଠକରେ ଯୋଗ ଦେଲା ପରେ ଭାଇମାନଙ୍କଠାରୁ ଜାଣିବାକୁ ପାଇଲିଯେ ଏ ବର୍ଷ ଜ୍ଞାନ ଭାଇଙ୍କ ଘରେ ପାଠକର ପ୍ରଥମ ବାର୍ଷିକ ସମ୍ମିଳନୀ' ଅନୁଷ୍ଠାତ ହେବାକୁ ଯାଉଛି । ଏହା ଜାଣିବା ପରଠାରୁ ମୋର ଆନନ୍ଦର ସାମା ଚହିଲା ନାହିଁ । ପିଲାଟି ଦିନରୁ ମୁଁ ଠାକୁରଙ୍କ ପୂଜାରେ ଯୋଗ ଦେଇ ଆସୁଛି । ଠାକୁରଙ୍କ ପାଇଁ ପୂଜା ଗୁହ୍ନିବା ଏବଂ ଠାକୁରଙ୍କର ପ୍ରାର୍ଥନା ସଙ୍ଗତ ଗାଇବାକୁ ମୋତେ ଭାରି ଭଲ ଲାଗେ ।

ବାହାଘର ପରଠାରୁ ମୁଁ ଠାକୁରଙ୍କ ସଂଘପୂଜା ଓ ସମ୍ମିଳନୀରେ ନିୟମିତ ଯୋଗଦେଇ ପାରୁ ନଥିବାରୁ ମନରେ ମୋର ବହୁତ ଦୁଃଖ ଥାଏ । କିନ୍ତୁ ମନେ ସବୁ ବେଳେ ଠାକୁରଙ୍କ ପାର୍ଥନା କରେ - 'ଠାକୁର ମୋତେ ତୁମ ପୂଜା ଏବଂ ସେବାର ସୁଯୋଗ ଦିଆ' । ଦୟାମୟ ଠାକୁର ମୋର ତାକ ଶୁଣିଲେ । ଯାହା ମୁଁ ସ୍ଵପ୍ନରେ ଭାବିନଥିଲି, ଆମେରିକାରେ ରହି ମଧ୍ୟ ତାଙ୍କ ସଂଘପୂଜା ଓ ଭକ୍ତ ସମ୍ମିଳନୀରେ ଯୋଗ ଦେବାର ସୁଯୋଗ ପାଇଲି । ସମ୍ମିଳନୀରେ ମୋତେ ସଂଗୀତ ସେବା ମିଳିଲା । କିନ୍ତୁ ଠାକୁରଙ୍କ ପାଇଁ ପୂଜା ଗୁହ୍ନିବାକୁ ମୋର ବହୁତ ଲଙ୍ଘା ଥାଏ । ସମ୍ମିଳନୀର ଦିନ ପାଖେଇ ଆସୁଥାଏ । ମନରେ ମୋର କେତେ ପୁଣି ଆସୁଥାଏ । ଏଠାରେ କେମିତି ପୂଜା ହେବ ? ଠାକୁରଙ୍କର ଚାହିଆ କେମିତି ସଜାହେବ ? ପୂଜା ଏଠି ମିଳିବ କି ନାହିଁ ?

ମଞ୍ଜିରେ ମଞ୍ଜିରେ Conference Call ମାଧ୍ୟମରେ ଭାଇ ଓ ମା'ମାନେ ନେଇଥିବା ସେବା ବିଷୟରେ ଆଲୋଚନା ହେଉଥାଏ । ମୁଁ ପୂଜା ଗୁହ୍ନା ବିଷୟରେ ଜ୍ଞାନ ଭାଇଙ୍କୁ ପଚାରିବାରୁ ସେ କହିଲେ, ଅଧିବାସ ଦିନ ଶୀଘ୍ର ଆସିଲେ ପୂଜା ଗୁହ୍ନାରେ ଯୋଗ ଦେଇପାରିବ । ମୁଁ ଏହାଶୁଣି ଆମ ଘର ଭାଇଙ୍କୁ କହିଲି, ଠାକୁରଙ୍କ ପାଇଁ କେମିତି କରପଲବ କରନ୍ତେ । ଭାଇ କହିଲେ, ଏଠାରେ ତ ପଣସପତ ନାହିଁ, କିପରି କରପଲବ ହେବ ? ମୋର ମନେ ପଢ଼ିଲା, ସମ୍ମିଳନୀର ପୂଜା ଗୁହ୍ନାରେ ବଡ଼ ବଡ଼ ପଣସପତ ବଦଳରେ କାଗଜ ପର୍ଚିଲି ବ୍ୟବହାର କରାଯାଏ । ମୁଁ ଜ୍ଞାନ ଭାଇଙ୍କୁ କହିଲି ଏଠାରେ ମଧ୍ୟ ଆମେ ପଣସ ପତ ପରିବର୍ତ୍ତେ କାଗଜ ପର୍ଚିଲି କାଟି କରପଲବ କରିପାରିବା । ଏହା ପରେ ମୁଁ ଆମ ଘର ଭାଇଙ୍କୁ ଅଧିବାସ ଦିନ ଶୀଘ୍ର ଯିବା ପାଇଁ କହିଲି । ସେ ମୋତେ କହିଲେ, ମୋତେ ଅଧା ଦିନ ଅପିସ୍ କରି ଯିବା ପାଇଁ ପଡ଼ିବ । ତେଣୁ ଆମେ ସଂଧ୍ୟା ପୂର୍ବରୁ Minneapolis ରେ ପହଞ୍ଚି ପାରିବା ନାହିଁ । ଏହା ଶୁଣି ମୋର ମନ ବହୁତ ଦୁଃଖ ହେଲା । ଭାବିଲି ପିଲାଦିନ ଏତେ ଠାକୁରଙ୍କ ପାଇଁ ପୂଜା ଗୁହ୍ନୁପିଲି, ଆଜି ଏତେ ଦିନ ପରେ ଠାକୁରଙ୍କର ସେବା କରିବାର ସୁଯୋଗ ପାଇଲି, ମୁଁ କିଛି କରିପାରୁ ନାହିଁ ।

ସମ୍ମିଳନୀକୁ ଯିବାର ସେ ଶୁଭ ଦିନ ଶୀଘ୍ର ଆସିଗଲା । ଯିବାଦିନ ସକାଳୁ ମୋ ଗୋତ ଜମା ତଳେ ଲାଗୁ ନ ଥାଏ । ସବୁ ଜିନିଷପତ ସଜାତି, ପିଲାମାନଙ୍କୁ ପୁଷ୍ଟି କରି ମୁଁ ଅପେକ୍ଷା କରିଥାଏ । ମୋର ସ୍ବାମୀ ଅପିସ୍ରୁ ଫେରି ଯିବାପାଇଁ ଗାତିରେ ଜିନିଷପତ ରଖା ରଖି କରୁଥାନ୍ତି । ମୋର ଆଖି ପ୍ୟାରିଓରେ ଥୁଆ ହୋଇଥିବା ପୂଜା କୁଣ୍ଡରେ ପଢ଼ିଲା । ସେଥିରେ ତିନୋଟି ଗେଣ୍ଟୁପୂଜା ପୁଣିଥାଏ । ଭାବିଲି ଠାକୁରଙ୍କ ପାଇଁ କରପଲବଚିଠି କରି ନିଅନ୍ତି । ତିନୋଟି ପୂଜାରେ କରପଲବ କରିବି କିପରି ? ଭାବିଲି ଯଦି ପୂଜାଗୁଡ଼ିକୁ ଅଧାରୁ ସମାନ ଭାବରେ କାଟି ଦିଆଯାଏ, କରପଲବ ହୋଇଯିବ । ସାଙ୍ଗେ ସାଙ୍ଗେ ପର୍ଚିଲି କାଟି ପୂଜା ଗୁହ୍ନି ବସିଲି । ମୋର ସ୍ବାମୀ ଏହା ଦେଖି କହିଲେ, 'ତୁମର ଚିକେ ସମୟ ଜ୍ଞାନ ନାହିଁ । ଆମର ଯିବାପାଇଁ ତେବେ ହେଉଛି, ତୁମେ ଏତିକି ବେଳେ ବସି ପୂଜା ଗୁହ୍ନୁଛ; ଆଗରୁ ଗୁହ୍ନି ପାରିଲନି ?' ମୁଁ ତେତେରେ କରପଲବଚିଠି ତିଆରି କରି ଗାତିରେ ରଖିଲି । ଆମେ Minneapolis ରେ ପହଞ୍ଚିଲା ବେଳକୁ ସଂଧ୍ୟା ଡିନ ପରେ ହୋଇ ଯାଇଥାଏ । ହୋଗେଲାରେ ପହଞ୍ଚିଲା ପରେ ଅଧିବାସ ପୂଜାରେ ଯୋଗଦେବା ପାଇଁ ଜ୍ଞାନଭାଇଙ୍କ ଘରକୁ ଯିବାପାଇଁ ଭାବିଲି । ଏହାଶୁଣି ମୋର ସ୍ବାମୀ କହିଲେ, ପିଲାମାନେ ବହୁତ କ୍ଲାନ୍ତ ହୋଇ ପଢ଼ିଲେଣି, ଆଜି ଶୀଘ୍ର ଆମେ ସମସ୍ତେ ବିଶାମ ନେଇଗଲେ କାଲି ଭୋରରୁ ପୂଜାରେ ଯୋଗ ଦେଇପାରିବା । ମୁଁ ଭାବିଲି ଇଣ ଠିକ୍ କଥା କହୁଛନ୍ତି । ପିଲାମାନେ ଶୀଘ୍ର ନ ଶୋଇଲେ ରାତି ଧଟାରୁ ଜମା ଉଠିବେନି । ମୋର ବି ସଂଗୀତ ସେବା ଅଛି । ଠିକ୍ ସମୟରେ ପହଞ୍ଚିବାକୁ ପଡ଼ିବ ।

ପିଲାମାନେ ସମସ୍ତେ ଶୋଇପଡ଼ିଲେ, ମୋତେ କିନ୍ତୁ ଜମା ନିବ ହେଉନଥାଏ । କେମିତି ଶୀଘ୍ର ରାତି ପାହିବ, ମୁଁ ପୂଜାରେ ଯୋଗଦେବି । ପରଦିନ ସକାଳୁ ଶୀଘ୍ର ପୁଷ୍ଟି ହୋଇ ଆମେ ଜ୍ଞାନଭାଇଙ୍କ ଘର ଅଭିମୁଖେ ବାହାରି ପଢ଼ିଲୁ । ପୂର୍ବରୁ ମୁଁ ଯାହା ଭାଇ ଓ ମା' ମାନଙ୍କ ସହିତ ଫେନ୍‌ରେ କଥା ହୋଇଥାଏ, କାହାକୁ ଦେଖିନଥାଏ । ଜ୍ଞାନଭାଇଙ୍କ ଘରେ ପହଞ୍ଚି ପୁଅମେ ଶିବାନୀ ମା', ଜ୍ଞାନଭାଇ ଓ

ସ୍ମୁତୀରାଣୀ ସୁନ୍ଦରରାୟ ମା'ଙ୍କୁ ଭେଟିଲି । ମା'ମାନେ ଭୋଗ ରାଶିବା ଆରମ୍ଭ କରି ଦେଇଥାନ୍ତି । ଜ୍ଞାନଭାଇ ମୋତେ କହିଲେ, ମା' ଆପଣଙ୍କର ସଂଗୀତ ସେବା ଅଛି, ତଳକୁ ଯାଆନ୍ତୁ ।

ତଳକୁ ଯାଇ ଦେଖିଲି Basementରେ ଠାକୁରଙ୍କର ଆସନ ସଜା ହୋଇ ପରଦା ପଢିଛି । ମୁଁ ଯାଇ ଶୀଶୀ ଠାକୁରଙ୍କୁ ପୁଣାମ କରି ବିଶ୍ଵାସିତ ଭାଇଙ୍କ ସହ ପଢାତି ପଢିଏଥା ଆରମ୍ଭ କଲି । ଧୀରେ ଧୀରେ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଭାଇ ଓ ମା'ମାନେ ଆସି ପହଞ୍ଚିଲେ । ଅର୍ଜନା ପୁଜା ପରେ ଆରତୀ ପାଇଁ ଆସନ ଖୋଲା ଗଲା । ମୁଁ ଠାକୁରଙ୍କର ଆସନସଜା ଦେଖି ଆଶ୍ରମ୍ୟ ହୋଇଗଲି । ଠାକୁରଙ୍କର ତାହିଆ ଫୁଲରେ ଭର୍ତ୍ତା । ବହୁତ କରପଲବ ମଧ୍ୟ ଦିଆ ହୋଇଥାଏ । ମୋର ମନ ଆନନ୍ଦରେ ପୁରି ଉଠିଲା । ଭାବିଲି ଯାହାହେଉ ମୁଁ ଫୁଲଗୁଡ଼ି ନ ପାରିଲେ କଣ ହେଲା, ଯେମିତି ଭାବିଥିଲି ଠାକୁରଙ୍କର ସଜାସଜି ସେମିତି ହୋଇଛି । ଜ୍ଞାନଭାଇ ବହୁତ ସୁନ୍ଦର ଭାବରେ ଆରତି କରୁଥାନ୍ତି । ବହୁଦିନ ପରେ ଶୀ ଶୀ ଠାକୁରଙ୍କର ସମ୍ମିଳନୀ ଆସନରେ ଆରତି ଦର୍ଶନ କରି ମୋର ମନ ଓ ଆମ୍ବା ପବିତ୍ର ହୋଇଗଲା ।

ପୂର୍ବ ନିର୍ଭରିତ କାର୍ଯ୍ୟପୁରୀ ଅନୁଯାୟୀ ଠିକ୍ ସମୟରେ ପଥମ ପୁଜା ସରିଲା । ସକାଳ ପୁଜା ପରେ ଭାଇ ଓ ମା' ମାନେ ପରଷ୍ପରକୁ ଜୟଗୁରୁ ସମୃଷଣ ଜଣାଇ ପରିଚୟ ଆଦାନ ପ୍ରଦାନ କଲେ । ଭାଇ ଓ ମା'ମାନଙ୍କର ସ୍ନେହ, ଶକ୍ତି ଓ ଆନ୍ତରିକତା ଦେଖି ମୋଟେ ଲାଗୁ ନ ଥାଏ ଯେ ଆମେ ପଥମ ଥର ପାଇଁ ଭେଟୁଛୁ । ଏତେବେଳେ ଆମେରିକାରେ ଶୀଶୀ ଠାକୁରଙ୍କ ପରିବାରର ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଭେଟି ମୋ ମନ ଆନନ୍ଦରେ ପୁରି ଉଠୁଥାଏ ।

ଦ୍ଵିତୀୟ ପୁଜା ପରେ ମହିଳା ସଭା ଆରମ୍ଭ ହେଲା । ମୁଁ ଏହା ଭିତରେ ଏତେ ଖୁସି ଓ ଆନନ୍ଦରେ ପୁଜାରେ ବ୍ୟସ୍ତ ଥାଏ ଯେ ଠାକୁରଙ୍କ ପାଇଁ ଆଶିଥିବା କରପଲବ କଥା ପୁରା ଭୁଲି ଯାଇଥାଏ । ମହିଳା ସଭାରେ ଶୀଶୀ ଠାକୁରଙ୍କ ମୁଣ୍ଡ ଉପରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ବତ ଗେଣ୍ଟୁଫୁଲଟି ଖୁସି ପଡ଼ିଲା । ଆମ୍ବୁମାନେ ଖୁସିରେ 'ଜୟଗୁରୁ' ଧ୍ୟାନ କଲୁ । ତାପରେ ସେ ଜାଗାଟି ଖାଲି ଦେଖା ଯାଉଥାଏ । ସେତେବେଳେ ଯେମିତି କିଏ ମୋ ମନ ଭିତରେ କହିଲା, 'ଆରେ ତୁ ଯେଉଁ କରପଲବଟିକୁ ଆଶିଛୁ ତାକୁ ସେ ଖାଲି ଜାଗାରେ ଦେଲେ ଭଲ ଲାଗିବ ।' ମୋର ସାଙ୍ଗେ ସାଙ୍ଗେ ଠାକୁରଙ୍କ ପାଇଁ ଆଶିଥିବା କରପଲବ କଥା ମନେ ପଢ଼ିଗଲା । ପର ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ଭାବିଲି ଦୁଇଦିନ ହେଲାଣି ଏତେ ଗରମ ପଢ଼ିଛି । ଗାତିରେ ତ ପୁରା କାର ବନ । ମୁଁ ତ ଫୁଲଗୁଡ଼ିକୁ କାଟିବାରି କରପଲବ କରିଥିଲି । କରପଲବଟି ପୁରା ଜଳି ଯାଉଥିବ । କଣ ଆଉ ଠାକୁରଙ୍କୁ ଦେବି ? ଠିକ୍ ସମୟରେ ଠାକୁରଙ୍କୁ କରପଲବଟିକୁ ଦେଇ ପାରିଲିନି ଭାବି ମନ ଦୁଃଖ ହେଲା ।

ଶୀଶୀଠାକୁରଙ୍କ ମୁଣ୍ଡ ଉପରେ ଥିବା ଖାଲି ଜାଗାଟି ସେମିତି ମୋତେ ଦେଖା ଯାଉଥାଏ । ମୋ ମନ ଭିତରେ କିଏ ଯେମିତି ବାରମାର କହୁଥାଏ, ଯା - ସେ କରପଲବଟିକୁ ନେଇ କି ଆସ । ମହିଳା ସଭା ପରେ ମୁଁ ଯନ୍ତ୍ରଚାଳିତ ପରି ଆମ ଗାତି ପାଖକୁ ଚାଲିଗଲି । ଗାତି ଖାଲି କରପଲବଟିକୁ ଦେଖି ମୋର ବିସ୍ମୟର ସାମା ରହିଲା ନାହିଁ । ଗାତି ଭିତରେ ଦୁଇଦିନ ଧରି ଏତେ ଗରମରେ ବି କରପଲବଟି ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ସତେଜ ରହିଛି । ଚିକେ ବି ଖାର୍ଜିଲିନି । ମନଖୁସିରେ କରପଲବଟିକୁ ଆଶି ପୃଥ୍ୱୀରାଜ ଭାଇଙ୍କୁ ହାତରେ ଦେଇ ଶୀଶୀଠାକୁରଙ୍କ ମୁଣ୍ଡ ଉପରେ ଥିବା ଖାଲି ଜାଗାରେ ଲାଗାଇ ଦେବାକୁ କହିଲି । ସମ୍ମିଳନୀ ସରିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସେ କରପଲବଟି ଶୀଶୀଠାକୁରଙ୍କ ଗାହିଆର ଶୋଭା ବର୍ଣ୍ଣନ କରୁଥିଲା ।

ଏହି ଘଟଣାରୁ ମୋର ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କୁ ଦାସିଆ ବାରରୀର ନତିଆ ଦେବା ଉପାଖ୍ୟାନ ମନେ ପଢ଼ିଗଲା । ଭଗବାନଙ୍କ ପାଇଁ ଶକ୍ତାରେ ଆଶିଥିବା ଜିନିଷ ଯେତେ ଛୋଟ ଓ ମୂଲ୍ୟହୀନ ହେଲେ ବି ସେ କେତେ ଖୁସିରେ ତାହା ଗହଣ କରନ୍ତି, ତାହା ଭାବି ଶୀଶୀଠାକୁରଙ୍କ ଚରଣରେ କୃତ୍ସନ୍ଧାରେ ମୋର ମୁଣ୍ଡ ନଇଁ ଗଲା । ମନେମନେ ଠାକୁରଙ୍କୁ ଜଣାଇଲି- ହେ ପ୍ରଭୁ, ମୋର କିଛି କରିବାର ଶକ୍ତି ନାହିଁ । ଏମିତି ଦୁମ ସେବାପୁଜା କରିବାର ସୁଯୋଗ ଦେଇ ଆମ୍ବୁମାନଙ୍କର ଜୀବନ ଧନ୍ୟ କର । ଏହିପରି ଭାବରେ ଯେପରି ଆପଣଙ୍କର କୃପା ସବୁବେଳେ ଆମ୍ବୁମାନଙ୍କ ଉପରେ ଥାଉ ।

ତୁମରି ପୁଜାର ଶୁଭୁଭାର ମୋତେ ଦେଇଅଛ ଦୟାବହି
ରହି ପାଶେ ମୋର ଦିଅହେ ବତାର ପଥ କାହିଁ ନ ହୁତେଇ ।

ଶୀଶୀଠାକୁର ଚରଣଶିରା
ଶୀମତୀ ସୁଚିତ୍ରା ଘୁଲ୍ଲା (ଲୀନା ମା')

ଅଭିମତ ଓ ଅନୁଭୂତି

ଅନୁଭୂତି (୧)

ଶୀ ଶୀ ୦ାକୁରଙ୍ଗର ଚରଣରେ ବିନମ୍ବ ପ୍ରଣତି ଜଣାଇ, ମୋ ଜୀବନରେ ତାଙ୍କର ଅହେତୁକୀ କୃପାର ଏକ ଉଲ୍ଲେଖନୀୟ ଘଟଣା ସମ୍ବୂଦ୍ଧରେ ଲେଖୁଛି । ୧୯୯୪ ମସିହା ଜାନୁଆରୀ ୧୫ ତାରିଖରେ ମୁଁ ଓ ମୋର ଶାଶ୍ଵତ(ବୋର) କଟକରୁ ନୁଆଦିଲୀ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ନୀଳାଚଳ ଏହିପ୍ରେସ୍‌ରେ ଯାତ୍ରା ଆରମ୍ଭ କଲୁ । ବାହାଘର ପରେ ମୁଁ ପୁଅମ ଥର ପାଇଁ ଘର ଛାଡ଼ି ଏତେ ଦୂର ଯାଉଥିଲି । ସଙ୍ଗରେ ଅଧିକ ଜିନିଷ ପ୍ରାୟ ୧୦ - ୧୨ ଖଣ୍ଡ ଥିଲା ।

ଟେନ୍‌ରେ ଧୀରେ ଧୀରେ ସହ୍ୟାତୀ ମାନଙ୍କ ସବୁ ପରିଚୟ ହେଲା । ଅଧିକାଂଶ ଉତ୍ତରପ୍ରଦେଶର କାନ୍ପୁର ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟର ଛାତୀ ଥିଲେ ଓ project କାମ ପାଇଁ ଡେତିଶାର ଚୌଦ୍ଦାର ଲୁଗାକଳ ପରିଦର୍ଶନରେ ଆସିଥିଲେ । କାମ ସାରି ସେମାନେ ଘରକୁ ଫେରୁଥିଲେ । ଏମିତି ଗପସପ ଭିତରେ ଗାଢ଼ି ଡେତିଶା ଛାଡ଼ି ବିହାର ରାଜ୍ୟ ଅତିକମ କରୁଥାଏ । ଦିନ ଯାଇ ରାତି ହୋଇଗଲା ।

ଅଞ୍ଚ କିଛି ରାତି ଭୋଜନ ସାରି ଆମେ ଶୀଘ୍ର ଶୋଇଗଲୁ । ମୁଁ ମଝି ବର୍ଥରେ ଓ ବୋଉ ମୋର ତଳ ବର୍ଥରେ ଶୋଇଥାଏ । ହୃତାତ୍ ରାତି ପାଯ୍ ସାରେ ଦଶଗା ବେଳକୁ ମୋର ନିଦ ଭାଙ୍ଗିଗଲା । ପାଯ୍ କହିବାକୁ ଗଲେ କିଏ ଯେପରି ମୋତେ ନିଦରୁ ଉଠେଇ ଦେଲା । ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ମୋର ଦୃଷ୍ଟି ନିକଟଷ୍ଟ କବାଟ ଉପରେ ପଢ଼ିଲା । ଯେତେବେଳେ କି ଉଲ୍ଲରେ ବନ୍ଦ ହୋଇ ନ ଥିଲା । ବିହାର ରାଜ୍ୟର କୁଣ୍ଡାଳ ଟେନ୍ ଡକାଯତ୍ତି କଥା ମନେ ପଢ଼ିବାରୁ, ମୁଁ ଉଠିଯାଇ ଦୁଇପରର କବାଟ ବନ୍ଦ କରି ଆସି ଶୋଇବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କଲି । କିନ୍ତୁ ମନଟା ଜମା ଭଲ ଲାଗୁ ନ ଥାଏ । ପୁଅମ ଥର ପାଇଁ ଘର ଛାଡ଼ି ଆସିଛି ଭାବି ନିଜକୁ ସାନ୍ତ୍ଵନା ଦେଇ ୦ାକୁରଙ୍ଗର ନାମ ନେବାକୁ ଆରମ୍ଭ କଲି । ଧୀରେ ଧୀରେ ମୋତେ ହାଲ୍‌କା ନିଦ ହୋଇଯାଇଥାଏ ।

ହୃତାତ୍ ଲାଗିଲା, ଟେନ୍‌ର ଗତି ଓ କଂପନ ଯେପରି ଅସ୍ଵାଭାବିକ ଭାବରେ ବର୍ତ୍ତିତାଲିଛି । ତା ସହିତ ଘଡ଼ ଘଡ଼ ଶର ମଧ୍ୟ ହେଉଛି । ଅନୁମାନ କଲି, ବୋଧେ କୌଣସି ନଦୀର ପୋଲ ଉପରେ ଗାଢ଼ି ବାଲିଛି ଓ କିଛି ସମୟ ପରେ ଠିକ୍ ହୋଇଯିବ । କିନ୍ତୁ ସେପରି ହେଲା ନାହିଁ, ଗାଢ଼ିର ଶର ଓ ଗତି ବର୍ତ୍ତିତାଲିଲା ଓ ଦେଖୁ ଦେଖୁ ୨-୩ ମିନିଟ୍ ଭିତରେ ଟେନ୍‌ଗା ସତ୍ତ୍ଵଲନ ହରାଇ ଗୋଟେ ପଚକୁ ଇଳି ପଢ଼ିଲା । ଟେନ୍‌ର ଆଲୋକ ବତୀ ସବୁ ଧପ୍ରଧାପ୍ ହୋଇ ଲିଭିଗଲା । ଭାଗ୍ୟକୁ ଟେନ୍‌ଟି ପ୍ରିଂଟିର ହୋଇଯାଇଥାଏ । ଅନୁମାନ କଲି ଟେନ୍‌ଟି ବୋଧେ ଲାଇନ୍‌ର୍ବ୍ୟୁତ ହୋଇଯାଇଛି ।

ପ୍ରାଣବିକଳରେ ଶେଷ ମୁହଁର୍ତ୍ତରେ ମୁଁ ସିର୍ବର କେନ୍ ଧରି ପାଯ୍ ଝୁଲିବା ଅବଶ୍ୟାରେ ରହିଥାଏ ଓ ‘ଜୟଗୁରୁ’ ନାମ ନେଉଥାଏ । ଅକ୍ଷାର ଓ ସହ୍ୟାତୀ ମାନଙ୍କର ଚିକ୍କାର ପରିଷିତିକୁ ଭୟନକ କରିଥାଏ । ପୁଅମେ ମୁଁ ୦ାକୁରଙ୍ଗର ନାମ ନେବା ଛତା ଆଉ କିଛି ଭାବି ପାରି ନ ଥିଲି । ଆଉ ମୋର ତେତା ମଧ୍ୟ ଯାଇ ନ ଥିଲା । ବୋଉ କ୍ଷେତ୍ରରେ ମୋତେ ତାକୁ ଥିବାର ଶୁଣି ପାରିଲି । ସେତେବେଳେ ଅନୁଭବ କଲି ଯେ, ଏ ଭିତରୁ ନିଜକୁ ଓ ବୋଉଙ୍କୁ ଜାହିବାକୁ ହେବ । କିନ୍ତୁ କେମିତି ? ମୁଁ ଠିକ୍‌ତାକ୍ ଅଛି ବୋଲି ବୋଉଙ୍କୁ ଜଣାଇ, ଚର୍ଚା ଖୋଜିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କଲି । ମୁଁ ଜମା ଭାବି ନ ଥିଲି ଯେ, ହାତ ବରେଇବା ମାତେକେ ଚର୍ଚା ପାଇଯିବି ବୋଲି, ଯଦିଓ ଟେନ୍ ଭିତରେ ସବୁ ଜିନିଷ ଓଳଟ ପାଲଟ ହୋଇ ଯାଇ ଥିଲା । ହାତରେ ଚର୍ଚ ପଢ଼ିଲା ପରେ କିଛି ସାହାସ ଆସିଲା ।

ଚର୍ଚ ଆଲୁଆରେ ଜାଣିଲି, ସମଷ୍ଟେ ବାହାରିବା ପାଇଁ ଚେଷ୍ଟା କରି ଦଳାଚକଟା ଆରମ୍ଭ କଲେଣି । କହି ପାରିବି ନାହିଁ, କିଏ ମୋ ଦେହ ଓ ମନରେ ଏତେ ଶକ୍ତି ଯେ ସମୟରେ ଭରି ଦେଇଥିଲା । ବୋଉଙ୍କୁ କୌଣସି ପକାର ଖୋଜି ତାଙ୍କ ଲୁଗାକାନି ଧରି ଜାଣିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କଲି । ହୃତାତ୍ ମୁହଁ ଓ ହାତରେ ଥଣ୍ଡା ପବନ ବାହିବାରୁ ଜାଣିପାରିଲି ଯେ, ଆମ୍ ବରି ଓ ନିକଟବର୍ତ୍ତୀ ବରି ପରଷ୍ପରଟାରୁ ଅଲଗା ହୋଇଯାଇ, ଏକ ଫେରି ହୋଇଯାଇଛି । ସେ ବାଟେ ବାହାରକୁ ଯାଇହେବ । କିନ୍ତୁ ଅସୁରିଧା ହେଲା ଯେ, ସେ ଯାଏ ପହଞ୍ଚିବାକୁ ପ୍ରାୟ ୪-୬ ପୂର୍ବ ଉତ୍ତର କରିବାକୁ ହେବ । ୦ାକୁରଙ୍ଗ କୃପା ଓ ମନର ଅଦମ୍ୟ ସାହୁପ ବଳରେ ବୋଉଙ୍କୁ ଟେକି ଚଢାଇଲି । ପରେ ମୁଁ ନିଜକୁ ଶାରି ବାହାର କରି ଆଣିଲି । ପାଯ୍ ଘଣ୍ଟେ ଖଣ୍ଟେ ପରେ ଆମେ ଟେନ୍ ବାହାରକୁ ବାହାରି ପାରିଲୁ । ସେତେବେଳେ ରାତି ସାରେ ଏଗାରଟା, ବାହାରୁ ଜଣାପଢ଼ିଲା ଯେ, ଟେନ୍‌ଟାର ମଝି ନାହିଁ ବରି ଲାଇନ୍‌ରୁ ବାହାରି ଗତି ପଢ଼ିଛି । ଆଗ ଓ ପଛର ତବା ଗୁଡ଼ିକ ଠିକ୍ ଅଛି । ସେତେବେଳେ ପଥମଥର ପାଇଁ ମନେହେଲୋ ଯେ, ଆଜି ଜୀବନରେ ଏକ ସତ ଦୁର୍ଘଟଣାରେ ଆମେ ପଡ଼ିଛୁ । ବୋଉ ବୁପ୍ରଗାପ୍ ଏକ ପଥର ଉପରେ ବିପିଥାନ୍ତି । ଝିପ୍ ଝିପ୍ ବର୍ଣ୍ଣ ହେଉଥାଏ । ସହ୍ୟାତୀମାନେ ଅନ୍ୟ ଲୋକ ଓ ଜିନିଷପତ୍ର ବାହାର କରିବାରେ ଲାଗିଥାଏ । ଅନ୍ୟ ତବାରେ ଦଳେ BSF ଜବାନ୍ ଯାଉଥିଲେ । ସେମାନେ ବି ସାହାଯ୍ୟ କରୁଥାଏ । ଆଶ୍ରୟର କଥା ଗୋଟେ ଗୋଟେ କରି ଆମର ସବୁ ଜିନିଷ ସେମାନେ ବାହାର କରିଦେଲେ । କିଛି ହୁକି ନ ଥିଲା ।

ଅଧୟାତ୍ମିକ ଉପରେ ଚେନ୍ କର୍ମଚାରୀମାନେ ସେ ସ୍ଥାନକୁ ଅସ୍ଵାୟୀ ଆଲୋକରେ ଆଲୋକିତ କରିଦେଲେ । ଦୂର୍ଧଗଣାର ଶବ୍ଦ ଶୁଣି, ନିକଟପୁ ଜୀମବାସୀମାନେ ଧାଇଁ ଆସିଥାନ୍ତି । ତାଙ୍କଠାରୁ ଜଣା ପଡ଼ିଲା ଯେ, ସବୁଠାରୁ ପାଖ ଷ୍ଟେସନ୍ ହେଲା ‘ଗୋମୋ’ (ବିହାର) ଓ ତାହା ପାୟ୍ ୪ କିମି ଦୂର ହେବ । ରାତି ଅଧରେ ଆମକୁ ସେଠାରୁ ଉଦ୍‌ଧରଣ କିଏ କରିବ, ସେ ଆଶା କୀଣିତ କରିବ । ତେଣୁ ଆମେ ଭାବିଲୁ ଗାଡ଼ିର ଭଲାଯିବା ପଛ ତବା ଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରୁ କୌଣସି ଥିରେ ଜିନିଷପତ୍ତ ନେଇ ଚଢ଼ିଯିବୁ ଓ ପରେ ସକାଳ ହେଲେ କିଛି ବ୍ୟବସ୍ଥା ବୋଧେ ହେବ । କିନ୍ତୁ ଏତେ ଜିନିଷ ନେଇ ଯିବୁ କେମିତି? BSF ଜବାନ୍ ମାନେ ଆସି ଆମକୁ ଜିନିଷ ଉଠେଇବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କଲେ । ଆମେ ଟେନ୍ର ପଛଭାଗରେ ଥିବା ଏକ ବର୍ଷିରେ ଚଢ଼ିଲୁ ।

ସେଠାରେ ଆମର ଜଣେ ମୁସଲମାନ୍ ଭଦ୍ରବ୍ୟକ୍ଷିଙ୍କ ସହିତ ପରିଚୟ ହେଲା । ଏତେ ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ତାଙ୍କ ନାମ ଆଉ ମନେ ନାହିଁ । ସେ ଓଡ଼ିଶାର ଖୋର୍ଦ୍ଧା ଅଞ୍ଚଳର ଲୋକ ଓ ପରିବାର ସହ ଆଲିଗତ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଯାଉଥିଲେ ଏକ ବାହାମାରରେ ଯୋଗ ଦେବା ପାଇଁ । ସେ ଚେନ୍ଦର ପଛିବାରେ ଥିବାରୁ ପକୃତରେ ଲଣ ହୋଇଛି ଜାଣି ନ ଥିଲେ ଓ ଆମ ଠାରୁ ପଚାରି ବୁଝିଲେ । ଏହି ଭଦ୍ରବ୍ୟକ୍ଷିଙ୍କ ବିଷୟରେ କିଛି କହି ରଖେ । ସେ ଏ ଚେନ୍ଦରି ଭୁବନେଶ୍ୱରରେ ଚଢିବା କଥା । ମାତ୍ର ସେ ପହଞ୍ଚିବାରେ ବିଲମ୍ବ ହେବାରୁ ତାଙ୍କ ପରିବାରର ଲୋକମାନେ ଚେନ୍ଦରେ ଚଢିଲେ କିନ୍ତୁ ସେ ଚଢି ପାରିଲେ ନାହିଁ । ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ସେ ତାଙ୍କ ସାଙ୍ଗ ସହ ଏକ ମୋଟର ସାଇକଲ୍‌ରେ କଟକ ଅଭିମୁଖେ ଛୁଟିଲେ । ଦୁର୍ଭାଗ୍ୟକୁ କଟକ ଓ ପରେ ଯାଇପୁରରେ ଚେନ୍ଦର ନ ଚଢି ପାରି ଶେଷରେ ଭଦ୍ରକଠାରେ ସପଳ ହେଲେ । ଏମିତି ଗପସପ ଭିତରେ ୨-୩ ଘଣ୍ଟା କରିଗଲା ।

ଧୀରେ ଧୀରେ ମନର ବ୍ୟସ୍ତତା ବଜି ଚାଲିଥାଏ । କ'ଣ କରିବୁ କିଛି ଜାଣି ହେଉ ନଥାଏ । ସେ ଲୋକ ବାହାରକୁ ଯାଇ ବୁଝି ଆସିଲେ ଯେ, ଟେନ୍‌ର ଇଞ୍ଜିନ୍ ଓ ଭଲଥିବା ଆଗପଟର ତବା ଗୁଡ଼ିକ କିଛି ଯାତ୍ରୀଙ୍କୁ ନେଇ ଗୋମୋ ଯାଏ ଯିବ । ପରେ ଅନ୍ୟ ପାଯେଶ୍ଵର ଟେନ୍ ଆସି ବାକି ଲୋକଙ୍କୁ ନେବ । ସମସ୍ତେ ଗୋମୋ ୦୧ରେ ଏକାଠି ହେଲା ପରେ ସକାଳୁ ଏକ ରିଲିଫ୍ ଟେନ୍ ଦିଲ୍ଲୀ ଯିବ । ଯାହା ହେଉ କିଛି ତ ବ୍ୟବସ୍ଥା ହେଲା । ଏଣେ ସବୁ ଲୋକ କେମିତି ଶୀଘ୍ର ନିଜ ନିଜ ଜିନିଷ ଧରି ଗୋମୋରେ ପହଞ୍ଚିବେ, ସେ ବ୍ୟବସ୍ଥାରେ ଲାଗିଥାନ୍ତି । ଆମର ମୂଳଚିନ୍ତା ଥାଏ ପଣି ଏତେ ଜିନିଷ ନେଇ ଆଗପଟକୁ ଯିବାକୁ ହେବ ।

ସତରେ ଠାକୁରଙ୍ଗୁ ଧନ୍ୟବାଦ ଦେବା କଥା ଯେ, ସେଦିନ ସେ ଏକ ମୁସଲମାନ ଲୋକ ରୂପରେ ଆସିଥିଲେ । ଆମର ଚିନ୍ତା ଦେଖି ସେହି ଉଦ୍‌ଦେଶ୍ୟ ବିନା ଦ୍ଵିଧାରେ ଟଙ୍କ ମୁଣ୍ଡାଳ ସୁରକ୍ଷାର ପରି ଆମକୁ ତାଙ୍କ ସହ ଆସିବାକୁ କହିଲେ । ମୁଁ ଆର୍କଟ୍ୟ ହେଉଥିଲି ଯେ, ଏହି ଅଚିନ୍ତା ଲୋକ ନିଜ ପରିବାର ଛାତି ଆମକୁ କାହିଁକି ଏହି ସାହାଯ୍ୟ କରୁଛନ୍ତି ? ତଥାପି ବୋଉଙ୍ଗୁ ହାତ ଧରି ନେଇ ଧୀରେ ଧୀରେ ତାଙ୍କ ପଛେ ପଛେ ଚାଲିଲି । ଚେନ୍ନର ଲିଙ୍ଗନ ପାଖ ପୁଥମ ତବାରେ ଅଧା ଜିନିଷ ସହ ବୋଉଙ୍ଗୁ ଛାତି ସେହି ଲୋକ ଓ ମୁଁ ପୁଣି ପଛ ତବାକୁ ଫେରିଲୁ ବାକି ଜିନିଷ ଆଣିବା ପାଇଁ । ବୋଉ ମୋତେ ଛାତିବା ପାଇଁ ରାଜି ହେଉ ନ ଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ସେ ସମୟରେ ଜିନିଷପତ୍ର ପାଇଁ ଅଧିକା ଚିନ୍ତା ଥିଲା । ସବୁ ଜିନିଷ ନେଇ ଆମେ ଯେତେବେଳେ ଫେରିଲୁ - ଚେନ୍ନ ଲିଙ୍ଗନ ଆଗପଟର କିଛି ତବା ନେଇ ଗୋମୋ ଆତକୁ ଚାଲିଗଲାଣି । ମୁଁ ଜାଣିପାରିଲି ଯେ, ବୋଉ ଓ ମୁଁ ଅଳଗା ହୋଇ ଯାଇଛୁ । ଟିକେ ଟିକେ ତର ଲାଗୁଥିଲା । ପୁରା ସକାଳ ହୋଇ ନ ଥାଏ । ଅଚିନ୍ତା ଲୋକମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ମୁଁ ଏକା । ଯେଠି ଠାକୁରଙ୍ଗୁ ତାକିବା ଛତା ଅନ୍ୟ ଗତି ନ ଥିଲା । ସେହି ଉଦ୍‌ଦେଶ୍ୟ ଉଣିକ ମଧ୍ୟ ନିଜ ପରିବାରଠାରୁ ଅଳଗା ହୋଇଯାଇଥିଲେ । ଆମର ଜିନିଷ ମୁଣ୍ଡେଇ ସେ ପରବର୍ତ୍ତୀ ଚେନ୍ନ ପାଇଁ ଅପେକ୍ଷା କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ । ଏଠି କହି ରଖେ ଯେ, ସେ ମୋର ସ୍ଵରକ୍ଷା ପାଇଁ ଅତ୍ୟନ୍ତ ସଜାଗ ଥିଲେ ।

କିଛି ସମୟ ପରେ ଏକ ଅନ୍ତକାର ଓ ଦୁର୍ଗର୍ଷମୟ ପାଯେଶ୍ଵର ଚେନ୍ ଆସିଲା ବାକି ଯାତୀମାନଙ୍କୁ ଗୋମୋ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ନେବା ପାଇଁ । ମୁଁ ଯନ୍ତ୍ରବତ୍ ସେଥିରେ ଚଢ଼ିଲି । ବୋଉ ଓ ଗତ ୪-୫ ଘଣ୍ଠର କଥା ଭାବୁଆଏ । ଚେନ୍ତି ଅତି ମହିନର ଗତିରେ ସକାଳ ପାଇଁ ଗା ବେଳକୁ ଗୋମୋରେ ପହଞ୍ଚିଲା । ବୋଉଙ୍କୁ ସେତେବେଳେ ଚିନ୍ତା କରୁଆଏ । ସେ ଅସହନୀୟ ଚେନ୍ତରୁ ଓହାଇ ଚାରିଆଡ଼କୁ ଦେଖିବାକୁ ଲାଗିଲି ।

ଗୋମୋ ପାଇଁ ଏକ ବଡ଼ ଷେଷନ୍ । ପାଖ ପ୍ଲାଗଫର୍ମରେ ଏକ ଟେନ୍ ଠିଆ ହୋଇଥାଏ ଓ ସେଇରେ ଲୋକମାନେ ପୋକ ମାଛି ପରି ଭଣି ହେଉଥାନ୍ତି । ହୁଠାତ୍ ଦେଖିଲି, ସେ ଚେନ୍ନାର ଏକ ଝରକାରୁ ବୋଉ ମୋତେ ହାତ ଠାରି ତାଙ୍କୁ ଛାନ୍ତି । ଖୁସିରେ ଦଉଢ଼ିଗଲି । ଯାହା ହେଉ ବୋଉଙ୍କୁ ପାଇଲି । କହିବା ବାହୁଲ୍ୟ ଯେ, ସେହି ଲୋକ ଜଣକ ଆମର ବାକି ଜିନିଷ ସବୁ ଆଶି ସେ ଉବାରେ ଚଢାଇଦେଲେ । ଜିନିଷ ଗଣି ଦେଖିଲି ଯେ, ଖଣ୍ଡ ବି ନାହିଁ । ଏମିତିକି କଦଳୀ ବ୍ୟାଗ ମଧ୍ୟ ।

ସକାଳ ଟଙ୍ଗ ବେଳକୁ ସେହି ରିଲିଫ୍ ଗେନ୍ ଦିଲୀ ଅଭିମୂଖେ ଯାତାରମ୍ବ କଲା । ଆମେ ନିର୍ଣ୍ଣାରିତ ସମୟର ଏ ଘଣ୍ଟା ପଛରେ ଆଉ । ମୁଁ ଗତ କେତେ ଘଣ୍ଟା ମନେ ମନେ ବିଶ୍ଵେଷଣ ଆରମ୍ଭ କରିଦେଇଥାଏ । ବୋଉ ଥକ୍କା ହୋଇ କିଛି ସମୟପରେ ଶୋଇ ପଡ଼ିଲେ । ସେବିନ ଆମେ କିଛି ଖାଇନାହିଁ । ଭୋକ ହିଁ ନ ଥିଲା । ସେହି ଉଦ୍‌ବ୍ୟକ୍ତି ମହିରେ ମହିରେ ଆମର ଖବର ପଚାରିଯାଉଥାନ୍ତି । ରାତିରେ ଶୋଇଥିଲା ବେଳେ ସେ ପାଖ ସିରରେ ଜଗି ରହିଲେ । ଜାଣିନାହିଁ, ସେ ସେବିନ ଆମ ପାଇଁ ଏତେ କାହିଁକି ବ୍ୟକ୍ତ ହୋଇପଡ଼ିଥିଲେ । ତାଙ୍କର ନାଁ ମନେ ନାହିଁ କି ଦେଖିଲେ ଆଉ ଥରେ ଚିହ୍ନିପାରିବି ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ତାଙ୍କର ଅଯାଚିତ ସାହାଯ୍ୟ ଜୀବନରେ

କେବେ ଭୁଲି ପାରିବି ନାହିଁ । ମନୁଷ୍ୟଦ୍ଵାରା ନିକଟରେ ପୁରୁଷରେ ଜାତି ଓ ଧର୍ମର ସଂକାର୍ଣ୍ଣତା ରହେ ନାହିଁ । ଭଗବାନ୍ ସେ ଲୋକଙ୍କୁ ଭଲରେ ରଖିଥାନ୍ତୁ ।

ଦିଲୀ 1 ପଦ୍ମପିବାର ଅଞ୍ଚ ସମୟ ପୂର୍ବରୁ ନିଦ ଭାଙ୍ଗିବାରୁ ଦେଖିଲି ଯେ, ସେ ଲୋକ ନାହାନ୍ତି । ଅନୁମାନ, ସେ ଆଲିଗଡ଼ରେ ଓହ୍ଲାଳ ଯାଇଥିବେ । ଏହି ଘଟଣାପରେ 10 କୁରଙ୍ଗର ମୋ ଜୀବନ ଉପରେ ପତ୍ୟେ ପରାବ ଅନୁଭବ କଲି । ଏକ ବଢ଼ ଟେନ୍ ଦୁର୍ଘଟଣାରୁ ସେ ଆମଙ୍କୁ ଏପରି ରଖା କରିଛନ୍ତି ଯେ, ଆମର ପାମାନ୍ୟ ଆସୁତା ମଧ୍ୟ ହୋଇନାହିଁ । ଦୁର୍ଘଟଣା ଯ୍ୟାନ୍ତି ଦିଲୀ 1 ଯାଏ ସେ ନିଜେ ଆମ ପାଖେ ପାଖେ ରହି ସବୁମତେ ସାହାୟ୍ୟ କରିଛନ୍ତି । ତେଣୁ ଏ ଜୀବନରେ ଶେଷ ନିଃଶ୍ଵାସ ଠିଲା ଯାଏ ତାଙ୍କର କାମ ଯେପରି ମୁଁ କରୁଥାଏ - ଏତିକି ମୋର ପାର୍ଥନା । ଆଉ ଯେପରି ମୋର ସବୁବେଳେ ମନେ ଥାଉ ଯେ, ସେ ଆମର ପାଖେ ପାଖେ ସର୍ବଦା ରହିଛନ୍ତି ।

ପାଶେ ମୁଁ ତୋ ଅଛି ଭୟ ନାହିଁ କିଛି, କାନ ଶୁଣେ ବାର ବାର
ଏ ଅଭୟ ବାଣୀ ତୁମର ସିନା ହେ ବାରୁଚି ଏ ମନ ମୋର ।

ଶୀମତୀ ଲିପ୍‌ସିତା ପଇନାୟକ
ପେଣ୍ଟନ୍, ଇଂଲାଣ୍

ଅନୁଭୂତି (9)

ମୁଁ ଶୀଶୀ 10 କୁରଙ୍ଗୁ ପିଲାଦିନରୁ ଜାଣିଛି । ମୋ ବାପା Dr Narayan Nayak ଓ ବୋଉ Mrs Pravati Nayak ଶୀଶୀ 10 କୁରଙ୍ଗୁ ଚରଣଶୀତ । ମୋ ପିଲାଦିନ 10 ରୁ ଆମ ଘରେ ଶୀଶୀ 10 କୁରଙ୍ଗୁ ପୂଜା ହେବାର ଦେଖି ଆସୁଥାଏ । ଘରେ 10 କୁରଙ୍ଗୁ ପୂଜା ହେଲାବେଳେ ଆମେମାନେ ବାପାବୋଦଙ୍କ ସହିତ ପୂଜା କରୁ । ମୁଁ ମଧ୍ୟ କେତେଥର ଏକା ପୂଜା କରିଛି । ସେତେବେଳେ କିପରି ପୂଜା କରିବାକୁ ହୁଏ, କିଛି ନାତିନିୟମ ଜଣା ନଥିଲା, ତଥାପି ଯାହା ପାରୁଥିଲି କରୁଥିଲି । ମୁଁ ସେତେବେଳେ primary school ରେ ପଢୁଥାଏ, ବାପା ମୋତେ 10 କୁରଙ୍ଗୁ ସମ୍ମିଳନୀ ଦେଖିବା ପାଇଁ Puri ନେଇ ଯାଇଥିଲେ । Puri ରେ ସମ୍ବଦ୍ଧ କୁଳରେ ବୁଲିବା ଛଡ଼ା ଆଜି ବେଶି କିଛି ମନେ ନାହିଁ । ଆଜି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ତିନିଟି ସମ୍ମିଳନୀରେ ଯୋଗ ଦେଇପାରିଛି । 2001ରେ ମୁଁ ଯେତେବେଳେ ଘରକୁ ଯାଇଥାଏ, Puri ରେ ପାଦେଶିକ ସମ୍ମିଳନୀ ହେଉଥାଏ । ମୁଁ ଯେ ସେଥିରେ ଯୋଗ ଦେଇ ପାରିଥିଲି, ସେଥିପାଇଁ ନିଜକୁ ବହୁତ ଭାଗ୍ୟବାନ ମନେକରୁଛି । ବାପା ବୋଉଙ୍କ ସହିତ ୩-୪ ଦିନ ରହି ସମସ୍ତ ଭାଇମାନଙ୍କ ସହିତ ସମ୍ମିଳନୀ ପୂଜା ଦେଖି ପାରିଥିଲି ।

ମୁଁ ଯେତେବେଳେ ପୁଅମେ August-2000 ରେ America ଆସିଲି, ବୋଉ ମୋତେ 10 କୁରଙ୍ଗୁ ଜୀବନୀ ପଢ଼ିବା ପାଇଁ ଦେଇଥିଲେ । ଛାଅ ମାସ ପରେ ଯେତେବେଳେ ଘରକୁ ଆସିଲି, ମୁଁ ଏକ ପୃଷ୍ଠା ମଧ୍ୟ ପଢ଼ି ପାରି ନ ଥିଲି, ମୋତେ ନିଜକୁ ଖରାପ ଲାଗୁଥିଲା । ମୁଁ ମନେ ମନେ ଭାବିଲି, ଆଜି ମୁଁ ଯାହା ବି ହୋଇଛି ସବୁ 10 କୁରଙ୍ଗୁ କୃପାରୁ ସମ୍ବଦ୍ଧ ହୋଇ ପାରିଛି, କିନ୍ତୁ ମୁଁ ତାର ପଢ଼ିବାନରେ କିଛି କରି ପାରିନାହିଁ । କେବଳ ପଢ଼ିବିନ ସକାଳେ ସଂଧ୍ୟା ରେ ପାର୍ଥନା କରୁଥାଏ । ପାର୍ଥନାର ଶକ୍ତି କେତେ, ତାହା ମୁଁ ବୁଝି ପାରିଛି । ବାପା ସବୁବେଳେ ଗୋଟିଏ କଥା ଶିଖାଇ ଅଛନ୍ତି ଯେ- “୧୦ କୁରଙ୍ଗୁ ଅନୁମତି ବିନା ଗଛର ପତ ବି ହୁଲି ପାରିବନି” । ଏହି କଥା ମୁଁ ମୋ ଜୀବନରେ ବହୁତ ଭଲରେ ବୁଝି ପାରିଛି ଏବଂ ଅନୁଭବ ବି କରିଛି । ପ୍ରତି ମୁଁହୁର୍ତ୍ତରେ 10 କୁରଙ୍ଗୁ ତାକି ଚଳିଲେ ସବୁ କିଛି ସହଜ ହୋଇଯିବ ଏବଂ ସବୁ ଅସୁବିଧାର ଗୋଟେ ରାଷ୍ଟ୍ର ମଧ୍ୟ ବାହାରି ଯିବ । ଏହା ମୁଁ ବହୁତେଥର ଅନୁଭବ କରି ପାରିଛି ।

ମୋର ଗୋଟିଏ ଅନୁଭୂତି ମୁଁ କହିବି । ମୁଁ 9009 June ରେ ଘରକୁ ଯିବାର ଥାଏ । ମୋ ବାପା Saudi Arab ରେ ରହୁଛି । ଏହି ସମୟରେ ସେ ମଧ୍ୟ ଘରକୁ ଆସିବାର plan କରୁ ଥାଆନ୍ତି । ମୋ company ରେ lay-off ଚାଲିଥାଏ । ତେଣୁ ଏହି ସମୟରେ ଛୁଟି ନେବା ବହୁତ risky । ମୁଁ କିନ୍ତୁ ticket book କରି ଦେଇଥାଏ । ତେଣୁ ମୋର ମନରେ ବହୁତ କଷି ହେଉଥାଏ । ଘରକୁ ଯିବାର ଇଛା ହେଉଥାଏ, କିନ୍ତୁ ଏ ପରେ କାମ ଚିନ୍ତା । ମୁଁ କିଛି ଠିକ୍ କରି ପାରୁ ନଥାଏ । ତେଣୁ 10 କୁରଙ୍ଗୁ ଏହି ବିଷୟରେ ଜଣାଇଲି । ମୋର ଯେଉଁଦିନ ଯିବାର ଥିଲା, ତାର ଗୋଟେ ବିନ ପୂର୍ବରୁ ମୋର contract renew ହୋଇଗଲା, ମୋ ଘରକୁ ଯିବାରେ କିଛି ଅସୁବିଧା ହେଲାନାହିଁ । ଏହି ଭଲ ଜୀବନରେ ବହୁତ 10 କୁରଙ୍ଗୁ ମୋ ପ୍ରତି ଆଶୀର୍ବାଦ ଅନୁଭବ କରିଛି । ମୁଁ ଛୁଟିରେ ବାଲେଶ୍ଵର ସଂଘପୂଜାରେ ଯୋଗ ଦେଇଥାଏ, ସଂଘ ପୂଜା ପରେ ଜଣେ ଗୁରୁ ଭାଇ ମୋତେ 10 କୁରଙ୍ଗୁ ବିଷୟରେ ବହୁତ କଥା କହିଥିଲେ । ଗୁରୁ ଭାଇଙ୍କଠାରୁ ଏହି ସବୁ ଶୁଣି ବହୁତ ଭଲ ଲାଗିଲା । କେତେବେଳେ ୩-୪ ଘଣ୍ଟା ବିତିଗଲା ଜଣା ପଢ଼ିଲା ନାହିଁ । ତାଙ୍କର ଗୋଟେ କଥା

ବହୁତ ଭଲ ଲାଗିଥିଲା । ସେ କହିଥିଲେ, “ଆମେ ଯଦି ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ଆମର ନିତିଦିନିଆ ଜୀବନରେ associate କରିପାରି ବା, ତେବେ ଆମର ଜୀବନ ସାର୍ଥକ ହୋଇଯିବ ।“

ମୁଁ କିଛି ଦିନ ପୂର୍ବରୁ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଜୀବନୀ ପଢ଼ିବା ଆରମ୍ଭ କଲି । ଏବେ ବୁଝି ପାରିଛି ମୋତେ ଏହା ବହୁତଦିନ ପୂର୍ବରୁ ପଡ଼ି ଠିକ୍ ନୀତି ନିୟମରେ ଚଲିବାର ଥିଲା । ମାତ୍ର ଏବେ ମୁଁ ସବୁ ନୀତି ନିୟମରେ ଚଲିବା ପାଇଁ ଚେଷ୍ଟା କରୁଛି । ମୁଁ କେବେ ସ୍ଥାନରେ ମଧ୍ୟ ଭାବି ନଥିଲି ଯେ ଏଠାରେ ସବୁ ଭାଇ ଏବଂ ମା’ ମାନଙ୍କ ସବୁ ମିଶି ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ପୂଜା କରିବି । ମୁଁ ପଥମେ Amaresh ଭାଇଙ୍କ ସହିତ ଯୋଗା ଯୋଗ କଲି । ତାପରେ Biswajit ଭାଇ ଏବଂ Gyan ଭାଇଙ୍କ ସହିତ ସହଯୋଗରେ ମାସିକ ସଂଘ ପୂଜା ରେ ଯୋଗଦାନ କରି ପାରୁଛି । ଏହା ମୋର ସୌଭାଗ୍ୟ । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କର ମୋ ଉପରେ ଏହିଭଳି ଆଶୀର୍ବାଦ ରହିଥାଉ । ତାଙ୍କର ଶ୍ରୀଚରଣରେ ମୋର ଏତିକି ପ୍ରାର୍ଥନା ।

ଶ୍ରୀ ଅଶ୍ଵିନୀ କୁମାର ନାୟକ

ଅନୁଭୂତି (୩)

ଜୀବନରେ ଠାକୁରଙ୍କ କୃପା ମୁଁ ପ୍ରତି ମୁହଁର୍ତ୍ତରେ ଅନୁଭବ କରେ । ସେଥି ମଧ୍ୟରୁ ମୁଁ ମୋର ଗୋଟେ ଅନୁଭୂତି କରୁଛି - ମୁଁ pregnant ଥିବା ବେଳେ ମୋର triple screen test ହୋଇଥିଲା । ସେହି test ର result +ve ଆସିଥିଲା । ତେଣୁ doctor କହିଲେ ଯେ ପିଲାର physical problem ନଥିଲେ ମଧ୍ୟ mentally abnormal ହେବାର କିଛି ଭାଗ chance ଅଛି । ଏହା ଶୁଣି ମୁଁ ଖାଲି କାନ୍ଦିଲି । କଣ କରିବି କିଛି ବୁଝି ପାରୁ ନ ଥାଏ । ଆଦୋ ଫୋର୍ମ ରହୁ ନ ଥାଏ, କି ମନକୁ ବୁଝାଇ ପାରୁ ନ ଥାଏ । ଆଉ ମୋର ସ୍ଥାମୀଙ୍କୁ କରୁଥାଏ, ଆମେ କଣ କଲୁ ଯେ ଠାକୁର ଆମକୁ ଏମିତି କଲେ । ମୋ ସ୍ଥାମା ନିଜେ ଫୋର୍ମପରି ମୋତେ ବୁଝାଇବାକୁ ଲାଗିଲେ । କହିଲେ, ‘ଡୁମେ ପରା ଗୁରୁଦେବଙ୍କୁ ଏତେ ବିଶ୍ୱାସ କର । ତେଣୁ ଡୁମେ ଗୁରୁଦେବଙ୍କ ଉପରେ ବିଶ୍ୱାସ ରଖି ସବୁ ତାଙ୍କର ଉପରେ ଛାଡ଼ି ଦିଆ । ଦେଖିବ ସେ ସବୁ ଠିକ୍ କରିଦେବେ’ । ଏହା ଶୁଣି ମୋତେ ଚିକେ ଭଲ ଲାଗିଲା । ତା ପରେ ନିଜ ମନକୁ ବୁଝାଇ ସବୁ କିଛି ତାଙ୍କର ଉପରେ ଛାଡ଼ିଦେଲି । ପିଲା ହେବା ଯାଏ ମହିରେ ମହିରେ ମନ ଅଛିର ହୋଇଯାଉଥାଏ, ହେଲେ ପର ମୁହଁର୍ତ୍ତରେ ଭାବେ ମୁଁ ସବୁ କିଛି ଗୁରୁଦେବଙ୍କ ଉପରେ ଛାଡ଼ିଦେଇଛି; ପୁଣି କାହିଁକି ମନ ଅଛିର କରୁଛି । ଯାହାହେଉ ଗୁରୁଦେବଙ୍କ କୃପାରୁ normal delivery ହେଲା ଓ ପିଲା ମଧ୍ୟ ଠିକ୍ ଥିଲା । ଏହା ମୋ ପ୍ରତି ଗୁରୁଦେବଙ୍କର ବହୁତ ବଢ଼ି କୃପା ଓ ଅସୀମ ଦୟା । ମୁଁ ଅନୁଭବ କରୁଛି ଯେ ମୋ ଜୀବନର ପ୍ରତି ପଦକ୍ଷେପରେ ଗୁରୁଦେବ ମୋର ପାଖେ ପାଖେ ରହି ମୋର ସହାୟତା କରୁଛନ୍ତି ।

ଶ୍ରୀମତୀ ଅଞ୍ଜନା ଅରୁଜ

ଅନୁଭୂତି (୪)

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀ ଠାକୁରଙ୍କ ଅଶେଷ କୃପାରୁ ଆମେରିକାରେ ୧୦ ବର୍ଷ ରହିଲା ପରେ ସଂଘ ଓ ପାଠକକରେ ଯୋଗ କରିବାର ସୌଭାଗ୍ୟ ମିଳିଲା । ଜୀବନରେ କେବେ ଠାକୁରଙ୍କ ବିଷୟରେ ବା ଅନୁଭୂତି ଲେଖିବାକୁ ସୁଯୋଗ ପାଇ ନ ଥିଲି । ଏବେ ସେଇ ସୁଯୋଗଟି ପାଇଛି । ତେଣୁ ମୋର ନିଜର ଗୋଟେ ଅନୁଭୂତି ଲେଖୁଛି ।

ସବୁବେଳେ ସରଳ ଭାବେ ଦୃଢ଼ତାର ସହିତ ଠାକୁରଙ୍କ ବିଶ୍ୱାସ କରି ଆସିଛି । ଯାହା ଜୀବନରେ ସୁଖ ଦୁଃଖ ଆସିଛି ବା ଆସିବ ସବୁବେଳେ ଭାବେ ଠାକୁରଙ୍କ ଇଛା । କଷ୍ଟ ତ ନିଷ୍ଠ୍ୟ ତୋଗିବାକୁ ହେବ । ବାଧାବିଘ୍ନ ସୁଖଦୁଃଖ ସବୁକୁ ଅତିକମ କରିବା ବେଳେ ଦୃଦୟରେ ସର୍ବଦା ବିଶ୍ୱାସ ଥାଏ । ଠାକୁର ନିଷ୍ଠ୍ୟ ସହାୟ ହେବେ ଓ ଉଦ୍ଧାର କରିବେ । ମନରେ ଭାବେ ମୁଁ କେଉଁଠି ଏକା ନୁହେଁ । ସବୁବେଳେ ମୋ ସାଙ୍ଗେ ଓ ପରିବାର ସାଙ୍ଗେ ଠାକୁର ଅଛନ୍ତି । ଛୋଟ ବେଳୁ ଆମେ ଶିକ୍ଷା ପାଇଛୁ ବିପଦ ଆପଦ ସୁଖ ଦୁଃଖରେ ‘ଜୟଗୁରୁ’ ନାମ ନେବପାଇଁ । ସତକୁ ସତ ମୋର ସେହି ନାମ ଜପ ଓ ସନ୍ଧ୍ୟା ପ୍ରାର୍ଥନା କରୁଥିବା ସମୟରେ ମୁଁ ଓ ମୋ ଭିଣେଇ କିପରି ଏକ ବିରାଗ ଦୃଘଟଣାରୁ ରକ୍ଷା ପାଇଥିଲୁ ତାହା ମୁଁ ବ୍ୟକ୍ତ କରୁଛି ।

୧୯୮୯ ମସିହାରେ ମୋ ଭରଣୀ ଘରକୁ West Bengal ର Kandi ସହରକୁ ଯାଇଥିଲି । ଭରଣୀ pregnant ଥାଏ । ସେଥିପାଇଁ ସେ ବସିରେ ଯିବା ଆସିବା କରିପାରୁ ନ ଥାଏ । ଭିଣେଇ ମତେ ମାୟପୁରର ଇଷକନ୍ ମରିର ଦେଖାଇବାକୁ ନେଇ ଯାଇଥିଲେ । ଅତି ସକାଳୁ ଯାଇ ଦୂରଟା ବସି change କରି ମାୟପୁରରେ ପହଞ୍ଚି ଭଲରେ ବୁଲାବୁଲି କରି ବସିରେ ଫେରିବା

সময়ের বস্তু বালা গোটে স্বাক্ষেল চলার থিবা পিলা উপরে মাটি দেলা। পিলাটি প্রায় আঘাত হোলাইলা। এছি খানচি Bangladesh border থিলা। তেশু বহুত মুসলিমান লোক যেতি বস্তু উপরকু ঢেলা পথর পকাইবাকু আরম্ভ করিদেরইলে। বস্তুর আগ, পছ, side র কাত পুরু ভাঙ্গি বস্তু উপরকু পড়ুথাও ও তা উত্তরে থিবা লোক মানে আঘাত হোଉথাক্তি। কান বোগা঳ি শব্দ শুভুথাও। কাহার মুঁষ পাঁচিলাণি ও কাহার হাত দেহ খণ্টিআ খাবরা হোলাণি। মুঁ পঞ্চা সময় পকাশে ঠাকুরঞ্জি পুর্ণান্ব করুঠিলি। ঠাকুরঞ্জি অশেষ কৃপারু বস্তু driver বিশেষ আঘাত হোলনথাও। যেতেবেলকু বস্তুরে আৰ কিছি কাত ন থাও। Driver টি কৌশম্বি কথাকু ভূষেপ নকরি কিপরি গাঁ বাহারকু বস্তিকু নেই আস্বিব বোলি চেষ্ট করুথাও। মোৰ তাঙ্গৰ ভিশেষ মধ্য বত পাটিৰে 'জয়গুৰু' 'জয়গুৰু' বোলি তাকুথাক্তি ও মোতে কহুথাক্তি মুঁষেরে হাত দেৱকি মুঁষ ঢেকু কৰি বস্তু। যে তৰুথাক্তি কালে মো মুঁষেরে কেৱঁতি মাত হোৱ আঘাত হেব। মুঁ তৰুথাও মো ভৱণা পাঞ্জৰে নাহীঁ, ভিশেষজ্ঞৰ যদি কেৱঁতি মাত হেব তেবে কশ করিবি। গীত বোলা পাৰি মুঁ মধ্য ঠাকুরঞ্জি নাম জোৱৰে জোৱৰে নেওয়াও। যেতেবেলকু ঢেলা পথর উঁচু কাত মাতৰে আম পান্না লোক, side লোক, পছ লোক সমষ্টজ্ঞৰ কিছি কিছি বত ছোঁট ভাবে আঘাত হোৱ পারিলাণি, কিন্তু ঠাকুরঞ্জি আমপতি কি পকাৰ আৰ্শীবাদ, আমৰ কিংবিং হেলে আঘাত হোৱ ন থিলা। তাপৰে গাতি আসি West Bengal বৰম্পুৰৰে পহুঁচিগলা। যেতু আমকু আৰ গোটে বস্তু বদলাইবাকু হোলাইলা। এহুপৰি ঘৰে রাতি ১১ঘাৰে আসি পহুঁচিয়েলু। ঠাকুরঞ্জি আমপতি কেতে দয়া আমে যেদিন মাৰ্মে মাৰ্মে অনুভৱ কৰিয়েলু।

সংস্কারৰ কৰ্ম জঞ্জলি উত্তৰে মুঁ খটি ঠাকুরঞ্জি পাই বেশী সময় দেৱপারেনি, কিন্তু তাঙ্গি পাখে অঞ্চল উক্তি ও বিশ্বাস অছি, রহিয়েলা ও জীবন থিবা পঞ্চান্ত রহিয়েব মধ্য। শীশী ঠাকুৰ যেতেবেলে যেৱঁ পকাৰৰে আমকু রঞ্জিবে নিষিদ্ধ আমৰ মঞ্জু পাই। যদিও আমৰ সময় সময়েৰে বুঝিবাৰ ক্ষমতা ন থাও, ব্যষ্ট বিচলিত হোৱপতু। শীশী ঠাকুরঞ্জি পাখে খটিকি মিনতি যে আমকু উক্তি বিশ্বাস ও দৃঢ় নিৰ্ভৰতা দিঅন্তু। আমে তাঙ্গি নাম নেই কৰ্মসংস্কারকু জয় কৰু।

মুঁ খটিকু বাহাহোৱ আস্বিলা পৱে ঠাকুৰ পুঁজা সংঘ আশীম যিবা পুৰু বন হোৱাইলাইলা। উত্তৰে উত্তৰে খুৰ দুঃখ হোଉয়িলা। অঙ্গীয়ামী ঠাকুৰ অঙ্গৰ বুঝি দিনে না দিনে পুৰ্ণ কৰিবি। তাঙ্গৰ অশেষ কৃপারু আমেৰিকারে সংঘ ও পাঠককু হোৱাই বোলি গলাবৰ্ষ মো ভাইজ্ঞু শুণি মুঁ আঞ্চল্য হোৱাইলি। তা পৱ মাসৰু আমেৰিকার পারস্পৰত পাঠককৰে যোগদান কৰিয়েলি। তা পৱতু লাগে জীবনৰে যেপৰি সমষ্ট পুৰ্ণতা আসি যাইছি। পতেক মাসৰ পথম সপ্তাহকু অনেক বস্তুথাও। কৰ্ম জঞ্জলি উত্তৰে বহি পকিবা, গীত বোলিবা অৱ্যাপ কমিয়াইলাইলা। এবে সংঘ দ্বাৰা পুৰু শুণিবাকু মিলুক্ষি ও তা দ্বাৰা নিৰ্জেবি যেতে সময় অভাব হোৱ পছে, সময় কৰি ঠাকুরঞ্জি বহি পকিবাকু আগ্ৰহ হোৱাই। এহা শীশী ঠাকুরঞ্জি মো পাই, সমষ্ট গুৰুভাব ও মা'মানঞ্জি পাই খটি বত আৰ্শীবাদ, তাহা সমষ্টে অনুভৱ কৰিপাৰিয়েবে। শীশী ঠাকুরঞ্জি পাখে শতকোটি পুঁশাম জশাই মোৰ দোষ পাই ক্ষমা পুর্ণান্ব কৰি রহুক্ষি।

শীশী দাপ্তৰিয়া মহাপাত্ৰ

অনুভূতি (৪)

মুঁ শুণি শুণি ঠাকুৰঞ্জু মো পিলাদিনৰু মা'ঞ্জি ঠাকুৰ ভাণিঅছি। মো মা'কেনক সংঘৰ কেতকা সাহু মা') খুৰ নিষ্ঠা, দৃঢ় উক্তি ও বিশ্বাসৰ পথ শুণি শুণি ঠাকুৰঞ্জি যেবা পুঁজা কৰিবি। মুঁ ছোঁট থিলাবেলে মা'ঞ্জি সংঘে মাসিক পুঁজাৰে আশীমকু যাও। যেতাৰে পাণি, লুণ দেবা যেবা কৰে। এবে আমেৰিকারে ৭০ বৰ্ষ রহিবা মধ্যৰে সংঘ, পন্থিলনীৰে যোগ দেৱপাৰুনয়িলে মধ্য শুণি শুণি ঠাকুৰঞ্জি পুতি মনৰে শুন্ধা, উক্তি ও বিশ্বাস যেমিতি অতুগ রহুক্ষি। আমেৰিকা পারস্পৰত পাঠককৰে যোগ দেল খুৰ ভল লাগুক্ষি। মো পুঁ মোহিত (১৭) বৰ্ষৰ শুণি শুণি ঠাকুৰঞ্জি বিষয়ৰে আগ্ৰহ অছি। যে কিছি সংময় পুল গুছিবা যেবাৰে থিলা। এবৰ্ষ

ମଧ୍ୟ ତାର ଶୀ ଶୀ ଠାକୁରଙ୍ଗ ପାଇଁ ପୂଲ ଶୁଣି ଆସନ ସଜାଇବା ପାଇଁ ଛାଇ ଅଛି । ମୁଁ ଯେତେବେଳେ କାମରେ ବାହାରକୁ ଯାଏ, ତାକୁ ଜହିଥାଏ ଶୀଶୀଠାକୁରଙ୍ଗୁ ସଂଧ୍ୟା ଧୂପ ଦେଇ ପୁଣ୍ୟ କରିବୁ । ଏହି ବର୍ଷ ମୋ ମାସରେ ମୁଁ ପ୍ରାୟ ଏକ ମାସ ପାଇଁ ଉତ୍ତରୋପ ଯାଇଥିଲି । ସେଠାରେ ଦିନେ ରାତିରେ ଶୋଇଥିଲା ବେଳେ ସ୍ଵପ୍ନ ଦେଖିଲି, ମୋ ମା' ଆସି ଆମେରିକା ବାସଗୃହରେ ଶୀ ଶୀ ଠାକୁରଙ୍ଗର ଆରତି କରୁଛନ୍ତି । ଠିକ୍ ଯେମିତି ସେ ଆମ କଟକ ଗୃହାସନରେ ଆରତି କରନ୍ତି । ନିଦ ଭାଙ୍ଗିଲା ପରେ ଭାବିଲି, ଘରେ ବୋଧେ ଆଜି ଠାକୁରଙ୍ଗ ପୂଜା ହୋଇନାହିଁ । ଫେନ୍‌ରେ ପଚାରି ବୁଝିବାରୁ ଜାଣିଲି, କିଛି ଜରୁରୀ କାର୍ଯ୍ୟରେ ଆମ ଘର ମା' ପିଲାଙ୍କୁ ନେଇ ବାହାରକୁ ଯାଇଥିଲେ । ତେଣୁ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀ ଠାକୁରଙ୍ଗ ସଂଧ୍ୟା ପୂଜା ହୋଇପାରି ନ ଥିଲା ।

ଶୀ ବିଜୟ ସାହୁ

ଅନୁଭୂତି (୨)

ମୁଁ ଜାଣେନି, ମୋର କେତେ ଜନ୍ମର ପୁଣ୍ୟପଳକରୁ ଏ ଜନ୍ମରେ ଶୀଶୀଠାକୁରଙ୍ଗ ପରିବାରରେ ଜନ୍ମଗୃହର କରିବାର ସୌଭାଗ୍ୟ ଅର୍ଜନ କରିଛି । ଅସୁରେଶ୍ୱର ସଂଘ ତଥା ଗୋରକ୍ଷଣର ପତିଷ୍ଠାତା ସ୍ଵର୍ଗତ ଶୀ ଜଳଧର ନାୟକଙ୍କ ପରିବାରରେ ମୋର ଜନ୍ମ । ମୋ ବାପାଙ୍କର ଜନ୍ମ ପୂର୍ବରୁ ଆମ ଘରେ ଶୀଶୀଠାକୁରଙ୍ଗର ଆସନ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ହୋଇ ସାରିଥିଲା । ପିଲାଦିନରୁ ଆମ ଘରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍ଗର ଆସନ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ବିଷୟରେ ବହୁ ଅଲୋକିକ ଲୀଳା କାହାଣୀ ଶୁଣିଆସିଛି । ସେଥିରୁ କିଛି ଉଲ୍ଲେଖ କରୁଛି ।

ଆମୟର, ମୋର ଜେଜେବାପା ଏବଂ ତାଙ୍କର ଚାରିଭାଇ ଓ ପିଲାମାନଙ୍କୁ ନେଇ ଏକ ବୃଦ୍ଧତ ଏକାନ୍ତବର୍ଷୀ ପରିବାର ଅଟେ । ମୋର ଚତୁର୍ଥ ଜେଜେ ଶୀ ଜଳଧର ନାୟକ ଶୀଶୀଠାକୁରଙ୍ଗର ଉକ୍ତିକୁ ମନ୍ଦଶିଷ୍ୟ ଶୀ ଶୀରୋଦ୍ଧ ନାଥ ସିଂହଙ୍କର ସାନଭାଇ ଶୀ ବରାହନାଥ ସିଂହଙ୍କର ସାଙ୍ଗ ଥିଲେ । ଥରେ ଶୀରୋଦ୍ଧ ଭାଇ ଆମ ଜେଜେଙ୍କୁ ଶୀଶୀଠାକୁରଙ୍ଗର ବିଗନ୍ଧ ଓ ଗୋଟେ ବହି ରଖିବାପାଇଁ ଦେଇଥିଲେ । ଜେଜେ ସେପରିବୁକୁ ଗୋରକ୍ଷଣରେ ଥିବା ଏକ ଟଙ୍କରେ ବନ କରି ରଖିଥିଲେ । କିଛିଦିନ ପରେ ଜଣେ ସନ୍ୟାସୀ ବସରୁ ଓହୋଇ ଜେଜେଙ୍କୁ ଆମଘରକୁ ଯାଇ ଖାଇବାପାଇଁ କହିଲେ । ଜେଜେ ସେ ସନ୍ୟାସୀଙ୍କୁ ଘରକୁ ତାକିଆଶି ଖାଇବାକୁ ଦେଇ, ଘର ଭିତରୁ ଦକ୍ଷିଣ ଆଶିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଯାଇ ଫେରିଆସି ଦେଖିଲେ, କଣକ ଭିତରେ ସନ୍ୟାସୀ ଜଣକ କୁଆଡ଼େ ଚାଲିଯାଇଛନ୍ତି । କିଛି ସମୟ ଖୋଜାଖୋଜି କଲାପରେ ଦେଖିଲେ, ସନ୍ୟାସୀ ଜଣକ ଏକ ଗୋଲାକାର ଜ୍ୟୋତିର୍ମଣ୍ଡଳ ମଧ୍ୟରେ ଆକାଶକୁ ଉଠିଯାଉଛନ୍ତି । ସେ ଜ୍ୟୋତିର୍ମଣ୍ଡଳ ବିଗନ୍ଧର ଶୀରୋଦ୍ଧଭାଇ ଦେଇଥିବା ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍ଗର ବିଗନ୍ଧ ସହ ବହୁ ସାମଞ୍ଜସ୍ୟ ଥିଲା । ଏ ଘଣା ପରତାରୁ ଜେଜେ ମାନସିକ ଭାରସାମ୍ୟ ହୁବାଇ ଏକ ପକାର ମୂଳପାୟ ହୋଇ ରହିଲେ । କିଛିଦିନ ପରେ ଜେଜେମାଙ୍କର ମଧ୍ୟ ସେହିପରି ଅବସ୍ଥା ଆରମ୍ଭ ହେଲା । ସେ ସବୁବେଳେ କାନ୍ଦି କାନ୍ଦି କହନ୍ତି, ‘ମୋ ପୁଅକୁ କାହିଁକି ଟଙ୍କରେ ବନ କରୁ ରଖିଛ । ମୋ ପୁଅ କିଛି ଖାଇନି ତାକୁ ଭୋକ ଲାଗୁଛି ।’ ଏମିତି ଟଙ୍କ ଖୋଜୁଖୋଜୁ ଗୋରକ୍ଷଣରେ ବନ୍ଦ ପଢିଥିବା ଟଙ୍କ ଦୃଷ୍ଟି ଗୋଚରକୁ ଆସିଲା । ଟଙ୍କ ଖୋଲିବାକଷଣ ଜେଜେମା ଦୌଡ଼ିଯାଇ ଗୋଟିଏ କଦଳୀ ଆଣି ବିଗନ୍ଧଙ୍କୁ କୋଳରେ ଧରି କଦଳୀ ଖୋଲଦେଇ ବାହ୍ୟ ଜ୍ଞାନ ହୁବାଇ ପଡ଼ିଥିଲେ ।

ପିଲାଦିନ୍ଦ୍ର ଦେଖିଆସିଛି, ଆମଘରେ ଶୋତଶ ଉପଚାରରେ ପ୍ରତ୍ୟେକଦିନ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍ଗର ପୂଜାର୍ଥନା କରାଯାଏ । ଆମୟର ରିଅମାନଙ୍କୁ ଅସୁରେଶ୍ୱର ସଂଘର ସଂପାଦକ ସ୍ଵର୍ଗତ ଶୀ ଧନେଶ୍ୱର ଭାଇତା ଉଦ୍ବିଧାନରେ ପୂଜାର୍ଥନା ଓ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍ଗର ସଙ୍ଗତ ସେବା ଶିକ୍ଷା ଦିଆଯାଉଥିଲା । ମୁଁ ମଧ୍ୟ ପିଲାଦିନ୍ଦ୍ର ମୋର ବାପା ସ୍ଵର୍ଗତ ଶୀ ବସନ୍ତ କୁମାର ନାୟକ ଓ ମା' ଶୀମତୀ ପମୋଦିନୀ ନାୟକଙ୍କ ସହ ସଂଘର ସମସ୍ତ ପୂଜାରେ ଯୋଗ ଦେଉଥିଲି । ମୋର ଜ୍ଞାନ ହେବାଠାରୁ ମୁଁ ବୁଝିପାରିଥିଲି ଯେ, ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ହେଲେ ଆମଘରର ଇନ୍ଦ୍ର ଏବଂ ଆମେ ହେଲୁ ତାଙ୍କ ଘରର ପିଲା ।

ଛୋଟବେଳୁ ମୋର ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍ଗ ବିଗନ୍ଧ ପଢ଼ି ପବଳ ଆକର୍ଷଣ ଥିଲା । ପୂଜା ସମୟରେ ଅପଲକ ଦୃଷ୍ଟିରେ ଠାକୁରଙ୍ଗୁ ଚାହିଁରହେ । ଯେମିତି ଲାଗେ, ସେ ମୋର ଅତି ଆପଣାର, ପିତା, ମାତା, ବନ୍ଦୁ, ସବୁକିଛି । ପିଲାଦିନ୍ଦ୍ର ମୋର ସହିବା ଶକ୍ତି ବହୁତ କମ୍ ଥିଲା । ଛୋଟ ଛୋଟ କଥାରେ ମୁଁ ଭାରି ବ୍ୟସ ହୋଇ ଠାକୁରଙ୍ଗ ପାଖରେ କାନ୍ଦିପକାଏ । ସବୁବେଳେ ମୁଁ ଅନୁଭବ କରେ, ସେ ଯେପରି ଛାଇ ପରି ମୋର ପାଇଁ ରହିଛନ୍ତି ଓ ମୋର ଛୋଟ ବନ୍ଦ ଦୃଷ୍ଟି ଗୋଚରକୁ ଆସିଲା । ଟଙ୍କ ଖୋଲିବାକଷଣ ଜେଜେମା ଦୌଡ଼ିଯାଇ ଗୋଟିଏ କଦଳୀ ଆଣି ବିଗନ୍ଧଙ୍କୁ କୋଳରେ ଧରି କଦଳୀ ଖୋଲଦେଇ ବାହ୍ୟ ଜ୍ଞାନ ହୁବାଇ ପଡ଼ିଥିଲେ ।

ସେତେବେଳେ ମୁଁ B.A. ପତ୍ରୀଥାଏ । ବାପା ଭଦ୍ରରେ posting ହୋଇଥାନ୍ତି । ମୋତେ ଥରେ ଭୀଷଣ କ୍ଷର ହେଲା । ତାଙ୍କର blood test କରି typhoid ପାଇଁ medicine ଦେଇଥାନ୍ତି । ଚାରି ପାଞ୍ଚଦିନପରେ ମୋର କ୍ଷର କମିବାକୁ ଲାଗିଲା । ସେ ଦିନ ବାପା ତାଙ୍କର ପୂରୀରେ ରହୁଥିବା ଜଣେ ବନ୍ଧୁଙ୍କର ପନ୍ଥୀବିଯୋଗ ଖବର ଶୁଣି, ମା'ଙ୍କସହ ପୂରୀ ଚାଲିଗଲେ । ତରତରରେ ଯିବାରୁ ମୋତେ ଦେହରେ କ୍ଷର ନ ଥିଲେ ଔଷଧ ନ ଖାଇବା ପାଇଁ ଜହିବାକୁ ଭୁଲିଗଲେ । ସେତେବେଳକୁ ମୁଁ ଏତେ ଦୁର୍ବଳ ହୋଇ ପଢିଥାଏ ଯେ କିଛି ଖାଇ ପାରୁନଥାଏ । ଔଷଧ ଖାଲବି ବୋଲି ଟିକେ ଫଳ ଖାଇଲାରୁ ସବୁ ବାନ୍ତି ହୋଇ ଗଲା । ଠିକ୍ ସମୟରେ ଔଷଧ ନ ଖାଇଲେ ବାପା ରାଗିବେ ଭାବି ଖାଲିପେଟରେ ସବୁ ଔଷଧ ଖାଇଦେଲି । ଅଛି ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ମୋତେ ବହୁତ ବ୍ୟକ୍ତ ଲାଗିବା ଆରମ୍ଭ ହେଲା । ଧୀରେ ଧୀରେ ଗଲା ଶୁଣିଯାଇ ଛାତିରେ ଯନ୍ତ୍ରଣା ଅନୁଭବ ହେବାକୁ ଲାଗିଲା । ମୋର ହାତ ଆଙ୍ଗୁଠି ଗୁଡ଼ିକ ବଜ୍ଜିହୋଇ, ବେଳ ପଛକୁ ଏତେ ଯୋର୍ବେ ଭାଙ୍ଗି ହୋଇ ଯାଉଥାଏ ଯେ, ମୁଁ ଚେଷ୍ଟା କରି ଉତୋଳ ପାରୁନଥାଏ । ଘରେ କେବଳ ମୋର ଜେଜେମା ଓ କାମକରୁଥିବା ପିଲାଟିଖ ଥାଏ । ସେ ପିଲାଟି ମୋର ଏ ଅବସ୍ଥା ଦେଖି ଉପରେ, ସେ colonyରେ ରହୁଥିବା ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ମତସା, ମାଉସୀଙ୍କୁ ତାକିଆଣିଲା । ସେମାନେ ଆସି ପରୁଷିଲା ବେଳକୁ ମୋର ଅବସ୍ଥା ପୂରା ଖରାପ ହୋଇ ଆସିଲାଣି । ଆଖି ପୂରା ଉପରକୁ ଖୋଷି ହୋଇ ଯାଇଥାଏ । ଜିଭଟା ଯେମିତି ପୂରା ଶୁଣି ଉତେରକୁ ଚାଲି ଯାଇଥାଏ । ମୁଁ ମୋଟେ କଥା କହିପାରୁନଥାଏ । ଦୁଇଜଣ ମତସା ତାଙ୍କର ତାକିବା ପାଇଁ ଯାଇଥାନ୍ତି । ସେତେବେଳକୁ ମୋତେ ସବୁ ଅନ୍ତାର ଦେଖାଗଲାଣି । ଜଣେ ମତସା କହିବା ଶୁଣିଲି ‘ଇଏ ଆଉ ହବନି – ମା’ ତାରିଣୀଙ୍କ ନାଁ ରେ ଗୋଟେ ନତିଆ ରଖିଦିଅ ।’ ମୋର ଏ ଅବସ୍ଥା ଦେଖି ଜେଜେମା’ ଖାଲି ମୁଣ୍ଡ ବାତେଇ କାନ୍ଦୁଥାଏ । ସେତେବେଳେ ମୁଁ ବୁଝିପାରିଲି ଯେ ମୁଁ ମରିବାକୁ ଯାଉଛି । ହଠାତ୍ ମନକୁ ଆସିଲା, ଯଦି ମରିବି ଏମାନଙ୍କ ଉତେରେ କାହିଁକି ମରିବି, ଠାକୁରଙ୍କ ଘରେ ମରିବି । ମୁଁ ସେମାଙ୍କୁ ଠାରି ମୋତେ ଠାକୁରଘରକୁ ନେଇଯିବା ପାଇଁ କହିଲି । ଜେଜେମା’ ମୋ ପାଟିରେ ପାଦୋଦକ ଦେଲେ । ଶୀଘ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ବିଗ୍ରହକୁ ଅନାଇ ମୋ ଆଖିରୁ ଲୁହ ବୋହିଯାଉଥାଏ । ମନେମନେ କହିଲି, ଠାକୁର, ମୋତେ ଏତେ ଶୀଘ୍ର କାହିଁକି ତୁମ ପାଖକୁ ନେଇଯାଉଛୁ । ଏମିତି ସମୟରେ ମରିବାକୁ ଯାଉଛି ଯେ ପାଖରେ ବାପା, ମା’ ଓ ଭାଇ କେହି ନାହାଁନ୍ତି । ମୋର ଏବେ ମରିବାକୁ ଜମା ଲଛା ହେଉନାହିଁ । ଅଛି ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ଚମକ୍ରାର ହେଲା ଭଲି ମୋର ଦେହ ସୁଷ୍ଠୁ ଅନୁଭବ ହେବାକୁ ଲାଗିଲା । ବେଳ, ହାତ ଆଙ୍ଗୁଠି ସିଧା ହେବାକୁ ଲାଗିଲା । ମତସାମାନେ ତାଙ୍କରଙ୍କୁ ଆଣି ପରୁଷିବା ବେଳକୁ ମୁଁ ବହୁତ ସୁଷ୍ଠୁ ଅନୁଭବ ଜଳିଣି । Severe medicine reaction ହୋଇଯାଇଛି କହି ତାଙ୍କର injection ଦେଇଗଲେ । ସେଦିନ କିନ୍ତୁ ମୁଁ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଅନୁଭବ କରିଥିଲି, ଶୀଘ୍ରୀଠାକୁର କିପରି ଦୟାକରି ମୋତେ ମରଣ ଦୁଆରୁ ଫେରାଇ ଆଣିଥିଲେ ।

୧୯୯୩ ମସିହାରେ ମୋର ବିଭାଗର ହେଲା । ମୋତେ ମୋ ସ୍ଥାମୀଙ୍କ ସହ ପୁନେ ଆସିବାକୁ ପଢ଼ିଲା । ନିୟମିତ ସଂଘପୂଜାରେ ଯୋଗଦେଇ ପାରିଲିନାହିଁ । ପଥମ ଥର ପାଇଁ ଅନୁଭବ କଲି ଶୀଘ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କର ସଂଘପୂଜା ଓ ସେବାରୁ ଦୂରେଇ ରହିବା କେତେ ଯନ୍ତ୍ରଣା ଦାୟକ । ଆମ୍ବାଗର ସବୁ ଝିଅଙ୍କୁ ବାହାଗର ସମୟରେ ସବୁ ଜିନିଷ ସହ ଶୀଘ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କର ବିଗ୍ରହ ଓ ପୂଜାସାମଗ୍ରୀ ଦିଆଯାଇଥାଏ । ପୁନେ ଆସିବା ପରେ ପ୍ରଥମେ ଶୀଘ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କର ଆସନ ଖାପନ କରି ମୋର ସଂଘାର ଜୀବନ ଆରମ୍ଭ କଲି । ମୋର ସ୍ଥାମୀ ମଧ୍ୟ ଆନନ୍ଦର ସହ ପୂଜାରେ ଯୋଗ ଦେବାକୁ ଲାଗିଲେ ।

୧୯୯୩ ମସିହାରେ ମୋର ବତ୍ତାଇଙ୍କର ବିବାହ ଛିର ହେଲା । ସେହିବର୍ଷ ବାରିପଦାରେ ଉକ୍ତଳ ପାଦେଶିକ ଭକ୍ତ ସମ୍ମିଳନୀ ପଢ଼ିଥାଏ । ସବୁବର୍ଷ ମୋର ବାପା ସମ୍ମିଳନୀରେ ଯୋଗଦେଇ ଭକ୍ତମାନଙ୍କର ବିଭିନ୍ନ ସେବାର ଦାୟିତ୍ୱ ବହୁନ କରନ୍ତି । ସେ ବର୍ଷ ବାପା ଆଉ ସମ୍ମିଳନୀ ଯାଇପାରି ନ ଥାନ୍ତି । ବାହାଗର କାର୍ଯ୍ୟବ୍ୟସ୍ଥତା ଉତେରେ ସମ୍ମିଳନୀରେ ଯୋଗଦେଇ ନ ପାରିବାର ଦୁଃଖ ତାଙ୍କ ମୁହଁରୁ ଦ୍ଵାରା ଜଣାପଡ଼ୁଥାଏ । ବାପା ଆମକୁ କହିଥାନ୍ତି, ଭାଇଙ୍କ ଅଷ୍ଟମଙ୍କଳୀ ଦିନ, ଭାଇ, ଭାଇଜ ଓ ମା'ଙ୍କୁ ନେଇ ବାରିପଦା ସମ୍ମିଳନୀ ଶେତ୍କୁ ଯାଇ ଶୀଘ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ପ୍ରଶାମ କରି ଆସିବେ । ଭାଇଙ୍କ ବାହାଗର ସାରି ଆମେ ପୁନେ ଫେରୁଥାର । ସିକନ୍ଦରାବାଦରେ train ରହିବାରୁ, ମୋ ସ୍ଥାମୀ ଏକ News paper ଆଣି ପଢ଼ିବାକୁ ଲାଗିଲେ । Paperର ପ୍ରଥମ ପୃଷ୍ଠାରେ ବାରିପଦା ସମ୍ମିଳନୀର ଅଗ୍ରିକ୍ଲାନ୍ଟ ଖବର ବାହାରିଥାଏ । Paper ପଢ଼ି କିଛି ସମୟ ପାଇଁ ମୁଁ ପ୍ରତିବଦ୍ଧ ହୋଇଗଲି । ମନ ଅଜଣା ଆଶଙ୍କାରେ ଥରି ଉଠୁଥାଏ । ଭାବୁଥାଏ, ସମସ୍ତେ ତ ଆମ ନିଜର, ସଂଘର, ପରିବାରର ଲୋକ । କାହାର କଣ ହୋଇଥିବ । ମୋର ମନେ ପଢ଼ିଲା, ବାପା କହୁଥିଲେ, ସମସ୍ତଙ୍କୁ ନେଇ ସମ୍ମିଳନୀକୁ ଯିବେ । ସାଙ୍ଗେସାଙ୍ଗେ ମୋର ସ୍ଥାମୀଙ୍କୁ stationରେ ଥିବା STD boothରୁ ଘରକୁ phone କରି କାହାର କଣ ହୋଇଛି କୁଣ୍ଡିବାପାଇଁ କହିଲି । ମନେମନେ ଠାକୁରଙ୍କୁ ଜଣାଇଥାଏ, ପ୍ରତି ଆମ୍ବୀନମଙ୍କୁ ହରାଇବାର ଶକ୍ତି ମୋ ଠାରେ ନାହିଁ । କାହାର କିଛି ନ ହୋଇ ଥାଉ । ପଥମେ ବତ୍ତାଇଙ୍କ କଥା ମନରେ ଆସିଲା । କହିଲି, ଠାକୁର ଆଠ ଦିନ ହେବ ବାହାଗର ହୋଇଛି । ଭାଇଙ୍କର କିଛି ନ ହୋଇ ଥାଉ । ବାପାଙ୍କ ବିଷୟରେ ଏପରି ଭାବିବାକୁ ଲଛା ହେଉ ନ ଥାଏ । ସମସ୍ତଙ୍କୁରୁ ମୁଁ ବାପାଙ୍କୁ ବେଶି ଭଲପାଏ । ବାପାଙ୍କୁ ହରାଇବାର ଜନ୍ମନା ମଧ୍ୟ କରିପାରୁ ନଥାଏ । ଆଉ କିଛି ନ ଭାବି କୋର୍ବେ ନାମ ନେବାକୁ ଲାଗିଲି । କିଛି ସମୟପରେ ମୋ ସ୍ଥାମୀ

phone କରି ଫେରିଆସିଲେ । ତାଙ୍କ ମୁହଁ ପୂରା ଶୁଣିଯାଇଥାଏ । ସେ ମୋତେ କିଛି କହୁନଥାନ୍ତି । ଖାଲି କହିଲେ ପୁନେରେ ପହଞ୍ଚିଲେ କହିବି । ବହୁତ ପଚାରିବା ପରେ ଶେଷରେ ବହୁତ କଷରେ ବାପାଙ୍କ ଖବର ମୋତେ ଜଣାଇଲେ । ମୋର ଆଖିରୁ ଲୁହ ବନ୍ଦ ହେଉ ନ ଥାଏ । ଖାଲି ଠାକୁରଙ୍କୁ କହୁଥାଏ । ଠାକୁର ଲେ କଣ କଲ ? ଯାହାଙ୍କୁ ବେଶି ଭଲପାର୍ଥିଲି, ତାଙ୍କୁ ହିଁ ନେଇଗଲ । ସିକନ୍ଦରାବାଦରୁ ସାଙ୍ଗେସାଙ୍ଗେ ଗାଁକୁ ଫେରିବାକୁ reservation ମିଳିଲାନାହିଁ । ପୁନେ ଆସି ତାପରଦିନ ଫେରିବା ପାଇଁ ସ୍ଥିର କଲୁ । ପୁନେରେ ପହଞ୍ଚି, ମୋର ସାନ ପିଉସୀ ଶକୁନ୍ତଳା ମା'ଙ୍କୁ ମେନ୍ କରି ସଂଘର ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଭାଇ ଓ ମା ମାନଙ୍କର ଖବର ଜାଣିଲି । ଅସୁରେଣ୍ଟର ସଂଘରୁ ମୋ ବାପାଙ୍କ ସହ ଆହୁରି ବହୁତ ଆପଣାର ଲୋକ ଠାକୁରଙ୍କ ପାଖକୁ ଚାଲିଯାଇଥିବାର ଖବର ପାଇଲି । ଦୁଃଖ ଓ ଅଭିମାନରେ ଭାବିଲି, ଠାକୁରଙ୍କୁ ପଚାରିବି, କାହିଁକି ଏପରି ଘଟଣା ହେଲା ? ଆସନ ଖୋଲି ଠାକୁରଙ୍କର ବିଗ୍ରହ ଦେଖି ମୁଁ ଚମକି ପଡ଼ିଲି । ଶୀ ଶୀ ଠାକୁରଙ୍କର ଜ୍ୟୋତିର୍ମୟ ବିଗର୍ହ ମୋତେ ପୂରା ଶୁଣିଲା ଦେଖାଯାଉଥାନ୍ତି । ଯେମିତି ଲାଗୁଥାଏ, ଠାକୁର ବି ତାଙ୍କର ଭକ୍ତମାନଙ୍କୁ କନାଇ ବହୁତ କାହିଁଛନ୍ତି । ମୁଁ ଆଉ କିଛି କହିପାରିଲି ନାହିଁ । ଭାବିଲି ଜନ୍ମାନ୍ତରର ପାରଦ୍ୟ ଆମକୁ ଅବଶ୍ୟ ଭୋଗ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ବାପାଙ୍କ ଯିବାର ଦୁଃଖ ସହିବାର ଶକ୍ତି, ଠାକୁର ମୋତେ କେମିତି ଦେଲେ ସେ ହିଁ ଜାଣନ୍ତି । ତା ପରଠାରୁ ମୁଁ ପଥର ଭଳି ହୋଇଗଲି । କେତେବେଳେ ସଂସାରିକ ଦୁଃଖ ଆସିଲେବି ମୋତେ ଆଉ କିଛି ଲାଗୁନି । ଭାବୁଛି ସଂସାରରେ ରହିବାକୁ ହେଲେ ଦୁଃଖ କଷ ତ ଭୋଗିବାକୁ ପଡ଼ିବ ।

୪ ଘଟଣା ପରେ ଠାକୁରଙ୍କ ଉପରେ ମୋର ଭାରି ଅଭିମାନ ଆସିଲା । ଭାବିଲି, ସମ୍ମିଳନୀରେ ବାପାଙ୍କୁ ନେଇଗଲେ, ମୁଁ ଆଉ କେବେ ସମ୍ମିଳନୀକୁ ଯିବି ନାହିଁ । ଏହାପରେ ବାରମ୍ବାର ବହୁ ଅନୁଭୂତି ଦେଖିବାକୁ ଲାଗିଲି । ଥରେ ଦେଖିଲି, ମୁଁ ସମ୍ମିଳନୀ କ୍ଷେତରେ ବୁଲୁଛି । ହଠାତ୍ ବାପାଙ୍କ ଭାରି ବ୍ୟସ୍ତହୋଇ camp ଆଡ଼କୁ ଯାଉଥିବାର ଦେଖିଲି । ମୁଁ ଭାରି ଖୁସି ହୋଇ ତାଙ୍କୁ କୁଣ୍ଡଳ ପକାଇ ପଚାରିଲି, ‘ବାପା ଏଠି ତୁମେ କଣ କରୁଛ ?’ ସେ କହିଲେ ‘ଆମେ ସବୁ ସମ୍ମିଳନୀ ସେବାରେ ଅଛୁ ।’ ଏହା କହିଦେଇ ତରତରେ ଚାଲିଗଲେ । ସବୁବେଳେ ମୋର ମନରେ ଆସୁଥାଏ, ବାପା ଆମମାନଙ୍କୁ କେତେ କଷ କରି ବଡ଼କଲେ । ତାଙ୍କୁ ଚିକେ ଖୁସିଦେବାର ସମୟ ଆସିଲା ବେଳକୁ, ସେ ଆମ ପାଖରେ ରହିଲେନି । ଥରେ ସ୍ଵପ୍ନରେ ଦେଖିଲି, ବାପା ଆସି କହୁଛନ୍ତି, ‘ମୋର ଏହାପରେ ଆଉ ଖୁସି ନଥିଲା । ଠାକୁରଙ୍କ ପାଖରେ ବହୁତ ଶାନ୍ତିରେ ଅଛି ।’ ତା ପରଠାରୁ ମୋ ମନ ବୁଝିଗଲା । ଠାକୁରଙ୍କ ଭିତରେ ମୁଁ ବାପାଙ୍କୁ ଅନୁଭବ କରିବାକୁ ଲାଗିଲି ।

ବାପା ଯିବାର ତନିମାସ ପରେ ଆମେ ଆମେରିକା ଆସିଲୁ । ମୋର ବଢ଼ ଭାଇ Airportକୁ ଛାତିବାକୁ ଆସିଥାନ୍ତି । ବାପା ଦେହରକ୍ଷା କରିବା ଆଗରୁ ଆମର ଆମେରିକା ଆସିବାର ଖବର ଜାଣିଥାନ୍ତି । ସେ କହୁଥିଲେ, ତୁ ଯେବେ ଯିବୁ ମୁଁ ଛାତିବା ପାଇଁ Bombay Airport ଆସିବି । ଭାଇଙ୍କ ଠାରୁ ବିଦୟନେଇ ପୁଣ୍ୟ କଲାବେଳେ, ବାପା ଯେମିତି ମୋ ମୁଣ୍ଡରେ ହାତଥୋଇ ଆଶୀର୍ବାଦ କରନ୍ତି, ଭାଇ ସେମିତି ମୋ ମୁଣ୍ଡରପରେ ହାତ ରଖିଦେଲେ । ଦୂରରୁ ଭାଇଙ୍କ ଯାଗାରେ ଠିକ୍ ବାପା ଛିତା ହେଲାଉଳି ମୋତେ ଦେଖାଯାଉଥାନ୍ତି ।

ଏଠାରେ ଆମେରିକା ପାଠକରେ ଯୋଗଦେଲା ପରଠାରୁ ମୋତେ ବହୁତ ଶାନ୍ତି ଲାଗୁଛି । ଗତବର୍ଷ Minneapolis ଠାରେ ଜ୍ଞାନଭାଇଙ୍କ ଗୃହାସନରେ ହୋଇଥିବା ସମ୍ମିଳନୀରେ ଯୋଗଦେଇ ଶୀ ଶୀ ଠାକୁରଙ୍କ ପରିବାରର ଭକ୍ତ ଭାଇ ଓ ମା'ମାନଙ୍କୁ ଭେଟିଲା ପରେ, ମୋର ଆନନ୍ଦର ସୀମା ନାହିଁ । ଏ ଦୂରବିଦେଶରେ ରହି ମଧ୍ୟ ଶୀ ଶୀ ଠାକୁର ମୋ ଭଳି ଅକିଞ୍ଚନକୁ ତାଙ୍କ ସେବା ଓ ସଂଘପୂଜାର ସୁଯୋଗ ଦେଇଥିବାରୁ, ମୁଁ ଶୀଶୀଠାକୁରଙ୍କ ଚରଣକମଳରେ ଠାର କୃତ୍ତଙ୍ଗତା ଜ୍ଞାପନ କରୁଛି । ଶେଷରେ ମୋର ସମସ୍ତ ଦୋଷତୁଟିପାଇଁ ଶୀଶୀଠାକୁରଙ୍କ ପାଦପଦ୍ମରେ କ୍ଷମାଭିକ୍ଷାକରି ମୋର ମନରେ ଶକ୍ତି, ଦୂଦନ୍ତରେ ଭକ୍ତି, ବିଶ୍ୱାସ ଓ ନିର୍ଭରତା ଦେବାପାଇଁ ଆଶୀର୍ବାଦ ଭିକ୍ଷା କରୁଛି ।

ଶୀମତୀ ସୁରିତା ସ୍କୁଲ୍ (ଲୀନା ମା')

ଅନୁଭୂତି (୩)

ମୁଁ ଗେପ୍‌ଗେମ୍‌ର ୨୦୦୭ ରବିବାର ଦିନ ଏକାମ୍ ସାରସ୍ଵତ ସଂଘ ମହିଳା ପୂଜାରେ ଶୁଣୀ ଠାକୁରଙ୍ଗୁ ପ୍ରଶାମ କରି ଆମେରିକା ଆସିଲି । ପୁଅମେ ଝିଅ ପାଖକୁ ସିଆଟେଲ୍ ଗଲି । ସେଠାରେ ମନ ଉତ୍ତରେ ଶୁଣୀ ଠାକୁରଙ୍ଗ ବିଷୟରେ ଭାବେ, ସଂଘ ପୂଜା ଦିନ ହେମଲତା ମା'ଙ୍କୁ ଫେନ୍ କରିଥିଲି । ପୂଜା ସମୟରେ ସେଠାରେ ବସି ଅଞ୍ଚ ସମୟ ପାଇଁ ବହି ପଡ଼ିଥିଲି । କିନ୍ତୁ ଆମେରିକାରେ କେଉଁଠାରେ ସଂଘ ପୂଜା ହେଉଛି କି ନାହିଁ କିନ୍ତୁ ଜାଣି ପାରୁନଥାଏ । ତାପରେ ୪ ନଭେମ୍‌ବର ୨୦୦୭ରେ କାଲିପର୍ଶ୍ରୀଆରେ ଥିବା ପୁଅ ପାଖକୁ ଗଲି । ତା ପରଦିନ ସକାଳେ ପୁଅ ମୋତେ ଗୋଟିଏ ହିନ୍ଦୁ ମନ୍ଦିରକୁ ନେଇଗଲା ଓ ଅପରାହ୍ନରେ ଏକ ଗୁରୁତବ ମନ୍ଦିରକୁ ନେଇଗଲା । ସେଠାରେ ଗଣେଶ, ଦୁନୁମାନଙ୍ଗ ସହିତ ତାଙ୍କ ଗୁରୁଙ୍କର ପୂଜା ହେଉଥିଲା । ସେମାନଙ୍କ ଆଲୋଚନା ଶୁଣି ବହୁତ ଭଲ ଲାଗିଲା । ତାଙ୍କ ଗୁରୁ କହିଛନ୍ତି 'ଖାଲି ମୋତେ ଚିକେ ଭଲ ପାଆ' । ଏକଥା ଆମ ଠାକୁର ମଧ୍ୟ କହିଛନ୍ତି । ମୁଁ ଭାବିଲି ଆମ ଠାକୁରଙ୍କର ଜଣ ଆମେରିକାରେ କିନ୍ତୁ ସଂଘ ନାହିଁ । ଥିଲେ କେତେ ଭଲ ହୋଇଥାଏ । ଏହିଭଳି ଭାବି ଭାବି ସେହି ଗୁରୁତବ ମନ୍ଦିରରୁ ଘରକୁ ଆସିଲି । ମନରେ ଆସିଲା ଏଠାରେ କୌଣସି ଗୁରୁ ଭାଇଙ୍କ ସହ ଜଥା ହେବି । ମୁଁ ଆମେରିକା ଆସିବା ବେଳେ ଶୁଣି ବସନ୍ତ କୁମାର ପୁନ୍ଦରରାଯ୍ ଭାଇଙ୍କ ପାଖରୁ ତାଙ୍କ ପୁଅ ବିଶ୍ଵାସିତ ଭାଇଙ୍କ ଫେନ୍ ନମ୍ବର ଆଶିଥିଲି । ପୁଅଙ୍କୁ କହିଲି ଫେନ୍ ଲଗାଇଦେବାକୁ । ସେ ସଂଗେ ସଂଗେ ଲଗାଇଦେଲା । ମାତ୍ର eastern time zone ରେ ରହୁଥିବା ବିଶ୍ଵାସିତ ଭାଇଙ୍କର ସେତେବେଳେ ମଧ୍ୟରାତ୍ରି ୧୮ । ସେ କହିଲେ ଫେନ୍ ନମ୍ବର ଦିଅନ୍ତୁ ମୁଁ କାଲି କଥା ହେବି । ମୋତେ ବ୍ୟଷ୍ଟ ଲାଗିଲା, ଭାବିଲି ଅପରାଧ କଲି କି ?

ତା ପରଦିନ ବିଶ୍ଵାସିତ ଭାଇ ଫେନ୍ କରିଲେ । ବହୁତ ଭଲ ଲାଗିଲା ଗୁରୁ ସଂଘ ସୁଖ ଲାଭ କଲି । ବିଶ୍ଵାସିତ ଭାଇ କାଲିପର୍ଶ୍ରୀଆର ଆଉ ଜଣେ ଭାଇଙ୍କ ଫେନ୍ ନମ୍ବର ଦେଲେ । ମୁଁ ପୃଥ୍ବୀରାଜ ଭାଇଙ୍କ ସହିତ କଥା ହେଲି । ଏହା ପରଦିନ ବିଶ୍ଵାସିତ ଭାଇ ଫେନ୍ କରି କହିଲେ ଆପଣ ଆମ ସଂଘ ପୂଜାରେ ଯୋଗ ଦେବେ କି ? ଏହା ଶୁଣି ମୋତେ ଏତେ ଖୁସି ଲାଗିଲା ଯେ ମୁଁ ତେଷଣାତ୍ ହୁଁ କହିଦେଲି । ସେ କହିଲେ ଜ୍ଞାନ ଭାଇଙ୍କ ସଂଗେ କଥା ହେବା । ଏକା ସଂଗେ ତିନି ଜଣ ଫେନ୍ରେ କଥା ହେଲୁ । ଜ୍ଞାନ ଭାଇ କହିଲେ ଆପଣ ଅଭିମତ କହିବେ । ତାପରେ ମୁଁ ଭାବିଲି ସଂଘର ଅନୁମତି ନ ନେଇ ଏଠାରେ କିପରି ଅଭିମତ ଦେବି । ତେଣୁ ସେଠାରୁ ହେମଲତା ମା'ଙ୍କୁ ଫେନ୍ କରି ସଭାପତି ଓ ପରିଚାଳକଙ୍କଠାରୁ ଅନୁମତି ନେଲି ।

୧ ଉପେମ୍‌ବର ୨୦୦୭ ଦିନ ଆମ ସମୟ ସକାଳ ୧:୪୫ ରେ ଫେନ୍ ଲଗାଇ ଏକ ସଂଗେ ସମସ୍ତଙ୍କ କଥା ଶୁଣିଲି । ସମସ୍ତ ଜଣେ ଜଣେ 'ଜୟଗୁରୁ' କହିଲେ । ପୋଗାମ୍ ଅନୁମାୟୀ ସବୁ ହେଉଥାଏ । ମୋତେ ଲାଗିଲା ମୁଁ ଯେପରି ସଂଘ ପୂଜାରେ ବସିଛି । ଟେଲିଫୋନ୍ ଯୋଗେ ଏହି ସଂଘ ପୂଜାରେ ଯୋଗ ଦେଇ ମୋତେ ଖୁବ୍ ଆନନ୍ଦ ଲାଗିଲା । ମୁଁ ଅଭିମତରେ ଶୁଣୀ ଠାକୁର ମୋତେ ଦର୍ଶନ ଦେଇ ବିରାସନରେ ବସି ସ୍ତୋତ୍ରଦେଶନା କରିବାକୁ ଉପଦେଶ ଦେଲେ । ଏହା ଶୁଣୀ ଠାକୁରଙ୍କ ମୋ ପ୍ରତି ଅଶେଷ କୃପା । ଥରେ ବାପାଙ୍କ ଘରକୁ ଜଣେ ସନ୍ୟାସୀ ଆସିଥିଲେ । ସେ ତାରା ମା'ଙ୍କର ଭକ୍ତ ଥିଲେ । ମୋ ବାପଦର ଛାତ ଉପରୁ ଗୋଟେ ଶବ୍ଦ ବାରମ୍ବାର ଶୁଶ୍ରାୟାଇଥିଲା । ସେ ସନ୍ୟାସୀଙ୍କୁ ଏ ବିଷୟରେ ପଚାରିବାରୁ ସେ କହିଲେ ଗୋଟେ ପେତାମ୍ବା ତୁମ ଘରର କ୍ଷତି କରିବାକୁ ଚାହୁଁଛି । ଏ ଘରେ ତୁମେ କାହାକୁ ରଖିଛ ସେଥିପାଇଁ ସେ ଘର ଉତ୍ତରକୁ ଆସି ପାରୁନି କି କିନ୍ତୁ କ୍ଷତି କରି ପାରୁନି । ମୋ ଭାଇ ଶୁଣୀ ଠାକୁରଙ୍କର ବିଗନ୍ଧ ଥିବା ଓ ଠାକୁରଙ୍କର ନାମ ସନ୍ୟାସୀଙ୍କୁ ଜଣାଇଲେ । କିନ୍ତୁ ସେ ସନ୍ୟାସୀ ଜଣକ ଆମ ଠାକୁରଙ୍କୁ ଅବମାନନା କରି କିନ୍ତୁ କହିଦେଲେ । ପର ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ତାରା ମା' ତାଙ୍କ ପତି ଦଣ୍ଡ ବିଧାନ କରିବାରୁ ସେ ନିଜ ଭୁଲ ବୁଝିପାରିଲେ । ଶୁଣୀ ଠାକୁର କେତେ ମହାନ୍ ଓ ତାରା ମା'ଙ୍କର କେତେ ପିନ୍ଧ ତାହା ସନ୍ୟାସୀ ନିଜ ମୁଖରେ ସ୍ଥାନକାର କଲେ । ପରିଶେଷରେ ଶୁଣୀ ଠାକୁରଙ୍କ କୃପାରୁ ଆମେରିକାରେ ଗୋଟିଏ ସଂଘ ପୂଜାରେ ଯୋଗ ଦେଇ ପାରିବାରୁ ମୁଁ ଶୁଣୀ ଠାକୁରଙ୍କର ପାଦପଦ୍ମରେ ଭକ୍ତି ବିନମ୍ ପ୍ରଶାମ ନିବେଦନ କରୁଛି ।

ଶୁଣୀ ନିରୂପମା ପଣ୍ଡ
ଏକାମ୍ ସାରସ୍ଵତ ମହିଳା ସଂଘ
ଭୁବନେଶ୍ୱର

ଅଭିମତ (୧): America Saraswata Pathachakra and me

I am living in United Kingdom since November 1999. I originally came from Cuttack in Orissa where I was born and educated. I grew up in a traditional Oriya family with *Sri Sri Thakura Nigamananda* as the head of the family. After my marriage, I learnt how to implement the gained spiritual knowledge to lead a disciplined and sacred life.

Over the years, the situation changed and we moved to western world for job and higher education. Besides other acceptable changes in our lifestyle, I was seriously wary of the effect of foreign culture on my religious beliefs and practice. My worries were also regarding developing a religious life for our daughter, Jenny, who was not even four years old at that time. Of course, my husband and me definitely believed in regular puja and prayer. I still remember how desperate Bapa (my father) was to pack basic puja articles and Saraswata books for me to carry along. I was determined at the heart of my hearts and came with a promise not to lose the treasure of having *Thakura* at my side ever in my life.

Life was not easy to start with. Anyway it was with *His* blessings that we have been able to maintain the regular *nitya puja* twice with prayers, *parichayapatra patha*, *gurugita patha* etc. Though my husband is not a formal member of *Nigama pariwar*, but he attends the *puja* if he is at home. He has a religious soul. He likes to listen to various *saraswata* books we have. My daughter also sits throughout the *puja* and is extremely eager to do *puja* herself. But I always felt the absence of a *Sangha* and discussion of facts I read in the books. I had no idea how to do that.

Coincidentally in July 2002 I came to know about the existence of the America *Saraswata Pathachakra* from my sister Kunu (Pallabita maa) who lives in North Carolina, USA. She told me in detail how it is conducted and how you can actually communicate with your own people though you are not physically in one place. I was amazed. Internally I wished if I could join but I thought that was not possible. Then I got the news about the First *Sammilani* of the *Pathachakra* and again wished I were there. Then suddenly in late September last year, Kunu suggested if I could link up to the *Pathachakra* conference call. With blessings from *Thakura* and due permission from Gyan bhai I was lucky to join in from Oct 2002.

I felt to be back at home instantly when I listened to the prayers, songs and books after so many years of waiting. I have found my real family now. I feel obliged for the *sangita seba* and *abhimata-anubhuti seba* given to me in the mean time. My sincere prayers are always there for further progress of the *Pathachakra*. My primary concern these days is how to pass on this rich heritage to our children who are growing up fast and are far far away from our *punyabhumi Bharata*. May be with His blessing and our constant efforts, some thing better will come up in future.

Sri Sri Thakura Charanashritaa
Lipsita Patnaik
Preston, England

ଅଭିମତ (୨)

ଏ ଜୀବନରେ ଶୀ ଶୀଠାକୁରଙ୍ଗର ଚରଣଶୀତ ହେବାର ସୌଭାଗ୍ୟ ଲାଭ କରିଛି, ଏହା କେଉଁ ଜନ୍ମର ପୂଣ୍ୟର ଫଳ ମୁଁ ଜାଣେନା । ବିବାହ ପୂର୍ବରୁ ମୁଁ ଶୀଶୀଠାକୁରଙ୍ଗ ବିଷୟରେ କିଛିଦେଲେ ଜାଣି ନ ଥିଲି । ମୋର ସ୍ତ୍ରୀ, ସ୍ତ୍ରୀତାରାଣୀ ବାଇ ଓ ତାଙ୍କ ପରିବାର ଠାକୁରଙ୍ଗର ଭକ୍ତ । ବିବାହ ପରେ ସ୍ତ୍ରୀତା ଠାକୁରଙ୍ଗର ବିଗ୍ରହ ଓ କିଛି ବହି ନେଇ ଆସିଥାଏ । ସେ ରତ୍ନମତ ଠାକୁରଙ୍ଗୁ ପୂଜାକରେ ଓ ବହି

ମଧ୍ୟ ପାଇଁ । ମୁଁ ତାଙ୍କ ସହିତ ବେଳେବେଳେ ଠାକୁରଙ୍ଗର ପୂଜାରେ ଯୋଗ ଦେଇଥାଏ । କିନ୍ତୁ ପାଞ୍ଚ ବିବାହର ତିନି ବର୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମୁଁ ଠାକୁରଙ୍ଗ ବିଷୟରେ ପେତେ କିଛି ଜାଣି ନ ଥିଲି କିମ୍ବା ଜାଣିବା ପାଇଁ ଚେଷ୍ଟା ମଧ୍ୟ କରି ନ ଥିଲି ।

ସେତେବେଳେ ମୁଁ ସବୁ ଦେବଦେବାଙ୍କୁ ପୁନ୍ନାଜରେ । ମୁଁ ଠାକୁରଙ୍କ ବିଷୟରେ ଆଗ୍ରହ ନ ଦେଖାଉଥିବାରୁ ସ୍ଲୀତା ମୋତେ କେବେହେଲେ ଠାକୁରଙ୍କ ବିଷୟରେ କିଛିହେଲେ ଲୁହେନାହିଁ । ପରେ ମୋର ଆଗ୍ରହ ଦେଖି ସେ ମୋତେ ଶୀ ଶୀ ଠାକୁରଙ୍କର କିଛି ବହି ପଢ଼ିବାକୁ କହିଥିଲା । ତାହାପରେ ଆମେଦୂରେ ମିଶି ଠାକୁରଙ୍କ ଜୀବନୀ ଓ ନିର୍ଗମ ଉପଦେଶ ପରିଥିଲୁ । ମୁଁ ପରେ ଜାଣିବାକୁ ପାଇଲି ଯେ, ଠାକୁରଙ୍କର ଇଚ୍ଛା ଯେ କେହି ଏ ଧର୍ମନୀତି ପ୍ରାରା କରିବେ ନାହିଁ । ଏବେ ମୁଁ ଜାଣିପାରୁଛି ଯେ ମୁଁ ଆଗ୍ରହ ନ ଦେଖାଇବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କାହିଁକି ସ୍ଲୀତା ମୋତେ ଠାକୁରଙ୍କ ବିଷୟରେ କିଛିହେଲେ କହୁ ନଥିଲା ।

ଶୀ ଶୀ ଠାକୁରଙ୍କ ବିଷୟରେ ଜାଣିଲାପରେ ଏବଂ ତାଙ୍କର ଉପଦେଶ ପଡ଼ିବାପରେ ମୋର ଶୀଶୀଠାକୁରଙ୍କ ପ୍ରତି ବହୁତ ଆଗ୍ରହ ଜାତ ହୋଇଥିଲା । ଏହାପର ଠାରୁ ଆଜିକୁ ପ୍ରାୟ ତିନି ବର୍ଷ ଦେବ ମୁଁ ରିତିମତ ସ୍ଥାତା ସହିତ ଠାକୁରଙ୍କର ପୂଜାରେ ଯୋଗ ଦେଉଛି । ଆଜି ମୁଁ ଉପଲବ୍ଧ କରିପାରୁଛି ଯେ ମୋ ଜୀବନରେ ପତ୍ୟେକ ମହିର୍ରତ୍ନରେ ଶୀଶୀ ଠାକୁରଙ୍କର ଉପର୍ଦ୍ଵାତି ରହିଛି ।

ଆମେ ପଢିଦିନ ଦୁଇବେଳା ଗୃହାସନରେ ଶୀଘ୍ର ୧୦କୁରଙ୍ଗୁ ପୂଜା କରୁଛୁ । ଶୀଘ୍ର ୧୦କୁରଙ୍ଗୁ ଆଶୀର୍ବାଦରୁ ୨୦୦୭ ମସିହା ଜୁନ୍ ମାସରୁ ଆମେ ଆମେରିକା ସାରସ୍ଵତ ପାଠକ୍ରମରେ ଯୋଗଦାନ କରିବାର ସୁଯୋଗ ପାଇଛୁ । ନିଜକୁ ପାଠକ୍ରମ ପରିବାରର ଜଣେ ପଦସ୍ୟ ବୋଲି ଚିନ୍ତା ଜଳାବେଳେ ମୁଁ ନିଜକୁ ବହୁତ ଭାଗ୍ୟବାନ ବୋଲି ମନେକରେ । ଏତେ ଦୂରରେ ରହିଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଉଚ୍ଚ ଭାଇ ଓ ମା' ମାନେ ପଢ଼ି ମାସରେ ଟେଲିଫୋନ୍ ମାଧ୍ୟମରେ ଏକତିତ ହୋଇ ଶୀଘ୍ର ୧୦କୁରଙ୍ଗୁ ପୂଜା କରିପାରୁଛନ୍ତି, ଏହାଠାରୁ ବଳି ଆମପାଇଁ ଘୋରାଗ୍ୟର ବିଷୟ ଆଉ କ'ଣ ହୋଇପାରେ ? ପାଇଁ ପତେୟକ ମାସରେ କେହି ନା କେହି ଜଣେ ନୁଆ ଉଚ୍ଚ ଭାଇ କିମ୍ବା ମା' ପାଠକ୍ରମରେ ଯୋଗଦାନ କରୁଛନ୍ତି । ଏହା ଆମମାନଙ୍କ ପଢ଼ି ଶୀଘ୍ର ୧୦କୁରଙ୍ଗୁ ଅମୋଘ ଆଶୀର୍ବାଦ ।

ଶୀଘ୍ର 10ବାରୁଙ୍କ ଆଶୀର୍ବାଦରୁ ଆମେ ଆମେରିକା ସାରସ୍ତ ପାଠକର ପଥମ ବାର୍ଷିକ ସମ୍ମିଳନୀରେ ଯୋଗଦାନ କରିପାରିଥିଲୁ । ମୁଁ ଏହା ପୂର୍ବରୁ କେବେହେଲେ ଉଚ୍ଚ ସମ୍ମିଳନୀରେ ଯୋଗଦାନ କରି ନ ଥିଲି । ସମ୍ମିଳନୀରେ ମୁଁ ଶୀ ଶୀ 10ବାରୁଙ୍କ ବିଷୟରେ ଆହୁରି ବହୁତ କିଛି ଜାଣିବାକୁ ପାଇଥିଲି । ପରୁ ଉଚ୍ଚ ଭାଇ ଓ ମା'ମାନଙ୍କୁ ସାକ୍ଷାତରେ ଜାଣିବାର ସୁଯୋଗ ମିଳିଥିଲା । ଉଚ୍ଚ ଭାଇ ଓ ମା'ମାନଙ୍କର 10ବାରୁଙ୍କ ପତି ଉଚ୍ଚ ଓ ଶକ୍ତି ଭାବ ଦେଖି ମୋର ନୀଳାଚଳ ସାରସ୍ତ ସଂଘର ଅଞ୍ଚଳୁକୁ ହେବାପାଇଁ ପ୍ରବଳ ଇଛା ହୋଇଥିଲା । ଶୀ ଶୀ 10ବାର କହିଁଛନ୍ତି, 'ମନେ ରଖିବ, ତୁମ ସମସ୍ତଙ୍କର ଜୀବନର ଲକ୍ଷ୍ୟ ଏକ ଓ ତୁମେମାନେ ସମସ୍ତେ ଏକ ଗୁରୁଙ୍କର ଶିଖ୍ୟ । ତୁମେମାନେ ସମସ୍ତେ ଗୋଟିଏ ପରିବାରର ଭାଇ-ଉଡ଼ଣୀ ଏବଂ ଏକ ପିତାଙ୍କର ସନ୍ତାନ ।' ମୁଁ ଠିକ୍ ଘେଇଆ ହିଁ ଉପଲବ୍ଧି କରିଥିଲି । ମୁଁ ଏ ବର୍ଷ ପଥମ ଧର ପାଇଁ ଆମେରିକା ସାରସ୍ତ ପାଠକୁ ତରଫରୁ ନୀଳାଚଳ ସାରସ୍ତ ସଂଘର ପରିଚୟ ପତ୍ର ପାଇଁ ଆବେଦନ କରିଛି । ଆଶାକରେ ଶୀ ଶୀ 10ବାର ମୋତେ ତାଙ୍କୁ ଶୀତରଣ ତଳେ ଛୁନ ଦେବେ ।

ଶେଷରେ ମୋର ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁରଙ୍ଗର ଶ୍ରୀରଣ୍ଜନରେ ଏତିକି ପ୍ରାର୍ଥନା ଯେ, ତାଙ୍କର ଭାବଧାରା ସଦାସର୍ବଦା ଆମର ଚିନ୍ତାଧାରା ଓ କର୍ମରେ ପଢ଼ିପଳିତ ହେଉ । ଆମମାନଙ୍କର ସନ୍ତାନମାନେ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଠାକୁରଙ୍ଗର ଭାବଧାରାକୁ ନେଇ ଗଢ଼ି ଉଠନ୍ତୁ । ଆମେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀ ଠାକୁରଙ୍ଗର ଯନ୍ତ୍ରଗଳିତ ହୋଇ ଆମର ପ୍ରତ୍ୟେକ ଜିଞ୍ଚବ୍ୟ ଜଣେ ଆଦର୍ଶ ଗୃହସ୍ଥ ପରି ତୁଳାଇ ନେଉ ଓ ‘ଭୟଗୁରୁ’ ସିନ୍ଧମନ୍ତ୍ର ସଦାସର୍ବଦା ଆମ ତୁଣ୍ଡରେ ଥାଉ ।

ଖୋଜିବା ପରି ମୁଁ ଖୋଜିନାହିଁ ପ୍ରଭୁ
 ପାଇବା ପରି ମୁଁ ପାଇଛି ।
 ବୁଝିବା ପରି ମୁଁ ବୁଝି ନାହିଁ ସିନା
 ଚାହିଁବା ପରି ମଁ ଚାହିଁଛି ।

ଶୀ ପଭାକର ବାଲ୍

ଅଭିମତ (୩)

ମୁଁ ଆମେରିକାରେ ୪୫ିଲ ୨୨ ତାରିଖରେ ଆସି ପହଞ୍ଚିଲି । ପୁଅ କହିଲା ଆର ରବିବାର ସନ୍ଧୟାଜା ଅଛି । ଶୁଣି ଖୁସି ଦେଲି । ବୁଦ୍ଧପୂରୁ ବାର୍ଷିକ ଉସ୍ତବ, ସନ୍ଧୟାଜା ଛାତି ଆସିଲା ବେଳେ ମନ କଷ ଲାଗୁଥିଲା । କିନ୍ତୁ ୪୦ାକୁ ଆସିଲା ପରେ ପରେ ୦ାକୁରଙ୍ଗ ପାଠକରେ ଯୋଗ ଦେଇ ଓ ଫୋନ ଦ୍ୱାରା ଉଚ୍ଚଗ୍ରୂ ସମ୍ମାନଣ ଶୁଣି ବହୁତ ଆନନ୍ଦ ଲାଗିଲା । ୦ାକୁର ସବୁଠାରେ ଅଛନ୍ତି, ପାଖରେ ଅଛନ୍ତି ଅନୁଭବ ହେଲା । ଶୁଣିଥିଲି ଫୋନ ଦ୍ୱାରା ପାଠକ ହେଉଛି, କିପରି ହେଉଛି ଧାରଣା ନଥିଲା । ପାଠକରେ ଉପସ୍ଥିତ ହୋଇ ଭଲ ଲାଗିଲା । ଶୀଘ୍ର ୦ାକୁର କଥା ଦେଇଛନ୍ତି- ‘ତିନିଜଶ ଭକ୍ତ ମିଶି ମୋ ବିଷୟ ଆଲୋଚନା କଲେ ସେଠାରେ ମୁଁ ଉପସ୍ଥିତ ରୁହେ’ । ମୁଁ ଅନୁଭବ କରିପାରୁଛି, ଆଜି ଶୀଘ୍ର ୦ାକୁର ପାଠକରେ ଉପସ୍ଥିତ ରହି ପରିଚାଳନା କରୁଛନ୍ତି । ମୋର ଶୀ ଶୀ ୦ାକୁରଙ୍ଗଠାରେ ପ୍ରାର୍ଥନା ଏହି ପାଠକର ଉତ୍ତରାତିର ଉନ୍ନତି ହେଉ ।

ଆନୁଭୂତି ଓ ଜୀବନରେ ବହୁତ ପାଇଛି । ଆପଣମାନେ ମଧ୍ୟ ବହୁତ ପାଇଛନ୍ତି । ପାଇଛେ ବୋଲି ଆଜି ୦ାକୁରଙ୍ଗ ଅମୃତଦୃଷ୍ଟି ସାମନାରେ ଏକଟିତ ହୋଇ ବସି ପାରିଛୁ । ଶୀ ଶୀ ୦ାକୁରଙ୍ଗ ଶୀଚରଣରେ ଆଶ୍ୟ ନେବା ପୂର୍ବରୁ ପ୍ରଥମ ଅନୁଭୂତିଟି ପ୍ରକାଶ କରୁଛି । ବାହ୍ୟର ପରେ ଘର ଭାଇ (ରେଜନୀକାନ୍ତ ସାମନ୍ତରାୟ, ବୁଦ୍ଧପୂର ସଂୟ) ଙ୍କ ଚାକ୍ରୀ ଯାଗା ଖରିଆର କୁ ଆସିଲି । ସେତେବେଳେ ଘରେ ଭାଇ ୦ାକୁରଙ୍କୁ ପୂଜା କରୁଥିଲେ । ମୁଁ ପ୍ରଥମ କରି ୦ାକୁରଙ୍କୁ ଦର୍ଶନ କରିଥିଲି ପ୍ରେମିକଗୁରୁ ବିଗୁହରେ । ଦୁଇଓଳା ୦ାକୁରଙ୍ଗ ଘର ଖାଡ଼ୁ କରୁଥିଲି, ପଣାମ କରୁଥିଲି ଓ ଭାଇ ପୂଜା କରୁଥିଲେ । ସେତେବେଳେ ଶୁଭ୍ରତତୁଙ୍ଗାନ ନ ଥିଲା । ତେଣୁ ଅନ୍ୟ ଦେବଦେବୀଙ୍କୁ ଅଳଗା ରଖି ପୂଜା କରୁଥିଲି । ଦିନେ ଭାଇ ଘରେ ନଥିଲେ । ଛୋଟ ଛୋଟ ପିଲାମାନଙ୍କୁ ଧରି ଏକୁଟିଆ ରହିଲା ବେଳେ ତର ଲାଗୁଥାଏ । ଚିନ୍ତା କରି ଶୋଇ ଯାଇଥିଲି । ୦ାକୁର ପ୍ରେମିକ ଶୁଭ୍ର ରୂପରେ ପାଖରେ ଠିଆ ହୋଇ ପିଠିରେ ହାତ ମାରି କହିଲେ - ମୁଁ ପରା ତୋ ପାଖରେ ଅଛି, ତର କଣ । ଏତିକି ଆଶ୍ୟାସନା ଶୁଣିଲା ପରେ ନିଦ ଭାଙ୍ଗିଲା । ତାପରଠାରୁ ଶୀଘ୍ର ୦ାକୁରଙ୍ଗ ଶୀଚରଣରେ ଆଶ୍ୟ ନେଲି । ନିଜର ହୃଦୟ ଦେବତା, ନିଜଜନ, ପରମବନ୍ଦ ଭାବରେ ଗହୁଣ କରି ୦ାକୁରଙ୍ଗ ଶୀଚରଣରେ ପଢ଼ି ରହିଛି । ଯେତେବେଳେ ଯାହା ବାଧାବିଷ୍ଟ ଆସେ ସେହି ଆଶ୍ୟାସନାବାଣୀ, ୦ାକୁରଙ୍ଗର ସେହି ପ୍ରେମିକଗୁରୁ ରୂପଟି ଆଖି ଆଗରେ ନାବିଯାଏ ।

ଯାହାଙ୍କ ମାଧ୍ୟମରେ ୦ାକୁରଙ୍କୁ ପାଇଛି, ଆମ ଘର ଭାଇଙ୍କ କଥା ଅଛି କହୁଛି । ସେ ୯-୧୦ ବର୍ଷ ବୟସରୁ ୦ାକୁରଙ୍ଗ ଶୀଚରଣରେ ଆଶ୍ୟ ନେଇଥିଲେ । ଶେଷଜୀବନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ୦ାକୁରଙ୍ଗ ସେବାରେ ଠିଲେ । ୦ାକୁର ଆଦର୍ଶ ଗୁହ୍ୟ ଜୀବନ୍ୟାପନ କରିବା ପାଇଁ ଯାହା ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇଛନ୍ତି; ସେହି ଭାବରେ ଜୀବନରେ ସରଳ ଭାବରେ ଚଳି ଆଦର୍ଶ ଦେଖାଇ ଯାଇଛନ୍ତି । ନିଜର ସ୍ତ୍ରୀ ଓ ପୁଅଞ୍ଜିଅଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ଶିକ୍ଷାଦେଇ ୦ାକୁରଙ୍ଗ ପାଖରେ ପଦ୍ମାଲିଙ୍ଗିଛନ୍ତି । ବର୍ତ୍ତମାନ ସବୁ ପୂଅଞ୍ଜିଅ ଓ ଏକାକ୍ରମ ଆଶିତ ହୋଇ ରହିଛନ୍ତି । ଭାଇ ବୁଦ୍ଧପୂର ସନ୍ଧୟା ସଂପାଦକ ଓ ନିତ୍ୟପୂଜାର ସେବକ ଭାବରେ ଶେଷ ଜୀବନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ନିଷାର ସହିତ ସେବା ସଂପନ୍ନ କରୁଥିଲେ । ସେହି ଆଦର୍ଶ ଯେପରି ମୁଁ ଶେଷ ଜୀବନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ରଖି ପାରିବି ୦ାକୁରଙ୍କ ୦ାରେ ସବୁବେଳେ ଜଣାଏ । ଶେଷରେ ୦ାକୁରଙ୍ଗ ଗୋଟିଏ ଉପଦେଶ ସ୍ଵରଣ କରି ରହିଲି ।

ସଂପଦରେ, ବିପଦରେ, ବୋଗରେ, ଶୋକରେ, ସୁଖରେ ଦୁଃଖରେ ସର୍ବାବସ୍ଥାରେ ସମଭାବରେ ରହି ଭଗବାନଙ୍କ ନାମ ନେବ । ଶରଣାଗତ ଭାବରେ ଭଗବାନଙ୍କଠାରେ ଆମ୍ବମର୍ମର୍ଷଣ କରିବା ଅଭ୍ୟାସ କରିବ । ସବୁ ସମୟରେ ତାଙ୍କର ଜୟ ଗାଇବ, ଗୁଣଗାନ କରିବ । ତାଙ୍କ ଅପେକ୍ଷା ଆପଣାର ଆର କେହି ନାହିଁ ।

ଶୀଘ୍ର ୧ ମାତ୍ର ୧ ବର୍ଷ ପାଠକାର୍ଯ୍ୟ
(ବୁଦ୍ଧପୂର ମହିଳା ସଂୟ)

ଅଭିମତ (୪): Pathachakra – My Experience

Every first Sunday of a month, we have a puja at our home called Pathachakra. The Aarati starts at 7:30 followed by puja and prathana. It ends at 8:30. I wake up early and take a shower so that I can join the puja. We pick flowers for puja. My mommy starts preparing food in the kitchen for Bhoga after Pathachakra. When the bell rings, it is the time for Aarati. My dad does Aarati and mommy

sings the song. After Aarati we do Prathana. We end the puja with songs. We put flowers at the feet of Thakura.

Half an hour later the Pathachakra starts. Like most Pathachakra it lasts one hour. Somebody reads books and sings songs. After the pathachakra ends we go to the kitchen and fix up Bhoga. After the Bhoga is offered to Thakura, we eat. We do all these things to pray the Lord. I enjoy Pathachakra and look forward to it every month.

Swati Dwibedy
D/O Gyan Ranjan Dwibedy

ଅଭିମତ (୪)

I came to know about Sri Sri Thakura from my in-laws, Prafulla Bhai and Gelha Maa of Cuttack Sangha. I got married in November 2000 and from then on I do puja of Sri Sri Thakura. My earliest memories go back to the time when Baba and Bou (my in-laws) had taken me to *Satsikhya Mandir* at Bhubaneswar for a Sangha puja in October 2000. I was fortunate enough to be blessed by Late Chaitanya Bhai at that time.

I was so overwhelmed by the love showered upon me by all Bhai and Maa that I felt as if I knew them from years together. And to add I was attracted to the prasad after the puja.

My husband told me a lot about Sri Sri Thakura at the beginning of my marriage. He told me that I should tell the day's programme to Sri Sri Thakura in the morning and review of the day's activities in the evening. I should accept Thakura as everything in my life. Initially I found it a little awkward but the more I followed his advice, I found myself more confident and positive in attitude. Then I started reading a couple of books. I came to know that Sri Sri Thakura has assured all his devotees for their spiritual progress. He has assured all his disciples that he would wait in this world till each of his devotees receives salvation.

Last year we went for Sammilani (my 1st one) at Minneapolis. Although we met all Bhakta Bhai and Maa for the first time, there was so much love and affection in everybody that I felt like I have a family over here. Being the only child of my parents and staying so far from them over here always made me sad and I used to miss my family a lot. But after attending the Sammilani I felt very happy from the innermost core of my heart. I liked all the discussions and especially the prayers. I was very surprised to see the way Thakura had been adorned with flowers so beautifully. I enjoyed the *Ananda Sabha* to the fullest. On the whole, my first experience of Sammilani was so great that I am eagerly looking forward to this year's Sammilani.

Lastly I am greatly indebted to Sri Sri Thakura for accepting me as his disciple and pray to him that my devotion for him gets multiplied every moment of my life.

Srimati Ipseeta Sahoo

SI No	Name	Introduction
1	Aditya Narayan Tripathy	I came to know Sri Sri Thakur through my parents Late Sri Gobinda Ch. Tripathy and Mrs. Urmila Tripathy of Sunabeda Sangh
2	Amaresh Tripathy Shalini Mundra	I knew Sri Sri Thakur from my grand father Uday Nath Rath from Jamshedpur Sangha and later on from my parents who were Raghunath and Puspanjali Tripathy who were founder members of Delhi Sangha.
3	Anjana Aruk Diptish Kumar Aruk Child: Adyasha Priyadarshini Aruk (1)	My parents are devotee of Sri Sri Thakur and they are from Balasore Sakha Sangha. From my childhood I worship Gurudev.
4	Anuradha Nanda Jnaneendra Nanda Child: Abheepsa Nanda	By the grace of Sri Sri Thakur I am the youngest daughter of Late Sri Raghunath Pati & Srimati Bishnupriya Pati. My father was the Secretary of Nilachal Saraswat Sangh. So I was at the feet of Sri Sri Thakur long before I could understand HIM.
5	Aswini Kumar Nayak	I came to know Sri Sri Thakur from my parents. They are the member of Balasore Saraswata Sangha.
6	Bani Prasanna Mohanty Debashree Mohanty Children: Minakshee Mohanty (17) Amrita Mohanty (6)	I knew Sri Sri Thakura through my parents: Braja Kishore Mohanty and Kalyani Mohanty, who are from Cuttack Sangha.
7	Barada Kanta Nayak	I started accompanying my parents Sri Rasa Bihari Nayak and Smt. Meena Kumari Nayak to Puri Sakha Sangha, from my early childhood.
8	Bijoy Kumar Sahoo Ratna Jena Children: Mohit J. Sahoo (12) Lara Sahoo (7)	Through my mother Ketaki Ma. I started accompanying my mother as a child to the Cuttack Jobra Sangha.
9	Binaya kumar Sahoo Shibani Sahu (Aru)	I came to know Sri Sri Thakura from my parents Bairagi charan Sahoo and Shantilata Sahoo of Nayagarh Sangha.
10	Biswajit Sundar Ray Smitarani Sundar Ray Children: Saumyashree Ray (6) Bedaprakash Ray (3)	I knew Sri Sri Thakur from my grand father Late Balabhadra Sundar Ray and father Basanta Kumar Sundar Ray of Ekamra Saraswat Sangha, Bhubaneswar.
11	Brajendra Panda Rashmi Rekha Panda Child: Brij Gopal Panda	I work at the Univ. of Arkansas, Fayetteville. I know Sri Sri Thakur Maharaj since childhood; my grand father, late Biswanath Panda was a member of Kendupatna Shakha Sangh.
12	Dipti Mohapatra Sandip Mohapatra Children: Sarthak (8) Sanat (5)	I came to know from my mother.
13	Gyan Ranjan Dwibedy Sibani Dwibedy Children: Swati Shreya	We know Shri Shri Thakur from our parents, Dola Govinda and Malati Dwibedy, and Nrushinha and Bidyabati Panda from Rourkela Saraswat Sangha
14	Jaminikant Samantaray Mousumi Rath Child: Tejas Samantaray (1)	I came to know Shri Shri Thakur from my father Late Rajani Kanta Samantaray and Sangha bhai Sri Chintamani Rath of Berhampur Sangha.

15	Lipsita Patnaik Rabin Mohanty Child: Ragini (7)	I know Thakura from my parents, Dr.Samiran patnaik and Dr.Surekha Devi, who are members of Ekamra Saraswata Sangha at Bhubaneswar.
16	Nigam Prasad Nayak	I came to know Shree Shree Thakur from my mother Smt. Saudamini Nayak of Indupur Sangha.
17	Padmagandha Sahoo Brundaban Sahoo	I came to know Sri Sri Thakura from my mother Sobharani Sahoo (Gelha maa) of Cuttack Saraswat Sangha.
18	Pallabita Patnaik Sanujit Senapati Child: Udayan Senapati (3)	My parents Dr.Samiran patnaik and Dr.Surekha Devi introduced me to Sri Sri Thakur. They belong to the Ekamra Saraswat Sangha, Bhubaneswar.
19	Pruthviraj Sahoo Ipseeta Choudhury	I came to know Sri Sri Thakura from my mother Sobharani Sahoo (Gelha maa) of Cuttack Saraswat Sangha.
20	Rabi Narayan Tripathy Geeta Dash Child: Alok Tripathy (6)	I came to know Sri Sri Thakur through my parents Late Sri Gobinda Ch. Tripathy and Mrs. Urmila Tripathy of Sunabeda Sangh
21	Rambollabha Mohapatra Kalpana Dash Children: Ashutosh Sweta	I came to know Sri Sri Thakur Maharaj from my parents-in-law. My mother-in-law and late father-in-law belong to the Bhubaneswar Sangha.
22	Sibani Mohanty Sitakanta Mohanty	I knew Sri Sri Thakur from my uncle Sudhanshu Sekhar Das and aunt Manorama Das of Ekamra Saraswat Sangha, Bhubaneswar.
23	Smitarani Bai Prabhakar Bai Child: Shreya Prabhakar (5)	I'm greatful to know about Shri Shri Thakura from my parents Shri Shyamabandhu Pagada and Smt. Bijaylaxmi Pagada of Nayagarh Sangha.
24	Suchitra Swain (Leena) Debaranjan Swain Children: Abhishek Swain Ankit Swain	I knew Sri Sri Thakur from my father Late Basanta Kumar Nayak of Asureswar Sangh, Asureswar, Cuttack.
25	Usha Agarwal	I came to Shri Thakura through my mausi Shakuntala Maa and her family. Her house was a second home to me as I was very close to her children, my cousins. During my vacations I literally lived there. I attended the Sangha Puja at Ekamra Sangha and the Morning and Evening Puja sessions at Asan Mandir at her home. Later, I requested the Pati Bhai to accept me as a Sangha member.

Location Of Bhaktas

AR	2	NC	8
CA	6	NJ	2
GA	2	NY	3
IL	2	OH	2
KS	2	TX	4
MA	1	VA	1
MN	4	WI	2

United Kingdom - 2

Total number of Bhaktas in Pathachakra: 43